

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Na temelju članka 30. stavka 3. Zakona o Vladi Republike Hrvatske (Narodne novine br. 101/98, 15/00 i 117/01), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 18. prosinca 2003. g. donijela

Z A K L J U Č A K

1. Vlada Republike Hrvatske prihvata Odgovore na Dodatna pitanja vezana za Upitnik Europske komisije, u tekstu koji je Vladi Republike Hrvatske dostavilo Ministarstvo za europske integracije, aktom od 17. prosinca 2003. godine.

2. Odgovore na Dodatna pitanja vezana za Upitnik Europske komisije, Ministarstvo za europske integracije dostavit će Europskoj komisiji 5. siječnja 2004. godine, sukladno dogovoru postignutom na sastanku Pododbora za unutarnje tržište Privremenog odbora održanog u Bruxellesu 10. prosinca 2003. godine.

Klasa:

Ur.Broj:

P R E D S J E D N I K

Ivica Račan

**PITANJA VEZANA ZA ODGOVORE RH NA UPITNIK EK
II. POGLAVLJE - EKONOMSKI KRITERIJI**

1.1. Ekonomsko poglavlje

Ad II.1.a, podaci o regionalnom BDP-u: Hrvatska gospodarska komora i Centar za intelektualni kapital objavili su nedavno raspodjelu BDP-a po županijama kao dio studije "Intelektualni kapital: Uspješnost hrvatske ekonomije". Izrađena je analiza raspodjele BDP-a (po glavi stanovnika) po županijama zasnovana na službenima statističkim podacima o BDP-u (iz Državnog zavoda za statistiku) i podataka o novododanoj vrijednosti u gospodarstvu (iz Hrvatske gospodarske komore). Bilo bi korisno kad bi dobili te dostupne podatke o BDP-u po županijama kao prvi pokazatelj regionalne raspodjele BDP-a.

Republika Hrvatska potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju krajem listopada 2001. godine preuzeila je obvezu izrade regionalnih računa najkasnije do 2006. godine. DZS je u suradnji s Ekonomskim institutom napravio eksperimentalni obračun regionalnog BDP-a za 2001. godinu, koji još nije službeno objavljen. Prilikom obračuna regionalnog BDP-a korištene su tri metode obračuna: «bottom up», «top down» i «mješovita metoda» kao što je i propisano metodologijom Eurostata. U tablici su prikazani rezultati eksperimentalnog obračuna regionalnog BDP-a za 2001. godinu.

Bruto domaći proizvod Republike Hrvatske po županijama u 2001. godini, u tekućim cijenama, HRK.

županije	Broj stanovnika	BDP po županijama	Ukupni ponderi (u %)
Zagrebačka	309.696	7.863.135.996	4,75
Krapinsko-zagorska	142.432	4.193.847.847	2,53
Sisačko-moslavačka	185.387	5.997.333.546	3,62
Karlovačka	141.787	4.485.799.775	2,71
Varaždinska	184.769	6.553.132.056	3,96
Koprivničko-križevačka	124.467	4.800.803.560	2,90
Bjelovarsko-bilogorska	133.084	3.892.868.108	2,35
Primorsko-goranska	305.505	13.399.565.901	8,09
Ličko-senjska	53.677	1.606.041.940	0,97
Virovitičko-podravska	93.389	2.783.201.986	1,68
Požeško-slavonska	85.831	2.366.608.909	1,43
Brodsko-posavska	176.765	4.025.622.541	2,43
Zadarska	162.045	4.371.814.085	2,64
Osječko-baranjska	330.506	9.565.186.276	5,77
Šibensko-kninska	112.891	2.687.473.404	1,62

Vukovarsko-srijemska	204.768	4.433.786.116	2,68
Splitsko-dalmatinska	463.676	13.145.699.489	7,94
Istarska	206.344	10.367.975.357	6,26
Dubrovačko-neretvanska	122.870	4.141.822.759	2,50
Međimurska	118.426	3.673.586.261	2,22
Grad Zagreb	779.145	51.284.156.477	30,96
UKUPNO	4.437.460	165.639.462.390	100,00

Izvor : DZS

Ad II.1.c, podaci o tržištu rada: Tabele na stranicama 8-9 ne daju vremenski pregled nego snimku. Molimo navedite podatke po regijama za razdoblje od 1996-2002. kao u tablici na stranici 8 gore.

Izvor podataka o stopama aktivnosti, zaposlenosti i nezaposlenosti prema spolu i starosnim skupinama stanovništva je Anketa o radnoj snazi.

Anketa se od 1996. godine provodi na uzorku kućanstava u Hrvatskoj, koji je reprezentativan samo na razini cijele RH, pa se regionalni pokazatelji (po županijama) ne objavljaju. Stoga smo dali podatke po županijama za aktivno stanovništvo i stope nezaposlenosti prema administrativnim izvorima i to sa stanjem 31. ožujka za 2000., 2001. i 2002. godinu. Podacima o stopi aktivnosti, zaposlenosti i nezaposlenosti prema spolu i starosnim skupinama stanovništva za županije, prema administrativnim izvorima ne raspolažemo.

Ad III.1.b, str. 13, (također vezano uz pitanja iz poglavlja V.11/12/15): Molimo vas navedite podatke o udjelu privatnog i javnog vlasništva nad nekretninama. Molimo Vas opišite funkcioniranje tržišta zemljištem i stambenim prostorom, te prenosivost imovine. Koliko je prosječno vrijeme potrebno da se dovrši prijenos vlasništva nad zemljištem?

Prema podacima Popisa stanovništva, kućanstava i stanova, 31. ožujka 2001, u RH je 1.810.719 stanova bilo u vlasništvu fizičkih osoba, a 66.407 stanova u vlasništvu pravnih osoba.

Postotak poljoprivrednog zemljišta (nekretnina) u privatnom vlasništvu je 66% ili 2.089.253 ha , a u državnom vlasništvu je 34% ili 1.066.437 ha.

Državno poljoprivredno zemljište prodaje se i daje u zakup, te u koncesiju putem javnog natječaja u postupku koji je propisan Zakonom o poljoprivrednom zemljištu. O zakupu i prodaji odlučuju jedinice lokalne samouprave uz suglasnost Ministarstva poljoprivrede i šumarstva, a za tu transakciju je potrebno prosječno 3-6 mjeseci. Vrijeme trajanja transakcije za postupak koncesije koja se odnosi na proizvodno tehničke cjeline državnog poljoprivrednog zemljišta je duži i traje cca 8 mjeseci, a o njoj odlučuje Vlada RH na prijedlog Ministarstva poljoprivrede i šumarstva.

Postupak transakcija je usporen zbog pribavljanja dokumentacije koja je zemljišno-knjžno i katastarski nesređena.

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima sadrži opća pravila o stvarnim pravima stranih osoba, posebno u odredbama članaka 354. do 358. Zakona.

Procedura uknjižbe prava vlasništva traje 24 sata, osim za grad Zagreb gdje traje mjesec dana. Općinskom sudu se dostavlja zahtjev za uknjižbu u zemljišne knjige, ugovor ovjeren kod bilježnika i izjava prodavatelja kojom se dozvoljava upis prava vlasništva.

U pravilu stranci (fizičke i pravne osobe) mogu steći u svoje vlasništvo bilo koje nekretnine na području Republike Hrvatske osim onih za koje je drukčije određeno zakonom ili međunarodnim ugovorom. No, za razliku od domaćeg pravnog subjekta, koji u svakom slučaju ima sposobnost steći vlasništvo bilo koje nekretnine na području Republike Hrvatske (ako je u pravnom prometu), stranac je sposoban steći vlasništvo nekretnine na području Republike Hrvatske ako su ispunjene i neke dodatne prepostavke propisane ovim Zakonom.

Navedenim Zakonom propisane su prepostavke pod kojima strana fizička ili pravna osoba može stjecati pravo vlasništva nekretnina u Republici Hrvatskoj, zavisno od pravnog temelja stjecanja vlasništva.

Sukladno odredbi članka 356. stavka 1. citiranog Zakona, na temelju nasleđivanja strane fizičke i pravne osobe mogu stjecati vlasništvo nekretnine pod prepostavkom uzajamnosti (reciprociteta).

U svim drugim slučajevima, tj. na bilo kojem drugom pravnom temelju (pravni posao, odluka sudske ili upravne vlasti) strana fizička ili pravna osoba može sukladno članku 356. stavku 2. citiranog Zakona, ako zakonom nije drukčije određeno, stjecati vlasništvo nekretnina uz ispunjenje dviju prepostavki: prva je uzajamnost, a druga je suglasnost ministra vanjskih poslova Republike Hrvatske (uz prethodno pribavljeno mišljenje ministra pravosuđa, uprave i lokalne samouprave Republike Hrvatske), Suglasnost ministra vanjskih poslova smatra se upravnim aktom.

Također ističemo da sukladno članku 358. stavku 1. navedenog Zakona, strana osoba ne može biti vlasnikom nekretnine na isključenom području, tj. na području koje je radi zaštite interesa i sigurnosti Republike Hrvatske zakonom proglašeno kao takvo, osim ako je zakonom što drugo određeno.

U sklopu programa CARDS 2002. provodi se projekt pod nazivom "Potpora reformi zemljišnih knjiga i katastra" u suradnji s Državnom geodetskom upravom i Ministarstvom pravosuđa. S obzirom da su točni i ažurirani podaci o vlasništvu nad zemljištem i objektima vitalni za uspješnu tržišnu ekonomiju, osmišljen je projekt Svjetske banke i jedan je od ključnih dijelova cijelog projekta reforme katastra i zemljišnih knjiga. Projekt predviđa uspostavu "Multi-purpose Spatial Information System (MSIS)" kompjuteriziranog sustava za unošenje i praćenje podataka koji će omogućiti brži razvoj i ekonomski rast, jačanje upravljačkih i tehničkih kapaciteta osoblja Državne geodetske agencije i Ministarstva pravosuđa te upoznavanje javnosti s značajem i prednostima uspješno provedenog projekta su sastavni dijelovi projekta. U sklopu programa CARDS 2003. predviđa se provedba projekta "Registracija vlasništva u obalnom području".

Ad IV.1.a, str. 19, zaposlenost u javnom sektoru: Prezentirani podaci (o ukupnim plaćama i o broju zaposlenih) pokrivaju samo središnju državu, izostavljeni su, dakle, zaposlenici u socijalnom sustavu, zdravstvenom sektoru, te u lokalnoj i regionalnoj upravi. Potrebni su i podaci o javnom sektoru i o ukupnim plaćama na razini opće države. Bilo bi korisno kad bi dobili usporedbu relevantne raspodjele proračunskih sredstava usvojene na početku godine i naknadne konačne realizacije.

U navedenom iznosu broja zaposlenih nisu sadržani zaposlenici 3 zavoda za socijalno osiguranje (HZMO, HZZO i HZZ). Oni se financiraju sukladno Zakonu o plaćama u javnim službama.

Broj zaposlenih na dan 31.12.2002. god. iznosio je u HZMO-u 3.250 zaposlenih, u HZZO-u 2.381 i HZZ-u 1.176.

Za zaposlene u jedinicama lokalne i regionalne samouprave visina plaća ni broj zaposlenih nisu propisani zakonom već se utvrđuju u skladu s propisima koje donose njihova predstavnička tijela. Na isti dan 2002. u 568 jedinica lokalne i regionalne samouprave bilo je zaposleno u tijelima lok. samouprave (službenici i namještenici) 10.144, a kod korisnika (vrtići, muzeji, kazališta) koji se financiraju iz proračuna JLPRS 14.754.

Ad V.4, str. 34 u sredini, Hrvatski fond za mirovinsko osiguranje: Podaci u sedmom odlomku odnose se samo na 1999, traže se podaci i za godine poslije (uključujući broj korisnika mirovinskog fonda i ukupne proračunske transfere mirovinskom fondu).

Prema najnovijim podacima, u lipnju 2003. godine evidentirano je 1.460.618 aktivnih osiguranika (obveznika uplate doprinosa) i 1.046.678 korisnika mirovine (umirovljenika), odnosno na 1 korisnika mirovine dolazi 1,40 osiguranika. Procjenjuje se da će broj korisnika mirovina na kraju 2004. godine iznositi oko 1.064.000 ili prosječno mjesečno 1000 novih korisnika mirovine.

Ukupni rashodi za mirovine u 2003. planirani su u iznosu od 24,8 milijardi kuna od čega će se od doprinosa aktivnih osiguranika ostvariti 13,8 milijardi kuna, a 11,0 milijardi kuna se financira iz prihoda državnog proračuna Republike Hrvatske.

Ad V.4, str. 34 dolje, Hrvatski fond za zdravstveno osiguranje: Traže se podaci o kretanjima stope doprinosa za HZZO tijekom vremena, te noviji podaci o neplaćenim dugovima HZZO-a, pri tome naznačiti zaostatke (vidi str.35 gore)

Stopa doprinosa za zdravstveno osiguranje kretala se kako slijedi:

- od 1.1. do 1.5. 1995. godine ukupno 15% (odnosno 7,5% iz plaća i 7,5% na plaće);
- od 1. 5. 1995. do 1.2. 1998. ukupno 14% (odnosno 7% iz plaća i 7% na plaće);
- od 1.2. 1998. do 1.6.2000. ukupno 18% (odnosno 9% iz plaća i 9% na plaće);
- od 1.6. 2000. do 31.1.2003. ukupno 16% (odnosno 9% iz plaća i 7% na plaće);
- od 1.2.2003. na dalje ukupno 15,5% - samo na plaće zaposlenih (15% i 0,5% za nesreću na poslu).

Na dan 31.prosinca 2001. godine dospjele nepodmirene obveze HZZO-a iznosile su 506,4 milijuna kuna.

Na kraju 2002. godine nepodmirene dospjele obveze HZZO-a iznosile su 316,1 milijun kuna, a sredinom 2003. godine 167,5 milijuna kuna.

Ad V.4, str. 35, Fond sredstava doplatka za djecu: Traže se detaljnije informacije o sustavu i veličini proračunskih sredstava doznačenih kućanstvima.

Materiju doplatka za djecu do 1.10.2000. regulirali su:

- Zakon o doplatku za djecu ("Narodne novine", br. 44/77., 52/85., 8/90., 40/90., 58/90., 26/93. i 88/98) – u dalnjem tekstu ZDD
 - Zakon o sredstvima za doplatak za djecu ("Narodne novine", broj 88/98.)
 - Zakon o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji ("Narodne novine", broj 108/96.)
 - Zakon o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata ("Narodne novine", br. 33/2., 77/92., 27/93., 58/93., 2/94. i 76/94.)
 - Zakon o mirovinskom i invalidskom osiguranju vojnih osiguranika ("Narodne novine", br. 53/91. i 26/93.)
1. Prema Zakonu o doplatku za djecu pravo na doplatak su mogli ostvariti radnici i s njima izjednačene osobe, a to su:
 - radnici u radnom odnosu
 - korisnici invalidske i starosne mirovine i djeca korisnici obiteljske mirovine
 - hrvatski državljanji na radu u inozemstvu u službi hrvatskih državnih tijela odnosno poduzeća
 - strani državljanji i osobe bez državljanstva na radu u Republici Hrvatskoj
 2. Prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji pravo na doplatak mogli su ostvariti :
 - djeca umrlog, zatočenog ili nestalog hrvatskog branitelja
 - djeca hrvatskog ratnog vojnog invalida Domovinskog rata
 - djeca razvojačenog nezaposlenog hrvatskog branitelja koji prima novčanu naknadu zbog nezaposlenosti od Hrvatskog zavoda za zapošljavanje.
 3. Prema Zakonu o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata pravo na doplatak su imali:
 - korisnici osobne invalidnine
 - djeca – korisnici osobne invalidnine
 - korisnici opskrbnine.

ako ne ispunjavaju uvjete za ostvarivanje tog prava po propisima članka 10. ZDD.

4. Pravo na doplatak su imale osobe sa statusom prognanika odnosno povratnika koji su taj status imali po osnovi Zakona o statusu prognanika i izbjeglica ("Narodne novine", broj 96/93.) odnosno Uredbe o pravima povratnika ("Narodne novine " broj 33/97.).

II

Zakonom o doplatku za djecu ("Narodne novine", br. 77/99 i 41/2000) koji se počeo primjenjivati od 1. siječnja 2001. proširen je krug korisnika prava za djecu nezaposlenih osoba, poljoprivrednika i obrtnika, što je značajno poboljšanje u odnosu na Zakon o doplatku za djecu ("Narodne novine", br. 44/77, 52/85, 8/90 i 40/90).

III

Zakonom o doplatku za djecu koji se primjenjuje od 1. siječnja 2002. objavljen je u "Narodnim novinama", broj 94/2001.

Prema odredbama novog Zakona pravo na doplatak prestaje:

- za djecu studente
- za djecu hrvatskih ratnih vojnih invalida, te djecu poginulog, zatočenog, nestalog ili umrlog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata
- za djecu koja su navršila 15 godina života u prethodnoj školskoj godini, a još se nalaze na školovanju u osnovnoj školi
- za djecu koja su na školovanju u srednjoj školi a navršila su 19 godina.
- za djecu na školovanju u inozemstvu

Iz državnog proračuna je za sredstva dječjeg doplatka isplaćeno kako slijedi:

2000. godine – 1.251,4 milijuna kuna;

2001. godine - 2.463,6 milijuna kuna;

2002. godine – 1.725,3 milijuna kuna i

Plan za 2003. godinu iznosi 1.632,9 milijuna kuna.

Prosjek broja korisnika doplatka za djecu, broja djece i svote doplatka za djecu u razdoblju od 1999. do 2002. i za razdoblje I - X 2003. godine bio je slijedeći:

P r o s j e k					
	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.
0	1	2	3	4	5
Broj korisnika	199.651	195.167	286.747	260.684	256.675
Broj djece	378.303	377.743	546.200	494.371	489.114
Svota doplatka za djecu (kn)	204,53	227,40	294,53	258,06	254,54

Izvor: MFIN

Ad V.4, str. 37 - 39, odlomci o proračunskim prihodima: Traže se bolje razrađena objašnjenja o prihodima od poreza, u smislu novih zakonodavnih izmjena (osobito nakon 2000. godine), te utjecaj tih izmjena na prihode državnog proračuna.

Izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak u 2000. i 2002. godini uvedene su nove porezne stope poreza na dohodak (uz postojeće: 15, 25 i 35% i stopa od 45%).

Povećan je osnovni osobni odbitak sa 1.250 na 1.500 kuna te su tuzemnim poreznim obveznicima uvećani osobni odbici za iznose plaćene za zdravstveno osiguranje, za iznos stvarnih troškova zdravstvenih usluga i nabavu ortopedskih pomagala za ulaganja na ime kupnje ili gradnje stambenih prostora, za investicijsko održavanje stambenog prostora.

Uvećani osobni odbici priznaju se u konačnom obračunu poreza na dohodak na temelju podnesene godišnje prijave.

1. Porezni učinci umanjenja obveze poreza na dobit uz korištenje poreznih poticaja, olakšica i oslobođenja propisanih Zakonom o porezu na dobit (Narodne novine br. 127/00, 163/03) koji se primjenjuje od 1. srpnja 2001. godine.

Korištenjem poreznih poticaja pri obračunu poreza na dobit za 2001. i 2002. godinu po osnovi ubrzane, djelomične i potpune amortizacije, darovanja u naravi ili novcu umanjena za rashode darovanja i poticanja zapošljavanja, obveza poreza na dobit u 2001. godini umanjena je za 1.191.146.939,66 kuna, a u 2002. godini za 1.705.566.361,66 kuna (na dan 01. srpnja 2003.).

Ako se navedenim iznosima koji su umanjili poreznu obvezu pribroje iznosi olakšica, oslobođenja i poticaja, ukupno umanjenje porezne obveze, odnosno ukupni porezni učinci umanjenja porezne obveze u 2001. godini iznose 1.241.791.544,79, odnosno u 2002. godini (na dan 1. srpnja 2003.) 1.768.875.711,59 kuna. Potrebno je napomenuti da je pri obračunu poreznih učinaka korištena porezna stopa 20% iako je prosječna porezna stopa manja obzirom na olakšice obveznicima s područja posebne državne skrbi, porezne obveznike koji posluju u slobodnim zonama, porezne obveznike na području Grada Vukovara, poticaje ulaganja, poticaj poreznim obveznicima osnovanim u svrhu profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja osoba s invaliditetom.

2. Porezni učinci umanjenja obveze poreza na dohodak uz korištenje poreznih olakšica i oslobođenja propisanih Zakonom o porezu na dohodak (Narodne novine br. 127/00, 150/02, 163/03) koji se primjenjuje od 1. siječnja 2001. godine.

Korištenjem poreznih olakšica i oslobođenja pri obračunu poreza na dohodak za 2001. i 2002. godinu, obveza poreza na dohodak u 2001. godini umanjena je za 205.012.135,65 kuna odnosno u 2002. godini za 291.975.361,21 kuna.

Ukoliko navedenim iznosima pribrojimo iznos umanjenja poreza na dohodak za olakšicu hrvatskih ratnih vojnih invalida iz Domovinskog rata, ukupni porezni učinci umanjenja porezne obveze u 2001. godini iznose 216.627.902,94 kuna odnosno u 2002. godini (do 01. srpnja 2003.) 298.533.801,97 kuna.

Pri izračunu poreznih učinaka korištena je prosječna stopa poreza na dohodak 21% i podaci iz posebnog dijela godišnje prijave poreza na dohodak za 2001. i 2002. godinu (prema broju poreznih prijava unesenih u Informacijski sustav Porezne uprave) - službeni podaci Porezne uprave.

3. Porezni učinci uvođenaj oporezivana organiziranog boravka stranih turista nultom stopom propisanom Zakonom o porezu na dodanu vrijednost (Narodne novine br. 73/00) koji se primjenjuje od 1. siječnja 2001. godine

Oporezivanje nultom stopom usluga organiziranog boravka koji se plaćaju doznakama iz inozemstva (smještaj ili smještaj s doručkom, polu ili puni pansion u svim vrstama komercijalnih ugostiteljskih objekata, usluge agencijske provizije za naprijed navedene usluge, ture, transferi autobusima i plovilima) umanjilo je prihode državnog proračuna. Usporedbom ostavarenih prihoda državnog proračuna od obračunatog i plaćenog PDV-a za djelatnosti: hotela, smještaja za kraći boravak, restorana, barova, putničkih agencija i sl. u državni proračun uplaćeno je u 2000. godini 798.168.808,97 kuna, a u 2001. godini 458.604.788,77 kuna, što znači da je u državni proračun u 2001. uplaćeno 339.564.020,20 kuna manje nego u 2000., prije uvođenja nulte stope PDV-a.

Ad V.4, str. 39 dolje, odlomak 7: Udio ukupnog državnog proračuna ...: Općenito kao posljedica uključivanja izvanproračunskih fondova u državni proračun u drugoj polovici 2002. te njihovog potpunog uključivanja u 2003, onemogućena je godišnja usporedba državnog proračuna. Traže se detaljnije informacije o svim postojećim/bivšim izvanproračunskim fondovima.

Od 1. srpnja 2001. godine u državni proračun uključen je Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje sa doprinosima i rashodima za mirovine.

Od 1. siječnja 2002. godine u državni proračun uključeni su još i HZZO i HZZ sa doprinosima i rashodima za te namjene. Stoga smatramo da je usporedba državnog proračuna za 2002. i 2003. godinu moguća.

Početkom 2002. godine osnovana su 2 nova izvanproračunska fonda: Fond za razvoj i zapošljavanje i Fond za regionalni razvoj. Uz izvještaj o izvršenju državnog proračuna za 2002. godinu Hrvatskom saboru su dostavljeni i izvještaji o izvršenju finansijskog plana ova 2 Fonda.

Stoga bi za izradu usporedbe državnog proračuna za 2002. i 2003. godinu bilo potrebno dopuniti tablice s izvršenjem za ove fondove, a usporedba podataka za navedene godine postoji na razini konsolidiranog proračuna središnje države.

Ad V.4, str. 41 dolje, kapitalni rashodi: Molim Vas objasnite jesu li izdaci za izgradnju uzeti u obzir u proračunu i na koji način, budući da su u izgradnji sudjelovala javna poduzeća, ali kojima su jamstva pružana iz proračuna, uključujući i podatke o iznosima izdanih jamstava.

Većina relevantnih rashoda uzeta je u obzir u proračunu opće države. Iznimka su rashodi za program obnove stambenih objekata koji se provodi preko HBOR-a i za koje jamči država (685 milijuna kuna u 2002. i 540 milijuna kuna u 2003.) te kapitalni rashodi Hrvatskih željeznica za koje jamči država (1,1 milijarda kuna u 2002. i 1,85 milijardi kuna u 2003.).

Ad V.4, str. 45, odlomak 5: U određenom razdoblju...: Kako bi stekli potpuniju sliku o proračunskim rashodima neophodni su detaljniji i ažurniji podaci o neplaćenim obvezama opće države (i njihovoj raspodjeli po različitim razinama uprave). Također

budući da su dijelovi neplaćenih obveza pretvoreni u javni dug, traže se i dodatni podaci o postojećem poreznom dugu te procijenjenom nezakonitom izbjegavanju poreza.

Središnja država (konsolidirani proračun države)

1999. godina

U državnom proračunu do 1999. godine nisu postojale evidencije o visini nepodmirenih obveza proračunskih korisnika državnog proračuna.

Potpisivanjem stand-by aranžmana sa Međunarodnim monetarnim fondom Vlada RH preuzela je obvezu izvještavanja o dospjelim nepodmirenim obvezama središnjeg proračuna (arrears).

Prvi izvještaj o dospjelim nepodmirenim obvezama (arraearsima) predan je za 1999. godinu. Visina obveza na dan 31. prosinca 1999. godine utvrđena je na osnovi podataka koje je Odjel za državno računovodstvo prikupio od svih proračunskih korisnika i izvanproračunskih fondova.

Izvor za ove podatke bili su obrasci BIL proračunskih korisnika državnog proračuna. Navedeni podaci nisu iskazivani prema strukturi obveza, nego kao ukupne neplaćene obveze po pojedinom proračunskom korisniku. Neplaćene obveze na kraju 1999.g iznosile su 9.586.206.989,00 kn kuna i ušle su u Knjigu II (Knjigu dugova) kao iznos koji se planira podmiriti iz sredstava planiranih Državnim proračunom za 2000. godinu.

2000. godina

Tijekom 2000. godine saldo ovih obveza postupno se smanjivaо njihovim plaćanjem.

Od 9.586.206.989,00 kn nepodmirenih obveza, u 2000. godini podmireno je 8.350.000.000,00 kn, od toga:

- 4.150.000.000,00 kn na teret pozicije Državnog proračuna za 2000. godinu - 134420 Prijenos sredstva u knjigu II za dugove ministarstava i proračunskih korisnika,
- 1.700.000.000,00 kn izdanih obveznica za HZZO, a
- 2.500.000.000,00 kn izdanih obveznica za isplatu osigurane štednje.

Ostatak od 1.236.206.989,00 kn nepodmirenih obveza (glavninu čine obveze HZZO), nastalih u 1999. i prethodnim godinama, preostao je za podmirenje u 2001. godini.

Visina nepodmirenih obveza na dan 31. prosinca 2000. godine utvrđena je na osnovi podataka koje je ponovo prikupio Odjel za državno računovodstvo. Izvor za podatke bile su Bilance proračunskih korisnika na obrascima finansijskih izvještaja BIL.

Ukupno nepodmirene obveze na kraju 2000. godine iznosile su 3.279.000.000,00 kn, od čega:

- 1.236.206.989,00 kn preostalih iz 1999. i prethodnih godina te
- 2.042.793.011,00 kn nepodmirenih obveza nastalih tijekom 2000. godina.

2001. godina

Sa ciljem uspostavljanja jače fiskalne discipline početkom 2001. godine Ministarstvo financija uvodi tromjesečno praćenje nepodmirenih dospjelih obveza korisnika proračuna, a od lipnja iste godine obveze se prate mjesecno.

Osnova za utvrđivanje arrearsa je ročnost pojedine obveze. Do 2001. godine arrearsima su smatrane sve obveze koje nisu podmirene u roku od 90 dana od datuma valute plaćanja iskazanih na svakom računu . Od 2001. godine arrearsima se smatraju sve obveze koje su dospjele a nisu plaćene do datuma valute plaćanja.

Početkom 2001. godine praćenje arrearsa počinje tromjesečno. Stanje nepodmirenih dospjelih obveza (arrearsa) na dan 31. ožujka 2001. godine utvrđeno je na način da su se neplaćene obveze podijelile na preostale obveze iz stanja 31. prosinca 2000. godine i obveze koje su nastale tijekom prvog tromjesečja 2001. godine. I dalje se ne prati struktura obveza nego se podaci prikazuju kao ukupno stanje neplaćenih dospjelih obveza (arrearsa).

Kontinuirani nadzor nad stvaranjem novih obveza, kao i njihovo redovno podmirivanje, dovelo je do značajnog smanjenja salda nepodmirenih dospjelih obveza na kraju 2001. godine.

Za utvrđivanje stanja u prvoj polovici 2001. godini korišteni su podaci iz obrazaca OBV-1 i OBV-M koji su se prikupljali od proračunskih korisnika državnog proračuna.

Od lipnja 2001. godine Odjel za državno računovodstvo uvodi obvezu mjesecnog izvještavanja o dospjelim nepodmirenim obvezama (arrearsima) proračunskih korisnika državnog proračuna na obrascu OBV-Ms.

Obrazac OBV-Ms po prvi put prati dospjele neplaćene obveze po ročnosti ali i po strukturi.

Tako se posebno prikupljaju podaci o dospjelim neplaćenim obvezama (arrearsima) iz prethodnih godina i dospjelim obvezama tekuće godine i to prema rokovima prekoračenja datuma dospijeća:

- 1- 30 dana, 31 –60 dana, 61- 90 dana i više od 90 dana.

Prema strukturi obveze se dijele na:

- obveze prema dobavljačima
 - eksterne i
 - međuproračunske
- obveze prema građanima i kućanstvima

Prvi mjesecni izvještaj na obrascu OBV-Ms proračunski korisnici predali su za stanje obveza na 30. lipanj 2001. godine. Po prvi put dobiveni su pojedinačni podaci o dospjelim obvezama za 41 proračunskog korisnika državnog proračuna i 3 izvanproračunska fonda (HZZO, HZMO i HZZ) prema rokovima dospijeća i navedenoj strukturi. Do kraja godine proračunski korisnici predavali su obrazac OBV-MS za svaki pojedini mjesec.

Iz podataka koji su se dobili kroz obrazac OBV-Ms za prosinac 2001. godine proizašao je i saldo nepodmirenih dospjelih obveza proračunskih korisnika državnog proračuna na dan 31. prosinca 2001. godine koji je iznosio 506.384.190,00 kuna.

2002. godina

U 2002. godinu državni proračun ulazi sa 506.384.190,00 kuna dospjelih obveza (arrearsa) iz 2001. i prethodnih godina i to:

- 146.899.645,00 kuna prenesenih obveza iz prethodnih godina i
- 359.484.545,00 kuna obveza nastalih iz 2001.godini.

Tijekom 2002. godine dospjele obveze (arrearasi) proračunskih korisnika i dalje se prate mjesечно putem obrazaca OBV-Ms. Obveznici predaje obrasca OBV-Ms su sva ministarstva, agencije, državne uprave (44 proračunska korisnika) kao i HZZO, HZMO i HZZ.

Obrazac OBV-Ms u lipnju 2002. godine doživljava određene promjene u strukturi obveza te se one sad prate kao:

- obveze iz prethodne godine
- obveze za materijalne i financijske rashode
- obveze za građane i kućanstva te
- obveze za nabavu nefinancijske imovine

Ovom izmjenom nije se narušio obuhvat podataka iz prethodnih izvještaja te je u svakom trenutku moguća usporedba «starih» i «novih» podataka o dospjelim obvezama (arrearsima).

Navedene obveze i dalje se prate po ročnosti tj. prekoračenjima datuma dospijeća:

1- 30 dana, 31 –60 dana, 61- 90 dana i više od 90 dana.

Uspostava jače fiskalne discipline, kontinuirani nadzor nad stvaranjem novih obveza kao i njihovo redovito podmirivanje nije dovelo do značajnijeg povećanja stanja dospjelih obveza (arrearsa) proračunskih korisnika državnog proračuna u toku 2002. godine.

Stanje dospjelih obveza (arrearsa) na kraju 2002. godine iznosilo je 564.659.731,00 kuna pri čemu najveći udio u navedenom iznosu predstavljaju dospjele obveze:

- HZZO od 316.057.078,00 kuna te
- HZMO u iznosu od 126.307.280,00 kuna.

Prema strukturi dospjele obveze (arrearsi) na kraju 2002. godine dijele se na:

• obveza za materijalne rashode	74.614.387,00
• obveza za financijske rashode	3.858.885,00
• obveza za naknade građanima i kućanstvima	475.586.636,00
• obveza za nabavu nefinancijske imovine	10.599.822,00

2003. godina

U 2003. godini podaci o dospjelim obvezama središnje države obuhvaćaju mjesечne podatke o 44 proračunska korisnika državnog proračuna i 3 izvanproračunska fonda (HZZO, HZMO i HZZ). Dospjele obveze i dalje se prate prema ročnosti tj. prekoračenjima datuma dospijeća

(1- 30 dana, 31 –60 dana, 61- 90 dana i više od 90 dana) i strukturi iz 2002. godine.

Prema posljednjim podacima za listopad 2003.g. dospjele obveze proračunskih korisnika državnog proračuna ukupno su iznosile 111.822.967,00 kuna i to:

14.569.297,00 – dospjele obveze iz prethodnih godina

72.307.926,00 – obveza za materijalne rashode

11.401.790,00 – obveza za financijske rashode

8.368.576,00 – obveza za naknade građanima i kućanstvima

5.175.379,00 – obveza za nabavu nefinancijske imovine

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave

Podaci o dospjelim obvezama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

prikupljaju se od kraja 2002. godine. Prate se dospjeli obveze za 53 jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koje tromjesečno dostavljaju podatke na obrascu OBVEZE kao sastavnom dijelu obveznih finansijskih izvještaja.

Kao i kod proračunskih korisnika državnog proračuna dospjeli obveze prate se prema ročnosti tj. prekoračenjima datuma dospijeća (1- 30 dana, 31 –60 dana, 61- 90 dana i više od 90 dana) i strukturi:

- obveze iz prethodne godine
- obveze za materijalne i financijske rashode
- obveze za građane i kućanstva te
- obveze za nabavu nefinancijske imovine.

Prema zadnjim podacima za II kvartal 2003. godine dospjeli obveze 53 jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave iznosile su 151.526.561,00 kuna.

Ad V.5, str. 46, proračunska politika: Odgovorom na ovo pitanje ne objašnjava se proračunska procedura koja se provodila do 2003., niti glavne razlike između nje i nove procedure

Postupak pripreme, izrade i izvršavanja državnog proračuna do 2003. godine bio je uređen odredbama Zakona o proračunu iz 1994. godine (Narodne novine, broj 92/94.), godišnjim zakonima o izvršavanju državnog proračuna koji su se donosili istovremeno s usvajanjem državnog proračuna za tekuću godinu, kao i drugim podzakonskim aktima (pravilnici, uredbe, odluke).

Prema starom Zakonu o proračunu priprema i izrada državnog proračuna počinjala je u mjesecu srpnju tekuće godine, a novim Zakonom o proračunu svi rokovi su pomaknuti prema početku godine, počevši od svibnja mjeseca.

Tako je na pr. ministar financija u suradnji s tijelom državne uprave nadležnim za gospodarski razvoj izrađivao izvješće o gospodarskoj i fiskalnoj politici za sljedeću fiskalnu godinu u srpnju tekuće godine. Nakon tog izvješća ministar financija izradio je u rujnu smjernice o načinu i elementima izrade godišnjeg proračuna i dostavljao ih proračunskim korisnicima. Taj akt sadržavao je okvirni iznos rashoda i izdataka za svakog proračunskog korisnika što nije utvrđeno kao obveza u novom Zakonu o proračunu.

Proračunski korisnici su temeljem tih smjernica dostavljali zahtjev za osiguranje sredstava u proračunskoj i sljedeće dvije godine iskazujući samo rashodnu stranu, dok je novim Zakonom utvrđena obveza izrade finansijskog plana proračunskog korisnika koji sadrži prihodnu i rashodnu stranu, odnosno sve izvore financiranja za pokriće rashoda i izdataka proračunskog korisnika.

Zahtjev proračunskog korisnika nije sadržavao planove nabave dugotrajne imovine, planove radnih mjesta i razvojnih programa kao što je to uređeno novim Zakonom o proračunu.

Zahtjevi su bili iskazivani prema organizacijskoj i ekonomskoj klasifikaciji, a prema starom Računskom planu za proračunsko računovodstvo, izrađenom u skladu sa metodologijom Međunarodnog monetarnog fonda.

Finansijski plan proračunskog korisnika iskazuje prihode i primitke te rashode i izdatke prema organizacijskoj, ekonomskoj, funkcionalnoj, programskoj i lokacijskoj klasifikaciji.

Državni proračun je do 1997. sadržavao samo prihode i primitke te izdatke države, a od 1997. iskazuje se konsolidirani proračun države (konsolidirani državni proračun i finansijski planovi izvanproračunskih korisnika – zavoda za socijalno osiguranje i drugih izvanproračunskih fondova). Takav iskaz temeljio se na obvezi o iskazivanju konsolidiranih prihoda i rashoda te financiranja «središnje države» (konsolidirani proračun države), a prema zahtjevu o praćenju izvršenja kvantitativnih i kvalitativnih kriterija iz stand-by aranžmana s Međunarodnim monetarnim fondom.

Nakon usvajanja državnog proračuna za fiskalnu godinu izvršavanje državnog proračuna do 2001. godine odvijalo se u skladu s proračunskim iznosima planiranim za svako tromjesečje ili za neko drugo vremensko razdoblje koje odredi ministar financija. Po novom Zakonu o proračunu izričito se navodi da proračunski korisnik mora izraditi finansijski plan po mjesecima za cijelu fiskalnu godinu.

IZVRŠAVANJE DRŽAVNOG PRORAČUNA DO USPOSTAVE SAP SUSTAVA

Državni proračun tijekom posljednjih godina doživio je velike promjene kako u pogledu planiranja proračunskih sredstva tako i u visini proračuna, broju proračunskih stavki te broju transakcija. Vezano za navedeno javila se potreba za uvođenjem jedinstvenog informacijskog sistema koji bi povezao sve proračunske korisnike te na taj način omogućio pregled svih obveza po dospijeću što znači realnije planiranje likvidnosti kao i mogućnost podmirenja obveza direktno dobavljačima. Navedeni ciljevi realizirali su se tijekom posljednjih godina.

Do 1996. godine u Ministarstvu financija obrada zahtjeva za plaćanje i njihovo izvršenje nije bilo automatizirano što znači da sustav nije bio umrežen. Izvršenje proračuna obavljalo se ručnim ispostavljanjem zahtjeva od strane proračunskih korisnika. Automatizirano je bilo samo plaćanje (formiranje naloga za plaćanje na magnetnom mediju).

Tijekom 1996. godine umrežena je Uprava za izvršavanje Državnog proračuna na način da se izvršenje proračuna poveže u jedinstvenu cjelinu uz podršku 4D informacijskog sustava (Macintosh informatičkom opremom).

Na početku proračunske godine unesen je proračun za određenu godinu tj. plan proračuna.

Temeljem ispostavljenih pismenih zahtjeva za plaćanjem od strane korisnika državnog proračuna Uprava za izvršenje državnog proračuna donosila je Rješenje o doznaci sredstava. Sva Rješenja o doznakama za plaćanje objedinjavala su se na jednom mjestu nakon čega se formirao zbrojni nalog za plaćanje koji se dostavlja u Finansijsku agenciju (Zavod za platni promet) na daljnju obradu. Finansijska agencija evidentirala je promjene u korist i na teret računa sudionika platnog prometa.

Od 1998 godine veći proračunski korisnici dostavljali su zahtjeve za plaćanje na magnetnom mediju (disketa). Rješenja o doznakama sredstava unosila su se u sustav

u trenutku izvršenja plaćanja, a ne u trenutku stvaranja obveze što je otežavalo planiranje likvidnosti.

Istovremeno uz kunske izvršenje proračuna i kunske platne promete odvijao se i devizni platni promet putem deviznih računa Ministarstva financija kod poslovnih banaka i to van informacijskog sistema. Od 1996. godine sva plaćanja sa deviznih računa, obračuni troškova i naknada po pojedinim transakcijama, kao i uplate deviznih prihoda i primitaka krajem tekućeg mjeseca evidentirali su se knjiženjem u sustav. Tijekom 1998. i 1999. godine sva plaćanja sa deviznih računa državnog proračuna evidentirala su se u sustav dnevno temeljem izvoda poslovne banke.

Izvršavanje proračuna obavljalo se putem računa proračunskih korisnika, ovisno o vrstama rashoda. Tako je svaki korisnik već od 1997. godine u Hrvatskoj narodnoj banci imao otvoreni poseban prolazni račun za isplatu plaća koji se dnevno svodio na nulu. To je značilo kontrolu namjenskog trošenja sredstava.

Izvršavanje tekućih, kapitalnih i ostalih proračunskih rashoda obavljalo se preko računa proračunskih korisnika. Vezano za razvoj na području izvršenja državnog proračuna a u cilju racionalizacije trošenja sredstava već je od 1996. godine uvedena norma kojom se nalagalo proračunskim korisnicima da sve obveze po fakturama iznad 200.000,00 kuna podmiruju direktno dobavljačima.

Sustav je producirao i izvještaje o izvršenju proračuna tako da je bio omogućen pregled kartice svih proračunskih stavki svakog korisnika, analitički i sintetički, kako po korisnicima, tako i po vrstama izdatka i dobavljačima. Izvještajni sustav razvijao se tijekom godina, tako da je dosegao zavidnu razinu, te je na ovom području postignut veliki napredak, što se tiče ažurnosti i preglednosti za potrebe odlučivanja.

Krajem 2000. godine donesena je poslovna odluka o uvođenju SAP-ovog sustava u području izvršavanja državnog proračuna te su se obavljale pripremne radnje na implementaciji istog.

Tijekom 2001. godine proračun se izvršava u SAP-ovom sustavu. Povezivanje središnje riznice sa područnim riznicama omogućilo je kontinuirani dotok podataka na jedno mjesto, a što je s pozicije izvršavanja proračuna značilo imati u svakom trenutku informaciju o obvezama proračunskih korisnika po vrsti obveze, dobavljaču i dospijeću. Planovi likvidnosti baziraju se na egzaktnim podacima (cjelovita slika dospjelih obveza), a ne na iskustvenoj metodi procjene obveza za određeni mjesec. Osnovni kriterij za podmirenje obveza je dospijeće. Novi sustav omogućuje najavu stvaranja obveze.

Ad V.7, str. 51 – 56: Decentralizacija državnih funkcija: Odgovorom se ne objašnjava opća fiskalna situacija te položaj lokalne i regionalne samouprave. Za bolje razumijevanje procesa decentralizacije, te u analitičke svrhe potrebni su dodatni podaci o kretanjima proračuna lokalnih jedinica, i prihodi i rashodi (barem za 53 jedinice lokalne samouprave praćene u okviru aktualnog sporazuma s MMF-om).

Pod V. EKONOMSKI I STRUKTURALNI RAZVOJ I REFORME u pitanju br. 6. Upravljanje proračunom: Kako je tekao razvoj odnosa i interakcije između razine središnje države i nižih razina dani su Izvori prihoda za financiranje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te Proces decentralizacije javnih funkcija s države na lokalni i područni (regionalni) samoupravu u kojima je opisan zakonodavni okvir, vrste prihoda i način financiranja decentraliziranih funkcija, te njihovi efekti u odnosu na BDP. U nastavku dajemo dopunu u kojoj se daje analiza prihoda i rashoda u razdoblju od 2000. do 2002. godine iz koje vide učinci decentralizacije na proračune lokalnih jedinica koji je započeo polovinom 2001. godine.

U nastavku dajemo analizu prihoda i rashoda za 569 lokalnih jedinica.

II. KRETANJE PRORAČUNSKIH PRIHODA I RASHODA OPĆINA, GRADOVA I ŽUPANIJA NA RAZINI DRŽAVE U RAZDOBLJU 2000. DO 2002. GODINE

1. Analiza kretanja prihoda proračuna općina, gradova i županija

U skladu sa propisima koji reguliraju javne prihode proračuni jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ostvaruju tekuće prihode, u koje su uključeni porezni i neporezni prihodi, kapitalne prihode te potpore (pomoći) za financiranje funkcija odnosno rashoda njihovih proračuna.

U analizi u nastavku daje se tendencija kretanja prihoda u nominalnim svotama te njihov udio u strukturi ukupnih prihoda i udio u odnosu na ostvarenje bruto domaćeg proizvoda za trogodišnje razdoblje.

U razdoblju 2000. do 2002. godine vidljiv je rastući trend ukupnih prihoda proračuna općina gradova i županija kako u apsolutnom iznosu tako i u odnosu prema bruto domaćem proizvodu.

U 2002. godini ukupno ostvareni prihodi općinskih, gradskih i županijskih proračuna povećani su sa 8,7 milijardi kuna na 12,4 milijardi kuna, tj. za 43,4 % u odnosu na 2000. godinu, dok je udio prihoda u bruto domaćem proizvodu povećan sa 5,7% na 7,1%.

Prihodi općinskih proračuna u 2002. godini u odnosu na 2000. povećani su za 14%, prihodi gradskih proračuna za 30%, prihodi županijskih proračuna porasli za 138%, a prihodi Grada Zagreba koji ima status grada i županije porasli su za 47%.

U strukturi ukupnih prihoda proračuna općina, gradova i županija u navedenom razdoblju dominiraju tekući prihodi iako su u strukturi smanjeni sa 87% u 2000. godini, na 84% u 2002. godini. Udio kapitalnih prihoda kreće se od 7% u 2000. godini do 5% u 2002. godini, dok udio potpora (pomoći) iznosi od 6% u 2000. godini odnosno 11% u 2002. godini.

U cijelom promatranom razdoblju struktorno promatrano najveći udio u ukupnim prihodima općina, gradova županija i Grada Zagreba imaju gradovi s udjelom od 42% u 2000. godini dok im se u 2002. udio smanjuje na 38% tj. za četiri postotna poena. Udio proračunskih prihoda općina u strukturi ukupnih prihoda bilježi također trend pada sa 16% u 2000. godini na 13% u 2002. godini, dok udio županija raste sa 9% u 2000. godini na 16% u 2002.godini, a Grada Zagreba sa 33% na 34%.

Razlog promjene strukturalnih odnosa u promatranom razdoblju tomu jest primarno u povećanju poreza na dohodak i pomoći izravnjanja iz državnog proračuna za decentralizirane funkcije te zbog promjena u poreznoj politici.

Promatrajući udio pojedinih skupina javnih prihoda u bruto domaćem proizvodu proizlazi da se udio tekućih prihoda povećava sa 5% na 5,9%, udio kapitalnih prihoda zadržava se približno na razini iz 2000. godine sa 0,4%, dok se udio potpora (pomoći) povećava sa 0,4 na 0,8% u 2002. godini.

Porezni prihodi ostvareni su u 2002. godini u svoti od 6,9 milijardi kuna dok su u 2000. godini iznosili 4,8 milijarde kuna, što znači da su povećani za 43,5% u odnosu na 2000. godinu.

Udio poreznih prihoda u strukturi ukupnih prihoda općina, gradova i županija zbrojno na razini države u 2002. godini iznosi 55,74% i u odnosu na 2000. godinu pokazuje

neznatno povećanje od 0,05%. Udio tih prihoda u bruto domaćem proizvodu također je povećan sa 3,2% u 2000. godini na 3,9% u 2002. godini, dok neporezni prihodi strukturno padaju, ali im se povećava udio u bruto domaćem proizvodu sa 1,79% na 1,98%.

U promatranom razdoblju vidljiv je rastući trend poreznih prihoda proračuna općina gradova i županija: kod općina 23%, kod gradova 27%, kod županija 138%, a kod Grada Zagreba 39% u odnosu na 2000 godinu.

U strukturi ukupnih poreznih prihoda općina, gradova, županija i Grada Zagreba, u sve tri godine, dominantnu ulogu imaju gradovi sa 36% u 2000. godini odnosno 32% u 2002. godini, zatim slijede županije čiji se udio povećava sa 11% na 17% u 2002. godini, dok se udio Grada Zagreba smanjuje sa 43% na 42% u 2002. godini, a općina sa 10% na 8% u 2002. godini.

Prihodi od poreza i priteza na dohodak i prihodi od poreza na dobit koji su dominantni kako u okviru poreznih tako i u okviru ukupnih prihoda proračuna općina, gradova, županija i Grada Zagreba pokazuju također tendenciju rasta kako u apsolutnom tako i u relativnom pogledu (u strukturi ukupnih prihoda i u BDP), što je rezultat uvodno navedenih promjena u sustavu prihoda i transponiranja dijela državnih rashoda na niže razine.

Porez i pritez na dohodak ostvareni su u 2002. godini u svoti od 4,9 milijardi kuna, što je za 45,3% više nego u 2000. godini, dok je porez na dobit ostvaren u svoti od 1,2 milijarde kuna ili za 64,2 % više nego u baznoj 2000. godini.

Udio poreza na dohodak u ukupnim prihodima općina, gradova, županija i Grada Zagreba u 2002. godini iznosio je 39,6%, dok je u 2000. godini iznosio 39,1%. I udio poreza na dobit u ukupnim prihodima proračuna općina, gradova, županija i Grada Zagreba također raste sa 8,22% u 2000. godini na 9,42% u 2002. godini.

Udio poreza na dohodak u bruto domaćem proizvodu u promatranom razdoblju povećan je sa 2,2% na 2,8%, dok je udio poreza na dobit povećan sa 0,47% na 0,66% .

Kapitalni prihodi u 2000. godini ostvareni su u svoti od 578,9 milijuna kuna , a u 2002. godini u iznosu od 611 milijuna kuna, što je rast od 5,6%.

Strukturno promatrano udio tih prihoda u ukupnim prihodima proračuna općina, gradova, županija i Grada Zagreba smanjuje se sa 6,7% na 4,9%, dok je udio u bruto domaćem proizvodu na razini bazne 2000. godine.

U kapitalnim prihodima proračuna općina, gradova, županija i Grada Zagreba najveći udio imaju gradovi (68% u 2000. godini a 56% u 2002.) zatim općine (20% u 2000. godini i 16 % u 2002. godini), županije (2% u 2000. i 1% u 2002) i Grada Zagreba (10% u 2000. godini i 27% u 2002. godini).

Pomoći u promatranom razdoblju također pokazuju trend apsolutnog i relativnog povećanja.

U 2002. godini ostvarene su u svoti od 1,4 milijarde kuna tj. povećane su za više od dva i pola puta u odnosu na 2000. godinu. Njihov udio u ukupnim prihodima povećan je sa 6,2% na 11,2%, dok im je udio u bruto domaćem proizvodu povećan sa 0,4 na 0,8%.

Pomoći kod svih skupina teritorijalnih jedinica u 2002. godini rastu, s tim da pomoći županijskih proračuna rastu po stopi od 254%, kod gradova 182%, a kod općina 51% u odnosu na 2000. godinu

U strukturi ukupnih pomoći općina, gradova, županija i Grada Zagreba mijenja se udio pomoći proračuna općina, gradova i županija ovisno o pojedinoj godini. Naime, u 2000. godini općine imaju udio od 38%, dok u 2002. godini njihov udio pada na 22%, a istovremeno raste udio gradova sa 31% na 33% i županija sa 31% na 42%.

Osnovni razlog povećanja poreznih prihoda i pomoći nominalno i strukturno je zbog ustupanja dijela državnih prihoda (poreza i pomoći izravnjanja) proračunima županija i gradova, sudionika procesa decentralizacije, dok je kod općina, posebno onih na skrbi rast rezultat ustupanja dijela poreza na dohodak i poreza na dobit te pomoći iz Državnog proračuna.

Promjene u strukturnim pokazateljima nastale su zbog povećanja obuhvata tekućih prihoda - poreznih prihoda (poreza na dohodak) i povećanja pomoći izravnjanja iz državnog proračuna kao kompenzacije nedostajućih prihoda.

Iz analize proizlazi da je tomu razlog ne samo osiguravanje potpora iz državnog proračuna područjima od posebne državne skrbi (za općine, gradove i županije na tim područjima) već i rezultat spomenutog procesa decentralizacije uvedene 1 srpnja 2001. godine gdje se jedinicama lokalne i područne samouprave koje nemaju dostatnih sredstava iz dodatnog udjela u porezu na dohodak razlika do minimalnog standarda osigurava iz pomoći izravnjanja iz Državnog proračuna Republike Hrvatske .

ZAKLJUČAK

Povećanje prihoda općina gradova i županija u razdoblju 2000. do 2002. godine rezultat su promjena u sustavu raspodjele prihoda između države i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (povećanog ustupanja dijela poreza na dohodak i poreza na dobit nižim razinama).

Na taj način u sustav proračuna su uključeni dodatni prihodi te je povećan udio proračunskih prihoda općina, gradova i županija u bruto domaćem proizvodu sa 5,68% na 7,05%.

Povjesno gledano udjeli poreza na dohodak su se povećavali u skladu sa Zakonom o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ovisno o funkcijama koje su jedinice obavljale i to :

Od 1994 do 25. ožujka 2000. godine stope raspodjele poreza na dohodak bile su za općine i gradove 25%, županije 5% i državu 70% a kod Grada Zagreba 45% i država 55%. Nakon toga uvedene su nove stope: za općine i gradove 32%, županije 8% i državu 60%, a kod Grada Zagreba 45% i država 55%.

Od 2000. godine Zakonom o područjima posebne državne skrbi propisano je da su porezni prihodi s naslova poreza na dohodak i poreza na dobit koji se ostvare na njihovu području , a koji pripadaju državnom proračunu, u razdoblju od 5 godina prihodi su jedinica lokalne samouprave (općina i gradova) na tom području. Time je izvršeno ustupanje dijela zajedničkih poreza koji pripadaju državi (porez na dohodak 60%, porez na dobit 70%) zbog olakšavanja financiranja javnih potreba na područje 111 jedinica lokalne samouprave kao poticajna mjeru za razvitak tih područja.

Podjela poreza na dohodak od 2001. godine povećala se u korist općina, gradova i županija ne samo zbog procesa decentralizacije (školstva, zdravstva, socijalne skrbi i vatrogastva) već i zbog poticanja razvoja na područjima posebne državne skrbi (koji su bili pod utjecajima okupacije i ratnih razaranja), otočkih općina i gradova te promjena u sustavu oporezivanja dohotka .

Od 1. srpnja 2001. izvršena je dalje preraspodjela poreza na dohodak sa države u korist nižih razina i to : županijama koje su preuzele financiranje novih decentraliziranih funkcija povećan je udio poreza na dohodak za dodatni udio od 9,4%, gradovima za 2,9%, a općinama i gradovima na otocima koji financiraju zajedničke kapitalne projekte od interesa za razvoj otoka dodatni udio od 29,6% (47 općina i gradova).

U 2002. godini povećan je udio ustupanja poreza na dohodak općinama i gradovima na području posebne državne skrbi – treće skupine te je 69 općina dobilo ukupni udio koji pripada državi u visini od 60%.

U 2003. godini povećan je udio za dodatnih 2 postotna poena općinama i gradovima sa 32% na 34%, Gradu Zagrebu sa 45% na 47 %, županijama sa 8% na 10%, a dodatno povećan udio od 1% onim gradovima i općinama koje financiraju javne vatrogasne postrojbe, a područjima posebne državne skrbi i nadalje se izdvaja dio koji preostane državi. Udio države u porezu na dohodak iznosi 25,6%, osim naplate poreza na području jedinica posebne državne skrbi, otocima, brdsko-planinskim područjima, te jedinica koje financiraju javne vatrogasne postrojbe.

Od polovine 2003. godine donošenjem Zakona o brdsko planinskim područjima država je ustupila svoj dio poreza na dohodak na 45 jedinica lokalne samouprave za isto razdoblje primjene za područja posebne državne skrbi.

U 2003. godini na području posebne državne skrbi nalazi se ukupno 180 općina i gradova.

RASHODI

Analiza kretanja rashoda općina, gradova i županija

Proračunski rashodi su uvjetovani ne samo politikom javnih financija (zakona i na zakonu donesenih odluka općina, gradova i županija) koja utvrđuje njihove obvezne vrste i opseg već su izravno dimenzionirani i ostvarivanjem proračunskih prihoda koji proizlaze iz gospodarske aktivnosti i zahtjeva za državnom intervencijom.

U razdoblju 2000. do 2002. godine vidljiv je rastući trend ukupnih rashoda proračuna općina gradova i županija kako u apsolutnom iznosu tako i u odnosu prema bruto domaćem proizvodu.

U 2002. godini ukupni rashodi povećani su za 36,9 % u odnosu na 2000. godinu, tj. sa 8,5 milijardi kuna na 11,7 milijardi kuna, dok je udio rashoda u bruto domaćem proizvodu povećan sa 5,6% na 6,6%.

Rashodi općinskih proračuna u 2002. godini u odnosu na 2000. povećani su za 20%, rashodi gradskih proračuna za 25%, rashodi županijskih porasli za 158%, a rashodi Grada Zagreba koji ima status grada i županije porasli su za 29%.

Kao što je uvodno navedeno, u skladu sa pozitivnom propisima koji reguliraju javne rashode proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, općine, gradovi i županije izvršavaju slijedeće rashode: rashodi za zaposlene , materijalni rashodi, finansijski rashodi, subvencije tekuće pomoći, donacije i naknade, kapitalne pomoći i donacije, kapitalni rashodi za nabavku i gradnju, a koriste se za financiranje poslova i zadaća u skladu sa zakonom i odlukama donesenim na temelju zakona.

U strukturi ukupnih rashoda proračuna općina, gradova i županija u promatranom razdoblju dominiraju tekući rashodi sa 74% u 2000. godini, a u 2002. se povećavaju na 75% u 2002. godini, dok se udio kapitalnih rashoda smanjuje sa 26% u 2000. godini na 25 % u 2002. godini.

Najveći udio u strukturi ukupnih rashoda imaju gradovi sa 44% u 2000. godini, dok im se u 2002. godini udio smanjuje na 40%, tj. za 4 postotna poena. Udio proračunskih rashoda općina u strukturi ukupnih rashoda pada sa 15% u 2000. godini na 13% u 2002. godini, dok udio županija raste sa 8% u 2000. godini na 16% u 2002. godini te Grada Zagreba sa 33% na 31%.

Promatraljući kretanje udjela navedenih javnih rashoda u bruto domaćem proizvodu proizlazi tendencija njihova povećanja (udio tekućih rashoda raste se sa 4,1% na 5%, dok udio kapitalnih rashoda raste sa 1,46% na 1,65%).

Promatraljući kretanje rashoda u nominalnim iznosima proizlazi da su najviši rast imali materijalni rashodi koji su u 2002. godini izvršeni u svoti od 3,8 milijarde kuna s rastom od 60%, te tekuće pomoći, donacije i naknade u svoti od 2,1 milijarde kuna s rastom od 50,7%, dok su kapitalne pomoći izvrštene u svoti od 578,3 milijuna kuna s rastom od 21,4%, a kapitalni rashodi za nabavku i gradnju u značajnoj svoti od 2,3 milijarde kuna, i stopom rasta od 33% više u odnosu na 2000. godinu. Rashodi za zaposlene izvršeni su u 2002. godini u svoti od 2,1 milijarde kuna, što je za 14,2% više nego u 2000. godini.

Iz analize strukture proračunskih rashoda općina gradova i županija u promatranom razdoblju također proizlazi značajni rast udjela materijalnih rashoda i tekućih pomoći donacija i naknada, što je rezultat prestrukturiranja odnosa zbog prijenosa decentraliziranih rashoda (materijalnih rashoda i investicijskog održavanja), čime je smanjen udio rashoda za zaposlene.

Rashodi za zaposlene su pored materijalnih i kapitalnih rashoda najznačajniji rashodi proračuna općina, gradova, županija i Grada Zagreba u promatranom razdoblju.

Rashodi za zaposlene proračuna općina, gradova, županija i Grada Zagreba porasli su u nominalnom iznosu u odnosu na 2000. godinu za 14,2 %, tj. sa 1,8 milijardi kuna na 2,1 milijardu kuna, dok im se udio u ukupnim rashodima smanjio zbog povećanih rashoda za decentralizirane rashode (materijalne troškove, naknade za prijevoz u srednjim školama, donacije i dr.).

U promatranom razdoblju rashodi za zaposlene isprva bilježe rast udjela u BDP-u sa 1,21% u 2000. godini na 1,23% u 2001. godini dok se u 2002. udio smanjuje na 1,19%.

Rashodi za zaposlene općinskih proračuna porasli su u nominalnom iznosu u odnosu na 2000. godinu za 4%, tj. sa 221,7 milijuna kuna u 2000. godini na 230,9 milijuna kuna u 2002. godini. Udio rashoda za zaposlene proračuna općina u ukupnim rashodima za zaposlene općina, gradova, županija i Grada Zagreba smanjio se sa 12% u 2000. godini na 11% u 2002. godini i to zbog povećanih rashoda za decentralizirane rashode (materijalne troškove, donacije i dr.).

Rashodi za zaposlene gradskih proračuna porasli su u nominalnom iznosu u odnosu na 2000. godinu za 34%. Njihov udio u strukturi ukupnih rashoda za zaposlene općina, gradova, županija i Grada Zagreba povećao se sa 42% u 2000. godini na 49% u 2002. godini.

U županijskim proračunima rashodi za zaposlene porasli su u nominalnom iznosu u odnosu na 2000. godinu za 96%, tj. sa 124,2 milijuna kuna u 2000. godini na 243,5 milijuna kuna u 2002. godini. Udio rashoda za zaposlene županijskih proračuna u ukupnim rashodima za zaposlene općina, gradova, županija i Grada Zagreba povećao se sa 7% u 2000. godini na 12% u 2002. godini.

Rashodi za zaposlene kod Grada Zagreba u nominalnom iznosu bilježe pad sa 719,9 milijuna kuna u 2000. godini na 590,4 milijuna kuna u 2002. godini dok mu udio u

strukturi ukupnih rashoda za zaposlene općina, gradova, županija i Grada Zagreba u promatranom razdoblju pada sa 39% na 28%.

Materijalni rashodi su u promatranom razdoblju imali tendenciju povećavanja sa 2,4 milijarde kuna u 2000. godini na 3,8 milijardi kuna u 2002. godini, što predstavlja rast od 60%. Udio navedenih rashoda u bruto domaćem proizvodu bilježi također tendenciju povećanja sa 1,6% u 2000. godini na 2,2% u 2002. godini.

Materijalni rashodi obuhvaćaju troškove usluga i dobara za redovno funkcioniranje tijela (uredski materijal, usluge tekućeg održavanje objekata i opreme, rashode za energiju, javnu rasvjetu, komunalne usluge i dr.).

Materijalni rashodi u općinskim proračunima porasli su u nominalnom iznosu u odnosu na 2000. godinu za 36%, gradski za 43%, županijski za 309%, a materijalni rashodi Grada Zagreba za 44%.

U strukturi materijalnih rashoda općina, gradova, županija i Grada Zagreba najveći udio imaju gradovi sa 48% u 2000. godini te 43% u 2002. godini, općine sudjeluju sa 17% u 2000. godini i 14% u 2002. godini, županije sa 7% u 2000. godini i 17% u 2002. godini i Grad Zagreb sa 28% u 2000. i 25% u 2002. godini.

Financijski rashodi bilježe promjenjivi rast. U 2000. godini njihov udio u bruto domaćem proizvodu iznosi je 0,10%, u 2001. godini 0,11%, a u 2002. godini njihov udio je smanjen na 0,08%. Razlog tomu jest smanjenje kamatnih stopa na tržištu kapitala i smanjeni broj izdanih suglasnosti za zaduzivanje.

U strukturi ukupnih financijskih rashoda općina, gradova, županija i Grada Zagreba najveći udio imaju gradovi sa 48% u 2000. godini koji se u 2002. godini povećava na 49%. Financijski rashodi općina u strukturi ukupnih financijskih rashoda općina, gradova, županija i Grada Zagreba rastu sa 7% u 2000. godini na 8% u 2002. godini, udio županija pada sa 7% u 2000. godini na 6% u 2002. godini, a udio Grada Zagreba pada sa 39% na 37%.

Subvencije koje su namijenjene trgovackim društvima u javnom sektoru (komunalnom gospodarstvu) poljoprivredi, obrtu i malom poduzetništvu kontinuirano bilježe rast i u odnosu na 2000. povećani su za 15,5%, a udio od 0,36% u BDP- u im se zadržava na razini izdvajanja za 2000. godinu.

Promatrajući strukturu ukupnih subvencija općina, gradova, županija i Grada Zagreba najveći udio imaju gradovi sa 22% u 2000. godini te 16% u 2002. godini, udio županija je 5% u 2000. godini na kojoj se zadržava i u 2002. godini, udio općina u 2000. godini je 4% i ostaje na istom nivou. Udio subvencija Grada Zagreba u strukturi sveukupnih subvencija povećava se sa 69% u 2000. godini na 75% u 2002. godini.

Tekuće pomoći, donacije i naknade od 2000. do 2002 godine bilježe rast i u strukturi proračunskih rashoda su jedan od značajnijih rashoda proračuna općina, gradova i županija.

U ovim rashodima sadržana su sredstva za financiranje programa za kulturu, šport, privatne vrtiće i dr. koja se transferiraju ustanovama i drugim subjektima (udrugama, nogometnim klubovima, kulturnoumjetničkim društvima, savezima i dr.) a koji nisu iskazivani kao proračunski korisnici, kao i sredstva pomoći korisnicima drugih proračuna. Pored navedenog tekuće pomoći, donacije i naknade povećane su i zbog iskazivanja dijela decentraliziranih rashoda.

U 2000. godini, kada nije bilo decentraliziranih funkcija, ti su rashodi iznosili 1,4 milijarde kuna, međutim u 2002. godini ovi rashodi su izvršeni u svoti od 2,1 milijardu kuna što je povećanje od 50,7%.

Udio navedenih rashoda u ukupnim rashodima 2000. godine iznosio je 16,2%, a u 2002. godini 17,8%, dok im je udio u bruto domaćem proizvodu 2000. godine iznosio 0,9%, a u 2002. godini 1,2%.

Kapitalne pomoći i donacije u ukupnim rashodima u 2000. godini imaju udio od 6% i pokazuju tendenciju rasta od oko 21,4%.

Obuhvaćaju prijenose sredstava trgovackim društvima za nabavu kapitalne imovine i dio kapitalnih sredstva za objekte zdravstva, školstva, socijalne skrbi.

Kapitalni rashodi za nabavku i gradnju u razdoblju 2000. do 2002. godine također rastu po stopi od 33% tj. sa 1,8 milijardi kuna 2,3 milijarde kuna ili s udjelom od 1,2% u BDP-u u 2000. godini na udio od 1,3% u BDP-a u 2002. godini.

Najveći dio sredstava odnosi se na izgradnju komunalne infrastrukture i građevinskih objekata, kupovinu zemljišta i dodatna ulaganja u objekte zdravstva, školstva, socijalne skrbi i kulture.

ZAKLJUČAK

U razdoblju 2000. do 2002. godine vidljiv je rastući trend ukupnih rashoda proračuna općina gradova i županija kako u apsolutnom iznosu tako i u odnosu prema bruto domaćem proizvodu. Rashodi proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave porasli su za 37% u odnosu na 2000. godinu, a udio rashoda u bruto domaćem proizvodu povećan je sa 5,6% u 2000. godini na 6,6% u 2002. godini.

Razlog tomu je prvenstveno u procesu decentralizacije tj. povećanju poslova i funkcija koje su prenesene s države na županije, gradove i dio općina, te zbog većeg izdvajanja u izvorne funkcije jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Naime, u skladu s izmjenama i dopunama uvodno navedenih posebnih zakona od polovine 2001. godine dolazi do prijenosa financiranja materijalnih i kapitalnih rashoda osnovnih i srednjih škola i učeničkih domova, domova za starije i nemoćne i centara za socijalnu skrb te ustanova iz područja zdravstva kao i redovne djelatnosti javnih vatrogasnih postrojbi (dio plaća i materijalnih troškova) na proračune županija, gradova i općina.

Za pokriće javnih rashoda iz djelokruga osnovnog i srednjeg školstva, socijalne skrbi, vatrogastva i zdravstva, koji su prenijeti na lokalne jedinice, pored uvodno navedenog dodatnog udjela u porezu na dohodak županijama i Gradu Zagrebu i gradovima (za osnovno školstvo), preraspodjeljuju se i sredstva Državnog proračuna osigurana na poziciji pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije, pod uvjetom da iz dodatnog udjela ne ostvare dostatna sredstva za pokriće minimalnog standarda a u skladu s Uredbom Vlade RH na godišnjoj razini.

Porast mase plaća rezultirao je iz povećanja plaća, broja zaposlenih i uključivanja dijela plaća koji su se prije iskazivali kroz transfere proračunskim korisnicima kojima se sredstva za plaće osiguravaju iz lokalnih proračuna.

Rast materijalnih rashoda većim dijelom je rezultat odluka o minimalnim standardima u školstvu i socijalnoj skrbi, a manjim dijelom zbog rashoda za komunalne usluge, javne rasvjete i dr., te tekuće održavanje objekata i opreme u vlasništvu jedinica.

Zbog primjene procesa decentralizacije, za pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije do razine minimalnih standarda, planirano je u državnom proračunu za 2001. godinu 519 milijuna kuna, za 2002. godinu 869 milijuna kuna, a za 2003. godinu 900 milijuna kuna koji se doznačuju županijama, gradovima i općinama u skladu s Uredbom o načinu utvrđivanja visine pomoći izravnjanja koju Vlada RH donosi svake godine.

Najveće povećanje imaju materijalni rashodi, što je uzrokovano decentralizacijom koja je u 2001. iznosila 555 od čega se na one koji imaju karakter tekućih rashoda odnosilo 345 milijuna kuna, dok se na kapitalne rashode odnosilo 210 milijuna kuna.

U 2002. godine 1,5 milijardi kuna, od čega se na tekuće rashode odnosi 950 milijuna kuna a na kapitalne 560 milijuna kuna.

Zakonom o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave propisani su kriteriji za određivanje pomoći županijama iz Državnog proračuna i kriteriji prema kojima su županije trebale osiguravati dotacije općinama i gradovima na svojem području.

Međutim, s obzirom na okupaciju trećine državnog teritorija do 2001. godine pomoći nisu realizirane putem zakonom propisanih kriterija već su realizirane na način da su se u državnom proračunu svake godine osiguravale pomoći županijama i izravno općinama i gradovima na području posebne državne skrbi, a na temelju zahtjeva navedenih jedinica i mogućnosti u državnom proračunu ali samo za neophodno funkcioniranje. Slijedom iznesenog pomoći nisu dobili ulogu instrumenta finansijskog poravnanja na način propisan Zakonom o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

U 1999. godini iz Državnog proračuna RH osigurane su pomoći u svoti od 263,8 milijuna, za 2000. godini 179,4 milijuna kuna.

Za jedinice s područja hrvatskog Podunavlja, kojima do 2000. godine nije bio ustanovljen status stupnja pripadnosti (prvoj ili drugoj skupini područja posebne državne skrbi), sredstva pomoći su se osiguravala i doznačivala putem županijskog proračuna (Osječko-baranjske i Vukovarsko-srijemske), a za neke gradove sredstva su doznačivana i izravno iz državnog proračuna. Te su jedinice ostvarile tekuće i kapitalne potpore iz Državnoga proračuna, proračuna županija kao i od drugih subjekata.

Ako ukupno promatramo sustav financiranja javnih potreba može se zaključiti da je postavljen tako da se međuproračunski prijenosi koriste kao sredstava potpore finansijski slabijim jedinicama, a ne i kao sredstva kojim bi se financirala određena razina javnih potreba u svim lokalnim jedinicama.

Iako se radi o nenamjenskim pomoćima očekuje se da se ta sredstva koriste za investicijska ulaganja a manje za tekuću potrošnju.

Pored navedenog županije ovisno o svojim mogućnostima osiguravaju pomoć i potpore općinama i gradovima na svojem području izravno bilo putem dotacija (nenamjenskih manji dio) ili sufinanciranjem kapitalnih izdataka (veći dio).

Od 2001. godine pored ustupanja državnih prihoda općinama i gradovima na području posebne državne skrbi Zakonom o izvršavanju Državnog proračuna propisani su kriteriji i mjerila za odobravanje sredstava tekućih pomoći. Svake se godine osiguravaju tekuće pomoći iz državnog proračuna prema zakonom propisanim mjerilima i kriterijima, a županijama se daju pomoći za uravnoteženje fiskalnog kapaciteta i poticanje kapitalnih projekata, s tim da su dužne 1/3 sredstava pomoći dati općinama i gradovima na svojem području, a koje nisu izravni korisnici pomoći iz državnog proračuna.

Za 2001. godinu za županije i za područja posebne državne skrbi osigurana su u državnom proračunu 189,4 milijuna kuna, za 2002. godinu 201,0 milijun kuna, a za 2003. godinu 208,0 milijuna kuna.

U navedenim iznosima nisu sadržana sredstva koja se iz državnog proračuna u vidu kapitalnih pomoći doznačuju županijama, općinama i gradovima preko pojedinih ministarstava nadležnih za određena područja (Ministarstvo javnih radova, obnove i graditeljstva, Ministarstvo obrta malog i srednjeg poduzetništva, Ministarstvo pomorstva, prometa i veza, Ministarstvo turizma, Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva, Fond za regionalni razvoj, Fond za razvoj i zapošljavanje, Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog uređenja, Ministarstvo prosvjete i športa, Ministarstvo kulture).

Ad V.8, str. 63, Pariški klub: Traži se objašnjenje o razlozima i neplaćenom dugovanju prema preostaloj državi kreditoru Italiji, uključujući i procjenu hoće li i kada takav sporazum biti sklopljen (vidi stranicu 69. u sredini).

S Italijom nije postignut bilateralni sporazum zbog značajnog udjela neraspodijeljenog duga za koji države slijednice nisu postigle sporazum o njegovoj raspodjeli pomoću IMF kvota. Očekuje se da će se sporazum postići u 2004. godini.

Ad V.9, str. 71, režim cijena: Traži se objašnjenje zašto je porastao udio administrativnih cijena u indeksu cijena na malo tijekom prošlih godina i kojim se propisima utvrđuju administrativne cijene (uključujući cijene u poljoprivredi i za komunalne usluge).

Prilikom izračunavanja temeljne inflacije isključivani su poljoprivredni proizvodi odnosno njihova cijena iz indeksne liste cijena na malo i proizvoda i usluga za čiju promjenu suglasnost daju lokalna uprava i samouprava i Vlada RH. Na početku godine Državni завод за statistiku korigira pondere (strukturu) s porastom cijena u toj godini. Budući da su cijene komunalnih usluga, vode, struje, HT, benzina, RTV pretplate rasle posljednjih godina njihovo učešće u strukturi se povećalo. To znači da se nije povećao broj administrativno kontroliranih cijena nego se povećalo njihovo učešće.

Ad V.11, str. 75 – 79, privatizacija: Dani podaci ne pokrivaju sljedeća područja u procesu privatizacije u Republici Hrvatskoj.

- Odgovor ne daje pregled procesa pretvorbe od samog početka, te utjecaj procesa privatizacije na proračun.

U razdoblju od 1999. – 2003. godine, privatizacijski prihodi iznosili su kako slijedi:

Konsolidirana opća država

<i>mil. HRK</i>	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.
Kapitalni prihodi	6.975	3.738	6.066	3.151	4.083
Ukupni prihodi	75.010	74.620	78.843	82.831	89.537
GDP	141.579,43	152.519,07	162.909,06	176.429,00	189.908,18

Udio kapitalnih u ukupnim prihodima	9,30	5,01	7,69	3,80	4,56
Udio kapitalnih prihoda u GDP-u	4,93	2,45	3,72	1,79	2,15

Izvor: MFIN

- Prema drugim podacima, Zakonom o pretvorbi bila su pokrivena 3.619 državnih poduzeća iz 1991. godine, umjesto 3.000 kako se navodi u odgovoru na str. 77. Tim su brojem isključeni 10 velikih poduzeća koja se bave infrastrukturom i komunalnim uslugama, koje su označene javnim kompanijama - koje su to bile i kakav je njihov trenutni status?

Prema podacima kojima raspolaže Hrvatski fond za privatizaciju u Republici Hrvatskoj status društvenih poduzeća koja su bila predmet pretvorbe i privatizacije imalo je 3000 pravnih subjekata. Nije nam poznato zašto se spominje broj od 3619 društava, ali prepostavljamo da se radi o pogrešci.

Pod javnim poduzećima podrazumijevaju se trgovačka društva u vlasništvu Republike Hrvatske i to su Hrvatske željeznice, Hrvatske šume, Hrvatske vode, Hrvatske ceste, INA, Hrvatska elektroprivreda, Hrvatske pošte, Hrvatska radiotelevizija. Ova se društva privatiziraju po posebnim zakonima koje za svako od njih donosi Sabor.

- Traži se više (kvantitativnih) informacija o odlukama proizašlim iz revizije prethodne pretvorbe od strane Državnog ureda za reviziju.

Od sredine 2001. do konca studenoga 2003., Državni ured za reviziju obuhvatio je revizijom 1 269 društvenih poduzeća.

Temeljni kapital trgovackih društava, nastalih pretvorbom spomenutih 1269 društvenih poduzeća, od vremena pretvorbe do vremena obavljanja revizije smanjen je za 16,90%.

Smanjen je i broj zaposlenika u spomenutim društвima za 61,1% u odnosu na broj zaposlenih u vrijeme pretvorbe.

Prema podacima iz sudskog registra, u tijeku je stečajni postupak za 19,30% društava obuhvaćenih revizijom. Nepravilnosti utvrđene revizijom društvenih poduzeća odnose se na pretvorbu, privatizaciju i poslovanje društava nastalih nakon pretvorbe.

Nepravilnosti su se najčešće odnosile na to da dio imovine poduzeća nije uključen u procijenjenu vrijednost, iako je bio iskazan u poslovnim knjigama; da kod procjene vrijednosti zemljišta nisu korištene cijene utvrđene odlukama nadležnih općinskih organa; da dio društava nije ostvario pretvorbom predviđene razvojne programe ili da zbog nedostatka ocjene izvodljivosti i finansijskih aspekata poslovanja nije moguće pratiti njihovo ostvarenje, te na niz nepravilnosti tehničke naravi vezanih za datume izdavanja rješenja, nepostojanje knjiga dionica (knjiga udjela), nepravodobno evidentiranje promjene vlasnika dionica ili udjela itd.

Za nepravilnosti za koje se osnovano sumnja da imaju obilježja kaznenog djela odnosno prekršaja, Državni ured za reviziju je, u skladu s odredbama Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije, podnio kaznene odnosno prekršajne prijave nadležnim tijelima.

- Odgovori ne objašnjavaju privatizaciju putem vaučera i osnivanje Fonda za privatizaciju i ulaganja. More (quantitative) information should be provided on the decisions taken ensuing from the audits of the past privatisation by the State Audit Office.

Kuponska privatizacija provedena je temeljem odredbi Zakona o privatizaciji. Važno je naglasiti da kuponska privatizacija u Hrvatskoj, za razliku od masovne podjele kupona u drugim tranzicijskim zemljama ima posebne značajke. Za razliku od drugih tranzicijskih zemalja, u kojima su vaučeri podijeljeni svim punoljetnim građanjima, kuponska privatizacija u Hrvatskoj obuhvatila je svega 5% ukupnoga stanovništva i to onog koje je neposredno pogođeno ratnom agresijom i kojem je zbog toga bio onemogućen upis dionica u prvom valu privatizacije. Druga faza privatizacije trebala je rezultirati privatizacijom preostalog portfelja. Regulatorni okvir ovih procesa predstavlja je Zakon o privatizaciji iz 1996. godine, te Zakon o privatizacijskim investicijskim fondovima iz listopada 1997. godine. U kuponskoj privatizaciji sudjelovalo je 226.172 građana, i to 13.853 samostalnih pojedinaca i 212.319 pojedinaca koji su svoje kupone prenijeli u 7 investicijskih fondova. Za potrebe ovog procesa imateljima kupona stavljene su na raspolaganje dionice 471 dioničkog društva, odnosno portfelj vrijedan 12,3 milijarde kuna. Kuponi nisu bili vrijednosnice, a mogli su se koristiti prilikom nadmetanja za samo jedno društvo (nisu bili djeljivi). Sam proces sastojao se od četiri kruga dražbi kojima je prethodio tzv. nulti krug kuponske privatizacije koji je uključivao 56 manjih društava sa sjedištem na nekad okupiranom području, čija je vrijednost predstavljala samo 2% vrijednosti društava uključenih u postupak kuponske privatizacije. Bez obzira što se neformalno govorи o dražbovanju, treba naglasiti da se u ovom postupku nije radilo o dražbi ili aukciji, već o sustavu bookbuildinga kojim se dobiva informacija o cijeni. U prvome krugu raspoređeno je 116 dioničkih društava u vrijednosti od 865 milijuna DEM za koja je utrošeno 342 milijuna bodova što znači da je prosječna alokacijska cijena u prvom krugu bila 79% od isklične. U drugom krugu dražbovana su 68 društava u vrijednosti od 847 milijuna DEM za koja je utrošeno 578 milijuna bodova. U trećem krugu preostalo je 287 društava vrijednih 7 milijarda kuna za koje je utrošeno 751 milijun bodova. Postupak prijenosa dionica trajao je znatno dulje od planiranog pa dio društava uključenih u postupak kuponske privatizacije, uglavnom društva koja su i prije poslovala otežano, odlazi u stečaj neposredno prije ili odmah nakon prijenosa dionica sudionicima kuponske.

Podacima o daljnjoj судбини privatizacijskih investicijskih fondovima raspolaze Ministarstvo financija - Komisija za vrijednosne papire.

Ad V.12, str. 80, javni sektor: Odgovor ne uključuju procjene trenutnog udjela privatnog/javnog sektora u BDP-u te njegova kretanja od 1996. Kako se kretala profitabilnost poduzeća u javnom vlasništvu u tom razdoblju?

FINANCIJSKI REZULTATI PODUZETNIKA prema oblicima vlasništva (u mil. kuna)

	DRŽAVNO	PRIVATNO	MJEŠOVITO	ZADRUŽNO	UKUPNO	Profitabilnost poduzetnika u državnom vlasništvu
--	---------	----------	-----------	----------	--------	--

1996.	Ukupni prihod	37.741	135.329	57.109	1.741	231.920	
	Dobit tekuće godine	614	4.064	1.527	8	6.213	1,63
1997.	Ukupni prihod	42.857	172.697	62.301	2.045	279.900	
	Dobit tekuće godine	1.190	4.565	2.522	13	8.290	2,78
1998.	Ukupni prihod	42.500	167.392	56.189	1.474	267.555	
	Dobit tekuće godine	822	4.332	1.660	10	6.824	1,93
1999.	Ukupni prihod	37.900	174.889	61.010	1.502	275.301	
	Dobit nakon oporezivanja	256	5.191	2.897	20	8.364	0,68
2000.	Ukupni prihod	44.207	198.151	61.427	1.365	305.150	
	Dobit nakon oporezivanja	412	7.824	3.786	24	12.046	0,93
2001.	Ukupni prihod	51.376	228.958	61.521	1.376	343.231	
	Dobit nakon oporezivanja	2.189	9.814	2.733	35	14.771	4,26
2002.	Ukupni prihod	54.838	265.772	69.834	1.800	392.243	
	Dobit nakon oporezivanja	1.990	11.144	9.233	56	22.423	3,63

Izvor: FINA, obrada HGK

*ako su razlike u nazivima, Dobit tekuće godine bi trebala biti Dobit nakon oporezivanja

FINANCIJSKI REZULTATI PODUZETNIKA prema oblicima vlasništva (u mil. kuna)

		DRŽAVNO	PRIVATNO	MJEŠOVITO	ZADRUŽNO	UKUPNO	BDP
1996.	Ukupni prihod	37.741	135.329	57.109	1.741	231.920	107.980,6 46,6
1997.	Ukupni prihod	42.857	172.697	62.301	2.045	279.900	123.810,7 44,2
1998.	Ukupni prihod	42.500	167.392	56.189	1.474	267.555	137.604,0 51,4
1999.	Ukupni prihod	37.900	174.889	61.010	1.502	275.301	141.579,0 51,4
2000.	Ukupni prihod	44.207	198.151	61.427	1.365	305.150	152.519,0 50,0
2001.	Ukupni prihod	51.376	228.958	61.521	1.376	343.231	162.909,0 47,5
2002.	Ukupni prihod	54.838	265.772	69.834	1.800	392.243	176.429,0 45,0

Izvor: FINA, obrada HGK

	Ukupni prihodi	DRŽAVNO	PRIVATNO i ZADRUŽNO	MJEŠOVITO	DRŽAVNO	PRIVATNO i ZADRUŽNO	MJEŠOVITO	%
1996.		37.741	137.070	57.109	16,3	59,1	24,6	
1997.		42.857	174.742	62.301	15,3	62,4	22,3	
1998.		42.500	168.866	56.189	15,9	63,1	21,0	
1999.		37.900	176.391	61.010	13,8	64,1	22,2	
2000.		44.207	199.516	61.427	14,5	65,4	20,1	
2001.		51.376	230.334	61.521	15,0	67,1	17,9	
2002.		54.838	267.572	69.834	14,0	68,2	17,8	

	Dobit nakon oporezivanja	DRŽAVNO	PRIVATNO i ZADRUŽNO	MJEŠOVITO	DRŽAVNO	PRIVATNO i ZADRUŽNO	MJEŠOVITO	%
1996.		614	4.072	1.527	9,9	65,5	24,6	100,0
1997.		1.190	4.578	2.522	14,4	55,2	30,4	100,0
1998.		822	4.342	1.660	12,0	63,6	24,3	100,0
1999.		256	5.211	2.897	3,1	62,3	34,6	100,0
2000.		412	7.848	3.786	3,4	65,2	31,4	100,0
2001.		2.189	9.849	2.733	14,8	66,7	18,5	100,0
2002.		1.990	11.200	9.233	8,9	49,9	41,2	100,0

Tabela - Tromjesečni obračun bruto dodane vrijednosti i bruto domaćeg proizvoda, tekuće cijene - (Dodatak 1)

Ad V.14, str. 81, restrukturiranje poduzeća: Traže se dodatne informacije (broj, troškovi) o restrukturiranju glavnih javnih poduzeća koja nisu bila u portfelju privatizacijskog fonda. Koliko je poduzeća privatizirano po posebnim propisima?

Restrukturiranje poduzeća:

Do konca studenog 2003. godine u postupak privatizacije trgovачkih društava koja se ne nalaze u portfelju Hrvatskog fonda za privatizaciju, a provode se po posebnim zakonima, djelomično je proveden u sljedećim društvima:

1. HT-Hrvatske telekomunikacije d.d.
 - Prodaja 35% dionica strateškom ulagatelju Deutsche Telekom AG – cijena: USD 850.000.000,- (1999. godina);
 - Prodaja 16% dionica strateškom ulagatelju Deutsche Telekom AG – cijena: EUR 500.000.000,- (2001. godina);
2. INA-Industrija nafte d.d.
 - Prodaja 25% plus jedne dionice strateškom ulagatelju MOL Hungarian Oil & Gas Plc. – cijena USD 505.000.000,- (2003. godina).
 -

Restrukturiranje javnog poduzeća HPT-Hrvatska pošta i telekomunikacije izvršeno je razdvajanjem javnog poduzeća na dva dioničarska društva, HP-Hrvatska pošta d.d. i HT-Hrvatske telekomunikacije d.d.

Razdvajanje je izvršeno 1999. u skladu s posebnim Zakonom o razdvajanju Hrvatske pošte i telekomunikacija na dva društva, Hrvatsku poštu i Hrvatske telekomunikacije (Narodne novine 101/98).

Ad V.15, str. 82, ulazak na tržiste i izlazak s njega: Traži se detaljniji opis registracije i stečajnog postupka, uključujući i trenutni broj neriješenih slučajeva. Koliko je, u prosjeku, vremena potrebno da se okonča postupak i kakva je situacija bila prethodnih godina? Razmišlja li se o osnivanju posebnih službi u kojim bi se na jednom mjestu moglo obaviti cijeli postupak (one-stop shops) ili jesu li one već uspostavljene?

ULAGANJE KAPITALA U PODUZEĆE

Načini gospodarskog organiziranja

Ustroj poduzeća	Pravni okvir: Zakon o trgovačkim društvima (Narodne novine br. 111/15 Prosinac 1993)
Vrste poduzeća	"javno trgovačko društvo" (j.t.d.); "komanditno društvo" (k.d.); "društvo s ograničenom odgovornošću"; "dioničko društvo" (d.d.). Osim toga, Zakon o trgovačkim društvima dopušta prešutna partnerstva i gospodarska interesna udruženja.
Komanditno društvo	<p>Partneri: 2 ili više partnera.</p> <p>Osobine : javno trgovačko društvo je komercijalno poduzeće čiji partneri namjeravaju obavljati poslovne aktivnosti pod imenom zajedničke kompanije. Partneri su osobno, zajednički i zasebno odgovorni za sve obaveze društva svom svojom imovinom. Svaki od partnera ima pravo upravljati društvom, osim ako među njima to nije drugačije riješeno.</p> <p>U komanditnom društvu postoji najmanje jedan opći i jedan ograničeni partner. Odgovornost ograničenog partnera se proteže do iznosa njegovog/njenog udjela u društvu.</p>
Društvo s ograničenom odgovornošću	<p>Dioničari : 1 ili više dioničara.</p> <p>Najniži iznos temeljnog kapitala : 2,500 EUR u kunskoj protuvrijednosti</p> <p>Preduvjeti za udio i doprinos: Minimalni doprinos svakog dioničara ne smije biti manji od 100 EUR u kunskoj protuvrijednosti . Dionice se mogu slobodno prenositi i zalagati.</p> <p>Upravljanje društvom: Odluke se donose većinom glasova na Glavnoj skupštini. Partneri imaju pravo glasa proporcionalno svom udjelu. Glavna skupština imenuje Upravu društva sastavljenu od jednog ili više direktora. Nadzorni odbor može biti imenovan ako je to predviđeno zakonom.</p> <p>Osobitosti: Postojanje Nadzornog odbora je obavezno ako:1) društvo ima više od 300 zaposlenika; ili 2) ukoliko je to propisano zakonom za društva koja se bave posebnim aktivnostima.</p> <p>Dioničko društvo Dioničari: 1 ili više dioničara.</p> <p>Najniži iznos temeljnog kapitala : 15.000 EUR u kunskoj protuvrijednosti.</p> <p>Preduvjeti za udio i doprinos: Minimalna vrijednost svake dionice ne može biti niža od 5 EUR u kunskoj protuvrijednosti. Najmanje jedna trećina udjela u gotovini i svi udjeli u naravi moraju biti plaćeni pri registraciji. Višestruke su dionice zabranjene.</p> <p>Upravljanje poduzećem: Glavna skupština društva donosi odluke većinom glasova. Ona bira Nadzorni odbor od minimalno 3 člana na period ne duži od četiri godine. Nadzorni odbor imenuje Upravu čiji je mandat maksimalno pet godina. Uprava se sastoji od jednog ili više članova ukoliko zakonom nije drugačije predviđeno (u bankama - najmanje dva člana). Ne postoje ograničenja vezana uz državljanstvo što se tiče članova upravnih tijela.</p> <p>Osobitosti: Uvjeti najnižeg iznosa temeljnog kapitala su veći za: banke - 20-60 milijuna kuna, ovisno o području djelovanja; Osiguravajuća društva - 6-18 milijuna kuna, ovisno o području djelovanja.</p>

Podružnice	Inozemna i domaća poduzeća i pojedinačni trgovci mogu registrirati podružnicu u Hrvatskoj pri nadležnom sudu. Podružnica ne postoji kao zasebna pravna osoba jer ostaje dijelom inozemne pravne osobe. Podružnice, međutim, trebaju voditi knjigovodstvo u skladu sa hrvatskim propisima.
Predstavništva	Pravni okvir: Zakon o trgovini. Registracija: Inozemne osobe imaju zakonsko pravo registrirati predstavništvo u Registar predstavništava pri Ministarstvu gospodarstva. Predstavništva nemaju pravnu osobnost i mogu vršiti samo djelatnosti istraživanja lokalnog tržišta, reklamiranja i marketinga, ali ne i baviti se komercijalnim djelatnostima.
Stečaj	Pravni okvir: Stečajni zakon (Narodne novine br. 44/96 i 29/99)
Antitrustovski zakoni	Pravni okvir: Zakon o zaštiti tržišnoga natjecanja (Narodne novine br. 48/95) Nadležna institucija: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (APMC)

Izvor: Ministarstvo gospodarstva

Osnivanje društava

OBLIK DRUŠTVA

1. Dioničko društvo - d.d. društvo

- Najniži iznos dioničkog kapitala: 15.000 eura u kunskoj protuvrijednosti
- Skupština dioničara, Nadzorni odbor, Uprava

2. Društvo s ograničenom odgovornošću - d.o.o. društvo

- Najniži iznos dioničkog kapitala: 2.500 eura u kunskoj protuvrijednost
- Skupština osnivača i Uprava

2. POSTUPAK OSNIVANJA

Odluka osnivača/dioničara

Statut društva

Poslovne djelatnosti društva

Ovlaštene osobe

Uplata dionica u gotovini ili u stvarima

Imenovanje Uprave i/ili Nadzornog odbora

Prijava za upis u trgovački registar

3. TROŠKOVI OSNIVANJA

SUDSKE PRISTOJBE - od 2.000 HRK (kuna)

- ovisno o broju registriranih poslovnih djelatnosti

JAVNOBILJEŽNIČKE PRISTOJBE – variraju od 4.000 HRK (kuna)

- ovisno o iznosu dioničkog kapitala

NAKNADE ZA ODVJETNIČKE USLUGE- variraju

- ovisno o dioničkom kapitalu i složenosti dokumentacije

4. NAKON REGISTRACIJE DRUŠTVA

Pečat društva

Matični broj društva

Otvaranje žiro-računa - FINA

Broj u carinskom registru

- dokumentacija relevantna za upis u trgovački registar
- potvrda Državnog zavoda za statistiku
- potvrda Financijske agencije (FINA) o žiro računu

Potvrda o minimalnim tehničkim uvjetima

POKRETANJE POSLOVNE AKTIVNOSTI

Otvaranje trgovačkog društva u Hrvatskoj zahtijeva registraciju kod Trgovačkog suda, Državnog zavoda za statistiku, Porezne uprave, Carinske uprave (ako trgovačko društvo želi sudjelovati u međunarodnoj rezmjeni), Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje. Uobičajeno je da domaći odvjetnik ili neki drugi pravni zastupnik nadgleda postupak osnivanja društva.

Prije registracije potrebno je provjeriti na trgovačkom sudu je li željeni naziv trgovačkog društva već upisan u trgovački registar. Za korištenje riječi Hrvatska ili bilo koje izvedenice te riječi u nazivu društva osnivači moraju dobiti posebnu suglasnost Ministarstva pravosuđa, uprave i lokalne samouprave RH.

Poslovni prostor

Trgovačko društvo mora imati službenu adresu u Hrvatskoj kako bi se uopće moglo registrirati. Pravni zastupnik može privremeno staviti svoju poslovnu adresu za adresu društva u registraciji.

Ovjera dokumenata

Svi pravni dokumenti moraju biti ovjereni kod javnog bilježnika. Javni bilježnik je prema hrvatskim propisima privatna osoba s određenim karakteristikama i ovlastima javne

osobe s ulogom potvrđivanja i ovjeravanja vjerodostojnosti pojedinih pravnih dokumenata. Trošak ovjere ovisi o visini temeljnoga kapitala i u prosjeku je 2.500 kuna.

Ovjereni prijevod

Ako je bilo koji dokument na nekom stranom jeziku, mora ga prevesti ovlašteni prevoditelj na hrvatski jezik. Trošak prijevoda ovisi o broju prevedenih stranica.

Bankovni račun društva

Temeljni kapital (20.000 kuna za društvo s ograničenom odgovornošću, odnosno 200.000 kuna za dioničko društvo) mora se položiti na račun kod banke, a potvrda o pologu mora se predati pri registraciji društva.

Račune za obavljanje platnog prometa svih pravnih i fizičkih osoba otvaraju i vode banke na osnovi ugovornog odnosa i propisa (Zakon o platnom prometu u zemlji, Narodne novine, br. 117/01). Poslovni subjekt može imati otvorene račune kod više banaka, prema svom izboru. Kod jedne banke može se imati otvoren samo jedan račun za redovno poslovanje, po jedan račun za svaki organizacijski dio i više računa za posebne namjene. Ako poslovni subjekt ima više od jednog računa za redovito poslovanje, dužan je odrediti na kojem će se računu ostvarivati nalozi za plaćanje zakonskih obveza i javnih prihoda, nalozi za naplatu vrijednosnih papira i instrumenata osiguranja plaćanja te nalozi izvršavanja sudskeih odluka i drugih ovršnih isprava te voditi evidencija o neostvarenim nalozima za plaćanje.

Prijava za upis u Trgovački registar

Za upis u trgovački registar nadležan je registarski sud na čijem je području sjedište subjekta upisa. Postupak za upis u registar pokreće se podnošenjem prijave trgovačkom sudu. Prijava koju je ovjerio javni bilježnik sadrži zahtjev za upis podataka, a podnosi je ovlaštena osoba u dovoljnom broju primjeraka za sud i sudionike.

U prijavi za upis u trgovački registar moraju se navesti:

1. tvrtka, sjedište i predmet poslovanja društva
2. iznos temeljnoga kapitala društva
3. izjava članova uprave da su upoznati s obvezom izvješćivanja suda za slučaj pojavljivanja potrebe
4. popis svih članova društva i njihovi jedinstveni matični brojevi

Uz prijavu se podnose sljedeći prilozi:

1. osnivački akt (društveni ugovor, izjava o osnivanju odluka skupštine i sl.) sa svim prilozima, uključujući punomoći opunomoćenika ovjerene kod javnog bilježnika
2. popis članova društva ili komplementara ili osnivača s imenom i prezimenom, prebivalištem i jedinstvenim matičnim brojem građana, a za strance brojem putovnice i državom koja ju je izdala odnosno tvrtkom ili nazivom, sjedištem i MBS
3. dokaz o uplati sredstava za osnivanje, o predaji stvari ili prava s popisom, identifikacijskim opisom i procjenom, a za nekretnine izvadak iz zemljишnih knjiga
4. dokaz o određivanju članova uprave određenih za zastupanje s ovlastima u zastupanju ili dokaz o određivanju prokurista i njihovih ovlasti s njihovim ovjerenim potpisima s oznakom JMBG, a za strance s brojem putovnice i države koja ju je izdala
5. ako se osnivanju daje posebna pogodnost ili se ulažu stvari i prava, izvješće revizora o osnivanju i o reviziji osnivanja ako je revizija obavljena
6. popis osoba ovlaštenih da vode poslove društva, njihova imena i prezimena, datum rođenja, JMBG, prebivalište, njihove ovlasti i izjave da prihvaćaju postavljanje dane pred javnim bilježnikom

7. ako društvo ima nadzorni odbor, popis članova odbora s navođenjem datuma rođenja i prebivališta
8. dozvolu državnog tijela ako se propisom traži za osnivanje i upis društva u trgovački registar
9. popis članova uprave koji se pohranjuje u trgovačkom registru

Prijavi za osnivanje društva, uz propisane isprave, osnivač društva dužan je priložiti izjavu ovjerenu kod javnog bilježnika da ni on ni društvo u kojem ima udjele ili dionice nema nepodmirene dospjele obveze te potvrdu ovlaštene pravne osobe koja obavlja poslove platnog prometa da ni on ni društvo u kojem ima udjele ili dionice nema na računima evidentiran nepodmireni nalog za plaćanje, kao i potvrde Porezne uprave, Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje da ni on ni društvo u kojem ima udjele ili dionice nema nepodmirene obveze na osnovi poreza te doprinosa za mirovinsko odnosno zdravstveno osiguranje. Izjava ne smije biti starija od osam dana računajući od dana podnošenja prijave.

Sudski registar je javan i svatko može bez dokazivanja pravnog interesa razgledati podatke upisane u glavnoj knjizi i javne podatke iz zbirke isprava te zahtijevati da mu se izda izvadak ili ovjerena kopija.

Sudske naknade pri upisu društva u trgovački registar ovise o broju djelatnosti za koje se društvo registrira (300 kuna za prijavu i 150 kuna za svaku djelatnost posebno).

Objava registracije trgovačkog društva

Nakon što je obavljen upis u sudski registar, trgovački sud dostavlja *Narodnim novinama i dnevnom tisku* podatke o upisu. Objavljivanje osnivanja u Narodnim novinama stoji 810 kuna, a u dnevnom tisku 450 kuna.

(Narodne novine – Preplata, prodaja novina i primanje oglasa, 10000 Zagreb, Ul. kralja Držislava 14, tel. +385 1 45 55 116, 45 55 167, fax. +385 1 45 55 217, www.nn.hr)

Izrada pečata

Po primitku pozitivnog rješenja o upisu u trgovački registar valja izraditi pečat. Uz narudžbu za izradu pečata prilaže se kopija rješenja o upisu u trgovački registar. Pečat sadrži naziv društva i broj pod kojim je društvo upisano u trgovački registar.

Matični broj

Državnom zavodu za statistiku podnosi se zahtjev da se obavi razvrstavanje po djelatnostima prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti odnosno da gospodarski subjekt dobije matični broj i šifru djelatnosti u roku od 15 dana od dana primitka rješenja o upisu u trgovački registar. Zahtjevu se prilaže:

rješenje o upisu u trgovački registar

tiskanica RPS-1 (kupuje se u prodavaonicama Narodnih novina)

kopija uplatnice o uplati upravne pristojbe (55 kuna)

(Državni zavod za statistiku, 10000 Zagreb, Ilica 3, tel.+385 01/48 06 111, www.dzs.hr)

Porezni broj

Nakon registracije kod trgovačkog suda i Državnog zavoda za statistiku slijedi registracija društva pri *ispostavi Porezne uprave prema sjedištu društva*. Podaci se unose izravno u kompjutorski sustav usporedno s unosom u registar obveznika poreza

na dobit i poreza na dodanu vrijednost te nije potrebno prilaganje posebnog zahtjeva. Na uvid se daje kopija seta registracije kod trgovačkog suda i Obavijest o razvrstavanju poslovnog subjekta od Državnog zavoda za statistiku.

(Ministarstvo financija – Porezna uprava, Katančićeva 5, tel. +385 1 45 91 333, fax. +385 1 49 22 583, www.porez.hr)

Carinski broj

Ako je tvrtka registrirana za obavljanje poslova međunarodne trgovine, osnivač je dužan od *Carinske uprave RH* zatražiti carinski broj pod kojim će obavljati vanjskotrgovinsko posovanje. Uz zahtjev za upis u registar carinskih obveznika prilaže se:

1. kopija rješenja o upisu u trgovački registar
2. obavijest o razvrstavanju poslovnog subjekta od Državnog zavoda za statistiku
3. kopija uplatnice o uplati upravne pristojbe (50 kuna)

(Ministarstvo financija - Carinska uprava RH, 10000 Zagreb, Avenija Dubrovnik 11, tel. +385 01 65 02 111, fax. +385 1 65 56 490, www.carina.hr)

Mirovinsko osiguranje

Poslodavci, pravne i fizičke osobe, obveznici uplate doprinosa obvezni su dostaviti područnoj jedinici *Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje* prema sjedištu poslodavca u roku od 15 dana od dana početka posovanja:

1. Prijavu M-11 P o početku posovanja obveznika uplaćivanja doprinosa
2. Prijavu M-1 P za svakog novozaposlenog radnika.

Uz prijave se prilaže:

1. rješenje o upisu u trgovački registar
2. obavijest o razvrstavanju poslovnog subjekta od Državnog zavoda za statistiku

(Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Mihanovićeva 3, 10000 Zagreb, tel. +385 1 45 95 500, fax. +385 1 45 77 105, www.mirovinsko.hr)

Zdravstveno osiguranje

Pravne osobe obveznici uplate doprinosa obvezne su prijavu na osnovno zdravstveno osiguranje dostaviti *nadležnom područnom uredu Zavoda za zdravstveno osiguranje* u roku od 15 dana od dana početka posovanja. Podnositelj prijave obvezan je podnijeti sljedeće tiskanice:

1. za obveznike uplate doprinosa Prijavu o obvezniku uplate doprinosa – Tiskanica 1
2. za osigurano osobu Prijavu na osnovno zdravstveno osiguranje – Tiskanica 2
3. za osigurano osobu – člana obitelji Prijavu na osnovno zdravstveno osiguranje – Tiskanica 3

Uz Tiskanicu 1 i Tiskanicu 2 pravna je osoba obvezna priložiti:

1. Rješenje o upisu u trgovački registar (na uvid)
2. Obavijest o razvrstavanju poslovnog subjekta od Državnog zavoda za statistiku
3. Prijavu Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (kopija M-1P i M-11P)
4. Dokaz o prebivalištu (uvjerenje MUP-a ili osobna iskznica)

(Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Margaretska 3, 10000 Zagreb, tel. +385 1 48 06 333, fax. +385 1 48 12 606, www.hzzo-net.hr)

Rješenje o udovoljavanju minimalnim tehničkim uvjetima

Trgovačko društvo može početi obavljati djelatnost ili djelatnosti koje čine predmet njegovoga poslovanja nakon što trgovačkom судu podnese odluku nadležnog upravnog tijela (*županijskog Ureda za gospodarstvo*) kojom se utvrđuje da udovoljava tehničkim, zdravstvenim, ekološkim i drugim uvjetima propisanim za obavljanje te ili tih djelatnosti (odnosi se na poslovne prostorije, opremu i sredstva za rad).

Stranci i osobe bez državljanstva koji će raditi u trgovačkom društvu obvezni su pribaviti radnu dozvolu u skladu s posebnim propisima (*Zakon o kretanju i boravku stranaca*, Narodne novine, br. 53/91, 26/93; *Zakon o zapošljavanju stranaca*, Narodne novine, br. 19/92, 33/92, 89/92, 26/93, 52/94, odnosno od početka 2004. godine prema Zakonu o strancima, Narodne novine, br. 109/03)

STEČAJNI POSTUPAK:

Zakoni i procedure koji reguliraju stečaj uvedeni su 1997. i zamjenili su prethodni zakon o prisilnoj nagodbi, stečaju i likvidaciji. Dopunjena verzija Stečajnog zakona usvojena je u srpnju 2003.

Što se tiče prosječnog vremenskog razdoblja potrebnog za okončanje postupka, on se promijenio tijekom posljednjih godina. Prema Pregledu administrativnih i upravnih troškova, koji je objavila Svjetska banka, FIAS, prosječno vrijeme potrebno za okončanje postupaka i započinjanje poslovne djelatnosti u Hrvatskoj iznosi oko 120 dana.

Tijekom 2003. godine Republika Hrvatska je započela pojednostavnjivati postupke vezane za započinjanje poslovne djelatnosti, i to na sljedeći način:

- Izmjenama i dopunama Odluke o načinu, uvjetima i naknadama za pristup podacima sudskog registra (kojima se ukidaju naknade za pristup podacima putem Interneta) podaci o upisanim društvima postali su dostupni javnosti.
- Izmjenama i dopunama Pravilnika o javnobilježničkim uredima propisuje se posjedovanje potrebne informacijske opreme, čime se omogućuje izdavanje potvrda o upisu u sudski registar u svakom javnobilježničkom uredu.
- Izmjenama i dopunama Zakona o sudskom registru i Pravilnika o načinu upisa u sudski registar propisuje se rješavanje pojedinih slučajeva u roku od 30 dana, čime se ubrzava postupak upisa podataka u sudski registar.
- Izmjenama i dopunama Zakona o sudskim pristojbama, tj. revizijom sudskih pristojbi, smanjeni su troškovi registracije društava.
- Osigurana je mogućnost da podaci iz sudskog registra o upisu društva budu dostupni svim drugim institucijama elektroničkim putem.
- Hrvatska gospodarska komora je prikupila sve informacije o dokumentaciji i postupcima koji su potrebni za registraciju društva, tj. za njegovo osnivanje, postavila WEB stranice, objavila brošure te tako učinila informacije dostupnim javnosti.

Stečajnim zakonom ("Narodne novine" broj 44/96, 29/99, 129/2000) uređeni su uvjeti za otvaranje stečajnoga postupka, stečajni postupak, pravne posljedice njegova otvaranja i provedbe, stečajni plan, osobna uprava dužnika nesposobnoga za plaćanje te uvjeti i učinci oslobođanja dužnika od preostalih obveza.

Dosadašnja primjena Stečajnoga zakona pokazala je:

- da je stečajna procedura presložena zbog prevelikog broja stečajnih tijela koordinacija čijega rada otežava i usporava njezino odvijanje;
- da su interesi Države i njezinih tijela nedovoljno angažirano i kvalificirano zastupni u stečaju, da je izostala potrebna razina komunikacije između pojedinih državnih tijela, osobito Ministarstva financija i državnog odvjetništva;
- da se čak ni određene eksplisitne dužnosti koje je nametnuo Stečajni zakon ne poštuju;
- da stečajni postupci nepotrebno dugo traju, da se razvlače, da postaju svrha sami sebi i da se stečajna masa često u velikom dijelu potroši na pokriće troškova stečajnoga postupka;
- da su razlučni vjerovnici, osobito banke, često nezainteresirani za brzo okončanje stečaja, jer otvaranjem stečajnog postupka redovito vrlo visoke kamate i dalje teku na njihove osigurane tražbine;
- da su neke od pretpostavaka predviđenih za pobijanje nekih pravnih radnji stečajnog dužnika nepotrebno prestrogo postavljene i da ih je teško dokazati;
- da nije dovoljno jasno uređen položaj razlučnih vjerovnika u stečaju, osobito odnos ovršnih postupaka koje oni radi namirenja svojih osiguranih tražbina pokreću i stečajnoga postupka;
- da neke redakcijske greške do kojih je došlo u pripremi zakonskoga teksta i njegovih novela, osobito u saborskoj proceduri, otežavaju njegovo razumijevanje i primjenu, itd.

Zbog navedenog predloženim Zakonom o izmjenama i dopunama Stečajnoga zakona (Narodne novine broj 123/03) :

- pojednostavljena je stečajna proceduru, u prvom redu napuštanjem institucije stečajnoga vijeća i povjeravanjem svih poslova stečajnoga suda stečajnom succu,
- ta procedura učinjena je efikasnijom i bržom sprečavanjem mogućnosti da se pojedini postupci razvlače, i to uvođenjem vremenskih okvira u kojima se moraju donijeti ključne odluke u postupku i on provesti, odnosno zaključenjem stečajnoga postupka i kad samo manji dio imovine nije unovčen, odnosno kad se ne može očekivati da bi on bio uspješno unovčen;
- otklonjene su neke nedoumice koje su se u primjeni zakona javile u vezi s određenim njegovim odredbama;
 - na adekvatniji način riješen je odnos ovršnih postupaka i stečajnog postupka u ostvarivanju tražbina razlučnih vjerovnika

"One stop shop" još nije uspostavljen.

Ad V.16, str. 83-85, državna potpora: Dani podaci o državnim potporama uključuju samo direktna subvencioniranja iz središnjeg proračuna (otpis dospjelog poreza, doprinosa, udjel u vlastitom kapitalu, dani meki zajmovi) i subvencije na lokalnoj razini. U odgovoru nisu objašnjeni osnovni kriteriji po kojim se dodjeljuju garancije. Što se tiče zadnje rečenice, nije jasno po kojoj se osnovi poboljšala konkurentnost u poljoprivredi.

Kretanje danih jamstava prikazano je u tablici 3. Davanje jamstava i njihova veličina regulirani su Zakonom o državnom proračunu (donesen u lipnju 2003. godine) te Zakonom o izvršenju proračuna za tekuću godinu.

Kriteriji za davanje jamstava utvrđeni su odlukama Vlade RH iz siječnja i srpnja 2003. godine.

Uvjeti za dodjelu državnih jamstava nalaze se u tri propisa koji pokrivaju to upravno područje.

Člankom 74. Uredbe o državnim potporama (NN 121/03) dana je opća negativna definicija što će se smatrati državnom potporom u smislu izdavanja državnog jamstva.

Kriterij i postupak izdavanja državnih jamstava uređeni su Odlukom o kriterijima za davanje državnih jamstava (NN 16/03 i 108/03).

Nadalje, na postupak davanja državnog jamstva kao pojedinačne državne potpore primjenjuju se i odredbe Poglavlja 2. Glave VI. Uredbe o državnim potporama (NN 121/03) i Glave III. Zakona o državnim potporama (NN 47/03).

U slučaju pripreme novih kriterija sukladno članku 20. Zakona o državnim potporama (NN 47/03) ili u nekom prethodnom roku postupak će dakako obuhvatiti odredbe Poglavlja 1. Glave VI. Uredbe o državnim potporama (NN 121/03) i Glave III. Zakona o državnim potporama (NN 47/03).

Najveća povećanja vrijednosti jamstava iskazuje područje cestogradnje. Međutim, za 2004. godinu i dalje, visina jamstava ne smije se povećavati više od amortiziranih i ugašenih jamstava.

Tablica 3: Izdana državna jamstva po godinama od 1996. - 2002. g.

Godina	31.12.1996.	31.12.1997.	31.12.1998.	31.12.1999.	31.12.2000.	31.12.2001.	31.12.2002.
Iznos jamstva	266.599.290	582.900.422	3.019.014.846	6.357.938.269	5.029.871.547	8.009.669.055	10.668.747.652
Kumulativ	266.599.290	849.499.712	3.868.514.558	10.226.452.827	15.256.324.374	23.265.993.429	33.934.741.081
	Ukupno izdana jamstva u periodu od 1996. – 2002. godine					33.934.741.081	kuna

Izvor: Ministarstvo finansija

Državne subvencije u gospodarstvu I proračunskim fondovima države

-000 HRK 2000. 2001. 2002. Plan 2003.

DIREKTNE SUBVENCIJE	6.262.527,91	4.421.517,11	4.291.107,63	4.789.031,99
DRŽAVNA JAMSTVA-NETO ODLJEV		680.052,10	620.430,75	550.000,00
DIREKTNE+JAMSTVA	6.262.527,91	5.101.569,21	4.911.538,38	5.339.031,99

Izvor: Ministarstvo finansija

Državne potpore u gospodarstvu Republike Hrvatske postaju važno razvojno pitanje. Osim, u gospodarstvu potpore se kroz druge pojavnne oblike javljaju i u drugim oblastima društvenog života, a izvori su u pravilu državni proračun, i u znatno manjem obujmu proračuni jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

«Prikazani podaci mogu poslužiti kao opći okvir. U okviru podataka za 2002. godinu, koji se smatra konačnim, nalazi se i 623,00 mln kn koji se odnose na sudjelovanje države u temeljnog kapitalu, potporama kroz povoljnije kamate. Otpis obveza društva s

naslova poreza i doprinosa je bitno smanjen. Metodologija EZ u cijelosti će biti primjenjena u prvom izvješću o državnim potporama sukladno zakonu.»

Na lokalnoj razini, procjenjuje se, da se razina subvencija kreće od 8-10 posto direktnih subvencija centralne države.

Najznačajnije državne potpore su u poljoprivredi, ribarstvu i šumarstvu, te brodogradnji.

Državne potpore sadrže slijedeće osnovne elemente: javni rashod, ili umanjenje javnih prihoda, te korist na gospodarskom tržištu - subjektu primatelju državne potpore koja narušava ili bi mogla narušiti tržišno natjecanje. Međutim, krajnja finansijska korist sadržana je u prenesenom iznosu, te ovisi najviše o obliku u kojem je potpora dana.

Od potencijalnih potpora najzastupljenija su državna jamstva.

Strukturu i veličinu državnih potpora određuju značajne promjene kroz koje je prošla Republika Hrvatska u posljednjih deset godina. To su ratna razaranja, gospodarstva, gradova

i infrastrukture, obnova i otklanjanje posljedica rata, tranzicijski procesi kao i ostalih zemalja Srednje i Istočne Europe, te demokratski, pravna i socijalno izgradnja nove države.

U tim odnosima multiplicirani su zahtjevi u kojima država igra presudnu ulogu svojim sredstvima i međunarodnim zaduženjima.

Zbog toga se ijavljuju potrebe i zahtjevi za ubrzanim obnovom i ulaganjima u poljoprivredu, dijelove industrije, malo poduzetništvo, autoceste i turizam. Ova područja su ujedno i propulzivni pravci dugoročnog strateškog razvitka.

Zbog posljedica ratnih razaranja dio potpora mora ići u razvojno i finansijsko restrukturiranje dijelova gospodarstva, a dio za novi razvoj i prilagodbe novim zahtjevima tržišta.

Uzadnje tri godine učinjeni su znatni napori da se područja državnih potpora pravno i materijalno profiliraju respektirajući zahtjeve, metodologiju i uvjete EU i WTO-a. Profilacija potpora naročito je ubrzana kroz zajedničko djelovanje Svjetske banke kroz SAL - Program i MMF-a.

Glavni cilj bio je učiniti potpore transparentnim i smanjiti (kontrolirati) ukupnu razinu potpora u gospodarstvu.

U tom pravcu u 2001.godini 2002. i tijekom 2003. godine postignut je značajan napredak i to:

Na snagu je stupio Zakon o državnim potporama u poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu 1.10.2002. godine, koji se provodi od 1.1.2003. godine, koji je sukladan pravnom sustavu EU.

Zakon o državnim potporama stupio je na snagu 2. travnja 2003. godine.

Indirektne subvencije su postale transparentne, ili isključene.

Izrađen je 25.10.2001. godine i "Akcijski plan subvencija u gospodarstvu" kojeg prati Svjetska banka preko SAL- programa.

Izrađen je Registar poljoprivrednika, vezano uz već doneseni zakon, koji je obuhvatio oko 150.000 poljoprivrednika.

Utvrđena je planska kontrola subvencija člankom 39. Zakona o izvršavanju državnog proračuna Republike Hrvatske u 2003. godini. Njime se uskraćuju subvencije pravnim i fizičkim osobama koje ne ispunjavaju tekuće obveze prema državi, a i dužni su izraditi akcijske planove korištenja subvencija.

Potencijalne subvencije u poljoprivredi za 2003. godinu su na razini 2002. godine i ovisit će o uvjetima koje predviđa Zakon (uređenje katastra) što će trajati duže vrijeme.

Dio subvencija u 2002. i 2003. godini vezan je za dva fonda - Fond za razvoj i zapošljavanje i Fond za regionalni razvoj, posebno na području zapošljavanja, te subvencije Hrvatskim željeznicama u 2003. godini fondovi su postali dio proračuna.

Izrađena je Uredba o provedbi Zakona o državnim potporama.

Došlo je do promjena i u konačnoj ocjeni BDP-a i sudjelovanja potpora u njemu.

Uzimajući u obzir aktualne ocjene BDP proizlazi da je sudjelovanje određenih oblika državnih potpora bilo kako slijedi:

Državne potpore i BDP

u %	2000.	2001.	2002.	2002.	2003
	izvršenje	izvršenje	izvršenje	akcioni plan MOF	proračun
Sveukupno s lokalnom razinom	4,11	3,20	3,09	3,10	2,96

Izvor: Ministarstvo financija

Uočava se postupni pad učešća direktnih subvencija. Kretanja subvencija u gospodarstvu u 2002. godini pokazuju: povećanu transparentnost, pad učešća u BDP te kretanja u okviru planskih očekivanja.

Usvajanjem Izvješća o izvršavanju državnog proračuna u 2002. godini, od strane Hrvatskog sabora dostavljeni su konačni podaci o državnim potporama. Ukazujemo na neke značajnije državne potpore (u mln kn)

- brodogradnja	399,1
- promet i veze	1.613,9
- poljoprivreda	1.617,0
- zapošljavanje	80,0
- državna jamstva	620,4

Izvor: Ministarstvo financija

U 2003. godini primjenjuje se i novi Zakon o državnim potporama u poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu. Temeljem Zakona vodi se upisnik poljoprivrednih gospodarstava kojim je obuhvaćeno oko 150.000 poljoprivrednika.

Povećana je i konkurentnost ovog sektora. «Sustavno uređenje sektora poljoprivrede, što je vidljivo kroz usvojene nove propise, daleko povoljnije uređuje tržiste poljoprivrednih proizvoda».

Udio potpora u poljoprivredi u državnom proračunu bitno je povećan u zadnjih 6-7 godina i dosegao je iznos od oko 1,6 mlrd kn. U bruto društvenom proizvodu udio je povećan s 0,69% na 1,15%.

Slijedom navedenog dani podaci mogu poslužiti tek kao opći okvir kretanja državnih potpora u Republici Hrvatskoj. Metodologija EZ bit će primjenjena na podatke koji će se nalaziti u prvom izješću o državnim potporama sukladno odredbama Zakona o državnim potporama (NN 47/03) i Uredbe o državnim potporama (NN 121/03).

Ad V.19, str. 91, Malo i srednje poduzetništvo: Navedeni udio malog i srednjeg poduzetništva u ukupnom broju poduzeća značajno varira kad usporedimo tabelu na vrhu i u sredini stranice, te tekst između tabela. Bili bi Vam zahvalni da pošaljete usklađen odgovor.

Malo i srednje poduzetništvo (MSP)	Broj	Udio u broju	Zaposleni	Udio u zapošljavanju
obrt	100.532	61.8	241.714	23.7
zadruge	795	0.5	4.293	0.4
mikro	49.534	30,4	116.431	11,4
mala trgovačka društva	9.561	5.8	140.602	13.8
srednja trgovačka društva	1.845	1.1	167.336	16.4
Ukupno MSP	162.267	99.6	670.376	65.7
velika trgovačka društva	720	0.4	350.617	34.3
ukupno gospodarstvo	162.987	100.0	1.020.993	100.0

Podaci se odnose na stanje 30. lipnja 2003 (izvori: DZS, FINA, HGK, HZZO, Obrtni registar i MOMSP)

Malo gospodarstvo ukupno čini 99,6% svih gospodarskih subjekata i zapošljava 65,7% svih zaposlenih u domaćem gospodarstvu. Udio u BDP se procjenjuje na oko 55%, a u izvozu na oko 25%.¹

Podaci za mikro subjekte za sada se ne analiziraju odvojeno te su, stoga, uključeni u podatke za male subjekte. Prema podacima dobivenim iz Hrvatske gospodarske komore, mikro subjekti sudjeluju s 80% u ukupnom broju subjekata malog poduzetništva.

Poduzeća				
Godina	Pokazatelj	Velika	Srednja	Mala
1996	Broj aktivnih poduzeća	526 (0,85%)	1.497 (2,42%)	59,935 (96,73%)

¹ Za sada je moguća samo gruba procjena. Prvi točniji podaci bit će mogući za 2004.

	Broj zaposlenih	369,662 (48,31%)	177,759 (23,23%)	217,693 (28,45%)
2000	Broj aktivnih poduzeća	620 (1,08%)	1,978 (3,46%)	54,604 (95,46%)
	Broj zaposlenih	345,763 (47,12%)	155,475 (21,19%)	232,523 (31,69%)

Izvor: GEM Project 2002

U izradi ekonomskih kriterija za SME korišteno je nekoliko izvora podataka kako bi se što vjernije prikazala situacija i tijek razvoja SME-a u Hrvatskoj od 1996. / 2000. / 2003.

U prvoj tablici su podaci iz DZS, FINA, HGK, HZZO i Obrtni registar MOMSP-a izvora podataka za razdoblje do 30.06.2003 koji se odnose samo na SME (obrte, zadruge i trgovačka društva / koja mogu zapošljavati:

- 10 ljudi mikro poduzeća,
- do 50 ljudi mala poduzeća,
- do 250 ljudi srednja poduzeća)

U drugoj tablici su podaci za svaku kategoriju poduzetnika kao i broja zaposlenih u tim kategorijama (small, medium-sized, large) za 1996. i 2000. godinu izrađeni prema GEM projektu u 2002. godini.

Tako da navedeni podaci govore o:

- porastu broja large poduzetnika sa 526 na 620,
- porastu broja medium-sized poduzetnika sa 1.497 na 1.978
- smanjenju broja small poduzetnika sa 59.935 na 54.604

Dok je broj zaposlenih u

- large poduzetnicima smanjen sa 369.662 na 345.763
- medium-sized smanjen sa 177.759 na 155.475
- small povećan sa 217.693 na 232.523

Broj svih kategorija poduzetnika kao i broj zaposlenih u njima je fluktuativna kategorija i mijenja se svakim danom.

Ad V.21, str. 94, poslovno okruženje...: lako je vlada poduzela određene napore kako bi uklonila administrativne prepreke ulaganjima, u tekstu odgovora nisu navedene mnoge konkretnе aktivnosti u svrhu poboljšanja.

U svibnju 2000.godine Vlada Republike Hrvatske je započela projekt uklanjanja administrativnih prepreka stranim ulaganjima u Republiku Hrvatsku uz potporu Foreign Investment Advisory Service (FIAS), zajedničke službe Međunarodne finansijske korporacije (International Finance Corporation (IFC)) i Svjetske banke (IBRD).

Glavni partneri u ovom projektu su Ministarstvo gospodarstva, Nadzorni Odbor koji nadgleda rad četiriju radnih grupa koje uključuju veliki broj državnih institucija (ulazak stranih ulagača , osnivanje poduzeća, lociranje i režim poslovanja) i ad hoc grupe. Nadzorni odbor i ad hoc grupe osiguravaju institucionalni okvir za istraživanje poslovnog okoliša, predlažu vladu područja za reformu politike i povezivanje sa nepristranim osobama u vlasti i privatnom sektoru . Vlada Republike Hrvatske bi trebala preuzeti potpunu odgovornost za redovito osvremenjivanje agencijskih mjera, dok bi poslovna zajednica (bilo Vijeće za konkurentnost ili Gospodarska komora) trebala preuzeti odgovornost za kontrolu poslovanja.

Trenutno stanje:

Radna grupa: Ulazak stranih ulagača

Ova je radna grupa osigurala da mnoga pitanja sadržana u FIASovoj studiji o administrativnim preprekama, uključujući i poboljšanje institucionalne koordinacije i harmonizacije, budu obrađena u novom Zakonu o strancima.

Radna grupa: Osnivanje i registracija

S obzirom na raspored implementacije radnog plana, Radna grupa za osnivanje i registraciju je rješavala probleme u Istraživanju administrativnih i upravnih troškova koji se odnose na vremenski period potreban za registraciju poduzeća. Grupa je objavila vodiče i brošure sa svim informacijama o dokumentaciji i procedurama potrebnim za osnivanje i registraciju poduzeća.

Radna grupa: Lociranje

U radu radne grupe za lociranje zamijećen je niz pozitivnih rezultata. Neki od pozitivnih rezultata su objavljanje Vodiča za izgradnju i Vodiča za stjecanje prava vlasništva nad nekretninama za strane državljane, prihvatanje strategije upravljanja komunalnim službama što je podloga za Zakon o upravljanju javnim službama.

Radna grupa: Režim poslovanja

Radna grupa za režim poslovanja je zabilježila uspjehe u primjeni zadataka predviđenih Radnim planom. Produciranje perioda plaćanja carinskih pristojbi predviđenih amandmanom na Carinski zakon, odobrenje limita iznosa gotovine koja se može podići sa nerezidentnih računa inozemnih pravnih osoba, pravilna implementacija poreznih propisa i usklađivanje hrvatskih carinskih tarifa s carinskim tarifama EU su neki od rezultata četvrte radne grupe.

Završna FIAS-ova radionica bi se trebala održati u rujnu 2003. Aktivnosti slične FIAS-u će se nastaviti kroz CARDS 2002 projekt Development of the Business and Investment Climate in Croatia (Razvoj poslovne i investicijske klime u Hrvatskoj) čiji je opis projekta u pripremi, a ponude se očekuju do kraja 2003.

Agencija za promicanje izvoza i ulaganja osnovana je uredbom od kolovoza 2002. Trenutno je u fazi ustroja. Više detalja o tome u Poglavlju 15.- Industrijska politika, V.- Administrativne ovlasti 2. Institucije

Zakon o promicanju ulaganja je prihvoden u srpnju 2000. godine. Više detalja o tome u Poglavlju 15. – Industrijska politika , I. – Industrijska strategija, Dio II – Industrijski sektori, 5. Poticaji, a) Za ulaganje

Slobodne zone– opisane su u Poglavlju 15. – Industrijska politika, I. – Industrijska strategija, Dio II – Industrijski

sektori, 5. Poticaji, c) Ostali.

Najnovijim izmjenama ZTD iz 07. 2003 izvršeno je daljnje usklađivanje s I. , II., III., VI., XI. i XII. direktivom kojima se regulira Company Law u EU i sa uredbom o europskom ekonomskoj internoj grupaciji.

U području finansijskih usluga usvojen je Zakon o deviznom poslovanju kojim se sukladno odredbama SSP-a vrši daljnja liberalizacija kapitala u RH. Temeljem tog zakona HNB je donijela i donijet će podzakonske akte (odluke) kojima će se vršiti daljnje usklađivanje s propisima EU iz tog područja.

Ad VI.A.5., str. 114, sustav plaćanja: Traže se informacije kada i kako su poslovne banke ponudile vlastiti sustav plaćanja, koliko njih je to učinilo i koliki je udio plaćanja koje obavlja FINA , a koliki udio pripada poslovnim bankama?

Samostalnu uslugu platnog prometa pruža 11 banaka, odnosno oko 25% od ukupnog broja poslovnih banaka u Republici Hrvatskoj. Prosječan dnevni broj transakcija koje se izvršavaju preko NKS-a iznosi oko 400000, od čega FINA dostavlja na naplatu oko 40%, a poslovne banke oko 60% od ukupnog broja transakcija.

Ad VI.B.1., str. 115, zaduživanje privatnog sektora: Odnosi li se odgovor na privatna trgovačka društva ili uključuje i javna trgovačka društva? Koliko je udio kredita državnim institucijama, javnim poduzećima i privatnom sektoru u ukupnim kreditima?

U prevođenju odgovora sa hrvatskog na engleski jezik došlo je do malih odstupanja. U prvoj rečenici prijevoda spominju se "private companies" dok se u originalnom odgovoru spominju trgovačka društva. Cjelokupni odgovor se odnosi na sva trgovačka društva, pa tako i na državna trgovačka društva (public enterprises).

Kao odgovor na drugo pitanje, sastavili smo sljedeću tablicu:

Raspodjela kredita poslovnih banaka po domaćim institucionalnim sektorima

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	12.1998.	12.1999.	12.2000.	12.2001.	12.2002.
1. Krediti središnjoj državi i fondovima	1.270,7	2.079,7	2.976,0	2.955,6	5.439,6
1.1.Krediti središnjoj državi	806,4	1.337,3	1.848,4	1.152,4	3.080,0
1.2. Krediti fondovima središnje države	464,3	742,5	1.127,6	1.803,3	2.359,6
2. Krediti lokalnoj državi i fondovima	654,0	904,3	1.168,4	1.248,2	1.355,2
3. Krediti poduzećima	36.669,9	31.339,5	31.612,0	38.341,0	47.016,4
3.1.Krediti javnim poduzećima	2.284,9	1.775,6	2.393,2	3.166,4	3.801,3
3.2. Krediti drugim poduzećima	34.384,9	29.563,8	29.218,9	35.174,6	43.215,0
4. Krediti domaćinstvima	17.718,4	19.249,8	23.298,3	30.121,9	43.072,6
5. Krediti drugim bankarskim institucijama	0,4	33,0	33,5	34,7	18,8

6. Krediti drugim finansijskim institucijama	114,2	138,6	105,5	240,9	549,6
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	56.427,5	53.744,9	59.193,9	72.942,3	97.452,1

Udio kredita u odnosu na ukupno kreditiranje

Državne institucije *	3,4	5,6	7,0	5,8	7,0
Javna poduzeća	4,0	3,3	4,0	4,3	3,9
Privatni sektor	92,3	90,8	88,7	89,5	88,5
Ostali	0,2	0,3	0,2	0,4	0,6
Ukupno	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

* Sektor "Državne institucije" uključuje: središnju državu, središnju državu i fondove i lokalnu državu.

Ad VI.B.3., str. 118, privatizacija banaka: Molimo Vas najnovije stanje privatizacije Poštanske banke i Croatia banke. Kako je i u kojoj mjeri je bankovne statistike uključena Hrvatska banka za obnovu i razvoj?

1. Croatia banka d.d. Zagreb

- Tijekom 2001. i 2002. godine DAB je, nažalost bezuspješno, pokušavao privatizirati banku. Svibnja 2002. godine Uprava DAB-a je odbila ponudu Bank Austria za kupnju 100% dionica Croatia banke zbog preniske ponuđene cijene te neprihvatljivosti ostalih uvjeta ponude.
- Istovremeno su zadužene stručne službe da pripreme prijedlog pripajanja Croatia banke Hrvatskoj poštanskoj banci. Listopada 2002. godine potvrđeno je određenje Uprave o pripajanju banke Hrvatskoj poštanskoj banci. Za vođenje projekta bila je zadužena Uprava HPB.
- Hrvatska poštanska banka je napravila "due diligence" te predložila da DAB, prije čina pripajanja, kupi dio rizičnih plasmana Croatia banke u bruto iznosu 1.150.570.000 kuna za iznos od 389.890.000 kuna.
- Prijedlog HPB nije prihvaćen. Uprava DAB-a je stala na stajalište da će, u funkciji stvaranja dugoročno stabilne i profitabilne "nove" Hrvatske poštanske banke, razmotriti i odlučiti o nužnim intervencijama u bilanci Croatia banke.
- DAB je s novom Upravom Croatia banke pristupio strukturiranju prijedloga finansijske konsolidacije banke koja bi otklonila najznačajnije problematične točke u bilanci banke i osigurala nužne uvijete za sigurno i stabilno poslovanje.
- Prijedlog je prezentiran u obliku ponude za prijenos na DAB imovine Croatia banke u ukupnom bruto iznosu od 513.100.000 kuna za iznos 177.900.000 kuna.

- U međuvremenu je otvoren proces sagledavanja mogućnosti i strukturiranja ulaska IFC u kapital Hrvatske poštanske banke.
- Temeljem navedenog Uprava DAB-a je rujna 2003. godine zaključila da je njen primarni interes ulazak IFC u vlasničku strukturu Hrvatske poštanske banke. U tom kontekstu će se donijeti i potrebne odluke o pripajanju i potrebnim "čišćenjima" bilance Croatia banke.

2. Agrobanka

- Nad Gradskom bankom d.d. Osijek otvoren je 3. 5. 1999. godine stečajni postupak.
- DAB je u stečajnu masu prijavio iznos osigurane štednje od 964.412.882,29 kn i iznos neuplaćene premije od 699.464,37 kn.
- Od ovoga iznosa DAB je preuzeo potraživanje prema dužnicima Gradske banke d.d. u stečaju u iznosu 204.073.375,53 kn. Stečajni upravitelj je na ispitnom ročištu održanom 18.11.2003. godine priznao DAB-u potraživanje u iznosu od 452.728.664,44 kn, ali su ovaj iznos odmah osporili svi vjerovnici Gradske banke d.d. u stečaju. Slijedi parnični postupak radi konačnog utvrđivanja i priznavanja ovog potraživanja. (Napominjemo da su DAB-u u stečajnom postupku Glumina banke d.d. neki vjerovnici također osporili priznato potraživanje, ali su kasnije pravomoćno izgubili spor s DAB-om.)
- Nadalje, stečajni upravitelj je na spomenutom ročištu osporio razliku do punog iznosa prijavljenih tražbina.
- Dakle, još uvijek nisu utvrđene i priznate sve tražbine stečajnih vjerovnika.
- Što se tiče plana preustroja Gradske banke u neku drugu bankovnu instituciju (Agrobanka d.d.), Uprava DAB-a je na svojoj 76. sjednici održanoj 14. 11. 2002. godine donijela odluku da će Agencija pružiti svu stručnu podršku pri eventualnom osnivanju Agrobanke d.d., ali je to projekt koji se ne može vezivati za vođenje stečajnog postupka Gradske banke d.d. u stečaju.

Sukladno postojećoj Uputi za primjenu kontnog plana za banke (Narodne novine br. 36/1999), kao i Uputi za primjenu kontnog plana za banke (Narodne novine br. 115/2003) koja se primjenjuje od 1. siječnja 2004. godine, Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR) klasificira se u sektor "financijske institucije". U obrascima statističkog izvješća izvještajne institucije prikazuju svoja potraživanja i obveze prema HBOR-u u zasebnim stawkama, u okviru sektora "financijske institucije". No, prilikom kompilacije podataka službene monetarne statistike, HBOR se zbog svoje kvazi-fiskalne funkcije reklassificira u sektor "državne jedinice", preciznije, u podsektor "republički fondovi".

HBOR dostavlja u Hrvatsku narodnu banku Statističko izvješće banke, i to samo ono na mjesечноj osnovi. HBOR ne ulazi u konsolidaciju s bankama.

Ad VI.B.6., str. 123, dospijeće kredita: Koliko iznosi maksimalno moguće dospijeće kredita u Hrvatskoj, pruženih gospodarstvu i kućanstvima?

Na temelju informacija prikupljenih anketiranjem nekoliko najvećih banaka (metodologija prikupljanja statističkih podataka ne definira termin "maksimalni rok dospijeća") može se reći da u kontekstu dugoročnog kreditiranja pravne osobe uglavnom mogu računati na kredite koji se odobravaju u prosjeku na rok između 10 i 15 godina s napomenom da se

duži rokovi od 10 godina odnose na kredite za posebne namjene (turizam i obnova) dok se stanovništvo može zadužiti na maksimalan rok koji se u prosjeku kreće od 25 do 30 godina i to isključivo podrazumijeva stambeno kreditiranje.

Ad VI.E.1., str. 135, osiguravajuća društva: MMF je utvrdio da su "osiguravajuća društva preuzeala bitan dio kreditnog rizika vezanog uz "portfelj banke za građanstvo" (vidi odlomak 20. izvješća članova misije o prvoj reviziji stand-by aranžmana). Možete li prokomentirati tu izjavu? Kako se i u kojoj mjeri to nadzire?

Od 24 društva koja trenutno djeluju na tržištu osiguranja, 11 društava za osiguranje bavi se osiguranjem kredita za čiji povrat jamče društva prema zaključenim ugovorima o osiguranju s pojedinim bankama.

Udio portfelja osiguranja potraživanja kredita iskazan iznosom ukupne bruto premije od 53, 8 mil kn zaračunate temeljem 13.230 sklopljenih ugovora o osiguranju potraživanja kredita u 2002. godini u ukupnom portfelju osigurabja iznosi oko 1%.

Iznosi kredita danih od strane poslovnih banaka osiguranih od kreditnih rizika kod društava za osiguranje 2002. godini u visini od 3,3 milijarde kuna čine oko 8% bruto kredita stanovništva koji su prema podacima HNB-a u istom razdoblju dosegnuli razinu od 41,1 milijardu kuna, a koji postotak ne odgovara procjeni članova Misije da bi transfer rizika mogao iznositi jednu četvrtinu kredita privatnom sektoru. Za razdoblje I-VI/2003 visina kredita danih od strane poslovnih banaka osiguranih od kreditnih rizika iznosila je 2. 4 milijarde kuna što čini oko 5% od 49, 2 milijarde kuna bruto kredita sektoru stanovništva ostvarenih u istom razdoblju.

Također napominjemo kako se radi o iznosima odobrenih kredita na određeni dan te da to i nisu stvarne obveze na što ukazuju i pojedina društva za osiguranje u svojim izjašnjenjima te da nisu preuzeala obvezu povrata svih kredita prijavljenih u osiguranje, nego samo obvezu vraćanja dijela neotpleaćenog duga po kreditu odobrenog od poslovne banke, time da društvo za osiguranje zadržava pravo regresa prema korisnicima kredita sukladno uvjetima pod kojima društva za osiguranje zaključuju ovu vrstu osiguranja.

S tim u svezi smatramo potrebnim demantirati konstataciju članova Misije da su osiguravajuća društva preuzeala značajan dio kreditnog rizika vezanog uz portfelje kredita banaka stanovništву, odnosno da taj postotak iznosi i do 25% kao što je istaknuto u fusušni na 135. strani I. Izvješća MMF-a o Stand-by aranžmanu s Republikom Hrvatskom.

Table 1, str. 138: Koliko god je moguće molimo navedite podatke za 2003., uključujući i bilancu opće države.

Table 1: Main Economic Trends - (Dodatak 2)

2. POJAŠNJENJE NEKONZISTENTNOSTI U DANIM PODACIMA U EKONOMSKOM POGLAVLJU

Ad II.1.a, str.2: Odnosi li se navedeni BDP za Hrvatsku prema paritetu kupovne moći u iznosu od 8.840 USD na 2000. godinu?

Hrvatski BDP po paritetu kupovne moći od 8 840 USD odnosi se na 2000. godinu, ali kao što smo naveli u napomeni to nije službeni podatak DZS-a, već procjena preuzeta iz publikacije «Ekonomsko ogledalo», srpanj 2003, NO.7, Vol.IX, koju izdaje Ured Republike Slovenije za makroekonomske analize i razvoj. S obzirom da se BDP po paritetu kupovne moći računa za svaku treću godinu, zadnji službeni podatak postoji za 1999. godinu i objavljen je u publikaciji OECD-a, pod nazivom «Purchasing Power Parities and Real Expenditure», OECD, 2002.

Ad II.1.c, podaci o tržištu rada: Nije jasno koja je razlika između tabela na stranicama 8-9, budući da se sve odnose na isti pokazatelj (stopu registrirane nezaposlenosti po županijama) u istom trenutku (na dan 31. ožujka 2002.).

Na stranicama 8. i 9. (engleska verzija) dane su tabele o aktivnom stanovništvu i stopi nezaposlenih po županijama prema administrativnim izvorima sa stanjem 31. ožujka, za tri godine 2000., 2001. i 2002.

Međutim kod prijevoda ili prijepisa došlo je do greške tako da na stranici 8. stoji naslov:

The rate of the registered unemployment by counties, as at March 31 2002 , a treba biti

The rate of the registered unemployment by counties, as at March 31 2000.

Na vrhu stranice 9. stoji iznad tabele The rate of the registered unemployment by counties, as at March 31 2002, a treba biti The rate of the registered unemployment by counties, as at March 31 2001.

Ad III.1.a, str.12, ekonomska struktura: Kolumna s podacima za 2001. ne sadrži postotak za prijevoz, skladištenje i veze (8,1 %?).

U tablici «Strukturni pokazatelji» nedostaje podatak za djelatnost «Prijevoz, skladištanje i veze» za 2001. godinu, ali smo naknadno primjetili da je došlo do pomaka u koloni za 1998. godinu a imamo i konačne podatke za 2001., pa šaljemo cijelu tablicu u kojoj smo crvenim označili promjene.

- struktura BDP-a (na razini područja NKD-a)

III STRUKTURNI INDIKATORI		1996	1997	1998	1999	2000	2001
	Struktura BDP-a (%)						
A	Poljoprivreda lov i šumarstvo	8,2	7,6	7,7	7,9	7,2	7,4
B	Ribarstvo	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
C	Rudarstvo i vađenje	0,2	0,5	0,5	0,4	0,6	0,6
D	Prerađivačka industrija	18,2	18,4	17,9	17,3	17,6	17,5
E	Opskrba el. enerijom plinom i vodom	3,2	3,0	2,7	3,0	2,5	2,4
F	Građevinarstvo	5,5	6,0	5,6	4,5	3,9	4,1
G	Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motoicikala, te predmeta za osobnu uporabu i kućanstvo	10,3	10,5	10,0	8,4	8,6	9,6
H	Hoteli i restorani	2,5	2,6	2,6	2,6	2,8	2,9
I	Prijevoz skladištenje i veze	7,4	7,3	7,1	7,3	8,1	8,3
J	Finansijsko posredovanje	3,7	3,3	3,6	4,0	3,8	4,1
K	Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge	8,7	8,6	8,3	8,5	8,6	8,8

L	Javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje	7,6	7,7	8,5	8,7	8,3	7,0
M	Obrazovanje	3,2	3,1	3,6	4,1	4,3	4,1
N	Zdravstvena zaštita i socijalna skrb	3,3	3,6	4,1	4,7	4,7	4,4
O	Ostale društvene socijalne i osobne uslužne djelatnosti	2,0	2,0	2,0	2,4	2,5	2,6
P	Privatna kućanstva sa zaposlenim osobljem	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,1
Q	Izvanteritorijalne organizacije i tijela UFPIM	0,0 -2,6	0,0 -3,1	0,0 -3,8	0,0 -3,0	0,0 -2,6	0,0 -2,9
	BDP (bazične cijene)	81,6	81,5	80,7	81,2	81,1	81,1
	Porezi na proizvode minus subvencije na proizvode	18,4	18,5	19,3	18,8	18,9	18,9
	BDP (tržišne cijene)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Izvor: Državni zavod za statistiku

Ad III.1.b, str.13, vlasnička struktura: Kod jednog dijela sektora postoje sumnjivo visoke oscilacije po godinama (vidi F u 2001, K u sve tri godine) ili vjerojatne nekonistentnosti među godinama (kolumna za 2000. godinu vjerojatno nije izražena u 1000 HRK kao što je za 1999. i 2001.). Nadalje u tabeli bi isto tako trebali biti ukupan broj, te udio privatnog i javnog u njemu.

Podatke u tablici o strukturi vlasništva smo provjerili i oni su u točni. Razlike i uočena nekonistentnost podataka za djelatnosti **F** Građevinarstvo i **K** Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge imaju logično objašnjenje. Naime podaci za djelatnost F u 2001. godini su puno veći nego u 2000. godini jer su se «Hrvatske ceste» i «Hrvatske autoceste» u 2001. godini presele iz djelatnosti K u djelatnost F. Do 2000. godine postojala je «Hrvatska uprava za ceste» koja je bila dio proračunskih korisnika, da bi se u 2001. godini iz «Hrvatske uprave za ceste» formirala dva subjekta i to «Hrvatske ceste» i «Hrvatske autoceste» koji su prešli u poduzetnike. Budući se u Hrvatskoj od 2001. godine intenzivnije i radi na izgradnji autoceste i to je utjecalo na porast F djelatnosti.

U tablicu smo dodali red Ukupno za materijalnu imovinu:

b) strukturi vlasništva uključivši procjenu temeljnog kapitala i to s podjelom na javni i privatni kapital;

- u kunama

		1999	2000	2001
	Materijalna imovina	321 037 213 706	481 339 027 262	480 145 567 034
	a) privatno	111 655 333 555	122 293 868 788	137 918 970 698
	b) državno	209 381 880 151	359 045 158 474	342 226 596 337
A	Poljoprivreda lov i šumarstvo	28 881 910 006	28 731 563 370	29 640 384 650
	a) privatno	3 565 770 408	3 644 517 922	3 844 504 186
	b) državno	25 316 139 598	25 087 045 448	25 795 880 464
B	Ribarstvo	237 796 837	269 904 495	301 498 662
	a) privatno	209 793 405	247 000 443	282 508 548
	b) državno	28 003 432	22 904 052	18 990 114
C	Rudarstvo i vađenje	1 559 467 513	1 887 384 767	1 745 487 896
	a) privatno	917 013 619	1 249 178 367	1 156 474 161
	b) državno	642 453 894	638 206 400	589 013 735

D	Prerađivačka industrija	56 314 620 610	57 513 530 311	55 668 337 713
a)	privatno	37 199 169 650	36 748 786 489	36 936 002 320
b)	državno	19 115 450 960	20 764 743 822	18 732 335 393
E	Opskrba el. enerijom plinom i vodom	30 990 500 593	32 348 772 998	34 438 675 717
a)	privatno	155 407 195	256 820 646	190 970 910
b)	državno	30 835 093 398	32 091 952 352	34 247 704 807
F	Građevinarstvo	8 392 041 016	18 948 873 467	105 573 148 771
a)	privatno	6 309 435 227	10 604 476 072	10 732 812 048
b)	državno	2 082 605 789	8 344 397 395	94 840 336 723
G	Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motoциклala, te predmeta za osobnu uporabu i kućanstvo	19 060 925 971	21 074 044 982	23 221 897 206
a)	privatno	16 107 500 459	18 261 309 961	21 619 473 039
b)	državno	2 953 425 512	2 812 735 021	1 602 424 167
H	Hoteli i restorani	20 905 720 249	21 138 538 716	20 845 849 558
a)	privatno	14 019 354 144	15 036 171 376	14 994 834 031
b)	državno	6 886 366 105	6 102 367 340	5 851 015 527
I	Prijevoz skladištenje i veze	29 467 049 594	32 674 519 009	34 286 492 051
a)	privatno	5 267 453 984	7 045 669 655	17 613 124 279
b)	državno	24 199 595 610	25 628 849 354	16 673 367 772
J	Finansijsko posredovanje	6 941 337 107	7 268 824 251	7 841 598 664
a)	privatno	6 939 815 286	7 261 105 815	7 836 919 009
b)	državno	1 521 821	7 718 436	4 679 655
K	Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge	48 872 646 769	187 106 644 564	93 826 852 837
a)	privatno	3 783 786 626	4 721 904 114	5 221 358 205
b)	državno	45 088 860 143	182 384 740 450	88 605 494 632
L	Javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje	43 395 253 063	45 815 172 469	45 460 869 904
a)	privatno	7 041 125 287	7 021 097 734	7 027 540 194
b)	državno	36 354 127 776	38 794 074 735	38 433 329 710
M	Obrazovanje	9 339 063 509	9 734 195 811	10 176 220 989
a)	privatno	439 616 378	406 198 070	436 073 143
b)	državno	8 899 447 131	9 327 997 741	9 740 147 846
N	Zdravstvena zaštita i socijalna skrb	7 189 713 882	7 014 131 348	7 296 623 833
a)	privatno	5 798 036 372	5 630 172 528	5 935 737 752
b)	državno	1 391 677 510	1 383 958 820	1 360 886 081
O	Ostale društvene socijalne i osobne uslužne djelatnosti	9 489 166 987	9 812 926 704	9 821 542 504
a)	privatno	3 902 055 515	4 159 459 596	4 090 552 793
b)	državno	5 587 111 472	5 653 467 108	5 730 989 711
P	Privatna kućanstva sa zaposlenim osobljem	0	0	86 079
a)	privatno	0	0	86 079
b)	državno	0	0	0
Q	Izvanteritorijalne organizacije i tijela	0	0	0
a)	privatno	0	0	0
b)	državno	0	0	0

-materijalna imovina je iskazana u historijskim cijenama, umjesto u tekućim cijenama (zamjenskim troškovima).

Izvor: Državni zavod za statistiku

Ad V.4, str.32 dolje, Hrvatski fond za mirovinsko osiguranje: U tekstu se pojavljuje nekonzistentnost u tvrdnji da je primijećen krajnje negativan trend u broju umirovljenika, čemu se kasnije proturječi.

U nastavku dajemo objašnjenje konstatacija vezanih za poglavlje V.4. glede istaknute konstatacije da tekst nije u skladu s kretanjem broja umirovljenika.

Po Zakonu o mirovinskom osiguranju, aktivni osiguranici su osobe **na i iz** čije plaće se uplaćuju doprinosi u HZMO. Obveznici uplate doprlosa su aktivni osiguranici (posloprimci) i poslodavci. Osnovica za plaćanje doprlosa je plaća posloprimca.

1989. godine broj umirovljenika iznosio je 613.000, a do 1999. g. broj umirovljenika se gotovo udvostručio. Razlog tome je prijevremeno umirovljenje kao način zbrinjavanja viška radne snage i značajan porast korisnika mirovina (invalidskih i obiteljskih) zbog posljedica rata.

U odnosu na 1991. godinu broj aktivnih osiguranika smanjio se za 433,2 tisuće osiguranika, a broj umirovljenika povećao se za 296,7 tisuće korisnika, samim time došlo je i do pogoršanja omjera sistemske ovisnosti. Naime dok je 1994. godine na 100 aktivnih osiguranika dolazio približno 40 korisnika mirovine, krajem 1999. godine taj je broj porastao na 72 umirovljenika. Odnosno u 1999. godini 1,4 aktivnih osiguranika je financiralo jednu mirovinu.

Iz navedenog proizlazi da se je bitno smanjio broj uplatitelja doprlosa, a povećao broj korisnika mirovina.

Ad V.5, str.49, odlomak 5: Tvrđnja o već realiziranom uvođenju proračunskog računovodstva (accrual basis) u kontradikciji je s prioritetima sa stranice 87 pod "Reforma državne uprave", gdje se kao jedan od prioriteta navodi uvođenje izmijenjenog sustava proračunskog knjiženja (zasnovanog na obvezama).

U tekstu pod nazivom: «V. EKONOMSKI I STRUKTURALNI RAZVOJ I REFORME

Molimo opišite i /ili pružite objašnjenje u vezi sljedećih područja:

4. Javne financije: Kako je tekao razvoj sustava javnih financija uključujući uspostavu i nedavnu integraciju izvanproračunskih fondova? Kako su se razvijali državni prihodi i rashodi po pojedinim stavkama, te ukupno? Na koji su se način raspoređivali državni prihodi s obzirom na različite razine državne uprave? Koji su bili glavni izvori porasta rashoda i kao posljedica toga i proračunskog deficitia? *Kako je tekao razvoj sustava javnih financija*»

odjeljak : «*Radi uspostave kvalitetnijega informacijskog sustava započeta je reforma računovodstvenog sustava koja je dovela do širih promjena u okviru sustava proračuna, uvedena je obračunska osnova. Hrvatski sustav računovodstva proračuna bio je do kraja 2001. godine utemeljen na novčanoj osnovi, s nedosljednom primjenom standardnih, međunarodno priznatih klasifikacija.*»

mijenja se i glasi:

Radi uspostave kvalitetnijega informacijskog sustava započeta je reforma računovodstvenog sustava koja je dovela do širih promjena u okviru sustava proračuna, uvedena je **modificirana** obračunska osnova. Hrvatski sustav računovodstva proračuna bio je do kraja 2001. godine utemeljen na novčanoj osnovi, s nedosljednom primjenom standardnih, međunarodno priznatih klasifikacija.

Također, u istom tekstu «V. EKONOMSKI I STRUKTURALNI RAZVOJ I REFORME» u dijelu 5. Proračunska politika: Molimo opišite karakteristike planiranja, programiranja i izvršavanja državnog proračuna. Molimo naznačite glavne ciljeve, razvoj te postignuća proračunske politike. *Glavni ciljevi, razvoj i postignuća proračunske politike*

Odjeljak: «*Radi uspostave kvalitetnijeg informacijskog sustava započela je reforma računovodstvenog sustava koja je dovela do širih promjena u okviru sustava proračuna, uvedena je obračunska osnova. Hrvatski sustav računovodstva proračuna bio je do kraja 2001. godine utemeljen na novčanoj osnovi, s nedosljednom primjenom standardnih, međunarodno priznatih klasifikacija.*»

mijenja se i glasi:

Radi uspostave kvalitetnijeg informacijskog sustava započela je reforma računovodstvenog sustava koja je dovela do širih promjena u okviru sustava proračuna, uvedena je **modificirana** obračunska osnova. Hrvatski sustav računovodstva proračuna bio je do kraja 2001. godine utemeljen na novčanoj osnovi, s nedosljednom primjenom standardnih, međunarodno priznatih klasifikacija.

Ad V.8, str.57, javni dug: Iznos javnog duga iz tabele odnosi se na unutarnji dug lokalne uprave u iznosu od 1.007,9 milijuna HRK dok se u podacima HNB-a (Bilten HNB-a br. 85) o depozitnom novcu bankovni krediti lokalnoj upravi u lipnju 2003. spominje 1.245,8 HRK.

Podaci o dugu lokalne uprave i samouprave koji su prikazani u ovoj tablici odnose se na dug 53 najveća grada i županije koji se prate u sklopu tekućeg stand-by programa s MMF-om, kojim se mjeri fiskalno poslovanje opće države.

Ad V.8, str.62 dolje, vanjski dug: Molimo razjasnite na koje se razdoblje odnosi tvrdnja da je oko trećine hrvatskog vanjskog duga naslijeđeno od bivše Jugoslavije.

U sadašnjem trenutku se može reći da otprilike jedna trećina javnog inozemnog duga Republike Hrvatske potječe od naslijeđenog inozemnog duga bivše Jugoslavije.

Ad V.8, str.69 dolje, procijenjene buduće otplate glavnice: Podaci dani u tabeli bitno se razlikuju od tabele 6 na stranici 26, poglavljje 11. iako se odnose na isto. Čine li u tom pogledu jedinu razliku datumi na koje se odnose (28. veljače nasuprot 30. lipnju)?

Da, datumi na koje se odnose (28. veljače nasuprot 30. lipnju) čine jedinu razliku.

Na ta dva datuma tečaj američkog dolara poprilično se razlikovao. Kasnija procjena uključuje u međuvremenu stečen vanjski dug.

Ad V.20, str.93, tabela gore, bruto investicije pravnih subjekata u dugotrajnu imovinu: Ukupne brojke iz ove tabele ne odgovaraju ukupnom broju iz tabele 4 u Dodatku koja se odnosi na istu stavku.

Razlika između podataka o bruto investicijama u dijelu V.20 i onih u tabeli 4 u dodatku je zbog toga što se u prvoj tablici radi o podacima bruto investicija pravnih osoba, a u tablici 4 nalaze se podaci o ukupnim bruto investicijama, znači investicijama pravnih i fizičkih osoba.

Ad V.22.a, str.96, podaci o trgovini: Podaci dani za izvoz i uvoz u tabeli na stranici 96. razlikuju se od podataka iz tabele 5 u Dodatku (str. 148).

Podaci o ostvarenju robnog uvoza u platnoj bilanci RH (Tablica 5, str. 148), čiji je izvor Hrvatska narodna banka, sukladno metodologiji definiranoj od strane međunarodnih finansijskih institucija objavljaju se na paritetu fob (free on board). S druge strane, ostvarenja robnoga uvoza, koje prikuplja Državni zavod za statistiku (str. 96) objavljaju se na paritetu cif (cost, insurance, freight). Na svrđenje vrijednosti robnoga uvoza cif na vrijednost robnog uvoza fob utječe se dvjema korekcijama. Prilagodba za obuhvat robnoga uvoza uvećava vrijednost robnog uvoza cif za procijenjenu potrošnju hrvatskih rezidenata u inozemstvu i za rashode hrvatskih brodova u stranim lukama. Nadalje, prilagodba za klasifikaciju umanjuje vrijednost robnoga uvoza cif za procijenjene troškove prijevoza i osiguranja kod uvoza robe. S druge strane, podaci o robnom izvozu objavljaju se na fob paritetu u oba izvora. Međutim, obuhvat podataka robnog izvoza u bilanci plaćanja je uvećan (u odnosu na objavljene podatke DZS-a) za procijenjenu potrošnju nerezidenata u Hrvatskoj.

Ad V.22.c, str.100, podaci o trgovini: Budući da su oba zaglavila ista potrebno je razjasniti koja se tabela odnosi na izvoz, a koja na uvoz.

Tabela 1 odnosi se na izvoz, dok se tabela 2 odnosi na uvoz.

Ad V.23, str.102 dolje: Kako je rast produktivnosti «ostvaren ...i smanjenjem nezaposlenosti»? To nije potkrijepljeno kasnijim informacijama.

Došlo je do greške pri prevođenju. Ispravno je *zaposlenost* a ne *nezaposlenost*.

Ad V.23, str.104 dolje, produktivnost usluga: U tekstu se procjenjuje da je produktivnost u sektoru usluga (i poljoprivrede) bitno ispod one u EU-u. Na stranici 102. (u svezi sa slikom 2) stoji da je produktivnost u sektoru usluga rasla znatno brže od produktivnosti u industriji. Kako je moguće uskladiti te dvije tvrdnje? Općenito bili bi zahvalni da dobijemo podatke o kretanjima u radnoj produktivnosti u osnovnim sektorima (poljoprivreda, industrija, izgradnja, usluge) od 1996., uključujući po radnom satu.

Tablica (Chart 2) na stranici 104 nije u koliziji sa Slikom 2 (Figure 2) na stranici 103. Naime, Slika 2 na stranici 104 prikazuje relativni omjer produktivnosti u neindustrijskim sektorima u odnosu na industriju, i to samo za 2001. godinu. Istina je da je brzo rastaća produktivnost u Sektoru usluga, u razdoblju 1998. – 2002. godine (kao što pokazuje Slika 2 na str. 103), bila nedovoljna da nadoknadi inicijalno zaostajanje u produktivnosti neindustrijskih sektora (uključujući usluge) u odnosu na industrijski sektor. Ovakvo stanje je posljedica restrukturiranja hrvatskog gospodarstva gdje je tehnološki progres u Sektoru usluga daleko veći nego u Sektoru primarnih djelatnosti (poljoprivreda, industrija, graditeljstvo), međutim , ovaj tehnološki progres nije, u gore spomenutom razdoblju, bio dovoljan da nadoknadi relativno zaostajanje produktivnosti u tercijalnim djelatnostima u odnosu na primarne i sekundarne (ovo je vjerojatno karakteristika najvećeg broja bivših socijalističkih zemalja).

Istina je da je produktivnost u industriji bliža prosjeku EU-a nego što je to slučaj s ukupnom produktivnošću, kao što je navedeno na str.104. Razlike u razini produktivnosti po pojedinim sektorima ne moraju odgovarati razlikama u dinamici produktivnosti prikazanim na grafikonu 2. na str. 103.

Molimo obratite pozornost na to da postoji značajna razlika između podataka prikazanih na grafikonu br. 2 i podataka koji su navedeni u tablici br. 4 na stranici 105. Podaci na grafikonu br. 2 temelje se na anketi o radnoj snazi, prema kojoj je zaposlenost u poljoprivredi znatno veća nego prema administrativnim podacima (koji su korišteni u tablici br. 4). Podaci temeljeni na anketi mogu najbolje poslužiti za analizu strukture produktivnosti, dok za mjerjenje dinamike ti podaci mogu biti samo indikativni. Osim toga, grafikon br. 2 temelji se na dodanoj vrijednosti u tekućim cijenama, dok se tablica br. 4 temelji na stalnim cijenama, što dovodi do različitog rezultata (kao što je niže opisano).

Tablice 1 i 2 prikazuju detaljne podatke o sektorskoj produktivnosti koji se temelje na administrativnim podacima o zaposlenosti. Molimo obratite pozornost na to da ovi podaci uključuju zaposlenost u poljoprivredi u pravnim osobama, obrtu i one poljoprivrednike pojedince koji su registrirani u mirovinskom sustavu. Ove brojke su znatno niže nego što bi bile da se temelje na anketi o radnoj snazi. To dovodi do nerealne razine produktivnosti u poljoprivredi, koja je veća od prosjeka nego što bi bila da se temelji na spomenutim administrativnim podacima, dok točniji podaci temeljeni na anketi ukazuju suprotno.

Osim toga, podaci o dinamici produktivnosti u poljoprivredi iskrivljeni su administrativnim smanjenjem broja poljoprivrednika pojedinaca registriranih u mirovinskom sustavu. To smanjenje nije očito iz podataka dobivenih anketom. Stoga se razina i dinamika produktivnosti u poljoprivredi ne može točno izmjeriti i obrazložiti korištenjem raspoloživih administrativnih podataka.

Važna je razlika u tome primjenjuju li se podaci o dodanoj vrijednosti u stalnim cijenama (tablica br. 1) ili podaci u tekućim cijenama (tablica br. 2). Podaci temeljeni na stalnim cijenama (tablica br. 1) pokazuju da je rast produktivnosti u industriji u danom razdoblju (24%) bio znatno veći nego u sektoru usluga (6%). Međutim, mjerimo li u tekućim cijenama (tablica br. 2), brojke o produktivnosti rada u industriji i uslugama otprilike su iste, tj. 28,3% odnosno 28,4%. Ovo je uglavnom posljedica različitih promjena u razinama cijena u ova dva sektora.

Tablica 1: Hrvatska: Bruto dodana vrijednost, zaposlenost i produktivnost rada po sektorima, 1998-2002, stalne cijene (1997)

	1998	1999	2000	2001	2002	2002 (1998=100)
Bruto dodana vrijednost (mln Kn)						
Ukupno gospodarstvo	108281	107393	109859	114350	120493	111,3
Poljoprivreda, lov, šumarstvo i ribarstvo	10230	9966	10083	10151	10352	101,2
Rudarstvo, prerađivačka industrija, opskrba električnom energijom, plinom i vodom	28689	29542	30555	32028	33324	116,2
Građevinarstvo	7476	6728	6250	6394	7280	97,4
Trgovina i popravci	12941	11489	11954	13227	14908	115,2
Hoteli i restorani	3289	3289	3807	4024	4326	131,5
Prijevoz, skladištenje i veze	9479	8992	9396	10045	10727	113,2
Poslovne usluge	15288	15871	15934	16567	17629	115,3
Javne usluge	20889	21516,0	21880,0	21914,0	21947,0	105,1
Usluge (uključujući građevinarstvo)	69362	67885	69221	72171	76817	110,7
Ukupna zaposlenost						
Ukupno gospodarstvo	1380600	1353761	1340949	1348301	1359009	98,4
Poljoprivreda, lov, šumarstvo i ribarstvo	145602	126706	118979	111489	105675	72,6
Rudarstvo, prerađivačka industrija, opskrba električnom energijom, plinom i vodom	341484	332664	325280	323160	319891	93,7
Građevinarstvo	96819	95896	88966	90430	98548	101,8
Trgovina i popravci	201455	198534	198793	206305	214339	106,4
Hoteli i restorani	75769	73175	75143	76580	77538	102,3
Prijevoz, skladištenje i veze	98788	96560	96739	96991	96350	97,5
Poslovne usluge	90855	93624	96820	99607	102335	112,6

Javne usluge	329828	336603	340230	343739	344334	104,4
Usluge (uključujući građevinarstvo)	893514	894392	896690	913651	933443	104,5
BDV (000 Kn) / ukupna zaposlenost						
Ukupno gospodarstvo	78,4	79,3	81,9	84,8	88,7	113,0
Poljoprivreda, lov, šumarstvo i ribarstvo	70,3	78,7	84,7	91,0	98,0	139,4
Rudarstvo, prerađivačka industrija, opskrba električnom energijom, plinom i vodom	84,0	88,8	93,9	99,1	104,2	124,0
Građevinarstvo	77,2	70,2	70,3	70,7	73,9	95,7
Trgovina i popravci	64,2	57,9	60,1	64,1	69,6	108,3
Hoteli i restorani	43,4	44,9	50,7	52,5	55,8	128,5
Prijevoz, skladištenje i veze	96,0	93,1	97,1	103,6	111,3	116,0
Poslovne usluge	168,3	169,5	164,6	166,3	172,3	102,4
Javne usluge	63,3	63,9	64,3	63,8	63,7	100,6
Usluge (uključujući građevinarstvo)	77,6	75,9	77,2	79,0	82,3	106,0

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica 2: Hrvatska: Bruto dodana vrijednost, zaposlenost i produktivnost rada po sektorima, 1998-2002, tekuće cijene (1997)

	1998	1999	2000	2001	2002	2002 (1998=100)
Bruto dodana vrijednost (mln Kn)						
Ukupno gospodarstvo	116293	119215	127660	136892	149427	128,5
Poljoprivreda, lov, šumarstvo i ribarstvo	10901	11502	11240	11587	12126	111,2
Rudarstvo, prerađivačka industrija, opskrba električnom energijom, plinom i vodom	29073	29314	31539	33782	34948	120,2
Građevinarstvo	7732	6346	5876	6309	7894	102,1

Trgovina i popravci	13788	11891	13160	15427	17734	128,6
Hoteli i restorani	3581	3613	4217	4763	5262	146,9
Prijevoz, skladištenje i veze	9776	10315	12425	14937	16980	173,7
Poslovne usluge	16388	17770	18863	20726	23677	144,5
Javne usluge	25054	28464	30340	29361	30806	123,0
Usluge (uključujući građevinarstvo)	76319	78399	84881	91523	102353	134,1
Ukupna zaposlenost						
Ukupno	1380600	1353761	1340949	1348301	1359009	98,4
Poljoprivreda, lov, šumarstvo i ribarstvo	145602	126706	118979	111489	105675	72,6
Rudarstvo, prerađivačka industrija, opskrba električnom energijom, plinom i vodom	341484	332664	325280	323160	319891	93,7
Građevinarstvo	96819	95896	88966	90430	98548	101,8
Trgovina i popravci	201455	198534	198793	206305	214339	106,4
Hoteli i restorani	75769	73175	75143	76580	77538	102,3
Prijevoz, skladištenje i veze	98788	96560	96739	96991	96350	97,5
Poslovne usluge	90855	93624	96820	99607	102335	112,6
Javne usluge	329828	336603	340230	343739	344334	104,4
Usluge (uključujući građevinarstvo)	893514	894392	896690	913651	933443	104,5
BDV (000 Kn) / zaposlenost						
Ukupno gospodarstvo	84,2	88,1	95,2	101,5	110,0	130,5
Poljoprivreda, lov, šumarstvo i ribarstvo	74,9	90,8	94,5	103,9	114,7	153,3
Rudarstvo, prerađivačka industrija, opskrba električnom energijom, plinom i vodom	85,1	88,1	97,0	104,5	109,2	128,3
Građevinarstvo	79,9	66,2	66,0	69,8	80,1	100,3
Trgovina i popravci	68,4	59,9	66,2	74,8	82,7	120,9
Hoteli i restorani	47,3	49,4	56,1	62,2	67,9	143,6
Prijevoz, skladištenje i veze	99,0	106,8	128,4	154,0	176,2	178,1

Poslovne usluge	180,4	189,8	194,8	208,1	231,4	128,3
Javne usluge	76,0	84,6	89,2	85,4	89,5	117,8
Usluge (uključujući građevinarstvo)	85,4	87,7	94,7	100,2	109,7	128,4

Izvor: Državni zavod za statistiku

Podaci za godine prije 1998. nisu prikazani, dok su podaci o zaposlenosti u obrani i policiji uključeni u statističke podatke o radnoj snazi samo od 1998. godine nadalje.

Godišnji podaci na temelju odrađene satnice nisu prikazani jer nema raspoloživih godišnjih podataka za obrte, trgovinu, slobodna zanimanja i većinu poljoprivrede.

Ad V.23, str.105, slika 3: Odnosi li se treća kolumna na prosječne jedinične troškove rada?

Da. Došlo je do pogreške pri prevodenju. Ispravno je *jedinični trošak rada* umjesto *prosječni trošak rada*.

Ad VI.B.2, str.116, broj banaka: Čine li hrvatski bankovni sektor 42 ili 46 banke (vidi odgovor na pitanje 39)?

Na dan 31.12.2002. godine, kao što je navedeno u odgovoru na pitanje broj 3, u Republici Hrvatskoj je poslovalo 46 banaka. Tijekom 2003. godine Zagrebačka banka d.d. Zagreb je od Hrvatske narodne banke dobila suglasnost za pripajanje Cassa di Risparmio di Trieste-Banca d.d., Riječka banka d.d. je dobila suglasnost za pripajanje Erste & Steiermärkische bank d.d., Splitska banka d.d. je dobila suglasnost za pripajanje HVB Bank Croatia d.d. dok je Privredna banka Zagreb d.d. dobila suglasnost za pripajanje Riadria banka Rijeka d.d.. Sve navedene suglasnosti su od strane HNB-a izdane do 30. lipnja 2003. godine te je stoga u odgovoru na pitanje broj 2 naveden broj banaka koji će se u statistikama HNB-a pojaviti s 1.1.2004. uslijed trajanja samog procesa pripajanja unutar banaka te registracije promjene na trgovačkom sudu. Kao broj banaka u statistikama HNB-a se prikazuje broj banaka prema stanju upisanom u trgovačkom sudu.

Ad VI.C.2a, str.131 gore, o obimu trgovanja obveznicama: Je li promet obveznicama porastao s 92 na 597 milijuna kuna? Što je razlika između ukupnog trgovanja obveznicama i prometa na tržištu obveznica kako se pojavljuje u odgovoru na pitanje 5 (str.113).

**USPOREDBA PROMETA NA ZAGREBAČKOJ BURZI d.d. ZAGREB OSTVARENOG U
2001. I 2002. GODINI**

(Promet i tržišna kapitalizacija su u milijunima kuna)

	2001.	2002.	% promjene
Promet:			
Dionice	968,5	1.171,4	21,0
Obveznice	710,6	4.669,1	557,0
Prava	5,8	8,2	40,3
Zapisi	0,0	30,5	-
Ukupno	1.684,9	5.879,2	248,9
Volumen:			
Dionice	3.675.775	5.910.000	60,8
Obveznice	92.232.311	597.087.864	547,4
Prava	14.591.176	24.301.041	66,5
Zapisi	0	30.800.000	-
Ukupno	110.499.262	658.098.905	495,6
CROBEX[©]	1.034,7	1.172,6	13,3
CROBIS[©]	100,0000*	101,2746	1,3
Ukupni broj transakcija	25.943	33.241	28,1
Broj aktivnih vrijednosnih papira	60	66	10,0
Tržišna kapitalizacija			
Dionice	25.815,5	28.320,4	9,7
Obveznice	7.199,8	10.131,0	40,7
Ukupno	33.015,3	38.451,3	16,5
Broj dana trgovanja	250	248	-0,8
Broj uvrštenih dionica:			
Kotacija I	4	3	-25,0
Kotacija TN	62	70	12,9
Prosječni dnevni:			
Promet	6,7	23,7	251,7
Volumen	441.997	2.653.625	500,4
Broj transakcija	104	134	29,2

Izvor: CROSEC

Na stranici 133. pitanje 5. radi se o podatku prometa obveznica za 2002. godinu dok podatak na stranici 131. pitanje 2a. predstavlja volumen trgovanja a velika razlika povećanja volumena s obzirom na 2001. godinu predstavlja porast koji je prvenstveno proizašao iz početka rada mirovinskih fondova koji su glavni sudionici u trgovaju obveznicama te iz razloga što mirovinski fondovi sukladno Zakonu o tržištu vrijednosnih papira prijavljuju transakcije burzi u svojstvu institucionalnih ulagatelja. Dakle podaci sa strane 131 i 133 predstavljaju volumen odnosno promet obveznicama. Tabela u prilogu .

Ad VI.C.4, str.132 u sredini, broj mirovinskih fondova: J li točno da postoje 7 obveznih i jedan dobrovoljni mirovinski fond (vidi poglavje 3, str. 77) kao u lipnju 2003. ili 5 i 3 kako se tvrdi u drugim izvorima?

Navedeni podaci su točni u odnosu na stanje u lipnju 2003. Bilo je 7 obaveznih mirovinskih fondova i samo jedan dobrovoljni mirovinski fond. U posljednje je vrijeme došlo do značajnih promjena u broju obaveznih i dobrovoljnih mirovinskih fondova.

Helios obavezni mirovinski fond i Erste obavezni mirovinski fond pripojeni su Plavom obaveznom mirovinskom fondu. Zadnji dan njihovog poslovanja bio je 18. rujna 2003. Dakle, trenutačno postoji 5 obaveznih mirovinskih fondova.

Tri nova dobrovoljna mirovinska fonda dobila su dozvolu za rad, AZ profit dobrovoljni mirovinski fond i AZ benefit dobrovoljni mirovinski fond 15. srpnja 2003. te Croatia Osiguranje dobrovoljni mirovinski fond 28. kolovoza 2003. Dakle, trenutačno postoje 4 dobrovoljna mirovinska fonda.

Tabele u dodatku, str. 139-145: Podaci o općoj državi uključujući bilancu ne odgovaraju brojkama prema Statistici državnih financija iz 1986. danim prije (kao što je naznačeno na stranici 32 poglavљa 11). Postoje li službene brojke za 1997. i 1998. godinu?

ODGOVOR NA PITANJA O PRILOŽENIM TABLICAMA NA STRANICAMA 139-145 – DIO II (EKONOMSKI KRITERIJI)

Tablica 2

- Tablica obuhvaća konsolidiranu opću državu i konsolidiranu središnju državu, obje u dvije verzije: u prvoj su u prihodima sadržani kapitalni prihodi u cijelosti, dok su u drugoj kapitalni prihodi u cijelosti isključeni iz prihoda i uključeni u financiranje.
- U napomenama uz tablicu pod 1 potrebno je izvršiti tehnički uvjetovane ispravke, tj.:
 - u alineji 1. umjesto rječi «privatizacijski prihodi (privatization revenues)» treba stajati «kapitalni prihodi (capital revenues)»,
 - u alineji 2. umjesto rječi «pričekani su u tablici ispod Tablice 2 (are presented in the table below Table 2)» treba stajati «pričekani su na kraju Tablice 2 (are presented at the end of Table 2)».

Tablica 3

Tablica prikazuje analitiku prihoda i rashoda konsolidirane opće države, a u ukupnim iznosima se podudara s prvom verzijom odgovarajućeg dijela Tablice 2.

TROMJESEČNI OBRAČUN BRUTO DODANE VRJEDNOSTI I BRUTO DOMAĆEG PROIZVODA, tekuće cijene

u milijunima kuna

		1996.	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.
A,B	Poljoprivreda, lov, šumarstvo i ribarstvo	9.059	9.687	10.901	11.502	11.240	11.587	12.1
C,D,E	Rudarstvo, vađenje, preradivačka industrija, opskrba elektr. energijom, plinom i vodom	23.306	27.113	29.074	29.314	31.539	33.782	34.9
F	Građevinarstvo	5.965	7.437	7.731	6.346	5.876	6.309	7.8
G	Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikla te predmeta za osobnu uporabu i kućanstvo	11.122	13.050	13.788	11.891	13.160	15.427	17.7
H	Hoteli i restorani	2.732	3.266	3.582	3.613	4.217	4.763	5.2
I	Prijevoz, skladištenje i veze	8.022	9.092	9.777	10.315	12.425	14.937	16.9
J,K	Financijsko posredovanje, poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge	13.315	14.694	16.388	17.770	18.863	20.726	23.6
Ukupno proizvodni sektor (kao zbroj svih djelatnosti)		73.521	84.339	91.241	90.751	97.320	107.531	118.6
L,M,N,O,P	Javna uprava i obrana, soc. osiguranje, obrazovanje, zdravstv. zaštita i soc. skrb, ostale društvene, soc. i osobne uslužne djelatnosti i privatna kućanstva	17.359	20.368	25.053	28.464	30.340	29.361	30.8
	Usluge financijskog posredovanja indirektno mjerene (UFPIM)	-2.794	-3.788	-5.233	-4.207	-3.991	-4.536	-5.5
	Bruto dodana vrijednost	88.087	100.919	111.061	115.008	123.669	132.356	143.6
	Porezi na proizvodje minus subvencije na proizvode	19.894	22.893	26.543	26.571	28.850	30.553	32.5
	BDP (tržišne cijene)	107.981	123.812	137.604	141.579	152.519	162.909	176.4

16

	Ukupno proizvodni sektor	73.521	84.339	91.241	90.751	97.320	107.531	118.6
Udio u ukupnim prihodima poduzetnika	Državno vlasništvo	16,3	15,3	15,9	13,8	14,5	15,0	1
	Privredni sektor i zadružno vlasništvo	59,1	62,4	63,1	64,1	65,4	67,1	6
	Mješovito vlasništvo	24,6	22,3	21,0	22,2	20,1	17,9	1
Iznosi doprinosa BDP-ju u proizvodnom sektoru	Državno vlasništvo	11.964	12.914	14.493	12.493	14.099	16.096	16.5
	Privredni sektor i zadružno vlasništvo	43.453	52.653	57.586	58.146	63.631	72.161	80.9
	Mješovito vlasništvo	18.104	18.772	19.161	20.112	19.591	19.274	21.1
L,M,N,O,P	Javna uprava i obrana, soc. osiguranje, obrazovanje, zdravstv. zaštita i soc. skrb, ostale društvene, soc. i osobne uslužne djelatnosti i privatna kućanstva	17.359	20.368	25.053	28.464	30.340	29.361	30.8
	Državno vlasništvo+Javna uprava, obrana.....	29.324	33.282	39.546	40.957	44.439	45.457	47.3
	Usluge financijskog posredovanja indirektno mjerene (UFPIM)	-2.794	-3.788	-5.233	-4.207	-3.991	-4.536	-5.5
	Bruto dodana vrijednost	88.087	100.919	111.061	115.008	123.669	132.356	143.8
	Porezi na proizvode minus subvencije na proizvode	19.894	22.893	26.543	26.571	28.850	30.553	32.5
	BDP (tržišne cijene)	107.981	123.812	137.604	141.579	152.519	162.909	176.4

Struktura BDP-a po ovom vrlo kompliciranom izračunu pomoći prihoda poduzetnika

Struktura BDP-a po ovom vrlo komplikiranom izračunu pomoću neto dobiti poduzetnika

PITANJA VEZANA ZA ODGOVORE RH NA UPITNIK EK

III. POGLAVLJE - SPOSOBNOST PREUZIMANJA OBVEZA IZ

ČLANSTVA

POGLAVLJE 1 - SLOBODA KRETANJA ROBA

II.A & B Farmaceutska industrija

1. Molimo dostavite tražene podatke za cijelu farmaceutsku industriju (sektor J).

1. Lijekovi za humanu upotrebu
2. Veterinarski lijekovi

Republika Hrvatska ne raspolaže traženim podacima za veterinarske lijekove.

Lijekovi za humanu upotrebu

Važeći zakonski propisi na području lijekova za humanu upotrebu:

- Zakon o lijekovima i medicinskim proizvodima prihvaćen u Saboru RH 17.07.2003. Odredbe članka 16. stavka i članka 19. stavka 2. i 4. ovoga Zakona počinju se primjenjivati nakon isteka godine dana od početka rada Agencije
- Zakona o lijekovima i medicinskim proizvodima (NN 124/97. i 53/01) prema kojem do donošenja novih pravilnika na snazi ostaju niže navedeni pravilnici (od točke 3. do točke 18.),
- Pravilnik o krvi i krvnim sastojcima "Narodne novine", br. 14/99.),
- Pravilnik o postupku i načinu davanja odobrenja za stavljanje u promet gotovog lijeka (NN 143/98.),
- Pravilnik o postupku i načinu davanja odobrenja za stavljanje u promet medicinskog proizvoda (NN 92/99)
- Pravilnik o dobroj praksi u prometu na veliko lijeka i medicinskog proizvoda (NN 124/98.),
- Pravilnik o načinu oglašavanja i obavješćivanja o lijekovima i medicinskim proizvodima (NN 143/98),
- Pravilnik o prometu lijekovima i medicinskim proizvodima (NN 143/98.),
- Pravilnik o dobroj proizvođačkoj praksi (NN 71/99.),
- Pravilnik o dopuni pravilnika o dobroj proizvođačkoj praksi (NN 118/99.),
- Pravilnik o ispitivanju bioraspoloživosti i bioekvivalenciji lijekova (NN 71/99.),
- Pravilnik o posebnim uvjetima za stavljanje u promet u RH medicinskog proizvoda koji ima odobrenje za stavljanje u promet u zemljama europske unije (NN 06/03.)

- Pravilnik o posebnim uvjetima za stavljanje u promet u Republici Hrvatskoj gotovog lijeka koji ima odobrenje za stavljanje u promet u drugim državama (NN 55/99.),
- Pravilnik o dobroj kliničkoj praksi (NN 143/98.),
- Pravilnik o načinu praćenja nuspojava lijeka i medicinskoga proizvoda, (NN 14/99.),
- Pravilnik o mjerilima za određivanje cijena lijekova na veliko i o načinu izvještavanja o cijenama na veliko (NN 84/01.),
- Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnika o mjerilima za određivanje cijena lijekova na veliko i o načinu izvještavanja o cijenama na veliko (NN 129/02.),
- Pravilnik o iskaznici farmaceutskog inspektora (NN 63/03.).
- Carinski zakon (NN 78/99. i 94/99.) te Uredba o uvjetima i postupku plaćanja povoljnije carine pri uvozu robe koja se besplatno prima iz inozemstva (NN 44/00.) reguliraju načine uvoza roba za zdravstvene svrhe (lijekova i medicinskih proizvoda) koje primaju humanitarne organizacije, vjerske zajednice, ustanove, tijela državne i lokalne uprave i samouprave, te amaterske športske organizacije
- Zakonom o ljekarništvu (NN 121/03)
- Pravilnik o načinu propisivanja, izdavanja i naplaćivanja lijekova (NN 135/02.)
- Pravilnik o ortopedskim i drugim pomagalima (NN 63/00. 77/00., 85/00., 106/00., 131/00. 60/01., 67/01., 71/01., 31/02., 76/02., 85/02., 117/02., 138/02., 32/03., 73/03., 93/03. – pročišćeni tekst).
- Odluka o utvrđivanju Liste lijekova Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje ("Narodne novine ", br. 60/03, 70/03, 86/03, 111/03.)
- Zakon o zdravstvenoj zaštiti (NN 121/03)
- Zakon o suzbijanju zlouporabe opojnih droga (NN 107/01.)
- Zakon o izmjeni Zakona o suzbijanju zlouporabe opojnih droga, (NN 87/02.)
- Popis opojnih droga, psihotropnih tvari i biljaka iz kojih se može dobiti opojna droga te tvari koje se mogu uporabiti za izradu opojnih droga (NN 113/02., 133/02.)

Pravni okvir za postupak stavljanja na tržište lijekova za humanu upotrebu je određen novodonesenim Zakonom o lijekovima i medicinskim proizvodima (NN 131/03). Ovaj zakon regulira proizvode obuhvaćene Direktivom 2001/83/EZ (Lijekove, imunološke lijekove, homeopatske lijekove, lijekove iz ljudske krvi ili ljudske plazme) te medicinske proizvode za humanu upotrebu obuhvaćene Direktivom 93/42/EEZ (Medicinski proizvodi i pribor definirani člankom 1, točkom 2.).

Uz navedeni zakon pravni okvir za postupak stavljanja na tržište lijekova za humanu upotrebu je određen i sljedećim pravilnicima:

- Pravilnik o krvi i krvnim sastojcima ("Narodne novine", br. 14/99.).

- Pravilnik o postupku i načinu davanja odobrenja za stavljanje u promet gotovog lijeka ("Narodne novine", br. 143/98)
- Pravilnik o postupku i načinu davanja odobrenja za stavljanje u promet medicinskoga proizvoda ("Narodne novine" br. 92/99.)
- Pravilnik o dobroj praksi u prometu na veliko lijeka i medicinskoga proizvoda ("Narodne novine", br. 124/98.).
- Pravilnik o načinu oglašavanja i obavješćivanja o lijekovima i medicinskim proizvodima ("Narodne novine", br. 143/98).
- Pravilnik o dobroj proizvođačkoj praksi ("Narodne novine", br. 71/99.).
- Pravilnik o dopuni pravilnika o dobroj proizvođačkoj praksi ("Narodne novine", br. 118/99.).
- Pravilnik o ispitivanju bioraspoloživosti i bioekvivalenciji lijekova ("Narodne novine", br. 71/99.).
- Pravilnik o posebnim uvjetima za stavljanje u promet u Republici Hrvatskoj gotovog lijeka koji ima odobrenje za stavljanje u promet u drugim državama ("Narodne novine", br. 55/99.).
- Pravilnik o posebnim uvjetima za stavljanje u promet u RH medicinskog proizvoda koji ima odobrenje za stavljanje u promet u zemljama europske unije ("Narodne novine", br. 06/03.)

Gore navedeni pravilnici bit će usuglašeni unutar godinu dana od objave u Narodnim novinama Zakona o lijekovima i medicinskim proizvodima. Ostale podzakonske propise relevantne za stavljanje lijekova i medicinskih proizvoda na tržiste, Ministarstvo zdravstva će donijeti unutar istog vremenskog okvira, a to su:

- Pravilnik o dobroj laboratorijskoj praksi usuglašen s Direktivom 87/18/EEZ i Direktivom 88/320/EEZ.
- Pravilnik o homeopatskim lijekovima.
- Pravilnik o načinu praćenja nuspojava lijeka i medicinskoga proizvoda, (NN 14/99.). Ovaj pravilnik ne zahtjeva podnošenje podataka u procesu obnove registracije lijeka, također nije usaglašen s ICH zahtjevima: Periodic Safety Update Reports (E2C prosinac 96, CPMP/ICH/288/95) te Periodic Safety Update Reports for Marketed Drugs (Dodatak uz E2C, ožujak 2003 CPMP/ICH/4679/02).

Budućim pravilnikom uspostaviti će se sustav nadzora nuspojava lijekova u skladu s Direktivom 93/39/EEZ te spomenutim CPMP uputama osiguravajući da podaci o sigurnosti proizvoda (periodic safety update reports PSUR) predstavljaju temeljni podatak za obnovu njegove registracije

II. ZAKONODAVSTVO SPECIFIČNO ZA POJEDINE SEKTORE

Usklađivanje zakonodavstva uključujući tehničke propise
Informacije o sadašnjem stanju i predviđanju (odluke i datum provedbe)

Industrijski sektori (Poglavlje 15)

Medicinski uređaji ili oprema

a) sadašnje stanje

Ovo područje regulirano je s dva pravilnika koji se odnose na medicinske proizvode a temelje se na Zakonu o lijekovima i medicinskim proizvodima (NN 124/97. i 53/01). Radi se o slijedećim pravilnicima:

Pravilnik o postupku i načinu davanja odobrenja za stavljanje u promet medicinskoga proizvoda (NN 92/99.), te Pravilnik o posebnim uvjetima za stavljanje u promet u Republici Hrvatskoj medicinskog proizvoda koji ima odobrenje za stavljanje u promet u zemljama Europske unije (NN 06/03) koji će se usklađivati s Direktivom 90/385/EEZ.

Prema Zakonu o mjeriteljskoj djelatnosti (NN 11/94) koji je na snazi te Pravilnicima o tehničkim zahtjevima za pojedine vrste mjerila definirani su uvjeti za stavljanje mjerila na tržište. Stavljanje na tržište nije uvjetovano nikakvim ograničenjima osim za određenu medicinsku opremu. Uporaba mjerila u zakonom reguliranom području uvjetovana je tipnim odobrenjem i prvom ovjerom mjerila.

b) predviđanje (odлуka i datum provedbe).

Vlada Republike Hrvatske 16. siječnja 2003. godine usvojila Nacionalnu strategiju usklađivanja tehničkog zakonodavstva Republike Hrvatske s tehničkim zakonodavstvom Europske unije, te je već započela njezina provedba pod vodstvom Radne skupine Vlade Republike Hrvatske. U prvoj fazi provedbe Nacionalne strategije potrebno je donijeti okvirne zakone za područje tehničkog zakonodavstva kojima će se odrediti i institucionalna infrastruktura za područje normizacije, akreditacije, ocjene sukladnosti, mjeriteljstva i nadzora nad tržištem. Usklađivanje zakona i propisa je u tijeku. Horizontalni zakoni koji su u rujnu 2003. godine usvojeni:

Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti

Zakon o općoj sigurnosti proizvoda

Zakon o normizaciji

Zakon o akreditaciji

Zakon o mjeriteljstvu

Prema "Nacionalnoj strategiji za usklađivanje hrvatskog tehničkog zakonodavstva s tehničkim zakonodavstvom EU" i Zaključku Vlade Republike Hrvatske, određena su ministarstva odgovorna za uvođenje direktiva Općeg pristupa. Rok za prenošenje direktiva je prosinac 2004. godine. Potpora u prenošenju direktiva Općeg pristupa u hrvatsko zakonodavstvo osigurava se projektom CARDs 2001 "EU industrijski standardi", a nositelj projekta je Državni zavod za normizaciju i mjeriteljstvo.

Medicinski uređaji ili oprema

Prema "Nacionalnoj strategiji za usklađivanje tehničkog zakonodavstva s zakonodavstvom Europske Unije", određena su nadležna ministarstva odgovorna za prijenos direktiva Novog pristupa. Za prenošenje u hrvatsko zakonodavstvo Direktive 87/404/EEZ za jednostavne tlačne posude i Direktive 97/23/EEZ koja se odnosi na

tlačnu opremu zaduženo je Ministarstvo gospodarstva. Rok za prenošenje direktiva je prosinac 2004. g.

Medicinski uređaji i oprema: Prema "Nacionalnoj strategiji za usklađivanje tehničkog zakonodavstva sa zakonodavstvom Europske Unije", određena su nadležna ministarstva odgovorna za prijenos direktiva Novog pristupa. Za prenošenje u hrvatsko zakonodavstvo Direktive 90/385/EZ koja se odnosi na medicinske aktivne implantabilne uređaje i Direktive 93/42EEZ koja se odnosi na medicinske uređaje i Direktive 98/79/EEZ o *in vitro* dijagnostičkim medicinskim uređajima zaduženo je Ministarstvo zdravstva. Rok za prenošenje direktiva je prosinac 2004. g.

Ministarstvo zdravstva već je započelo rad na Pravilniku o posebnim uvjetima za stavljanje u promet u Republici Hrvatskoj medicinskog proizvoda koji ima odobrenje za stavljanje u promet u zemljama Europske unije koji će se uskladiti s Direktivom 90/385/EEZ.

Mjerila:

Sustav zakonskog mjeriteljstva i pakovina bit će usuglašen s odredbama pravne stečevine (*acquis*) donošenjem novog Zakona o mjeriteljstvu (do kraja 2003. godine). Pojedinim odredbama novog Zakona o mjeriteljstvu koje se odnose na ocjenu sukladnosti propisat će odgovarajuće označivanje mjerila u skladu sa EU oznakama (CE, e).

Provedba odredbi Zakona o mjeriteljstvu kojima se regulira obvezno prijavljivanje identifikacijskih proizvođačkih oznaka, prijavljivanje tijela za ocjenu sukladnosti i odgovarajuća označivanja mjerila primjenjivat će se nakon potpisivanja odgovarajućeg sporazuma ili ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju.

Pravilnik o mjeriteljskim zahtjevima za pakovine donesen je u veljači 1997. godine ("Narodne novine", br. 23/97). On detaljno propisuje metode nadzora, mjeriteljske i druge zahtjeve potrebne za uspostavu sustava nadzora količina punjenja i označivanja pakiranih proizvoda.

Umjeravanje, mjeriteljstvo, norme, ispitivanje, certifikacija, ocjena sukladnosti, akreditacija i nadzor nad

1. Informacije o relevantnim režimima za proizvode:

a) kratak opis i

Umjeravanje i zakonsko mjeriteljstvo opisani su u 1. dijelu, točka F, ovoga poglavlja. Normizacija je opisana u 1. dijelu, točka C, ovoga poglavlja. Ispitivanje, potvrđivanje/certifikacija i ocjena sukladnosti opisani su u 1. dijelu, točka E, ovoga poglavlja. Akreditacija je opisana u 1. dijelu, točka D, ovoga poglavlja. Inspektorji Državnog inspektorata obavljaju nadzor na tržištu proizvoda navedenih u poglavlju 15, Sekcija II – Industrijski Sektori, prema odredbama propisa koji uređuju područja mjeriteljstva, normizacije, ispitivanja, potvrđivanja/certifikacije i ocjene sukladnosti. Bez obzira na sadašnje ili buduće zahtjeve za proizvode na tržištu iz navedenih sektora, inspektorji Državnog inspektorata obvezni su provoditi nadzor na tržištu sukladno svojim ovlastima i stanju propisanih zahtjeva za te proizvode.

b) daljnji razvoj

Novi horizontalni zakoni koji uređuju tehničke zahtjeve za proizvode, ocjenu sukladnosti, opću sigurnost proizvoda, normizaciju i akreditaciju trebali bi proći saborsku proceduru do kraja 2003. godine. Ti zakoni predstavljaju zakonski okvir za prijenos «Novog

pristupa» i «Globalnog pristupa» iz EU u hrvatsko tehničko zakonodavstvo. Projekt CARDS 2001 "EU industrijski standardi", koji je započeo u travnju 2003. godine osigurava tehničku potporu Državnom zavodu

za normizaciju i mjeriteljstvo kao i nadležnim ministarstvima, u implementaciji direktiva Novog pristupa na jednoobrazan način. Cilj projekta je priprema novog zakonodavstva, jačanje tehničkih znanja u tijelima za ocjenu sukladnosti, njihova akreditacija prema kriterijima EU, poticaj za usvajanje i primjenu europskih norma, postupaka ocjene sukladnosti i akreditacije te sudjelovanje hrvatskih predstavnika u radu europskih organizacija. Općenito, svi značajni industrijski sektori u Republici Hrvatskoj imat će potporu u prikladnoj infrastrukturi iz područja kakvoće. Ministarstva nadležna za prijenos pojedinih EU direktiva provest će ocjenjivanje utjecaja novog uređivanja (novih propisa) u suradnji s gospodarskim subjektima (proizvođači, ispitni laboratoriji, tijela za ocjenu sukladnosti itd.)

Akreditacija tijela za ocjenu sukladnosti koja obavljaju ispitivanja, potvrdbene/certifikacijske i nadzorne poslove prema EU direktivama prenesenim u hrvatsko zakonodavstvo koristit će se kao sredstvo za provjeru kompetentnosti tih tijela.

Cilj je osigurati neophodnu razinu povjerenja i olakšati potpisivanje Protokola o Europskom sporazumu o ocjeni sukladnosti i prihvatljivosti industrijskih proizvoda (PECA) između Republike Hrvatske i Europske Unije. Ministarstva će u procesu odabira i imenovanja tijela za ocjenu sukladnosti proizvoda uzimati u obzir akreditirane ispitne laboratorije i druga tijela za ocjenu sukladnosti. Ministarstva će poticati akreditaciju kao dokaz o stručno tehničkoj sposobljenosti tijela za ocjenu sukladnosti. Akreditacijske postupke obavlja Nacionalna služba za akreditaciju kao tijelo nadležno za ocjenjivanje tehničke i stručne sposobljenosti prema kriterijima EU. Akreditacija će se temeljiti na hrvatskim normama, koje su prihvaćene europske ili međunarodne norme te na sledivosti rezultata mjerjenja i ispitivanja do međunarodnog sustava jedinica.

Dodatni podaci o sektoru stakla i drva na usmeni zahtjev predstavnika Europske komisije na sastanku Privremenog odbora Pododbora za unutarnje tržište održanog 10. prosinca 2003. godine

Staklo

Prema Nacionalnoj strategiji za usklađivanje tehničkog zakonodavstva za područje stakla nadležno je Ministarstvo gospodarstva. Važeći tehnički propis kojim je regulirano područje kristalnog stakla pri Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo je Pravilnik o zdravstvenoj ispravnosti predmeta opće uporabe koji se mogu stavljati u promet (NN. 46/94), koji je u velikoj mjeri usklađen s EU *acquis*-em. Hrvatski zavod za javno zdravstvo je izradio (trenutno je u postupku odobrenja od strane Ministarstva zdravstva) 2 nova Pravilnika kojim je predviđeno potpuno usklađivanje sa EU *acquis*-em, kojim je regulirano i područje proizvoda od kristalnog stakla i to:

1. Pravilnik o zdravstvenoj ispravnosti predmeta opće uporabe koji dolaze u neposredan dodir s hranaom i
2. Pravilnik o zdravstvenoj ispravnosti predmeta opće uporabe koji se mogu stavljati u promet.

Za 2004. g. predviđa se donošenjem Pravilnika za proizvode od kristalnog stakla preuzimanje u hrvatsko zakonodavstvo Direktive 69/493/EEZ, a koja se odnosi na proizvode od kristalnog stakla.

Drvo

Prema Nacionalnoj strategiji za usklađivanje tehničkog zakonodavstva za područje drva nadležno je Ministarstvo gospodarstva. Direktiva Starog pristupa za područja iz Ružičaste knjige Opće uprave za poduzetništvo Europskog povjerenstva točka 8.2.13. Drvo, s kojom je potrebno izvršiti usklađivanje je Direktiva 68/89 EEZ za usklađivanje zakonskih odredbi država članica u svezi klasiranja oblog drva (wood in the rough).

U svezi ove problematike kod nas još ne postoji određena zakonska regulativa, koja bi se bazirala na predmetnoj direktivi. Do sada su samo izrađene i prihvaćane norme i to samo za neke vrste drva, koje su usklađene sa europskim normama. Norme za ostale vrste drva će se izraditi kada budu definirane europske norme.

U tijeku je osnivanje Radne skupine za drvo koja bi trebala do kraja 2004. dati prijedloge za implementiranje navedene direktive Starog pristupa u hrvatsko zakonodavstvo, te se predviđa izrada Nacrta Zakona o trgovačkim klasama u prometu oblim drvom.

III.A. Agencija za hranu

2. Potreban je jasan opis uloge Agencije za hranu u koordinaciji upravljanja rizikom.

(Odgovori predani na sastanku Pododbora za unutarnje tržište, održanom 10 prosinca 2003. godine)

III.D.3. Genetski modificirane namirnice

3. Nije jasno jesu li genetski modificirane namirnice već odobrene u Hrvatskoj i/ili jesu li nadležna tijela svjesna prisutnosti takvih namirница u Hrvatskoj (uvoz itd.) i/ili je li već provedena analiza stanja po tom pitanju. Molimo objasnite.

(Odgovori predani na sastanku Pododbora za unutarnje tržište, održanom 10 prosinca 2003. godine)

IV. NEUSKLAĐENA PODRUČJA

A. Mjere koje imaju jednak učinak kvantitativnim restrikcijama

4. Molimo navedite više podataka o pravnom statusu Hrvatske gospodarske komore. Dobiva li komora sredstva za rad iz državnog proračuna?

Hrvatska gospodarska komora je u samostalnoj Republici Hrvatskoj osnovana Zakonom o Hrvatskoj gospodarskoj komori donesenim u prosincu 1991. godine i nastavila je kontinuitet neprekidnog djelovanja od osnutka prve Trgovačke i obrtničke komore u veljači 1852. godine.

Hrvatska gospodarska komora je samostalna stručno-poslovna organizacija, koja promiče, zastupa i usklađuje zajedničke interese svojih članica pred državnim i drugim organima u zemlji i inozemstvu. Hrvatska gospodarska komora ima svojstvo pravne osobe, koja ima svoj Statut. Organi Hrvatske gospodarske komore su skupština, upravni odbor, nadzorni odbor i predsjednik. U Hrvatskoj gospodarskoj komori osnovane su regionalne/županijske komore (ukupno 21 komora), a Komora osniva svoja predstavništva i u inozemstvu.

Članice Hrvatske gospodarske komore su sve pravne osobe koje obavljaju gospodarsku djelatnost sa sjedištem na području Republike Hrvatske, a članicama postaju upisom u sudski/trgovački registar.

Osnovne zadaće Hrvatske gospodarske komore su: zastupanje interesa članica pred državnim organima kod oblikovanja gospodarskog sustava i mjera gospodarske politike, unapređenje razvoja poduzetništva, uspostavljanje i razvijanje poslovnih odnosa s inozemstvom, poticanje istraživanja, razvoja i inovacija, usklađivanje interesa članica Komore, obrazovanje i inovacija znanja kadrova u gospodarstvu, pružanje pomoći prilikom osnivanja novih i transformacije postojećih društava i dr.

Pri Hrvatskoj gospodarskoj komori djeluje Stalno izabrano sudište (arbitraža) i Sud časti.

Sredstva za rad Komore osiguravaju se iz slijedećih izvora:

- članarine,
- doprinosa,
- prihoda od obavljanja javnih ovlasti,
- prihoda od vlastite djelatnosti i
- drugih izvora.

Hrvatska gospodarska komora ne dobiva sredstva iz Državnog proračuna niti iz sredstava javnih fondova.

Visinu i način plaćanja članarine i doprinosa određuje Skupština svojom Odlukom o finansiranju Hrvatske gospodarske komore (u nastavku prikaz davanja u 2003. godini) Članarina u Hrvatskoj gospodarskoj komori u posljednjih nekoliko godina ima stalan trend snižavanja i u 2003. godini iznosi mjesечно

- za mala poduzeća 55,00 kn (oko 7,3 eura)
- za srednja poduzeća 1.500 kn (oko 200 eura)
- za velika poduzeća 5.500 kn (oko 730 eura).

Dodatno, sva poduzeća plaćaju 0,01% na godišnji ukupan prihod ostvaren u 2001. godini.

Pri tome, trgovačka društva osnovana u tekućoj i prethodnoj godini plaćaju samo članarinu u iznosu od 55,00 kuna mjesечно.

C. Kontrola nabave i posjedovanja oružja

5. Molimo navedite više podataka o ustavnom pravu na posjedovanje koje spominjete u odgovoru na 6.pitanje, uključujući i tekst odredbe Ustava u kojoj se to pravo navodi.

Navedeni odgovor odnosio se na slučajeve stavljanja izvan uporabe oružja za koje se na tehničkom pregledu utvrdi da nije ispravno.

Dakle, oružje koje je tehnički neispravno, neće se oduzimati vlasnicima. Ono će se izdvojiti iz uporabe na odgovarajuće načine (npr. zatvaranjem cijevi cijelom svojom dužinom, trajnim zatvaranjem ležišta metka i slično). Tako onesposobljeno oružje neće predstavljati opasnost za život i zdravlje vlasnika i drugih ljudi, te će ga vlasnici moći zadržati.

Napominjemo da pravo posjedovanja oružja nije zagarantirano Ustavom Republike Hrvatske, već su uvjeti za nabavu i držanje oružja propisani posebnim Zakonom. Ustavom Republike Hrvatske zagarantirano je pravo vlasništva i to člankom 48. Ustava Republike Hrvatske, koji glasi:

"Jamči se pravo vlasništva.

Vlasništvo obvezuje. Nositelji vlasničkog prava i njihovi korisnici dužni su pridonositi općem dobru.

Strana osoba može stjecati pravo vlasništva uz uvjete određene zakonom.

Jamči se pravo nasljeđivanja."

Dakle, u konkretnom slučaju ne ograničava se ustavno pravo vlasništva nad stvari već se onemogućuje uporaba tehnički neispravnog oružja.

V. JAVNE NABAVE

6. Niz podzakonskih propisa predviđenih Zakonom o javnim nabavama još nije usvojen. Postoji li rok za usvajanje tih podzakonskih propisa?

(Odgovori predani na sastanku Pododbora za unutarnje tržište, održanom 10 prosinca 2003. godine)

POGLAVLJE 2 - STRUČNE KVALIFIKACIJE

1. Molimo objasnite administrativne strukture i procedure za priznavanje stranih stručnih kvalifikacija u Hrvatskoj.

Zakon o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija ("Narodne novine", broj 158/03) stupio je na snagu 15. listopada 2003. godine, a početi će se primjenjivati 01. srpnja 2004. godine.

Stranka koja želi priznavanje svoje inozemne obrazovne kvalifikacije uputiti će zahtjev za priznavanje Nacionalnom ENIC/NARIC uredu. Nacionalni ENIC/NARIC ured zaprimati će zahtjeve za priznavanje inozemnih visokoškolskih kvalifikacija, te ih, putem upute, proslijedivati na vrednovanje ovlaštenim stručnim tijelima. Nakon dostave vrednovanja, odnosno proteka roka za dostavu vrednovanja, Ured dostavlja dokumentaciju za priznavanje Agenciji za znanost i visoko obrazovanje.

Samim Zakonom predviđeno je da će formalno priznavanje inozemnih obrazovnih kvalifikacija obavljati Agencija za znanost i visoko obrazovanje donošenjem rješenja o priznavanju na temelju vrednovanja stručnih tijela sveučilišta, veleučilišta ili visokih škola, te preporuke Nacionalnog ENIC/NARIC ureda. Osnivanje Agencije obveza je Vlade RH prema Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju ("Narodne novine", broj 123/03) koji je stupio na snagu 15. kolovoza 2003. godine.

Do početka primjene novog Zakona, primjenjuje se Zakon o priznavanju istovrijednosti stranih školskih svjedodžbi i diploma ("Narodne novine", 57/96 i 21/00). Prema navedenom Zakonu zahtjevi za priznavanje predaju se visokim učilištima čija stručna vijeća provode postupak i vrše priznavanje inozemnih visokoškolskih kvalifikacija.

2. Da li se zubarska i medicinska profesija tretiraju kao dva zakonski različita zanimanja?

U pravnom smislu radi se o dva različita zanimanja. Liječnička djelatnost uređena je Zakonom o liječništvu ("Narodne novine", 121/03), a stomatološka djelatnost uređena je Zakonom o stomatološkoj djelatnosti ("Narodne novine", 121/03). Akademski naziv stomatologa stječe se nakon završetka studija stomatologije, a liječnika nakon završetka studija medicine.

3. Da li zanimanje babice postoji kao posebno zanimanje, zakonski različito od medicinskih sestara i liječnika?

U RH postoji zanimanje "primalja" koje je u pravnom smislu različito od zanimanja "medicinska sestra" i "liječnik". Stiče se nakon završetka četverogodišnje srednje škole

za primalje. Predviđeno je pokretanje specijaliziranog studija za primalje na Visokoj zdravstvenoj školi u Zagrebu.

U RH postoji zanimanje "primalja" koje je u pravnom smislu različito od zanimanja "medicinska sestra" i "lječnik". Djelatnost medicinskih sestara uređeno je Zakonom o sestrinstvu ("Narodne novine", 121/03), a liječnička djelatnost uređena je Zakonom o liječništvu ("Narodne novine", 121/03),

Primalje su zdravstveni djelatnici koji se školuju po posebnom srednjoškolskom programu za primalje u četverogodišnjoj medicinskoj školi, te za njih postoji poseban program pripravničkog staža (Pravilnik o pripravničkom stažu zdravstvenih djelatnika "Narodne novine", 18/94), i poseban stručni ispit.

Djelokrug rada primalja na temelju obrazovnog programa definiran je kao rad u timu s ginekologom u rodilištima.

Slijedeće akademske godine započinje se s programom trogodišnjeg studija na Visokoj zdravstvenoj školi u Zagrebu, što znači da se obrazovanje diže na višu razinu.

Primalje nemaju pravo na naziv medicinska sestra i nisu obuhvaćene Zakonom o sestrinstvu i Komorom, što znači da ne podliježu izdavanju i obnavljanju licence za samostalan rad.

I. Prava građana

4. U prvom paragrafu odgovora na pitanje br. 1 (str.14), navedeno je da «svatko ima pristup srednjoškolskom i visokoškolskom obrazovanju pod istim uvjetima». Ali u petom paragrafu istaknuto je da strani državljeni i osobe bez državljanstva kojima nije odobren stalni boravak u Hrvatskoj moraju zadovoljiti posebne uvjete pri upisu na visokoškolske studije. Što se misli pod «svatko»? Koji su to «posebni uvjeti» koje strani državljeni moraju ispuniti za upis na visokoškolske studije, ukoliko nemaju dozvolu stalnog boravka? Što je «stalni boravak»?

Čl. 65. Ustava RH (NN br. 41/01) propisuje da je svakomu dostupno pod jednakim uvjetima srednjoškolsko i visokoškolsko obrazovanje u skladu s njegovim sposobnostima. Termin «svatko» odnosi se na državljanje RH i na sve strane državljenje. Novi Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03) ne navodi razliku za stane državljenje sa ili bez stalnog nastanjenja, već u čl. 77. navodi slijedeće:

«Strani državljeni se upisuju na studij pod jednakim uvjetima kao hrvatski državljeni, ali se, sukladno odluci nadležnog državnog tijela ili visokog učilišta, od njih može tražiti plaćanje dijela ili pune cijene studija. Stranim državljenima se upis može ograničiti ili uskratiti ako je riječ o studiju koji se odnosi na vojno ili policijsko obrazovanje ili drugi studij od interesa za nacionalnu sigurnost.»

Posebni zahtjevi za strane državljenje se odnose na slijedeće slučajeve:

- 1) poznavanje hrvatskog jezika

Za strane studente koji ne poznaju hrvatski jezik predviđen je jednogodišnji program iz hrvatskog jezika za strance kojega izvodi Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu (tzv. pripremna godina studija).

2) predznanje potrebno za studij što se dokazuje svjedodžbom/diplomom o prethodnom obrazovanju

Potrebno je provesti postupak priznavanja inozemne obrazovne kvalifikacije. U nekim slučajevima se u tom postupku određuje polaganje razlikovnih ispita.

Termin «trajno nastanjenje» se neće koristiti od 1.1.2004. kada počinje primjena Zakona o strancima (NN 109/03). Njime se termin «trajno nastanjenje» zamjenjuje terminom «stalni boravak». Sukladno čl. 47. Zakona o strancima (NN 109/03) stalni boravak će se odobriti strancu koji:

1. do dana podnošenja zahtjeva za stalni boravak ima neprekidno pet godina odobren privremeni boravak ili
2. je tri godine u braku s hrvatskim državljaninom/državljkicom ili strancem na odobrenom stalnom boravku, a u Republici Hrvatskoj ima odobren privremeni boravak.
5. Molimo objasnite četvrti paragraf odgovora na pitanje br. 1. Da li «Odluka o elementima i kriterijima za izbor kandidata za upis u srednje škole» (Prosvjetni vjesnik 1/2002) jasno određuje da su kriteriji za građane EU-a jednaki kriterijima za građane Hrvatske?

Točka III. Odluke o elementima i kriterijima propisuje da škola može upisati stranog državljanina ako on ispunjava jedan od uvjeta nabrojanih u toj točki i uz suglasnost Ministarstva prosvjete i športa (koja je formalnog karaktera i potrebna je zbog evidencije).

To su sljedeći uvjeti:

1. Ako za to postoji međudržavni ugovor ili drugi kulturni, športski i slični interes hrvatskih državnih, upravnih i samoupravnih (lokalnih) tijela i javnih ustanova;
2. Ako takva osoba ima status izbjeglice u Republici Hrvatskoj;
3. Ako je roditelj ili skrbnik te osobe hrvatski državljanin;
4. Ako je roditelj učenika diplomatski ili poslovni predstavnik strane države u Republici Hrvatskoj;
5. Ako ta osoba ili njezini sponzori plaćaju pune troškove obrazovanja u Republici Hrvatskoj.

Iz navedenog je razvidno da se u slučajevima od točke 1. do 4. strani državljanin ima pravo školovati na teret državnog proračuna, a u slučaju da ne ispunjava niti jedan od uvjeta navedenih u točkama 1. do 4. može se upisati i školovati na vlastiti trošak (točka 5).

U ostalim odredbama Odluke o elementima i kriterijima za izbor kandidata za upis u srednje škole nigdje se posebno ne navode elementi i kriteriji za strane državljane što znači da su strani državljeni po svim drugim elementima i kriterijima za upis u srednje škole potpuno izjednačeni s hrvatskim državljanima (prethodna znanja, sposobnosti itd.). Dakle, razlika je jedino u plaćanju školarine. Kada je riječ o privatnim školama školarinu plaćaju i hrvatski i strani državljeni.

II. Sloboda kretanja radnika i koordinacija sustava socijalnog osiguranja

6. Sukladno novom Zakonu o strancima (stupa na snagu 1. siječnja 2004.), da li i dalje vrijedi stav da stranac može dobiti radnu dozvolu samo ako evidencija Zavoda za zapošljavanje pokazuje da nema osobe koja zadovoljava uvjete poslodavca, u skladu s hrvatskom politikom tržišta rada? Ako je to istina, mogu li strani državljanji biti u hrvatskoj evidenciji nezaposlenih?

Prema novom Zakonu o strancima (Narodne novine, br. 109/03), koji se počinje primjenjivati od 1. siječnja 2004. godine, strani državljanin može dobiti radnu dozvolu bez obzira na okolnost da li u evidenciji nezaposlenih osoba ili evidenciji tražitelja zaposlenja postoje osobe koje ispunjavaju uvjete koje je za budućeg zaposlenika postavio poslodavac, ali ta radna dozvola mora biti unutar kvota radnih dozvola, koje za svaku godinu utvrđuje Vlada Republike Hrvatske u skladu s migracijskom politikom, uz uvažavanje stanja na tržištu rada. Godišnja kvota radnih dozvola utvrđuje se brojčano po djelatnostima, zanimanjima te teritorijalnoj podjeli. Radne dozvole utvrđene godišnjom kvotom izdaju se za produženje već izdanih radnih dozvola i za novo zapošljavanje. U kvotu se neće uračunavati radne dozvole koje se izdaju:

- radnicima-strancima dnevnim migrantima koji su u Republici Hrvatskoj zasnovali radni odnos na neodređeno vrijeme pod uvjetom uzajamnosti,
- radnicima-strancima i članovima njihovih obitelji, čiji je status reguliran Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju između europskih zajednica i njihovih država članica i Republike Hrvatske,
- strancima koji obavljaju ključne poslove u trgovačkim društvima i predstavništvima stranih trgovačkih društava,
- strancima koji su premješteni u okviru internog transfera osoblja unutar trgovačkih društava, kako je definirano Zakonom o potvrđivanju protokola o pristupanju Republike Hrvatske Marakeškom ugovoru o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije,
- učiteljima i nastavnicima koji izvode nastavu u školskim ustanovama, na jeziku i pismu nacionalnih manjina,
- strancima obuhvaćenim međunarodnim ugovorima,
- profesionalnim sportašima ili sportskim djelatnicima, koji na temelju valjano zaključenog ugovora rade u Republici Hrvatskoj,
- strancima supružnicima i djeci stranaca kojima je odobren stalni boravak u Republici Hrvatskoj.

Sukladno članku 9. Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti (Narodne novine, br. 32/02, 86/02 i 114/03), nezaposlena osoba prijavljuje se i evidentira u Zavodu prema mjestu prebivališta, odnosno prema mjestu prestanka radnog odnosa, ako u tom mjestu ima boravište. Slijedom navedenog, stalno nastanjeni strani državljanin se prijavljuje u evidenciju nezaposlenih osoba Hrvatskog zavoda za zapošljavanje prema mjestu prebivališta, pod uvjetom da ima važeću osobnu iskaznicu i radnu knjižicu.

Strani državljanin koji ima odobreni privremeni boravak u svrhu rada u RH i radnu dozvolu, a kojemu prestane radni odnos kod poslodavca redovitim otkazom ugovora o radu, može se također prijaviti u evidenciju nezaposlenih Zavoda, te mu se priznaju prava po osnovi nezaposlenosti, koja obuhvaćaju isplatu novčane naknade u slučaju nezaposlenosti. Strani državljanin za vrijeme trajanja privremenog boravka ima pravo na isplatu novčane naknade za ono razdoblje za koje mu to pravo pripada sukladno odredbama Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti.

7. Da li odredbe Zakona o radu («zabrana diskriminacije prema osobama koje traže zaposlenje ili su već zaposlene (...) na osnovi (...) nacionalnog ili socijalnog porijekla») štiti ne-hrvatske građane koji žive u Hrvatskoj od diskriminacije pri zapošljavanju, isplati plaća i uvjetima rada?

Zabrana izravne ili neizravne diskriminacije osoba koje traže zaposlenje i osoba koje se zaposle, propisana Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o radu (Narodne novine, br. 114/03) odnosi se i na strane državljane koji legalno borave, odnosno rade u Republici Hrvatskoj.

8. U odgovoru na pitanje E.9 (str.33) navedeno je da «djeca stranih radnika – EU migranata u Hrvatskoj imaju pravo na regularno/redovno obrazovanje na trošak države. Što se tiče školskih prava, oni imaju isti status u Hrvatskoj kao i građani Hrvatske». Međutim, «djeca stranih državljana» moraju ispuniti jedan od nekoliko uvjeta za upis u srednje škole.
 - a) Tko su «djeca stranih državljana»: da li ova kategorija uključuje djecu «stranih radnika – EU migranata»? Možete li dati definiciju za obje kategorije?

«Djeca stranih državljanina» su djeca svih stranih državljanina uključena u hrvatski obrazovni sustav dakle i djeca "stranih radnika - EU migranata", i u tretmanu prava nema razlike između jedne i druge skupine djece.

- b) Što se misli pod «regularno/redovno obrazovanje»? Da li ono uključuje niže srednje obrazovanje?

Osmogodišnje osnovno školovanje odnosno redovno školovanje ("regular education") u Republici Hrvatskoj obvezno je i besplatno za svu djecu u dobi od šeste do petnaeste godine, a za učenike s većim teškoćama u razvoju do dvadeset i prve godine života. To se odnosi na svu djecu koja imaju boravište u Republici Hrvatskoj bez obzira na njihovo državljanstvo. Osnovno školovanje u razdoblju propisane dobi tijekom kojeg dijete redovito pohađa nastavu smatra se redovitim osnovnim školovanjem. Iste kom školske godine u kojoj dijete navršava 15 godina prestaje djetetova obveza osnovnog školovanja, no time nije zapriječeno da, ako to želi, dijete nastavi pohađati nastavu i redovito završi osnovnu školu.

Osobama starijim od 15 godina koje iz raznih razloga nisu završile osnovnoškolsku naobrazbu omogućeno je završavanje osnovne škole i u sustavu osnovnog školovanja odraslih uz financiranje sredstvima Državnog proračuna u skladu s provedbom projekta «Za Hrvatsku pismenosti: put do poželjne budućnosti». Postojeća mreža osnovnih škola omogućuje svoj djeci na području Republike Hrvatske mogućnost redovitog osnovnog školovanja.

Što se tiče nižeg srednjeg obrazovanja, odgovor je pojašnjen u Poglavlju 18, pitanje A1.

POGLAVLJE 3 - PRAVO NA POSLOVNI NASTAN I SLOBODA PRUŽANJA USLUGA

I. NAČELA UGOVORA EZ-a (članak 43. i 49)

1. Komisija je shvatila da trenutno nije moguće da tvrtka osnovana u nekoj od zemalja članica EU-a pruža usluge na teritoriju Hrvatske, a da nije osnovala svoju podružnicu na istom. Možete li potvrditi da je to istina, i ako jest, objasnite kako

namjeravate dodijeliti takvo pravo na prekogranično pružanje usluga ako Hrvatska pristupi EU-u?

Tvrtka osnovana u državi članici EU bi mogla pružati prekogranične usluge na području RH bez osnivanja podružnice na temelju obveza koje se odnose na prekogranično pružanje usluga, a koje je RH preuzeila prilikom pristupanja WTO-u. Te obveze su navedene u Rasporedu određenih obaveza u trgovini usluga. S druge strane, tvrtka osnovana u državi članici EU ne može pružati usluge na području u obliku komercijalne prisutnosti (oblik 3) a da nije uspostavila komercijalnu prisutnost u RH. U takvim slučajevima, tvrtka iz države članice EU mora registrirati podružnicu ili novu tvrtku u Hrvatskoj.

2. Sadrži li hrvatsko zakonodavstvo, osim Zakona o trgovačkim društvima, bilo kakve diskriminirajuće odredbe - kao što su jezik, državljanstvo ili zahtjevi za boravkom - koje mogu utjecati na pravo subjekata iz EU-a se poslovno nastane u Hrvatskoj? Ako da, molimo popis tih zahtjeva.

Drugačije zahtjeve od onih propisanih Zakonom o trgovačkim društvima, koji se tiču uvjeta državljanstva, prebivališta, odnosno jezika, koji bi mogli utjecati na drugačije utvrđivanje prava državljana EU u Republici Hrvatskoj, u dijelu koji se odnosi na slobodu pružanja usluga, sadrže propisi kojima je regulirana materija kapitalnih poslova i finansijskih usluga, ali i Zakon o odvjetništvu ("Narodne novine", broj 9/94), te Zakon o javnom bilježništvu ("Narodne novine", broj 78/93, 29/94).

Kapitalni poslovi

Kapitalni poslovi prema Zakonu o deviznom poslovanju ("Narodne novine", broj 96/03) u odnosu na prava nerezidenata uređeni su tako da su izravna ulaganja nerezidenata u Republici Hrvatskoj slobodna, ako posebnim zakonima nije drugačije određeno. Transfer dobiti koju nerezident ostvari izravnim ulaganjem u inozemstvo je sloboden, pod uvjetom da je u Republici Hrvatskoj podmiren porez na dobit na iznos koji se prenosi u inozemstvo.

Transfer ostatka likvidacijske ili stečajne mase u inozemstvo sloboden je pod uvjetom da su u Republici Hrvatskoj podmirene sve porezne i druge zakonom propisane obveze iz tog posla.

Izdavanje, uvrštenje i prodaja stranih vrijednosnih papira na tržištu kapitala u Republici Hrvatskoj

Izdavanje, uvrštenje i prodaja stranih vrijednosnih papira na tržištu kapitala u Republici Hrvatskoj, dopušteni su sukladno propisima koji uređuju poslovanje s vrijednosnim papirima u Republici Hrvatskoj, a ministar financija može propisati uvjete za izdavanje, uvrštenje i prodaju stranih vrijednosnih papira na tržištu kapitala u Republici Hrvatskoj.

Ulaganje nerezidenata u vrijednosne papire u Republici Hrvatskoj

Ulaganje nerezidenata u vrijednosne papire u Republici Hrvatskoj uređeno je na način da nerezidenti mogu upisivati, uplaćivati, odnosno kupovati i prodavati vrijednosne papire u Republici Hrvatskoj sukladno propisima koji uređuju poslovanje s vrijednosnim papirima u Republici Hrvatskoj, a Hrvatska narodna banka može posebnom odlukom propisati obvezu otvaranja i vođenja nerezidentnih skrbničkih i novčanih računa u bankama radi plaćanja i naplata pri prodaji vrijednosnih papira u Republici Hrvatskoj. Također, odlukom može se pravo stjecanja vrijednosnog papira za nerezidenta uvjetovati sklapanjem ugovora o vođenju skrbničkog računa u kojem se nerezident obvezuje da stečene vrijednosne papire neće otuđiti niti dati u zalog rezidentu u roku jedne godine od upisa prava vlasništva, te da pristaje da banka skrbnik u knjizi dioničara, knjizi vlasnika obveznica, ili drugoj knjizi koju vodi izdavatelj vrijednosnih papira ili središnja

depositarna agencija, ishodi upis zabrane prava raspolaganja, pri čemu nerezident zadržava svoja prava na isplatu dividende ili kamata.

Poslovi s vrijednosnim papirima na tržištu novca

Hrvatska narodna banka može propisati najniži rejting koji strani izdavatelj mora imati za izdavanje kratkoročnih vrijednosnih papira u Republici Hrvatskoj.

Nerezidentima je zabranjeno kupovati blagajničke zapise Hrvatske narodne banke i trezorske zapise Ministarstva financija, dok za ostale kratkoročne vrijednosne papire može propisati ograničenja glede stjecanja i njihova otuđenja prije dospijeća.

Gore navedeno na odgovarajući se način primjenjuje i na poslove s udjelima u investicijskim fondovima, ako zakonom koji uređuje poslovanje investicijskih fondova nije drugačije određeno. Hrvatska narodna banka može društvima za upravljanje investicijskim fondovima i ovlaštenim društvima zabraniti prodaju nerezidentima udjela, odnosno dionica u onim investicijskim fondovima koji, prema statutu fonda, u svom portfelju smiju držati više od 50% blagajničkih i/ili trezorskih zapisa.

Kreditni poslovi

Banke mogu kreditne poslove s nerezidentima ugavarati u svoje ime i za svoj račun, u svoje ime a za tuđi račun te u tuđe ime i za tuđi račun. Rezidenti koji imaju status pravne osobe ili poduzetnika pojedinca mogu kreditne poslove s nerezidentima ugavarati u svoje ime i za svoj račun te u svoje ime a za tuđi račun. Ostali rezidenti mogu kreditne poslove s nerezidentima ugavarati u svoje ime i za svoj račun.

Zabranjeno je odobravanje nerezidentima finansijskih kredita s rokom dospijeća kraćim od jedne godine. Zabrana se ne odnosi na banke, na rezidente kada odobravaju finansijske kredite nerezidentima u sklopu izravnih vlasničkih ulaganja te na rezidente kada odobravaju finansijske kredite nerezidentima s kojima su u srodstvu (bračni drug, roditelji, djeca, braća, sestre).

Hrvatska Narodna Banka izdala je i nekoliko provedbenih Odluka, kojima je pobliže regulirana gore navedena materija. Riječ je o Odluci o uvjetima pod kojima nerezidenti izdaju kratkoročne vrijednosne papire u Republici Hrvatskoj, Odluci o načinu i uvjetima pod kojima nerezidenti ulažu u domaće vrijednosne papire i udjele u domaćim investicijskim fondovima ("Narodne novine", broj 146/03), te Odluci o uvjetima i načinu otvaranja i vođenja računa nerezidenata u banci.

U odnosu na zabranu ograničavanja slobode prava osnivanja, koja uključuje i zabranu ograničavanja osnivanja podružnica poduzeća sukladno članku 43. Ugovora o EZ, te zabranu ograničavanja slobode pružanja usluga u smislu članka 49. Ugovora o EZ, nastavno na već dostavljene odgovore na Upitnik EK, u Republici Hrvatskoj u međuvremenu nije bilo izmjena u zakonima koji reguliraju pojedino područje pružanja usluga (pored Zakona o trgovačkim društvima).

Sukladno navedenom, u dijelu koji se primjerice odnosi na sektor bankarstva, banka odnosno podružnica banke čije je sjedište u državi članici EU, na području Republike Hrvatske posluje za sada pod uvjetima koji vrijede za strane banke općenito, dok za osnivanje banke kćeri strane banke ne postoje nikakva ograničenja u smislu slobode osnivanja i pružanja usluga na području Republike Hrvatske.

U dijelu koji se odnosi na pružanje usluga trgovanja vrijednosnim papirima, strane brokerske kuće mogu osnovati podružnice u Republici Hrvatskoj temeljem Zakona o tržištu vrijednosnih papira i dozvole izdane od strane Komisije za vrijednosne papire. Člankom 55. Zakona o tržištu vrijednosnih papira ("Narodne novine", broj 84/2002), propisano je da poslove brokeru ili investicijskog savjetnika mogu obavljati i strani državljanini uz ispunjenje propisanih uvjeta koji vrijede i za hrvatske državljane. Stavkom 2. navedenog članka propisano je kako Komisija za vrijednosne papire Republike Hrvatske može priznati i dozvolu za brokeru ili investicijskog savjetnika koja je već izdana od nadležnog regulatornog tijela zemalja EU i OECD.

Pojedina ograničenja postoje u dijelu koji se odnosi na obavljanje poslova odvjetništva i javnog bilježništva.

Zakon o odvjetništvu

Odredbe Zakona o odvjetništvu u članku 48. uvjetuju, među ostalim, upis u imenik odvjetnika i postojanjem hrvatskog državljanstva, diplome pravnog fakulteta u Republici Hrvatskoj, aktivnog vladanja hrvatskim jezikom, te položenim pravosudnim ispitom u Republici Hrvatskoj, iz čega proizlazi da odvjetnikom u RH za sada ne bi mogle biti osobe rezidenti EU koje ne ispunjavaju navedene uvjete.

Treba istaknuti da je inicijativa za izmjenu Zakona o odvjetništvu u smjeru uklanjanja navedenih ograničenja pokrenuta je upravo u okviru Ministarstva pravosuđa, uprave i lokalne samouprave.

Zakon o javnom bilježništvu

Zakonom o javnom bilježništvu, u članku 13., propisani su uvjeti za imenovanje javnih bilježnika, u kojima se, među ostalima, za obavljanje poslova javnog bilježnika traži državljanstvo Republike Hrvatske, te aktivno vladanje hrvatskim jezikom i drugim jezikom koji je službeni na području na kojem se obavlja javnobilježnička služba.

Poslovima javnog bilježnika može se baviti i osoba koja je diplomirala pravni fakultet izvan Republike Hrvatske, pod uvjetom da je nostrificirala svoju diplomu, uz položeni pravosudni i javnobilježnički ispit.

3. U odgovorima se navodi popis reguliranih usluga. Možete li potvrditi da ostale usluge nisu regulirane tj. da se mogu pružati bez licence, ovlaštenja, potvrde ili bilo kakvog drugog obaveznog kontakta s državnom upravom, uz pridržavanje svih ostalih zakona?

Odgovor RH sadrži popis usluga koje su pravno regulirane. Za usluge koje nisu u gore navedenom popisu, ne možemo bez dodatne provjere potvrditi da trenutačno postoje propisi.

To znači da se te usluge mogu pružati na osnovu zakona koji horizontalno reguliraju poslovne djelatnosti (Zakon o trgovačkim društvima RH i drugi zakoni i propisi opće/horizontalne primjene).

4. Postoje li odredbe u Zakonu o klasifikaciji gospodarskih djelatnosti koje mogu spriječiti ili odgoditi pružanje usluga (sa stajališta privremenih pružatelja usluga i onih koji imaju ili traže trajni poslovni nastan)? Na primjer, je li potrebno biti klasificiran u jednu ili u drugu kategoriju prije dobivanja licence ili nekog drugog ovlaštenja za obavljanje gospodarske djelatnosti? Ako da, kako se rješavaju slučajevi u kojima se sumnja na ispravnost licence ili ovlaštenja?

Prema Zakonu o Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti, NN, br. 98/94 poslovni subjekti razvrstavaju se po djelatnostima prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti, dodjeljuje im se pripadajući matični broj i šifra djelatnosti te izdaje obavijest o razvrstavanju. Razvrstavanje obavlja Državni zavod za statistiku koji vodi i Registar poslovnih subjekata. Razvrstavanje se obavlja na temelju prijave za razvrstavanje uz koju se prilaže, između ostalog, kopija rješenja trgovačkog suda pri kojemu je poslovni subjekt izvorno registriran. Državni zavod za statistiku ne ispituje uvjete niti dozvole za obavljanje djelatnosti, već obavlja razvrstavanje isključivo na temelju rješenja trgovačkog suda. Dakle, trgovački sudovi su nadležna tijela koja izdaju rješenja za obavljanje djelatnosti te ispituju postoje li uvjeti, odnosno posebne dozvole za obavljanje djelatnosti. Tek na temelju rješenja trgovačkih sudova DZS registrira poslovne subjekte, odnosno izdaje obavijest o razvrstavanju.

II. FINANCIJSKE USLUGE

5. Molimo da nam pružite detaljne informacije o tome kako je osigurana operativna nezavisnost nadzornih institucija, u skladu s međunarodnim standardima (Baselski odbor, IOSCO i IAIS core principles)?

(Odgovori predani na sastanku Pododbora za unutarnje tržište, održanom 10 prosinca 2003. godine)

III. ZAŠTITA OSOBNIH PODATAKA

6. Možete li navesti vremenski okvir za uspostavu Agencije za zaštitu osobnih podataka, uključujući i usvajanje statuta? Kada se očekuje da će Agencija započeti s radom?

(Odgovori predani na sastanku Pododbora za unutarnje tržište, održanom 10 prosinca 2003. godine)

POGLAVLJE 4 - SLOBODA KRETANJA KAPITALA

II. PLATNI PROMET

1. Navedite točno u kojem su trenutku prava temeljem platnih nalogu i obračuna u vezi s plaćanjima i vrijednosnim papirima provediva?

(Odgovori predani na sastanku Pododbora za unutarnje tržište, održanom 10 prosinca 2003. godine)

POGLAVLJE 5 - PRAVO TRGOVAČKIH DRUŠTAVA

I. PRAVO TRGOVAČKIH DRUŠTAVA

1. Upućuje li sudski registar Trgovačkog suda na činjenicu da se finansijski izvještaji čuvaju u registru Financijske agencije? Ako ne, na koji način se korisnici obavještavaju o činjenici da se podaci čuvaju u dva odvojena registra?

(Odgovori predani na sastanku Pododbora za unutarnje tržište, održanom 10 prosinca 2003. godine)

2. Trgovački sudovi naplaćuju izdavanje određenih dokumenata (prijepis, potvrda, izvadak ili kopija) koji se nalaze u registru. Jesu li te naknade ograničene na pokrivanje troškova koji nastaju prilikom izdavanja takvih dokumenata? Ako ne, na koji način se naknade određuju?

(Odgovori predani na sastanku Pododbora za unutarnje tržište, održanom 10 prosinca 2003. godine)

III. ZAŠTITA PRAVA INTELEKTUALNOG I INDUSTRIJSKOG VLASNIŠTVA

C. Prava industrijskog vlasništva

3. Možete li navesti točan datum kada će se početi primjenjivati Svjedodžbe o dodatnoj zaštiti za farmaceutske proizvode u skladu s novim Zakonom o patentima?

(Odgovori predani na sastanku Pododbora za unutarnje tržište, održanom 10 prosinca 2003. godine)

POGLAVLJE 6 – TRŽIŠNO NATJECANJE

1. Molimo vas, dostavite dodatne informacije o situaciji zaposlenika u Agenciji za zaštitu tržišnog natjecanja (organizacijska struktura, planovi za zapošljavanje novih suradnika itd.)

(Odgovori predani na sastanku Pododbora za unutarnje tržište, održanom 10 prosinca 2003. godine)

2. Premda je pravni okvir prilično nov, molimo dodatne informacije o evidenciji provedbe mjera Agencije (ažurni statistički podaci o slučajevima, primjeri novih odluka, raščlambu ocjena teških povreda tržišnog natjecanja te postignutih rezultata itd.)

(Odgovori predani na sastanku Pododbora za unutarnje tržište, održanom 10 prosinca 2003. godine)

3. Tekstovi Zakona o područjima od posebne državne skrbi, Zakona o slobodnim zonama i Zakona o poticanju ulaganja trebaju se dostaviti Komisiji.

(Vidi Dodatak 1, 2 i 3)

POGLAVLJE 7 - POLJOPRIVREDA

1. Trgovinski mehanizmi: Potrebne su dodatne informacije o upravljanju uvoznim kvotama, koristi li se sustav uvoznih/izvoznih dozvola te predviđa li takav sustav jamstva (bankovna jamstva)?

Raspodjela uvoznih carinskih kvota regulirana je Uredbom o raspodjeli carinskih kvota, a za njenu je provedbu nadležno Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva.

Uredba o raspodjeli carinskih kvota donosi se krajem svake godine za iduću kalendarsku godinu i njome se propisuju uvjeti i rokovi za podnošenje zahtjeva za dodjelu uvozne cariske kvote, način raspodjele carinskih kvota i praćenje iskorištenja carinskih kvota. Uvoznik ostvaruje preferencijalni uvoz u okviru kvote temeljem dozvole koju dobije od Ministarstva poljoprivrede i šumarstva. Od uvoznika se ne traži polaganje depozita, odnosno bankarskih garancija za dobivanje uvozne cariske kvote.

U Hrvatskoj se primjenjuju tri načina raspodjele uvoznih carinskih kvota:

- raspodjela prema udjelu u zahtjevu: dodijeljena količina ovisi o ukupnom zahtjevu uvoznika koji su podnijeli zahtjev. Ukoliko je ukupno tražena količina svih uvoznika jednaka ili manja od raspoložive kvote, svim uvoznicima dodjeljuje se tražena količina. Ukoliko ukupni zahtjev premašuje raspoloživu količinu, svim uvoznima se dodjeljuje tražena količina umanjena za isti postotak.

- raspodjela putem Povjerenstva: o raspodjeli carinskih kvota odlučuje Povjerenstvo sastavljeno od predstavnika Ministarstva poljoprivrede i šumarstva, Ministarstva gospodarstva, Ministarstva financija i Hrvatske gospodarske komore temeljem kriterija iz Uredbe.
 - raspodjela prema redoslijedu podnošenja zahtjeva: uvoznicima se izdaje dozvola za uvoz u okviru carinske kvote prema redoslijedu podnošenja zahtjeva do iskorištenja kvote.
2. Politika kvalitete: Postoji li jasna domaća politika, sa pripadajućim instrumentima, za priznavanje i zaštitu oznaka zemljopisnog podrijetla i tradicionalnih naziva za poljoprivredne prehrambene proizvode?

Zakonom o hrani (NN br. 117/03 i 130/03) dane su temeljne zakonske odredbe za prepoznavanje i ostvarivanje zaštite oznaka zemljopisnog podrijetla i oznaka izvornosti hrane te tradicionalnih imena hrane.

Odredbe Zakona koje se odnose na ovo područje usklađene su sa slijedećim EU propisima:

- Uredba Vijeća (EEZ) 2081/92 od 14. srpnja 1992. o zaštiti zemljopisnih oznaka i oznaka izvornosti za poljoprivredne i prehrambene proizvode (OJ L 208, 24.07.1992.) i
- Uredba Vijeća (EEZ) br. 2082/92 od 14. srpnja 1992. o potvrdoma o osobitim svojstvima poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda (OJ L 208, 24.07.1992.)

Zakonom o hrani te podzakonskim aktima koji će biti doneseni temeljem njega propisat će se:

- uvjeti koji moraju biti ispunjeni da bi hrana (prehrambeni proizvod) mogla dobiti neku od Zakonom propisanih oznaka,
- postupak zaštite oznaka propisanih Zakonom,
- vođenje Registara zaštićenih oznaka,
- pravo uporabe registriranih oznaka.

Pored navedenog potrebno je naglasiti da će se na građanskopravnu zaštitu registriranih oznaka izvornosti ili oznaka zemljopisnog podrijetla primjenjivati odredbe zakona kojim se uređuju oznake zemljopisnog podrijetla proizvoda i usluga iz nadležnosti Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo.

Kako bi se mogle u potpunosti primjenjivati odredbe Zakona o hrani potrebno je donijeti podzakonske propise (zakonski rok za njihovo donošenje je tri godine), do tada će se za ovo područje (poglavito za postupke ostvarivanja zaštite koji su u tijeku) primjenjivati postojeća zakonska regulative koja je u nadležnosti Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo. Zaštita zemljopisnih oznaka i tradicionalnih imena vina ostvaruje se sukladno odredbama Zakona o vinu te podzakonskih akata donesenih temeljem njega.

3. Ratarske kulture:

- a) Molimo vas pojasnite upravljanje i kontrolu programa za potporu proizvodnji (procedura podnošenja zahtjeva za potpore za proizvodnju, upisivanje poljoprivrednih parcela u registar poljoprivrednih gospodarstava, koje podatke sadržava, praktična kontrola relevantnih usjeva).

Godina 2003. je prva godina upisa u upisnik poljoprivrednih gospodarstava prema Zakonu o poljoprivredi (NN 66/01, 83/02) i prva godina primjene modela poticanja proizvodnje iz Zakona o državnoj potpori u poljoprivredi, ribarstvu i šumarstvu (NN 87/02, 117/03), u čijoj provedbi sudjeluju različite institucije. Pravilnik o upisu u upisnik poljoprivrednih gospodarstava (NN 128/02, 14/03, 21/03, 58/03, 122/03, 189/03) i

Pravilnik o načinu i uvjetima provedbe modela poticanja proizvodnje, modela potpore dohotku i programa očuvanja hrvatskih izvornih i zaštićenih pasmina (NN 11/03, 63/03, 86/03, 124/03, 159/03) temeljni su propisi koji pobliže uređuju sustav upravljanja modelom poticanja proizvodnje.

U tijeku su prilagodbe procedura naslijedjenih iz prethodnog sustava upravljanja poticajima te pripreme za prilagodbu procedura u upravljanju modelom poticanja proizvodnje u skladu s IACS-om (Integrated Administration and Control System)¹. Također, u tijeku je i reorganizacija poljoprivredne inspekcije.

1. MPŠ / Ravnateljstvo za tržišnu i strukturnu potporu u poljoprivredi

Ravnateljstvo je ustrojstvena jedinica MPŠ-a utemeljena Zakonom o poljoprivredi radi operativne provedbe mjera tržišne i strukturne potpore u poljoprivredi. Ravnateljstvo je započelo s radom u kolovozu 2001., a čine ga tri Odjela – Odjel za tržišnu potporu i vođenje upisnika, Odjel za strukturnu potporu te Odjel za financije i unutrašnji nadzor.

Zadaće:

- koordiniranje i nadzor sudionika u upravljanju modelom poticanja proizvodnje;
- zaprimanje i obrada zahtjeva za poticaje za podizanje višegodišnjih nasada, sjeme (kg), maslinovo ulje i duhan (kg);
- odobrenje zahtjeva za sve vrste poticaja;
- plaćanje svih vrsta poticaja;
- vođenje računovodstva za sve vrste poticaja i izvješćivanje.

2. Uredi državne uprave u županijama / Službe za gospodarstvo

Uredi državne uprave jesu tijela državne uprave na regionalnoj razini. U svakoj županiji nalazi se središnji ured i ispostave locirane po gradovima – ukupno 128 ureda. Pri uredima djeluju različite službe koje rješavaju upravne poslove iz različitih područja - gospodarstvo, društvene djelatnosti, prostorno uređenje i graditeljstvo, imovinsko-pravni poslovi, opća uprava i statistika. Poslovi iz područja poljoprivrede u nadležnosti su službi za gospodarstvo.

Zadaće:

- vođenje upisnika poljoprivrednih gospodarstava (evidencija o poljoprivrednim gospodarstvima i njihovim proizvodnim resursima);
- zaprimanje i obrada zahtjeva za poticaje po površini i stablima maslina.

3. Hrvatski stočarski centar

Hrvatski stočarski centar je samostalna stručna ustanova u poljoprivredi. Osim administracije poticaja u stočarstvu, zadužena je i za seleksijski rad u stočarstvu te obilježavanje i vođenje registra domaćih životinja. Središnji ured nalazi se u Zagrebu, a postoji mreža lokalnih jedinica po čitavoj zemlji.

Zadaće:

¹ pružanje tehničke pomoći Francuske u uspostavi Agencije za plaćanje u tijeku; u tijeku procedura odabira "twinning" partnera u sklopu CARDS programa 2002. u području "Jačanje administrativnih kapaciteta MPŠ-a - Upravljanje i kontrola plaćanja".

- zaprimanje i obrada zahtjeva za poticaje u stočarstvu (mljekko, plaćanja po grlu stoke – osnovno stado i tov, autohtone pasmine).

4. MPŠ / Uprava za ribarstvo

Zadaće:

- zaprimanje i obrada zahtjeva za poticaje u ribarstvu

5. Hrvatski zavod za poljoprivrednu savjetodavnu službu

Hrvatski zavod za poljoprivrednu savjetodavnu službu je samostalna stručna ustanova u poljoprivredi čiji se središnji ured nalazi u Zagrebu, a mreža lokalnih jedinica postoji po čitavoj zemlji.

Zadaće:

- kontrola zahtjeva za poticaje za podizanje višegodišnjih nasada

6. MPŠ / Uprava poljoprivrede i gospodarenja poljoprivrednim zemljишtem u vlasništvu države / Odjel poljoprivredne inspekcije

Zadaće:

- koordinira i kontrolira rad županijskih poljoprivrednih inspektora
- utvrđuje broj fizičkih i pravnih osoba koje se trebaju iskontrolirati
- provodi inspekcijski nadzor u drugom stupnju

7. Uredi državne uprave u županijama / Službe za gospodarstvo - županijska poljoprivredna inspekcija

Županijska poljoprivredna inspekcija (oko 60-ak županijskih inspektora) djeluje pri uredima državne uprave u županijama – službe za gospodarstvo.

Zadaće:

- određuje fizičke i pravne osobe koje će se kontrolirati
- provodi inspekcijski nadzor u prvom stupnju

- b) Zalihe: nedostaju podrobni podaci o specifičnim kriterijima kvalitete pšenice koji se primjenjuju u slučajevima sufinanciranja otkupa i skladištenja pšenice, o uvjetima koji trebaju biti ispunjeni u svezi sa skladištenjem žitarica, o inspekciji zaliha, skladišnim kapacitetima za žitarice te tehničkoj opremi koja se rabi.

Kriteriji kakvoće u slučaju sufinanciranja troškova otkupa:

Pšenica se otkupljuje po standardnoj kakvoći, koja služi kao baza za obračun u prometu:

- sadržaj vlage	13%
- hektolitarska masa	78 kg
- ukupne primjese	2%

Minimalni uvjeti kakvoće ispod kojih se otkupljuje pšenica su:

- sadržaj vlage max.	15%
- hektolitarska masa min.	74 kg
- ukupne primjese max.	8%

Ukupni kapaciteti skladišta (podatak iz 2002.god) iznose 1.756.000 tona, od čega silosi 1.535.000 tona i podna skladišta 221.000 tona.

Silosi su opremljeni hidrauličnim uređajima za nakretanje i istresanje u prijemne - usipne koševe - te elevatorima i transportnim trakama za transport i smještaj pšenice u skladišta. Veći broj silosa posjeduje i protočne sušare za žitarice.

Pšenica spremljena u silose mora biti s zdravstvenog stajališta ispravna i udovoljavati minimalnim uvjetima kakvoće.

Državni inspektorat kontrolira količine, uvjete čuvanja i kakvoću pšenice smještene u silose i podna skladišta.

Za navedenu je mjeru u 2003. godini umjesto planiranih 42 milijuna kuna utrošeno 33.062.619 kuna.

- c) Cijene: Nije jasno postoji li zajamčena cijena za žitarice i uljarice (za stvaranje robnih zaliha u slučajevima kada tržišna cijena padne ispod razine zajamčene cijene), kako se određuje «tržišna cijena» te da li hrvatski Tržišni informacijski sustav prati cijenu proizvođača, veleprodajnu cijenu i maloprodajnu cijenu za sve vrste žitarica.

Po zajamčenim cijenama Republika Hrvatska, sukladno Zakonu o poljoprivredi (NN 66/01, 83/02), otkupljuje pojedine poljoprivredne proizvode u državne robne zalihe u slučajevima kada tržna cijena pada ispod razine zajamčene cijene. Na taj način one omogućavaju minimalnu razinu dohotka za pojedine poljoprivredne proizvode te se njima osigurava određena sigurnost proizvođačima i stabilizacija tržišta.

Zajamčena cijena za proizvode iz skupine žitarica u 2003. godini propisana je samo za pšenicu i iznosi 0,70 kn/kg na cijelom području Republike Hrvatske za normiranu prometnu kakvoću. Međutim, u zadnjih nekoliko godina ova se mjeru nije primjenjivala. Zajamčene cijene se u 2003. godini ne primjenjuju niti za jednu uljaricu. Zadnji put zajamčena cijena bila je 2000. godine propisana za suncokret i iznosila je 1,35 kuna po kilogramu.

Tržišna cijena predstavlja cijenu koja se dinamički formira na tržištu ovisno o odnosu ponude i potražnje, a kalkulira se ponderiranjem minimalnih, prosječnih i maksimalnih cijena ovisno o raspoloživim količinama na određenom tržištu.

Tržišni informacijski sustav u poljoprivredi (TISUP) za sada prati veleprodajne cijene žitarica, uljarica i brašna. Prate se sljedeći proizvodi: pšenica, kukuruz, ječam stočni, ječam pivarski, zob, raž, pšenoraž, suncokret – zrno, uljana repica, soja, brašno, suncokretovo ulje, sirovo sojino ulje, suncokretova sačma, sojina sačma, sačma uljane repice, suncokretova pogača.

PROIZVOD	SPECIFIKACIJA
PŠENICA	min. 76 kg/hl; min. 13 % proteina; max. 13 % vlage, max. 2% primjesa i nečistoća; bez znakova pljesni, stranog okusa i mirisa; nezaražena bolestima i štetnicima
KUKURUZ	max. 14 % vlage; max. 4 % lomljenih zrna; max. 2 % defektnih zrna i drugih primjesa
JEČAM STOČNI	min. 60 kg/hl; max. 12 % vlage; max. 3 % stranih primjesa;
JEČAM PIVARSKI	max. 14 % vlage; min. 66 kg/hl; max. 11,5 % bjelančevina; zdrav, neoštećen; bez urodiča; pljevica max. 8 %
ZOB	max. 14 % vlage; min 50 kg/hl; max. 4 % primjesa
RAŽ	max. 14 % vlage; min 72 kg/hl; max. 5 % primjesa
PŠENORAŽ	min. 68 kg/hl; max. 14 % vlage; max. 5 % primjesa;
SUNCOKRET – zrno	min. 40 % ulja; max. 11 % vlage; max. 3 % nečistoće; zrno treba biti zrelo, zdravo, čvrsto
ULJANA REPICA	max. 7 % vlage, max. 2 % nečistoće
SOJA	max. 13 % vlage; max. 2 % nečistoće
BRAŠNO T-1100	max. 15 % vlage; pepeo: 1,05-1,15 %; stupanj kiselosti do 3,5
BRAŠNO T-500 oštros	max. 15 % vlage; pepeo: 0,46-0,55 %; stupanj kiselosti do 3
BRAŠNO T-500 glatko	max. 15 % vlage; pepeo: 0,45-0,55 %; stupanj kiselosti do 3
BRAŠNO T-850	max. 15 % vlage; pepeo: 0,75-0,85 %; stupanj kiselosti do 3,2
SIROVO ULJE - suncokretovo	miris i okus svojstven sirovom ulju; ne više od 1,5 % neosapunjivih sastojaka; ne više od 0,3 % vode i ostalih isparljivih sastojaka
SIROVO ULJE - sojino	miris i okus svojstven sirovom degumiranom ulju; slobodne masne kiseline do 1,5 %; voda i hlapive tvari do 0,3 %; točka paljenja ne niža od 220°C; sadržaj fosfora do 0,015 %; boja po Lovibondu 5c i 50 z jedinica (25,4 mm)
SAČMA - suncokretova	sačma od djelomično oljuštena sjemena suncokreta; min. 33 % sirovih bjelančevina; max. 12 % vlage; max. 18 % sirovih vlakana; max. 2 % sirove masti; max. 8 % pepeo
SAČMA - sojina	min. 44 % sirovih bjelančevina; max. 12 % vlage; max. 10 % sirovih vlakana max. 2 % sirove masti
SAČMA - uljane repice	min. 34 % sirovih bjelančevina; max. 12 % vlage; max. 12 % sirovih vlakana; max. 9 % pepeo
POGAČA - suncokretova	pogača od djelomično oljuštena suncokreta; min. 27 % sirovih bjelančevina, max. 12 % vlage; max. 27 % sirovih vlakana; max. 7 % sirove masti; max. 6 % pepeo
SOJINA POGAČA	min. 40 % bjelančevina; max. 12 % vlage; max. 8 % vlaknine; max. 5 % sirove masti; max. 6 % pepeo

4. Vino: Molimo vas pojasnite intervencijske mjere.

U Republici Hrvatskoj se ne primjenjuju interventne mjere u području vinarstva.

5. Maslinovo ulje: Postoji li za maslinarstvo računalni informacijski sustav, kao što je Geografski informacijski sustav?

U Republici Hrvatskoj ne postoji kompjuterizirani informatički sustav za uzgoj maslina.

6. Mlijeko: Potrebno je dostaviti informacije o sustavu intervencijskih mjer i o planovima za primjenu sustava upravljanja kvotama za mlijeko.

Sustav intervencije

Mjere intervencije na domaćem tržištu provode se iznimno radi sprečavanja većih poremećaja u ponudi i potražnji na domaćem tržištu te stabiliziranja cijena poljoprivrednih proizvoda. Na temelju Zakona o poljoprivredi moguće je uvesti sljedeće mjere za stabilizaciju tržišta poljoprivrednih proizvoda:

- intervencijsku kupovinu i prodaju,
- povlačenje poljoprivrednih proizvoda s domaćeg tržišta i
- potporu skladištenju poljoprivrednih proizvoda.

Sustav intervencijskih mjera za mlijeko se ne provodi.

Planovi za primjenu sustava upravljanja kvota za mlijeko

Hrvatska iz vlastite proizvodnje mlijeka podmiruje tek oko 80 posto godišnje potrošnje mlijeka i mliječnih prerađevina te se razlika pokriva uvozom. Proizvodne kvote za mlijeko se ne primjenjuju niti se planiraju.

VII. Zakonodavstvo iz područja veterinarstva i zaštite i zdravlja bilja

7. Kada će biti završen preustroj veterinarske službe?

Predviđa se da će reorganizacija veterinarske službe biti završena do kraja 2005. godine.

8. Može li Hrvatska dostaviti jasni pregled svih okvirnih zakona koji pokrivaju ili uređuju područje veterinarstva, uz objašnjenje o tome što to zakonodavstvo pokriva, u onoj mjeri u kojoj se to tiče pravne stečevine EU iz područja veterinarstva? Može li Hrvatska pokazati predviđa li usvajanje novih okvirnih zakona?

Jedna od glavnih zadaća projekta CARDs 2002 "Capacity building in the area of agriculture, live animals and food products" je i izrada detaljne usporedne analize postojeće hrvatske legislative na području veterinarstva s EU Acquisom. Osim analize tim programom bi se utvrđili i prioriteti i redoslijed harmonizacije te bi se također započelo s pisanjem i usvajanjem novih harmoniziranih tekstova.

(Vidi Dodatak 4)

9. Može li Hrvatska dostaviti jasno odvojene informacije o provjerama koje se u Hrvatskoj (trenutačno kao trećoj zemlji) obavljaju prije izvoza te o provjerama i kontrolama koje se na vanjskim granicama obavljaju nad pošiljkama namijenjenim uvozu u Hrvatsku ili provozu kroz Hrvatsku?

Pregledi koji se u Hrvatskoj provode prije izvoza:

Izvoznici / ovlaštena skladišta proizvoda životinjskog podrijetla moraju izvjestiti o utovaru pošiljke za izvoz u skladu s čl. 54 Uredbe (NN 97/98), navodeći sljedeće podatke:

- specifikacija pošiljke;
- laboratorijski izvještaj o rezultatima bakteriološkog (ASB = Aerobic sporogenic bacteria:SRK = Sulphitereducing clostridium;K = Yeasts;P = Moulds;S - Salmonella strains;E = Enterobacteriaceae;EC = Escherichia coli;SA = Staphylococcus aureus;SGD = Streptococcus group D;LM = Listeria monocytogenes) i kemijskog testa, o rezultatima testa na termičku stabilnost i o rezultatima ispitivanja slojeva;
- ime i adresa osobe koja podnosi izvještaj, veterinarski kontrolni broj objekta te ime i adresa primatelja;
- zemlja u koju se izvozi;
- ostali dodatni podaci koje zemlja uvoznica traži, ako ih ima;
- tip prevoznog sredstva;
- datum podnošenja izvještaja;
- dokumenti u skladu s unutarnjom kontrolom u skladištu, vjerodostojnost potvrđuje odgovorna osoba ustanove.

Izvještaj o utovaru se podnosi ovlaštenom veterinarkom inspektoru koji, po pregledu dostavljene dokumentacije, provodi fizički pregled pošiljke i, prema potrebi, dodatno uzorkovanje. On također provjerava da li je pošiljka pravilno označena i nakon toga izdaje Međunarodni certifikat.

Ovlašteni veterinarski inspektor svojim potpisom na Međunarodnom certifikatu ovjerava i izjavljuje da pošiljka zadovoljava sve uvjete koje postavlja zemlja uvoznica i da je proizvod proizведен - klan, obrađivan, pakiran i označen u skladu sa zahtjevima zemlje u koju se pošiljka izvozi. Svi proizvodi su označeni veterinarskim kontrolnim brojem objekta (odobren izvozni objekt ovjeren za zemlju u koju se izvozi) u kojem je pošiljka utovarena pod nadzorom ovlaštenog veterinarskog inspektora u tom objektu.

Navedeni Međunarodni certifikat mora biti u izvorniku, izdan na dan slanja pošiljke, za jednu životinjsku vrstu i za jedan tip proizvoda i za jednog naslovnika, ovjeren na propisani način, označen serijskim brojem, obvezatno napisan na hrvatskom jeziku i na jeziku zemlje podrijetla, tj. na jeziku zemlje krajnjeg odredišta pošiljke, dok kod pošiljaka u provozu može biti napisan na engleskom jeziku ili na drugim jezicima koji su službeno prihvaćeni u međunarodnoj trgovini.

Za vjerodostojnost podataka unesenih u certifikat odgovoran je ovlašteni veterinarski inspektor koji je zadužen za utovar za izvoz i koji svojim potpisom ovjerava datum.

Granica:

U provedbi inspekcijskog nadzora pri uvozu i provozu, granični veterinarski inspektor na veterinarskim graničnim prijelazima (BIP-ovima) provodi veterinarsko-zdravstveni pregled i kontrolu nad pošiljaka životinja, proizvoda životinjskog podrijetla, stočne hrane, te sirovina i aditiva što služe za proizvodnju stočne hrane, lijekova i pomoćnih ljekovitih sredstava koji se rabe u veterini, sjemena za umjetno osjemenjivanje, oplođenih jajnih stanica i predmeta kojima se mogu prenositi uzročnici zaraznih bolesti životinja u prometu preko granice Republike Hrvatske. Veterinarsko-zdravstveni pregled i kontrola pošiljka uključuje: pregled dokumenata, identifikacija pošiljke, fizički pregled pošiljke koji uključuje i uzimanje uzoraka za laboratorijsku pretragu u slučaju uvoza. U veterinarsku kontrolu može se uključiti i kontrola koja se odnosi na kakvoću i kontrolu radi očuvanja ugroženih vrsta životinja (CITES).

Ako za uvoz ili provoz pošiljke ne postoje veterinarsko-zdravstvene smetnje i ako je udovoljeno i drugim uvjetima, granični veterinarski inspektor će na svjedodžbu o zdravstvenom stanju pošiljke i carinske dokumente, staviti oznaku uvoz ili provoz dopušten i ovjeriti je svojim potpisom, pečatom i službenim pečatom. Tek tada carinska ispostava može obaviti carinski postupak pošiljke koja podliježe veterinarsko-zdravstvenom pregledu i kontroli.

10. Čini se da su informacije o graničnim prijelazima proturječne. Odluka Vlade od 7. siječnja 1991., NN 58/91, navodi 5 graničnih veterinarskih postaja, da bi se u dalnjem tekstu dodale još dvije druge za Mađarsku. Nadalje, navodi se da je stalna veterinarska kontrola prisutna na 25 graničnih prijelaza, ali da su 44 pod kontrolom. Može li Hrvatska to razjasniti?

Odjel granične veterinarske inspekcije sastoji se od pet graničnih veterinarskih stanica. To nisu granične veterinarske postaje (BIP-ovi). Svaka od tih pet stanica u svom sastavu ima nekoliko graničnih veterinarskih postaja (BIP-a). U Republici Hrvatskoj trenutačno postoji 17 cestovnih BIP-a, 4 željeznička BIP-a, 4 BIP-a morske luke, 1 BIP riječna luka, 2 BIP-a u zračnim lukama i jedan BIP- na pošti. Ulaskom Slovenije u EU-u, 01.05.2004. godine, zatvorit će se 2 cestovna BIP-a.

11. Stranica 281: traži se pojašnjenje u vezi s registriranjem odobrenih objekata (approved holdings), što se odnosi i na graničnu veterinarsku inspekciju i na objekte (establishments).

Na stranici 281 vezano uz odobrene objekte, nespretno je preveden tekst: umjesto "have to be registered with" trebalo je stajati " have to be informed".

Naime, informacije o odobrenim objektima dostavljaju se svim navedenim organizacijama, kako slijedi u odgovoru.

12. Može li Hrvatska potvrditi da program praćenja ostataka (rezidua) ne obuhvaća samo ostatke lijekova i pesticida već da su i teški metali uključeni u «zagađivače»?

Analize ostataka teških metala i to: oovo, kadmij, živa i arsen, uključeni su u Program monitoringa rezidua.

13. Može li Hrvatska dostaviti sljedeće dodatne informacije o TSE:

- a) Kako je organizirano ispitivanje uginule stoke te jesu li ovce i koze obuhvaćene rutinskim testiranjem na TSE?

Sukladno godišnjoj Naredbi o mjerama zaštite životinja od zaraznih i nametničkih bolesti i njihovom financiranju (NN 5/2003), propisano je slijedeće:

Na goveđu spongiformnu encefalopatiju moraju biti pretražena goveda:

1. bez obzira na starost, koja pokazuju kliničke znakove poremetnje središnjeg živčanog sustava;
2. starija od 24 mjeseca nakon:
 - a. uginuća iz bilo kojeg razloga,
 - b. klanja po isključenju pri remontu stada;
3. starija od 24 mjeseca, pri redovnom klanju; u skladu s Programom za pretraživanje na goveđu spongiformnu encefalopatiju.

Na grebež ovaca (Scrapie) moraju biti pretražene sve ovce i koze starije od 12 mjeseci koje:

- pokazuju kliničke znakove poremećaja središnjeg živčanog sustava i poremećaje u ponašanju koje traju najmanje 15 dana i liječenjem nisu otklonjene;
- pokazuju znakove promijenjenog općeg zdravstvenog stanja (malaksalost), bez znakova zaraznih ili traumatskih bolesti;
- životinje koje pokazuju druga progresivna bolesna stanja.

- b) Potrebno je dostaviti detalje o metodama testiranja.

Laboratorij za praćenje i dijagnostiku animalnih spongiformnih encefalopatija

(Laboratorij), osnovan je 1996. godine, pri Hrvatskom veterinarskom institutu u Zagrebu. Laboratorij provodi histopatološku pretragu mozga i tzv. brze testove pod komercijalnim nazivom Prionics Check.

Histopatološka pretraga mozga sa svojim modifikacijama imunocitohistokemijske pretrage predstavlja, za sada, dijagnostičku metodu koja služi kao kalibracija i provjera svih ostalih metoda koje se ubrzano razvijaju.

Vađenje mozga iz goveđe lubanje je tehnički komplikiran zahvat pri kojemu su moguće povrede prosektora, tako da se smije obavljati isključivo pod specijalnom zaštitom

prosektoara. Za histopatološku dijagnostiku mozak mora biti dobiven od životinje u što kraćem periodu nakon njezine smrti. Neposredno po prikupljanju točno determiniranog dijela mozga, dijela tkiva ne šireg od 5 mm, uzorak se fiksira rutinskim postupkom u 10% formalinu tijekom tjedan dana, a za daljnji postupak bojenja, uklapanja i očitavanja histoloških pličica potrebna su još tri dana. Infektivnost ostaje uščuvana čak i u histološkim preparatima. Autolitična tkiva ne mogu se upotrebljavati za ovu dijagnostičku metodu jer njihovom se procjenom mogu dobiti lažno pozitivni rezultati. Iz istog bloka (fiksiranog tkiva mozga u parafinu) mogu se pripremiti rezovi na kojima se može sprovesti histocitoimunološka pretraga, najtočnija dijagnostička metoda. Nedostatak ove metode je relativno dugi period potreban za njeno provođenje i potreba da mozak bude prikupljen u što kraćem periodu nakon smrti, ali zasigurno ne duže od 8 sati.

Prionics-Check test je imunološki test koji detektira specifične prionske proteine u mozgu i moždini ovaca i stoke. Omogućuje otkrivanje specifične (patološke) izoforme priona, koja se akumulira u mozgu oboljelih životinja, prije pojave kliničkih simptoma GSE. Test se zasniva na enzimskoj digestiji uzorka mozga proteinazom K pri čemu se normalna forma priona potpuno razori, a patološka izoforma se cijepa na definirani fragment. Rezistentni fragment se separira gel elektroforezom. Nakon prijenosa i blokiranja na membrani provodi se imunološka detekcija specifičnim antitijelima nakon čega slijedi luminiscentna detekcija koja se bilježi na rentgenski film. Nastali rezultati vizualno su prikazani u obliku tzv. bandova (mrlja) i uspoređuju se sa negativnom kontrolom odnosno normalnom nedigestiranom formom priona.

Pri Hrvatskom veterinarskom institutu, Odjelu za praćenje i dijagnostiku animalnih spongiformnih encefalopatija u provedbi zakonom propisanog obveznog testiranja, do 31.10.2003. provedeno je sveukupno testiranje na 36.778 uzoraka mozga goveda, ovaca, koza, jelena, srna i mačaka. Svi provedeni testovi rezultirali su negativnim rezultatom.

c) Koje se mjere predviđaju u slučaju sumnje ili potvrđenih slučajeva GSE?

Sukladno Kriznom planu za poduzimanje hitnih mjera u slučaju pojave goveđe spongiformne encefalopatije (Contingency Plan), vezano na postavljanje sumnje na bolest i pri utvrđivanju bolesti predviđeno je slijedeće:

Sumnja na pojavu goveđe spongiformne encefalopatije

1. Svako govedo koje klinički pokazuje znakove poremetnje ponašanja, poremetnje središnjeg živčanog sustava, treba klinički pregledati uobičajenom kliničkom pretragom, te uzeti iscrpnu kliničku anamnezu. Ukoliko se kliničkom pretragom i adekvatnom terapijom isključe sve diferencijalno dijagnostički moguće bolesti s promijenjenim ponašanjem i postavi utemeljena klinička sumnja na GSE, sumnjivo govedo se nikako ne smije ubiti ili zaklati.
2. Držatelj, odnosno vlasnik preživača (govedo, ovca, koza i drugi preživači) dužan je odmah prijaviti svaku sumnju na pojavu GSE, područno najbližoj Veterinarskoj organizaciji ili područno nadležnoj Županijskoj veterinarskoj inspekciji.
3. Držatelj, odnosno vlasnik sumnje na pojavu GSE, dužan je sve životinje vlastitog gospodarstva držati zatvorene u okviru vlastitog dvorišta, sprječiti ulaz u dvorište osobama izvan vlastitog domaćinstva ili kontakt s drugim životinjama.
4. Stručni djelatnici Veterinarskih organizacija dužni su svaku sumnju na GSE hitno prijaviti Upravi za veterinarstvo i nadležnoj veterinarskoj inspekciji, te u skladu s uputom istih tijela dostaviti materijal na dijagnostičku pretragu u HVI, Laboratorij, neposrednim ili zaštićenim prijevozom.
5. Županijski veterinarski inspektor dužan je o svakoj prijavljenoj sumnji na pojavu zaraze hitno, izvijestiti Upravu za veterinarstvo (Krizni stožer pri Ministarstvu

poljoprivrede i šumarstva), HVI-laboratorij i područni Veterinarski zavod, te narediti zatvaranje i izolacije dvorišta i životinja za sve vrijeme do otklanjanja sumnje na zarazu.

6. Županijska veterinarska inspekcija dužna je na području županije po pojedinim ispostavama Veterinarskih ureda, sačiniti program mjera u slučaju pojave GSE, odnosno osigurati i predvidjeti tehnička sredstva za neškodljivo zbrinjavanje oboljelih životinja (zaštitna sredstva za timove veterinara i pomoćnog osoblja, sredstva za omamljivnjae životinja, sredstva za eutanaziju, transport leševa u kafileriju/spalionicu i dr.), izvršiti kontrolu veterinarskih organizacija i Veterinarskih službi farmi i drugih društava koja obavljaju poslove DDD službe, glede osiguranja rezerve potrebitih sredstava za obavljanje dezinfekcije i deratizacije.

7. Županijska veterinarska inspekcija i ovlašteni veterinari dužni su pooštiti nadzor i kontrolu nad prometom stoke i stočnim sajmovima.

Postupak u slučaju potvrđene GSE

1. Županijska veterinarska inspekcija dužna je narediti zatvaranje dvorišta, zatvoriti promet stokom, te vršiti neposredni nadzor u provođenju mjera kao i provesti sve mjere i postupke u skladu s Pravilnikom za otkrivanje, suzbijanje i iskorjenjivanje GSE (NN, br. 44/96.).

2. Veterinarske organizacije, na području pojave oboljenja dužne su temeljem rješenja županijskog veterinarskog inspektora, osigurati potreban broj djelatnika, po potrebi prekinuti započete godišnje odmore djelatnika i osigurati neposredno provođenje naređenih mjera.

3. Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva, Uprava za veterinarstvo donijet će odluku za sazivanje krznog stožera u Ministarstvu poljoprivrede i šumarstva za poduzimanje mjera u svezi izvanrednih okolnosti nastalih pojavom bolesti GSE

4. Ministar poljoprivrede i šumarstva u slučaju, da na ugroženom ili zaraženom području ne postoji dovoljan i potrebit broj veterinara, drugih stručnih djelatnika i drugih radnika – osoblja za provođenje mjera, odrediti će stručne i ostale djelatnike s drugih područja Republike Hrvatske u sastav ekipa za suzbijanje i iskorjenjivanje zarazne bolesti.

5. Ministarstvo unutarnjih poslova putem nadležnih tijela, a na zahtjev Ministarstva poljoprivrede i šumarstva, Uprave za veterinarstvo, (Kriznog stožera), osigurati će kontrolu ili zabranu, kretanja osoba, prometa životnjama i životinjskim proizvodima kao i neposrednog blokiranja žarišta zaraze.

6. Ministarstvo obrane, će u slučaju nedostatnih i nedovoljnih potreba i povećane ugroze od širenja zaraze, a na zahtjev Kriznog stožera za provođenje mjera zaštite od bolesti GSE, osigurati potrebite snage i materijalna sredstava za zaštitu ugroženih i blokadu zaraženih područja.

7. Ministar poljoprivrede i šumarstva će o pojavi prvog slučaja bolesti GSE u RH obavijestiti:

- Vladu Republike Hrvatske
- Ministarstvo zdravstva
- Međunarodni ured za epizootije (OIE) i Veterinarske uprave susjednih zemalja
- domaću javnost putem sredstava javnog informiranja.

Postupak s oboljelom životinjom

Trupla sumnjivih i laboratorijskom dijagnostikom potvrđeno pozitivnih životinja moraju biti neškodljivo uništena spaljivanjem, kao i svo njihovo potomstvo i životinje u srodstvu.

Postupak sa stadom iz kojeg potječe oboljela životinja

Cijelo stado iz kojeg potječe oboljela životinja mora biti neškodljivo uništeno spaljivanjem.

Postupak s farmom na kojoj je utvrđena oboljela životinja

U dvorištu i ostalim objektima u kojima je utvrđena GSE naredit će se slijedeće mjere:

- postavljenje dezbarijera,
- neškodljivo uništavanje cijelog stada spaljivanjem,
- zabrana iznošenja i prometa proizvoda, sirovina i otpadaka podrijetlom od goveda,
- neškodljivo uništavanje spaljivanjem svih proizvoda, sirovina i otpadaka podrijetlom od goveda sa zaražene farme,
- nadležni lokalni centar za kontrolu GSE provest će utvrđivanje epizootiološkog stanja, izvora bolesti i puteva njenog širenja, te izvješće dostaviti kriznom stožeru.

d) Koja je točna definicija za SRM (Specified Risk Material – Specificirani rizični materijal).

Tkiva specificiranog rizika su:

- od goveda: lubanja uključujući mozak i oči, tonzile, kralježnica isključujući rep, procesuse tranzverzuse lumbalnih i torakalnih kralježaka i krila sakruma, ali uključujući dorzalni korijen ganglija i leđnu moždinu goveda starijih od 12 mjeseci i crijeva od duodenuma do rektuma i mezenterij goveda svih dobnih kategorija;
- lubanja uključujući mozak i oči, tonzile i leđna moždina ovaca i koza starijih od 12 mjeseci ili koje imaju probijene trajne sjekutiće u gingivi, i slezena ovaca i koza svih dobnih kategorija;
- strojno otkošteno meso, dobiveno od kosti kralježnica goveda, ovaca ili koza.

e) Detalji o primjeni zabrane hranjenja životinja mesnim i koštanim brašnom, npr. moguća uporaba ribljeg brašna, dikalcij-fosfata, itd.?

Sukladno Naredbi o zabrani uporabe proteina životinjskog podrijetla u prehrani životinja (NN 8/01) propisano je slijedeće:

Zabranjuje se uporaba proteina životinjskog podrijetla u prehrani svih vrsta životinja čije meso se koristi u prehrani ljudi. Zabrana se odnosi na: mesno-brašno, koštano brašno, mesno-koštano brašno, krvno brašno, jetreno brašno, kožno brašno, sušenu plazmu i ostale krvne proizvode, hidrolizirane proteine životinjskog podrijetla, brašno od papaka, brašno od rogova, mesno brašno peradi, brašno od perja, suhe čvarke, riblje brašno, dikalcijev fosfat, želatinu, sve ostale proizvode koji sadrže proteine životinjskog podrijetla i sve vrste krmiva i gotove stočne hrane koji sadrža proteine životinjskog podrijetla.

U točki III. iste Naredbe od zabrane se izuzimaju sljedeći proizvodi: riblje brašno za prehranu životinja osim preživača; mlijeko i mliječni proizvodi, želatina koja nije podrijetlom od preživača i dikalcijum fosfat i hidrolizirani proteini koji nisu dobiveni u objektima za utilizaciju.

f) Informacije o prenošenju i provedbi novih propisa o nusproizvodima životinjskog podrijetla koji su utvrđeni uredbom 1774/2002?

Novim Pravilnikom o načinu postupanja sa životinjskim lešinama i otpadom životinjskog podrijetla te o njihovom uništavanju (NN 24/2003) usklađeni su hrvatski propisi vezano na otpad životinjskog podrijetla s propisima EU tj. sa Uredbom 1774/2002 o utvrđivanju

pravila zaštite zdravlja vezano uz životinjske nus-produkte koji nisu namijenjeni za ljudsku konzumaciju.

POGLAVLJE 8 – RIBARSTVO

1. Dostavite nam dodatne podatke glede uloge Državnog inspektorata u ribarskoj inspekciji.

Državni inspektorat je temeljem Zakona o Državnom inspektoratu ovlašten vršiti ribarsku inspekciju. Unutar Državnog inspektorata ne postoji zasebna jedinica zadužena isključivo za ribarski sektor, ali su gospodarski inspektori ujedno zaduženi i za ribarsku inspekciju. Gospodarski inspektori temeljem Zakona o Državnom inspektoratu, među ostalim aktivnostima iz sektora inspekcije, vrše i inspekciju ribarstva. Kontroliraju provedbu odredbi Zakona o morskom ribarstvu i Zakona o slatkovodnom ribarstvu, kao i podzakonskih akata donesenih na temeljnu njih. Zadaće inspektora su: kontrola minimalnih dozvoljenih veličina, kontrola usuglašenosti ribarskih aktivnosti s važećim zakonima o lovostaju i zabranjenim ribolovnim područjima, kontrola povlastica za gospodarski ribolov. Gospodarski inspektori koji obavljaju inspekciju u sektoru ribarstva ovlašteni su privremeno oduzeti povlasticu za obavljanje gospodarskog ribolova i zabraniti daljnje ribolovne aktivnosti. Također mogu privremeno zaplijeniti ribolovni alat i opremu do trenutka kad ovlašteno sudsko tijelo ne doneše konačnu odluku o dalnjem postupanju. Prema važećem Zakonu o morskom ribarstvu, od ostalih državnih tijela, za provedbu ribarske inspekcije ovlašteno je Ministarstvo unutarnjih poslova, odnosno njihov Odjel Pomorske policije. Ovlašteni djelatnici pomorske policije kontroliraju provedbu zakonskih odredbi sadržanih unutar Zakona o morskom ribarstvu. Njihove se aktivnosti razlikuju od aktivnosti gospodarskih inspektora utoliko što se većina njihova posla odvija na moru. Gospodarski su inspektori ujedno ovlašteni provoditi opću gospodarsku inspekciju, koja nije u okvirima ovlasti pomorske policije. Gospodarski inspektori koji obavljaju inspekciju iz područja ribarstva mogu provoditi inspekcijske aktivnosti zajedno s pomorskom policijom. U tom slučaju gospodarski inspektor je taj koji koordinira inspekcijskim aktivnostima. Pomorska policija je od posebnog značaja u inspekcijskim aktivnostima u Republici Hrvatskoj obzirom na razvedenost obale i ukupnu površinu ribolovnog mora. Budući ne postoji poseban odjel za ribarsku inspekciju unutar samog Državnog inspektorata, predviđeno je da bi rezultati nedavno pokrenutog projekta CARDS 2002 trebali olakšati, između ostalog, i adekvatno strukturiranje ribarske inspekcije. Predviđa se da će uloga pomorske policije u aktivnostima ribarske inspekcije i dalje ostati velika.

2. Kako će hrvatska administracija administrirati strukturalnu pomoć ribarskom sektoru?

Strukturalna pomoć sektorima pod nadležnošću Ministarstva poljoprivrede i šumarstva bit će uređena u suglasju sa Zakonom o poljoprivredi, koji je detaljnije razrađen u Poglavlju VII Poljoprivreda.

3. Postoji li strukturalna politika posebno za ribarstvo? Ako postoji, dostavite dodatne informacije o nadležnom tijelu zajedno s kratkim opisom potrebnih procedura.

Posebna strukturalna politika za ribarstvo kao takva ne postoji. Ona je inkorporirana u strukturalnu politiku poljoprivrede, ribarstva i šumarstva i regulirana je kroz Zakon o poljoprivredi i njegove podzakonske akte. Detaljnija objašnjenja strukturalne politike poljoprivrede, nadležnim tijelima i procedurama nalaze se u Poglavlju VII Poljoprivreda.

4. Da li suradnja između Državnog inspektorata i Ministarstva poljoprivrede i šumarstva funkcioniра zadovoljavajuće?

Suradnja između Državnog inspektorata i Ministarstva poljoprivrede i šumarstva je otežana, i potrebna su daljnja poboljšanja. Rezultati nedavno pokrenutog CARDS 2002

twinning programa trebali bi dati smjernice i ključne elemente za restrukturiranje koje treba poduzeti da bi se osnažilo Ministarstvo, a očekuje se da će obuhvatiti i osnove restrukturiranja načina funkcioniranja ribarske inspekcije.

5. Budući da je Hrvatska odlučila proglašiti zaštićenu ekološko-ribolovnu zonu u Jadranu, na koji način će s postojećim sredstvima osigurati provođenje inspekcije i zakonskih propisa na tom području?

U skladu s hrvatskom nacionalnom legislativom, tijela nadležna za provođenje inspekcije i nadzora u teritorijalnom moru nastaviti će i dalje obavljati iste aktivnosti proširujući ih na proširenu zonu. Inspekcija aktivnosti u segmentu zagađenja s plovila i sigurnosti pomorskog prometa je u nadležnosti Ministarstva pomorstva, prometa i veza (prema Pomorskom zakonu). Inspekcija ribarskih aktivnosti provodit će se u skladu sa Zakonom o Državnom inspektoratu i Zakonu o morskom ribarstvu, kao što se i sad provodi u teritorijalnim vodama. Zakon o morskom ribarstvu predviđa proširenje aktivnosti na Zonu, a nadležna tijela su Državni inspektorat i Pomorska policija. Ministarstvo obrane RH (Pomorske snage) također je pripravno pružiti logističku podršku (plovila) kako bi se pokrilo široko područje Proširene Zone. Detaljne informacije o infrastrukturnim mogućnostima Pomorskih snaga mogu se naći u relevantnim Poglavljima. Združena sredstva Ministarstva unutarnjih poslova (Pomorska policija), Ministarstva obrane, Ministarstva pomorstva, prometa i veza, Ministarstva poljoprivrede i šumarstva i Državnog inspektorata omogućit će i osigurati provođenje inspekcije i zakonskih propisa u ovoj Zoni. Tijekom prijelaznog razdoblja od jedne godine do implementacije Odluke Sabora RH o proširenju jurisdikcije (stupit će na snagu u listopadu 2004. godine), predviđeno je daljnje strukturiranje i međusobna koordinacija ovih državnih tijela te primjena iskustva drugih europskih zemalja, kao i zemalja članica EZ. RH će tijekom strukturiranja i koordinacije raspoloživih sredstava u svim relevantnim ministarstvima, između ostalog uzeti u obzir sigurnost i zaštitu na moru, ribarsku inspekciju, nadzor i kontrolu, zaštitu okoliša te zaštitu kulturne baštine, kao i prekogranični promet.

6. Vlada Republike Hrvatske je usvojila nacionalni program usmjeren povećanju ulova i potrošnje male plave ribe. U tu svrhu započela je izgradnja 30 brodova od 90 do 120 GT. Jesu li neka javna sredstva dodijeljena tom programu?

Predviđa se da će financiranje tog programa uključiti 30% avansnog plaćanja. Avansno plaćanje od 30% je podijeljeno između Ministarstva poljoprivrede i šumarstva (10%), Ministarstva gospodarstva (10%) i kupca/investitora (10%). Preostalih 70% su komercijalna kreditna sredstva banke, koja se daju investitoru s državnim jamstvima.

7. Hrvatska planira postupno povećavati svoje ribolovne kapacitete, napose ribolovni napor na resurse male plave ribe. Kako je ova strategija u skladu sa znanstvenim savjetima koje je dao Znanstveni savjetodavni odbor Opće komisije za ribarstvo Mediterana i na kojem se temelji Preporuka 2002/1 Opće komisije za ribarstvo (GFCM)? (Slične savjete je ZSO već iznosio i GFCM odobravao.)

Preporuke SAC/GFCM-a temelje se na znanstvenim podacima sakupljenima kroz FAO-ov projekt AdriaMed. Znanstveni podaci koje su sudionici FAO AdriaMeda dostavili SAC-u izračunati su pomoću VPA analitičke metode. Ova metoda, iako znanstveno utemeljena i potvrđena, bazira se na serijama statističkih podataka ulova male plave ribe. Također, VPA procjena se zasniva na uvelike pojednostavljenim prepostavkama, poput jednolične stope novačenja i stalnog prirodnog mortaliteta tijekom čitavog perioda proučavanja. Standardizacija ribolovnog napora u Jadranskom moru (parametar

potreban za VPA metodu) također je pojednostavljena. Republika Hrvatska je prepoznala nedostatak točnosti zastarjelog statističkog sustava sakupljanja podataka, te je započela formiranje novog statističkog sustava kroz FAO AdriaMed. Sustav očevidnika i procjena ulova trenutno se strukturiraju (rezultati se očekuju u drugom tromjesečju 2004. godine). No, podaci koji su se koristili u gore spomenutoj VPA metodi za srdelu i inćuna, uzeti su iz starog statističkog sustava i upitna je njihova točnost. Ova je činjenica dala mesta opravdanoj sumnji o točnosti na ovaj način dobivenih procjena. Posljedično, imajući u vidu da je širom svijeta prihvaćena akustička metoda procjene stanja stokova i monitoringa resursa male plave ribe, Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva je 2002. godine pokrenulo nacionalni program monitoringa male plave ribe. Baza za taj projekt monitoringa stvorena je kroz FAO AdriaMed i testirana je na sjevernom Jadranu. Metoda primjenjena u nacionalnom programu monitoringa eholokacijom je kalibrirano akustičko uzorkovanje posljednjom generacijom eho-sondera – SIMRAD EK60 (38kHz) s eho-integratorom. Uz akustičko uzorkovanje, ovaj monitoring je uključivao i uzorkovanje ribe srednje-dubinskim koćama, te uzorkovanje fitoplanktona, kao i hidrografska mjerena. Za izračune "faktora konverzije" primjerice za procjenu riblje biomase iz integralnih akustičkih podataka (S_A) korištena je empirijska jednadžba koju su koristili talijanski znanstvenici pri akustičkom monitoringu male plave ribe u Jadranu. Nacionalni monitoring u Republici Hrvatskoj provodi se u sjevernom i srednjem Jadranu od obalne linije do središnje crte (granica Zaštićene ekološko-ribolovne zone) i u južnom Jadranu od obalne linije do izobate od 200 m. S intervalom točnosti od 95%, stok srdele procjenjuje se od 232.418,76 tona (maksimalna vrijednost) do 134.660,21 (minimalna vrijednost), za inćuna 82.316,22 tona (maksimalna vrijednost) do 52.575,01 tona (minimalna vrijednost) i za papalinu od 26.899,16 (maksimalna vrijednost) do 15.647,3 tone (minimalna vrijednost) kroz čitavo vrijeme provođenja monitoringa. Srednje vrijednosti korištene su za projekciju i analize. Rezultati usporedbi biomasa/ulov/ulov u postocima (%) biomase predstavljeni su u Tablici 1, a distribucija po različitim područjima u Tablici 2 (Izvor: MPŠ).

Tablica 1: Biomasa i ulovi vrsta male plave ribe u Republici Hrvatskoj u 2002. godini:

Vrste	Biomasa (t)	Ulov (t)	Ulov kao % biomase
srdela	183.000	9.950	5,43
inćun	67.000	3.530	5,26
papalina	21.000	92	0,43

Izvor: MPŠ

Tablica 2. Distribucija biomase i ulova vrsta male plave ribe po pojedinim ribolovnim područjima u Republici Hrvatskoj u 2002. godini:

Ribolovno područje	Biomasa (t)	Ulov (t)	Ulov kao % biomase
Vanjsko ribolovno područje	164.000	1.487	0,90
Kanali sjevernog Jadrana	83.000	8.585	10,34
Kanali srednjeg Jadrana	42.000	3.500	8,33

Izvor: MPŠ

Ulov je o vanjskom ribolovnom moru osobito nizak i upravo će u tom području biti povećan ribolovni napor unutar sigurnih bioloških granica.

Procjenjuje se da će ukupno povećanje ribolovnog napora hrvatske nacionalne flote biti oko 10%. Hrvatska flota nije modernizirana od početka 1980-ih, a higijenski i sigurnosni standardi na postojećim plovilima drastično su smanjeni tijekom posljednjih 20 godina. Rashladni i skladišni kapaciteti postojećih plovila također nisu adekvatni i riba se brzo kvari, što vodi ka smanjenoj profitabilnosti industrije. Riba ulovljena sadašnjim plivaričarima je niske kvalitete kad stigne na tržište i obično nije prikladna za izravnu potrošnju. Modernizacijom hrvatske ribolovne flote Republika Hrvatska pokušava povećati profit ribara, te povećati higijenske i sigurnosne standarde na moru.

Zbog geografskih značajki hrvatske obale, stanovništvo otoka povjesno je orijentirano na ribarstvo i uvelike ovisi o toj djelatnosti. Promjene tržišnih mogućnosti uzrokovane ratom tijekom 90-ih, kao i problemi vezani uz tranzicijske procese, doveli su do brze depopulacije otoka. Osiguravanjem boljih mogućnosti za ribare s otoka, Republika Hrvatska nastoji zadržati lokalno stanovništvo na otocima, pokušavajući povezati ribarstvo s turizmom i ostalim gospodarskim granama što bi osiguralo održivost ovog sektora za buduće generacije.

Tehnički gledano, rekonstrukciju flote (izgradnja 30 novih brodova) slijedi programom «uklanjanja» brodova. Program je otpočet u listopadu 2003. godine i za cilj ima otkup povlastica za gospodarski ribolov, i preusmjeravanje ribolovnog napora na nedovoljno iskorištavane resurse male plave ribe.

Nacionalni program povećanja proizvodnje i potrošnje ribe predviđa da će početak izgradnje 30 plovila biti 2004. godina. Predviđeno je da će svi brodovi biti izgrađeni tijekom narednih 5 godina (do 2009.)

8. Potrebno je prijaviti i broj ribarskih brodova i ribara koji obavljaju tzv. "mali ribolov". Kako se mali ribolov smije obavljati u najviše tri ribolovne zone, i obzirom da se radi o prilično velikim ribolovnim zonama, Hrvatska bi trebala

obrazložiti da li u tu kategoriju spadaju brodice ili i brodovi i brodice prema kategorizaciji plovila MPŠ-a (>12 m i >15 BRT). Koja su ograničenja u malom ribolovu glede tipa i dimenzija alata, i dimenzija plovila u usporedbi s gospodarskim ribolovom? Je li mali ribolov dozvoljen i u vanjskom ribolovnom moru?

Mali ribolov definiran je Zakonom o morskom ribarstvu kao socijalna kategorija. Može se obavljati u maksimalno tri ribolovne zone, a ribe i ostali morski organizmi ulovljeni u malom ribolovu ne smiju se plasirati na tržište, već su namijenjeni isključivo za izravnu konzumaciju ribara i njegove obitelji. Postoje stroga ograničenja što se tiče broja i dimenzija alata koji se mogu koristiti u okviru malog ribolova. Alati dozvoljeni u okviru malog ribolova su: oližnica, gavunara i prostica; klopke (najviše tri komada); udicarski ribolovni alat (odmet – 6 komada s po tri udice na svakome, povraz s kukom za lov glavonožaca – ukupno 2 komada i parangal s najviše 150 udica), naprava za lov velikog crva (2 komada), dvoje osti i jedan alat za sakupljanje školjkaša. U okviru malog ribolova nije dozvoljeno loviti tunu, igluna niti iglana. Prilikom ribolova dozvoljeno je koristiti najviše 200 metara mreža odjednom. Mreže se moraju izvući prije 9:00 ujutro i ne smiju se postavljati do prije 2 sata od početka zalaska sunca. Nije dozvoljena upotreba umjetne rasvjete osim u slučaju lova lignji., kad je dozvoljeno koristiti umjetnu rasvjetu jačine 1000 kandela i to samo ako se lovi s broda na vesla. Ukupna dnevna količina ribe koja se smije izloviti limitirana je na 5 kg pri čemu se ne uzimaju u obzir hrskavičnjače i kapitalni primjerici. Po jednom plovilu dozvoljene su najviše dvije povlastice za mali ribolov. Plovila koja se koriste za ovaj tip ribolova su male brodice, manje od 12 m i manje od 15 BT. Ribari s povlasticom za mali ribolov ne mogu ribariti u vanjskom ribolovnom moru. Ukupan broj malih ribara registrirani su unutar Registra dozvola kako je prikazano u Tablici 3.

Tablica 3. Ukupan broj malih ribara (prema Registru dozvola).

1. PODRUČNA JEDINICA	2. BROJ MALIH RIBARA
PULA	250
RIJEKA	2750
SENJ	370
ZADAR	3147
ŠIBENIK	1059
SPLIT	2134
ured PLOČE	180
DUBROVNIK	2340

UKUPNO	12.230
--------	--------

Izvor: MPŠ

9. Koje su karakteristike (povlastice, ribolovni alati, ciljane vrste itd.) plovila uključenih u kategoriju "višenamjenskih plovila"?

Prema Zakonu o morskom ribarstvu svaki je gospodarski ribar obvezan posjedovati povlasticu za gospodarski ribolov. Među ostalim, svaka povlastica sadržava i informacije o plovilu i tipu alata kojim je pojedino plovilo opremljeno. U povlasticu je dozvoljeno upisivati bilo koji od alata dozvoljenih Zakonom o morskom ribarstvu i njegovim podzakonskim aktima (Naredba o dozvoljenim alatima u gospodarskom ribolovu). Ipak, iako se u povlasticu mogu upisati različiti alati, praksa je pokazala da se ne koriste uvijek svi upisani alati. Neke povlastice/plovila sadržavaju samo jedan tip alata, što olakšava klasifikaciju takvog plovila, dok u drugim slučajevima, jedna povlastica sadržava više tipova alata. Sustav očeviđnika pokazao je koji ribari/plovila koriste koje alate, a pokazali su i da se ne koriste uvijek svi alati upisani u povlasticu. Provodeći nadzor o tipu alata korištenih u gospodarskom ribolovu, Uprava ribarstva oformila je meta-bazu podataka, koja osigurava podlogu za klasifikaciju plovila. Plovila koja su koristila više od jednog alata klasificirana su kao višenamjenska plovila. Podaci iz očeviđnika i dodatnog nadzora trenutno se unose u bazu podataka i okončanje ovog procesa očekuje se u veljači 2004. godine. Obzirom da Uprava ribarstva trenutno unaprjeđuje bazu podataka i ribarski registar, očekuje se da bi konačni i točni rezultati analize tipa i tehničkih karakteristika plovila i alata bili dostupni tijekom 2004. godine, ovisno o rezultatima statističkog segmenta projekta FAO AdriaMed. Preliminarni podaci ukazuju na to da višenamjenska plovila uglavnom koriste koćarske alate i/ili jednostrukе ili trostrukе mreže stajačice.

Službeni registar plovila nalazi se u Ministarstvu pomorstva, prometa i veza. No, ovaj registar ne sadrži podatke o tipu alata i ribolovnom naporu te ribarskim karakteristikama plovila. Uprava ribarstva je stoga inicirala oformljavanje ribarstvene baze podataka, u suradnji s FAO-ovim stručnjacima.

10. Republika Hrvatska trebala bi dostaviti pojašnjenja tablice 2: da li termin "broj ribolovnih alata" obuhvaća i broj "ribarskih brodova i brodica"? Kako je određena duljina ribolovnih alata (od oznake 5 do oznake 13 A)? Da li ovi brojevi uključuju samo alate gospodarskog ribolova ili su uključeni i alati iz malog ribolova?

Termin "broj ribolovnih alata" iz Tablice 2. odnosi se na postojeći broj registriranih mreža/alata, i ne uključuje niti se odnosi na broj ribarskih brodova i brodica. To je ukupan broj svakog pojedinog ribolovnog alata kako su upisani u povlastice. Ukupan broj upisanih alata nije i ukupan broj korištenih alata jer povlastica za gospodarski ribolov sadrži sve alate za koje pojedino plovilo ima povlasticu. To ne odgovara ukupnom broju plovila niti ukupnom broju korištenih alata.

Ukupna duljina alata od oznake 5 do oznake 6D izračunata je kako stoji u nacionalnoj regulativi. Alat od oznake 7 do oznake 13A izražen je brojem komada registriranih u povlasticama za gospodarski ribolov. Duljina mreža od oznake 5 do oznake 6D (jednostrukе i trostrukе mreže stajačice) izračunat je temeljem Naredbe o vrsti i količini ribolovnih alata za gospodarski ribolov (NN 46/96), koja određuje maksimalnu duljinu svakog pojedinog tipa mreža, i temeljem povlastice za gospodarski ribolov na kojoj također mora biti upisana duljina svakog pojedinog alata. Podaci o broju i duljini

alata/mreže sadržani su u registru povlastica za gospodarski ribolov koji vodi Uprava ribarstva. Izračuni obuhvaćaju samo gospodarski ribolov.

11. Što je koćica? Da li se taj pojam razlikuje od demerzalne ili pelagičke koće?

Koćica je konstrukcijski slična pridenoj mreži koći. Ciljana vrsta ovog alata je gira oblica (*Spicara smaris*). Veličina oka sake mreže je 12-16 mm od čvora do čvora (mokre mreže), a pokrova mrežnog tega sake mreže je 24-32 mm. Prema važećoj legislativi Republike Hrvatske, veličina oka mreže mjeri od čvora do čvora kad je mreža u mokrom stanju. Koćica se smije upotrebljavati samo plovilima čija snaga ne prelazi 40 konjskih snaga (29,2 kW ili 40 KS), i to samo od 01. studenog do 01. ožujka. Ovaj se alat smije koristiti samo unutar pojasa od 0,1 morske milje od obalne linije do 1 milje od obalne linije. Ne smije se koristiti u ribolovnim zonama A, B i C, a i u ostalim, za lov koćicom dozvoljenim zonama, područja na kojima se ona smije upotrebljavati su strogo definirana. Broj registriranih koćica je fiksan i zabranjeno je unositi nove koćice u povlastice za gospodarski ribolov; dozvoljeno je 10% slučajnog ulova.

12. Potrebno je dostaviti detaljnije podatke o karakteristikama i dimenzijama nekih od najvažnijih ribolovnih alata uvrštenih u Tablicu 2.

Koćarski ribolov: Koće su mreže oblika stošca (od dvije do četiri krila mrežnog tega) koje se povlače jednim ili dvama brodovima po dnu ili u vodenom stupcu. Tijelo mreže oblika stošca završava vrećom ili sakom. Horizontalni otvor mreže dok se ona vuče drži se otvorenim pomoću drvene konstrukcije ili jednostavno međusobno udaljenim plovilima. Prema nacionalnoj legislativi nema posebnih odredbi koje definiraju veličinu ovih alata s aspekta njihove duljine ili širine. Duljina i širina koće ovisi o porivnoj snazi stroja i mogućnosti plovila. Propisana je veličina oka mrežnog tega pridnenih koća koja iznosi 20 mm od čvora do čvora za ribolov na otvorenom vanjskom moru, i 24 mm za ribolov u unutarnjem moru. Veličina oka za pelagijsku koću iznosi 10 mm. Pravilnik o gospodarskom ribolovu (NN 83/00) i njegove izmjene i dopune reguliraju kompleksan raspored dozvoljenih i zabranjenih područja za ribolov kao i sezone lovostaja. Od 01. siječnja 2005. godine porivna snaga stroja bit će ograničena na maksimalnih 110 kW (159 konjskih snaga). Trenutno je gornja granica 184 kW (250 konjskih snaga). Od 01. siječnja 2004. godine u ribolovnim zonama A, E, F, i G bit će zabranjeno koćarenje unutar 2 NM od obalne zone ukoliko prije nije dosegnuta izobata od 50 metara. Bez obzira na ova dva kriterija i njihove odnose, strogo je zabranjeno koćarenje unutar 1 NM od obale. Glavne su vrste koje se love koćarenjem: oslić (*Merluccius merluccius*), trlja blatarica (*Mullus barbatus*), arbun (*Pagellus erythrinus*), škamp (*Nephrops norvegicus*) i muzgavac (*Elledone sp.*).

Plivaričari: Hrvatska nacionalna legislativa obuhvaća nekoliko različitih tipova plivarica, koje se međusobno razlikuju ovisno o vrsti koja se njima lovi. Osnovni su tipovi mreža plivarica: za malu plavu ribu, za tunu, za ciple, za iglice i gavuna. Veličina i konstrukcijske karakteristike pojedine plivarice nisu definirane jer uvelike ovise o plovilu i porivnoj snazi stroja. Svaki tip mreže ima strogo definiranu veličinu oka mrežnog tega, a postoje i stroge odredbe glede dozvoljenih ribolovnih područja i lovostaja za pojedine vrste. Za plivarice za izlov tune, veličina njihovog oka mrežnog tega, lovostaj i dozvoljena ribolovna područja definirana su kroz odredbe ICCAT-a. Za izlov vrsta male plave ribe veličina oka je 8 do 10 mm; za cipla 26 do 32 mm, a za iglice 10 do 12 mm. Svaka mreža koristi se za specifičnu vrstu ribe po kojoj je i dobila ime. Lovostaji i

ribolovna područja, kao i upotreba umjetne rasvjete regulirani su kroz nacionalnu legislativu.

Hidraulične dredže i dredže uopće, koriste se za izlov različitih vrsta školjkaša. Propisane su veličine različitih tipova dredža (za lov kunjke – *Arca noae* – širina otvora ne smije prelaziti 280 cm). Veličina oka mrežnog tega svih dredža za izlov školjkaša je 40 mm. Nacionalna regulativa također propisuje stroge mjere o dozvoljenim lovnim područjima i lovostajima.

Ribolovni alati svrstani u tip alata pod brojem 4 (navedeni pod imenom povlačne mreže) odgovaraju nazivu *beach seines* prema FAO-ovoj klasifikaciji ribolovnih alata. Nacionalna regulativa pokriva nekoliko različitih tipova ovih alata ovisno o vrsti organizama koji se njima love. Obalna mreža potegača za lov srdele ima oka veličine 8 do 10 mm, obalne mreže za giru imaju oka veličine 12 do 14 mm, mreža za cipla i gofa ima oka veličine 28 do 32 mm, mreža za iglicu ima oka veličine 10 do 12 mm. Odredbe o ribolovnim područjima i lovostajima za ove mreže također su sadržane u nacionalnoj legislativi. Propisana je maksimalna duljina užadi koja se koristi za ove alate i iznosi 500 m s obje strane mreže. Postoje dvije specifične vrste mreža potegača koje se koriste u Republici Hrvatskoj za vrste gire, *kogol* i *strašin*. Ove su dvije vrste mreža otvorene pomoću drvenih okvira koje se nalaze na kraju saka mreže. Obje ove vrste alata imaju veličinu oka mrežnog tega 12 mm. Postoje posebne odredbe o području i lovostaju za ove vrste obalnih mreža potegača. Neće se izdavati nove povlastice za gospodarski ribolov s upisanim ovim alatima (broj mreža koje se smiju koristiti je fiksan).

Ribolov jednostrukim i trostrukim mrežama stajačicama: Jednostrukе mreže stajačice svrstane su kao tip alata pod brojem 5 i međusobno se razlikuju prema ciljanim vrstama ribe za koje se rabe. Trostrukе mreže klasificirane su pod brojem 6 i također se međusobno razlikuju prema ciljanim vrstama za koje se rabe. Veličina oka za obje skupine stajačica određene su prema pojedinom tipu mreže ovisno o vrsti koja se njome lovi, a na isti je način i definirana visina mrežnog tega izražena u okomitom broju oka. Postoje stroge odredbe o dozvoljenim ribolovnim područjima, kao i o lovostaju. Pregled veličine oka mrežnog tega i ograničenjima duljine i visine mrežnog tega ovih tipova mreža nalazi se u Tablici 4.

Tablica 4: Karakteristike jednostrukih i trostrukih mreža

Tip 5	jednostrukе mreže stajačice za	veličina oka (od čvora do čvora)	visina (u broju oka)	maksimalna duljina dozvoljena po povlastici (m)	Ukupna duljina (m)
5A	gavuna oligu (<i>Atherina boyeri</i>) – oližnica	6 do 8 mm	300	200	48390
5B	običnog gavuna (<i>Atherina hepsetus</i>) – gavunara	10 do 12 mm	400	500	166937

5C	za giru oblicu (<i>Spicara smaris</i>) – girara	15 do 17 mm	400	1000	171535
5D	za različite vrste male plave ribe – vojga	16 do 18 mm	450	n/a	16010
5E	za giru oštrulju (<i>Spicara flexuosa</i>) – menulara	18 do 26 mm	80	n/a	127236
5F	za bukvu (<i>Boops boops</i>) - bukvara	22 do 30 mm	400	2000	659790
5H	za različite pridnene vrste - prostica	32 do 50 mm	400	2000	1830535
5I	za palamidu (<i>Sarda sarda</i>) - polandara	40 do 60 mm	400	1000	81080
5J	za morske pse - psara	60-100 mm	20	2000	1726320
5K	za jastoge (<i>Palinurus elephans</i> , <i>Homarus gammarus</i> , <i>Scyllarides latus</i>) - jastogara	120 do 130 mm	4,5	1000	145500
5M	za sklata - sklatara	130 do 148 mm	4,5	2000	136350
5N	za rakovice (<i>Maja squinado</i>) - rakovica	150 do 180 mm	4,5	2500	943200
6	trostrukе mreže stajačice za	veličina oka (od čvora do čvora)	visina (izražena u broju oka)	maksimalna dužina dozvoljena po povlastici (m)	ukupna dužina (m)
6A	za salpe (<i>Sarpa sarpa</i> - salpara)	40 do 50 mm (središnjeg i jednostrukog tega) 120 do 200 mm (trostruka)	150 (središnji)/8 (jednostruki teg, trostruka)	800	286520

6B	za različite pridnene vrste riba - poponica	40 do 50 mm (središnji teg) 120 do 200 mm (trostruka)	42 (središnji)/5,5 (trostruka)	800	891200
6C	za list - listarica	40 do 42 mm 150 do 170 mm	25 (središnji)/3 (trostruka)	3500	2014898
6D	za sipu (<i>Sepia officinalis</i>)	32 do 38 mm 150 do 170 mm		n/a	346601

Klopke (tip alata 7): Klopkama se uglavnom lovi pridnena riba i rakovi. Ograničen je broj svake pojedine vrste ovog tipa alata koji se može upisati u povlasticu za gospodarski ribolov, a definirana je i veličina oka.

Udičarski alati (tip alata 8): Udičarskim se alatima uglavnom love glavonošci, dok se parangalima lovi uglavnom riba. Broj udica svih udičarskih alata je strogo ograničen. Na plutajućim parangalima može se koristiti najviše 5000 udica.

Tip alata 10 više se odnosi na ribarske tehnike nego na same alate, no navedeni su kao alati iz tradicionalnih razloga. Svi navedeni alati predstavljaju različite kombinacije okružujućih mreža stajačica, trostrukih mreža stajačica i potegača. Dio mora se okružuje pomoću užadi, a riba se plaši i tjera prema obali, gdje se lovi pomoću stajačica ili poklopnim mrežama, trostrukim stajačicama ili potegačama. Vezano uz upotrebu ovih alata postoje stroga pravila, koja diktiraju veličinu oka, duljinu užadi, i vrlo strogu regulaciju lovostaja i područja na kojima se smije/ne smije loviti. Neće se izdavati nove povlastice za ove alate.

13. Koliko je povlastica za uzgoj dosad izdano? koliko je od toga povlastica za uzgoj tune?

Republika Hrvatska je dosad izdala ukupno 145 povlastica za uzgoj morske ribe i ostalih morskih organizama, od čega 12 za uzgoj tune. Povlastice za akvakulturu se izdaju za svaku pojedinu lokaciju uzgojnih kaveza, a ista tvrtka može posjedovati i više povlastica ukoliko se kavezi nalaze na više lokacija.

14. Postoji li veza između planova povećanja flote za izlov male plave ribe i aktualnih gospodarskih programa uzgoja tuna?

Tuna koja se uzgaja u Republici Hrvatskoj hrani se smrznutom ribom koja se uvozi uglavnom iz zemalja sjeverne Europe. 75% male plave ribe ulovljene u Jadranu je namijenjeno riboprerađivačkoj industriji (uglavnom za proizvodnju konzervi), dok se preostalih 25% raspodjeljuje između tržišta ribom za izravnu potrošnju i uzbudljivosti tuna. Procjenjuje se da 90% industrije uzgoja tuna zadovoljava svoje potrebe za malom plavom ribom kroz uvoz. Kako bi se smanjio uvoz i povećala profitabilnost hrvatskog ribarstva, dio ulova ostvaren novosagrađenim brodovima namijenjen je i uzbudljivostima tune. Ipak, potrebno je istaknuti da je većina ulova namijenjena direktnoj potrošnji i riboprerađivačkoj industriji.

15. Koje se mjerjenje tonaže primjenjuje u Republici Hrvatskoj: BRT ili BT? (EU legislativa zahtjeva mjerjenja u BT i premjeravanje plovila u BRT).

Mjerjenje tonaže koje se primjenjuje u Hrvatskoj je BT.

16. Postoji li ikakvo objašnjenje za naglo smanjenje ulova nekoliko stokova u periodu 1998-2002? Potrebno je prokomentirati podatke sadržane u tablici.

Jadransko more, kao dio Sredozemnog mora, pokazuje tipične karakteristike Sredozemnog mora glede dinamike vrsta i općih karakteristika ribarstva. Primjećeno smanjenje ulova odnosi se dijelom na vrste lubina i komarče, što su vrste koje se uglavnom uzgajaju u kaveznom uzgoju. Zbog poteškoća u primijenjenom statističkom sustavu do jeseni 2001. godine podaci o ribi koja dominira uzgojem bili su pomiješani s podacima o ulovima. Sustav očevidečnika za prikupljanje podataka o ulovu uveden je tek 2000. godine, a podaci iz očevidečnika sistematski se ubacuju u bazu podataka od 2001. godine. Isto se odnosi i na kamenice i dagnje, jer se danas ove vrste uglavnom proizvode u akvakulturi, a gotovo uopće ne love. Što se tiče cipla i ugora, one nisu komercijalno interesantne vrste i prijavljeni ulov uglavnom odražava potražnju na tržištu. Glavne komercijalno interesantne vrste kao što su škamp i oslić, pokazuju smanjenje biomase, što podupiru i znastveni podaci. Znanstveni dokazi i rezultati istraživanja pokazuju da su većina stokova demerzalnih vrsta u Jadranu tipične vrste kratkog životnog ciklusa, te su oscilacije ulova poglavito posljedice hidrodinamičkih i hidroloških karakteristika bazena, a manje posljedica promjene ribolovnog napora. Hidrografske karakteristike bazena utječu uglavnom na novačenje te time i na veličinu stoka. Fluktuacije stokova škampa i oslića primjećene su i kroz nacionalne i internacionalne (MEDITS) programe monitoringa, a postoje indikacije da je smanjen ukupan ulov oslića i škampa u periodu 1998-2001, nakon čega se povećava i tijekom 2003. stabilizira. Trenutno se u okviru nacionalnog demerzalnog monitoringa prati stanje stokova škampa, a preliminarni rezultati daju naslutiti da je smanjeno novačenje primjećeno tijekom posljednje tri godine, što se uvelike pripisuje hidrološkim i hidrodinamičkim promjenama i osobitostima Jadranskog mora.

Ribarska statistika u Republici Hrvatskoj se trenutno revidira i оформљава u suradnji s FAO AdriaMed projektom i FAO-ovim stručnjacima. Sustav očevidečnika s izravnim praćenjem i poboljšanim sustavom prikupljanja podataka, skupa s već ustrojenim programima monitoringa, trebao bi osposobiti Upravu ribarstva da izravno i točno prati ulov i prema rezultatima monitoringa i procjenama biomase kroji odgovarajuće opcije gospodarenja.

17. Na koji se način brodovi i brodice u vlasništvu Ministarstva unutarnjih poslova (Pomorske policije) i Ministarstva pomorstva, prometa i veza (Lučke kapetanije) koriste pri provođenju ribarske inspekcije?

Državni inspektorat koristi svu raspoloživu logističku potporu Ministarstva unutarnjih poslova, te Ministarstva pomorstva, prometa i veza. Sva su plovila koja se koriste u svrhu ribarske inspekcije vlasništvo ili jednog ili drugog Ministarstva. Državni inspektor ukrcaju se na ova plovila pri obavljanju njihovih redovnih inspekcijskih aktivnosti, a u suglasnosti s Lučkom kapetanjem. Kordinacija među ovim tijelima (Državni inspektorat, Ministarstvo unutarnjih poslova i Ministarstvo pomorstva, prometa i veza) odvija se putem Županijskih savjeta, gdje zajednički odlučuju o aktivnostima koje će se provoditi na moru u dатој Županiji. Procjenjuje se da 80% inspekcije na moru provodi Pomorska policija na svojim plovilima.

18. Razjasnite točnu nadležnost svakog administrativnog tijela uključenog u nadzor i primjenu mjera iz ribarstva?

Glavno administrativno tijelo zaduženo za donošenje regulative za sektor ribarstva je Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva, odnosno njegova Uprava ribarstva. Mandat ovog tijela je predlaganje regulative, vođenje registra očeviđnika, vođenje registra povlastica za gospodarski ribolov, vođenje registra dozvola za mali ribolov, vođenje registra povlastica za uzgoj, predlaganje nacionalnih strategija na području ribarstva, strukturiranje planova gospodarenja i provođenje administrativnog nadzora i kontrole. Administrativni nadzor i kontrola provodi se kroz područne jedinice Uprave ribarstva koji su nadležni za individualne administrativne zadatke. Tržišne mjere u ribarstvu također su pod nadležnošću Ministarstva poljoprivrede i šumarstva, ali su integrirane unutar drugih Uprava. Predviđa se da će rezultati programa CARDS 2002 pomoći Upravi ribarstva kod strukturiranja u skladu sa zahtjevima koje postavlja EK. *Twinning* program ima za cilj osnaživanje Uprave ribarstva, te vertikalno i horizontalno restrukturiranje Ministarstva i Uprave prema pozitivnim iskustvima Zemalja članica.

Prema Zakonu o Državnom inspektoratu, Državni inspektorat je nadležno tijelo za provođenje inspekcijskih aktivnosti svih gospodarskih aktivnosti, uključujući i ribarstvo. Državni inspektorat nema posebne jedinice isključivo za ribarsku inspekciju. Ipak, gospodarski inspektori Državnog inspektorata ovlašteni su i sposobni obavljati rabarsku inspekciju. Glede njihove kvalificiranosti za taj posao, inspektori koji provode ribarsku inspekciju temeljito poznaju Zakona+ o morskom ribarstvu i Zakon o slatkovodnom ribarstvu, kao i podzakonske akte donešene temeljem spomenutih zakona. Državni inspektorat je ovlašten privremeno zaplijeniti dozvolu za gospodarski ribolov, privremeno zaplijeniti plovila i alate, naplatiti kaznu na mjestu prekršaja i sastaviti prekršajnu prijavu i uputiti je na nadležni sud.

Pomorska policija (Ministarstvo unutarnjih poslova) Zakonom o morskom ribarstvu je ovlašteno provoditi inspekciju na moru. Njihova je dužnost kontrola i inspekcija ribarskih aktivnosti, odnosno, da li su one u skladu s postojećom regulativom. Djelatnici pomorske policije, među ostalim, kontroliraju minimalne dozvoljene veličine, alate, ribolov u zabranjenim područjima ili za vrijeme lovostaja. Općenito, oni vrše inspekciju nad ribarskim aktivnostima kontrolirajući da li su one u skladu ss Zakonom o morskom ribarstvu i njegovih podzakonskih akata. Djelatnici Pomorske policije posjeduju temeljito znanje relevantne regulative, i ovlašteni su privremeno zaplijeniti ribolovne dozvole, alate i plovila, kao i trenutno kazniti prekršitelja te sastaviti prijavu nadležnom sudu o počinjenom prekršaju.

Lučke kapetanije (Ministarstvo pomorstva, prometa i veza) niti jednom pravnom regulativom nisu ovlašteni niti su dužni provoditi nadzor, kontrolu ili vršiti inspekciju nad ribarskim aktivnostima. Ipak, oni sudjeluju u inspekciji ribarskih aktivnosti kroz Županijske savjete koja djeluju na nivou svake Županije. Ova koordinacijska tijela koordiniraju sve aktivnosti koje se odvijaju na moru u dotoj Županiji. Gospodarski inspektor koji provodi ribarsku inspekciju može se u suglasnosti s Lučkom kapetanijom i u skladu s inicijativom Savjeta, ukrcati na plovilo Lučke kapetanije te provoditi inspekciju ribarskih aktivnosti. Ministarstvo pomorstva, prometa i veza, ovlašteno je prema Zakonu o morskom ribarstvu i Pomorskom zakoniku, dodjeljivati koncesije na pomorska dobra, što je neophodno za dobivanje povlastice za uzgoj ribe i drugih morskih organizama. U proces dodjele povlastica za obavljanje uzgoja ribe i drugih morskih organizama, osim Ministarstva poljoprivrede i šumarstva i Ministarstva pomorstva, prometa i veza, uključeno je još i Ministarstvo zaštite okoliša. To je Ministarstvo zaduženo za studije procjene utjecaja na okoliš, koje su također neophodne za dobivanje povlastice za uzgoj ribe i drugih morskih organizama.

19. Koji su glavni projekti istraživanja i praćenja stanja relevantnog sektora? Koji su njihovi ciljevi (što se njima nastoji postići?)? Da li postoji praćenje procjene ulova?

Republika Hrvatska je kroz bilateralnu suradnju s Kraljevinom Norveškom ustrojila program monitoringa demerzalnih resursa. Ovaj se program sastoji od dvanaestomjesečnog praćenja koćarskih aktivnosti na terenu u ribolovnom moru Republike Hrvatske, čime je obuhvaćeno: praćenje ulova i ribolovnog napora, ihtiološko praćenje uključujući i indeks abundancije, sastav vrsta, starosni omjeri i omjeri spolova. Ovaj je program bio i monitoring i istraživanje istovremeno jer je obuhvatio oba aspekta. Znanstveni podaci dobiveni istraživanjem bit će podloga modelima gospodarenja koćarskim aktivnostima osobito u unutrašnjem ribolovnom moru (kanalskim područjima) kao i mogućim modelima gospodarenja vanjskim ribolovnim morem (modeli gospodarenja resursima osliča i škampa). Program je otpočeo u lipnju 2002. godine, a uzorkovanje je završeno u rujnu 2003. godine. Konačni rezultati i analize dobivenih podataka očekuju se u prvom tromjesečju 2004. godine. Projekt je također obuhvatio i socio-ekonomsku analizu koćarskog ribolova u Republici Hrvatskoj. Ovaj je segment projekta rađen u bliskoj suradnji s norveškim znanstvenicima. Program je također zamišljen i kao dodatak nacionalnom sustavu očevidevnika jer omogućava provjeru točnosti podataka koji se unose u očevidevnike. Program je provođen uz upotrebu plovila za gospodarski ribolov, s tim da garantira strogu povjerljivost glede podataka o vlasnicima i plovilima, ali su podaci korišteni kao korekcijski faktor u procjeni točnosti podataka koje ribari unose u očevidevnike. Ovaj segment programa vodi se u uskoj suradnji s FAO-ovim stručnjacima koji djeluju kroz FAO AdriaMed projekt. Statistika ribarstva koja se oslanja na podatke unesene u očevidevnike u Republici Hrvatskoj, a takav se model primjenjuje i u drugim sredozemnim državama, razvija se kroz aktivnosti FAO AdriaMeda. Obzirom da hrvatski sustav očevidevnika pokriva sva plovila, a ne samo ona dužine veće od 12 metara, predviđa se da će se u budućnosti uzimati samo nasumičan uzorak plovila ispod 12 metara duljine, a da će se nastaviti s praćenjem plovila duljih od 12 metara. Drugi je projekt monitoringa razvijen kroz FAO, i on je prerastao u nacionalni monitoring resursa male plave ribe. Probni je monitoring proveden uz upotrebu sonarne opreme i u suradnji s talijanskim znanstvenicima u sjevernom Jadranu do središnje crte s obje strane. Nacionalni monitoring sada se obavlja koristeći iste metode i tehnike, a provodi se na sjevernom i srednjem Jadranu od obalne linije do središnje crte (koja je sada granica zone proširene jurisdikcije), a u južnom Jadranu od obalne linije do izobate od 200 metara dubine. Metode su kalibrirane i usuglašene s okvirima FAO AdriaMed programa i sada se koriste kao Nacionalni monitoring resursa male plave ribe u Republici Hrvatskoj. Svrha je ovog programa procijeniti stanje stokova male plave ribe sardine i inčuna u Jadranu kako bi se na temelju dobivenih znanstvenih podataka mogla osmislitи što bolja opcija

gospodarenja tim resursom. Treći važan program monitoringa provodi se na nacionalnoj razini i obuhvaća bentoske zajednice uz zapadnu obalu istarskog poluotoka. Cilj je ovog programa procijeniti stanje bentoskih zajednica, a znanstveni podaci koji bi se dobili ovim istraživanjem bili bi znanstvena podloga za moguće modele gospodarenja glede ribarskih aktivnosti uz obale zapadne Istre (jako plitak dio Jadrana, uglavnom list i plosnatice). Ostali programi monitoringa uključuju zone školjkaša i praćenje ličinki kako bi se stekao uvid u stanje i abundanciju različitih vrsta školjkaša (uglavnom kamenica i dagnja).

Glede istraživačkih projekata, Republika Hrvatska sudjeluje u praćenju koćarenja u okviru programa AdriaMed i MEDITS (FAO).

Program praćenja procjene ulova trenutno se razrađuje koristeći iskustva FAO AdriaMed-a i FAO-ovih stručnjaka, kao i rezultate demerzalnog monitoringa koji se provodi u nacionalnim vodama.

20. Postoje li ikakva udruženja proizvođača?

Glavne udruge proizvođača oformljene su pri Hrvatskoj obrtničkoj komori i Hrvatskoj gospodarskoj komori. Hrvatska gospodarska komora obuhvaća Udrugu ribarstva i ribarske industrije, čije aktivnosti obuhvaćaju: pelagijski ribolov, koćarski ribolov, uzgoj orade i brancina, uzgoj tune, proizvodnja juvenilne morske ribe, uzgoj školjkaša, uzgoj ciprinidnih vrsta riba, uzgoj salmonida i proizvodnja mlađi slatkovodnih riba, te riboprerađivačku industriju i proizvodnju ribljih konzervi. Članovi ove udruge su gospodarski ribari i uzgajivači. Druga je organizacija oformljena i djeluje u okviru Hrvatske obrtničke komore. Komora se sastoji od različitih cehova i različitih udruga. Osnovna je svrha ove organizacije zaštita i promicanje interesa obrtnika. Članovi ove organizacije su obrtnici i trgovci.

21. Postoji li neki poseban propis o informacijama za potrošače?

Ne postoje propisi za informacije potrošača vezani isključivo za ribarstvo. Ipak, postoje opći propisi o informacijama za potrošače koji su sadržani u okviru Zakona za zaštitu potrošača, i obrađeni su u relevantnim poglavlјima. Propisi o etiketiranju ribe i ribljih proizvoda sadržani su u okviru Pravilnika o kvaliteti ribe, školjkaša, ježinaca, žaba, kornjača, puževa i njihovih proizvoda (NN 53/91). Među ostalim, ovaj Pravilnik određuje sadržaj deklaracije za ove proizvode. Deklaracija bi trebala sadržavati ime proizvoda, njegovo trgovačko ime, ako postoji; ime proizvođača i njegova sjedišta; datum proizvodnje u šestoznamenkastom obliku; kategorija kvalitete; neto masa proizvoda; podatke o aditivima ako postoje; količina i vrsta nutritivnih aditiva ako postoje; podatke o postotnom udjelu svake komponente; rok trajanja i ostale informacije za potrošače.

22. Postoji li ikakav tržišni standard?

Marketinški standardi za proizvode ribarskog sektora u Republici Hrvatskoj propisani su Pravilnikom o kvaliteti ribe, školjkaša. Ježinaca, žaba, kornjača i puževa i proizvoda od tih organizama (NN 53/91) i njegovom Izmjenom (NN 96/97). Ovaj Pravilnik propisuje standarde veličinskih kategorija, stupnja kvalitete i tipove proizvoda. Riba plasirana na tržište Republike Hrvatske klasificira se prema tipu kao mala plava riba; velika plava riba; bijela riba; hrskavičnjače i miješana riba. Mala plava riba, bijela riba i hrskavičnjače prema veličini se klasificiraju u tri kategorije, koje se definiraju prema broju jedinki u

kilogramu ribe, dok se velika plava riba klasificira u dvije kategorije. Tržišni standardi kvalitete propisani su za sve riblje vrste, između ostalih parametara i miris, boju očiju i prozirnost, vlažnost škrga, kožu i ljske, sadržaj sluzi, boju i konzistentnost mesa i analnog otvora.

23. Potrebno je dostaviti još podataka o proširenju jurisdikcije na moru u svjetlu znanstvenih istraživanja. Koje su vjerojatne posljedice? Na koji se tip istraživanja odnosi?

Glede istraživačkih aktivnosti na polju ribarstva u proširenoj zoni, Republika Hrvatska nastavit će sa suradnjom na multilateralnim i bilateralnim projektima, a pod okriljem Opće ribarske komisije za Sredozemlje. Republika Hrvatska može provoditi nacionalne istraživačke projekte na sličan način kao što je to dosad radila i u teritorijalnom moru, i podupirat će zajedničke istraživačke projekte definirane kroz regionalne ili subregionalne forume. Glede ostalih istraživanja, na području zone proširene jurisdikcije primjenjivat će se ista pravila koja trenutno vrijede i za teritorijalno more, što znači da će se bilo koje istraživanje inozemnih istraživača, bilo na osnovi bilateralne ili multilateralne inicijative, morati odobriti od strane nadležnih tijela. Republika Hrvatska će i dalje podupirati istraživanja kao baze zdravog sustava gospodarenja različitim resursima., te je otvorena za nove inicijative i daljnji razvoj znanstvene suradnje na razini bazena.

24. Potrebno je dostaviti karte i tablične prikaze s mogućim vanjskim i lateralnim granicama zaštićene ekološko-ribolovne zone, ako takve postoje.

Zaštićeni ekološko ribolovni pojas Republike Hrvatske obuhvaća morski prostor od vanjske granice teritorijalnog mora u smjeru pućine do njegove vanjske granice dopuštene općim međunarodnim pravom. Vanjske granice zaštićenog ekološko-ribolovnog pojasa Republike Hrvatske utvrdit će se međunarodnim ugovorima o razgraničenju s državama čije obale leže sučelice ili bočno u odnosu na hrvatsku obalu.

Do sklapanja međunarodnih ugovora o razgraničenju, vanjska granica zaštićenog ekološko-ribolovnog pojasa Republike Hrvatske privremeno će slijediti crtu razgraničenja epikontinentalnog pojasa uspostavljenu Sporazumom između SFRJ i Talijanske Republike o razgraničenju epikontinentalnog pojasa iz 1968. godine a kod bočnog razgraničenja crtu koja slijedi smjer I nastavlja se na privremenu crtu razgraničenja teritorijalnog mora kako je utvrđeno Protokolom o privremenom režimu uz južnu granicu između Republike Hrvatske i Srbije i Crne Gore iz 2001. godine.

POGLAVLJE 9 – PROMET

1. Ograničivači brzine (Direktiva 92/6 izmjenjena i dopunjena Direktivom 2002/85):koji je sadržaj hrvatskog zakonodavstva na tom području? (Zakon o sigurnosti prometa na cestama, Pravilnik o tehničkim uvjetima koje moraju zadovoljavati vozila u cestovnom prometu).

Pitanje ograničivača brzine regulirano je Zakonom o sigurnosti prometa na cestama (NN 53/96) i Pravilnikom o tehničkim uvjetima vozila u prometu na cestama (NN 59/98). Članak 47. navedenog Pravilnika propisuje da autobusi i teretna motorna vozila koja sudjeluju u međunarodnom cestovnom prometu, kao i motorna vozila za prijevoz

opasnih tvari (ADR vozila), koja se prvi puta registriraju u Republici Hrvatskoj, kao i radi homologacijskih uvjeta, trebaju imati ugrađen ograničivač brzine.

To se odnosi na teretna motorna vozila ukoliko im je najveća dopuštena masa jednaka ili veća od 12 tona i na autobuse ukoliko im je najveća dopuštena masa jednaka ili veća od 10 tona.

Brzina ograničena ograničivačem brzine ne smije biti veća od 85 km/h za teretna motorna vozila, odnosno 100 km/h za autobuse. Dopušteno odstupanje od namještenog limita brzine iznosi +5 km/h.

Ova odredba odnosi se na teretna motorna vozila i autobuse koji su prvi puta registrirani u Republici Hrvatskoj od 1. siječnja 1999. godine.

Direktiva 92/6 je ugrađena u hrvatske propise i primjenjuje se.

2. Vozačke dozvole: nedostaju podaci o obrascu vozačke dozvole, te o teoretskom i praktičnom dijelu vozačkog ispita.

Vozačka dozvola izdaje se na trodijelnom obrascu ružičaste boje koji otvoren ima dimenzije 222x105 mm, a savijen 74x105 mm.

Vozačka dozvola sadrži sljedeće podatke:

- podatke o vozaču (ime i prezime, datum i mjesto rođenja te prebivalište),
- naziv policijske uprave, odnosno policijske postaje koja je izdala vozačku dozvolu,
- potpis ovlaštene osobe ovjeren pečatom,
- datum izdavanja dozvole,
- datum do kojeg važi dozvola,
- potpis vozača,
- fotografija vozača,
- registarski broj,
- serijski broj,
- kategorije (A, B, C, D, E) i vrste vozila (F, G, H),
- rubriku «Napomena» u koju se upisuju eventualna ograničenja (ograničena zdravstvena sposobnost, zabrana upravljanja).

Podaci u dozvoli ispisuju se pisačem sustava za automatsku obradu podataka, a fotografija se pričvršćuje ljepljenjem zaštitne folije preko stranice dozvole gdje se fotografija nalazi.

Kategorija, odnosno vrsta vozila za koju se dozvola izdaje ovjerava se pečatom policijske uprave, odnosno policijske postaje, potpisom ovlaštene osobe te upisivanjem datuma polaganja vozačkog ispita, a ostala polja se perforiraju.

Kada se dozvola izdaje na osnovu strane vozačke dozvole, umjesto datuma polaganja vozačkog ispita upisuje se datum izdavanja strane vozačke dozvole.

Organiziranje i provedba vozačkih ispita na cijelom teritoriju države, kao i ostale ovlasti u djelatnosti osposobljavanja vozača povjereni su 1992. godine Hrvatskom autoklubu od strane Ministarstva prosvjete i športa.

Vozački ispit se sastoji od tri posebna ispita iz nastavnih predmeta:

- Prometna i sigurnosna pravila,
- Pružanje prve pomoći osobama ozlijedjenim u prometnoj nezgodi i
- Upravljanje vozilom na motorni pogon.

Hrvatski autoklub određuje mjesto, vrijeme i datum polaganja ispita i o tome obavještava autoškolu koja je osposobljavala kandidate.

Od prijave do trenutka polaganja ne smije proteći duže od 21 dan. Kandidat za vozača mora prije upisa u autoškolu pribaviti uvjerenje o duševnoj i tjelesnoj sposobnosti za vozača i prilikom upisa u autoškolu za vozača B kategorije vozila ne smije biti mlađi od 17 godina i 9 mjeseci.

Ispit iz nastavnog predmeta Prometna i sigurnosna pravila provodi se testom koji traje 60 minuta i ima 30 pitanja. Pitanja nisu jednako vrednovana (od 1 do 7 bodova).

Ukupno se može postići 100 bodova, a za prolaz na ispit treba postići 90 % bodova.

Ispitne testove priprema i tiska Hrvatski autoklub.

Ispit iz nastavnog predmeta Pružanje prve pomoći osobama ozlijedjenim u prometnoj nezgodi polaze se individualno, a obvezno prije početka osposobljavanja iz nastavnog predmeta Upravljanje vozilom na motorni pogon. Sastoji se od 3 pitanja koje kandidat izvlači metodom slučajnog izbora iz ukupne mase pitanja. Jedno ispitno pitanje odnosi se na teorijski, a dva na praktični dio ispita.

Ispit iz nastavnog predmeta Upravljanje vozilom na motorni pogon polaze se u pravilu na vozilu na kojem se kandidat osposobljavao, osim kod ispita za vozača A kategorije vozila i vozača traktora, koji se mogu polagati i na vozilima kandidata. Ispit iz tog nastavnog predmeta polaze se kao posljednji dio vozačkog ispita individualno u prometu na cesti.

Ispit za vozače vozila A, B, C, D i C+E kategorije te za vozače traktora (G) i tramvaja (F) kategorije vozila traje dok ovlašteni ispitivač ne procjeni da li je kandidat osposobljen za sigurno i samostalno upravljanje vozilom u prometu na cesti, ali u pravilu ne dulje od 30 minuta.

Ispit za pojedinu kategoriju ili vrstu vozila najduže traje do 45 minuta, a za kategoriju D i tramvaj do 60 minuta.

Vozačke ispite provode ovlašteni ispitivači Hrvatskog autokluba, a u vozilu je uz kandidata instruktor vožnje koji je kandidata osposobljavao i, po potrebi, odgovorna osoba Hrvatskog autokluba ili osoba koja obnaša poslove stručnog nadzora nad provedbom vozačkih ispita.

Tijekom ispita ovlašteni ispitivač postupa po programu provedbe ispita i obvezno ispunjava Ispitni list za vožnju kojega također priprema i tiska Hrvatski autoklub, a po završenom ispit u ovlašteni ispitivač kandidatu saopćava ocjenu i zapažanja o vožnji.

Godišnje oko 50.000 osoba položi vozački ispit i dobije uvjerenje Hrvatskog autokluba o položenom ispit, čime stječu uvjete za izdavanje vozačke dozvole od strane nadležnih policijskih organa.

Prosječna prolaznost na vozačkom ispit u prvom pokušaju iz nastavnog predmeta Prometna i sigurnosna pravila je 48%, iz nastavnog predmeta Pružanje prve pomoći osobama ozlijeđenim u prometnoj nezgodi je 82%, a iz nastavnog predmeta Upravljanje vozilom na motorni pogon 56%.

3. Težina i dimenzije: potrebni su podaci o najvećoj dopuštenoj masi osovine.

Osovinsko opterećenje vozila odnosno skupa vozila u stanju mirovanja na vodoravnoj podlozi ne smije prelaziti:

Jednostrukе osovine:

a) jednostruka slobodna osovina	100 kN
b) jednostruka pogonska osovina	115 kN

Dvostrukе osovine prikolice i poluprikolice:

Zbroj opterećenja osovina dvostrukе osovine ne smije prijeći, ako je razmak (d) između osovina:

a) manji od 1,0 m ($d < 1,0 \text{ m}$)	110 kN
b) od 1,0 m do manje od 1,3 m ($1,0 \text{ m} \leq d < 1,3 \text{ m}$)	160 kN
c) od 1,3 m do manje od 1,8 m ($1,3 \text{ m} \leq d < 1,8 \text{ m}$)	180 kN

Trostrukе osovine:

Zbroj opterećenja trostrukе osovine ne smije prijeći, ako je razmak (d) između susjednih osovina:

a) do 1,3 m ($d \leq 1,3 \text{ m}$)	210 kN
b) veći od 1,3 m do 1,4 m ($1,3 \text{ m} < d \leq 1,4 \text{ m}$)	240 kN
c) veći od 1,4 m do 1,8 m ($1,4 \text{ m} < d < 1,8 \text{ m}$)	270 kN

Višestrukе osovine:

Osovinsko opterećenje svake pojedine osovine kod višestrukih osovina ne smije prijeći, ako je razmak (d) između osovina:

a) manji od 1,0 m ($d < 1,0 \text{ m}$)	60 kN
b) od 1,0 m do 1,3 m ($1,0 \text{ m} \leq d < 1,3 \text{ m}$)	70 kN
c) od 1,3 m do 1,4 m ($1,3 \text{ m} \leq d < 1,4 \text{ m}$)	80 kN
d) od 1,4 m do 1,8 m ($1,4 \text{ m} \leq d < 1,8 \text{ m}$)	90 kN

Dvostrukе osovine motornih vozila:

Zbroj opterećenja osovina po dvostrukoj osovini ne smije prijeći, ako je razmak (d) između osovina:

a) manji od 1,0 m ($d < 1,0 \text{ m}$)	115 kN
b) od 1,0 m do manje od 1,3 m ($1,0 \text{ m} \leq d < 1,3 \text{ m}$)	160 kN
b) od 1,3 m do manje od 1,8 m ($1,3 \text{ m} \leq d < 1,8 \text{ m}$)	180 kN*

* Odnosno 190 kN ako je pogonska osovina opremljena duplim gumama i zračnim ogibljenjem.

4. Može li Hrvatska odgovoriti na pitanje kako se provode pravila tržišnog natjecanja i tko ih provodi?

Pravila tržišnog natjecanja postavljena su Zakonom o zaštiti tržišnog natjecanja (NN 122/03), a nadležnost nad provođenjem ovog Zakona ima Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja. Po pojedinim prometnim granama postoje određene specifičnosti određene posebnim zakonima:

- a) cestovni promet:

Postojeća regulativa vezana na cestovnu infrastrukturu i cestovni prijevoz nema posebnih odredbi o zaštiti tržišnog natjecanja.

- b) željeznički promet:

Ne postoji poseban zakon koji regulira tržišno natjecanje između pružatelja usluga željezničkog prijevoza, budući da usluge željezničkog prijevoza trenutno pruža jedino željezničko poduzeće u Republici Hrvatskoj, koje je u 100% vlasništvu države. Novim Zakonom o željeznici (NN 123/03), koji će stupiti na snagu 1. siječnja 2005. godine, otvorena je mogućnost pristupa tržištu i drugim željezničkim operaterima, a ravnopravnost kod dodjele trasa biti će regulirana od strane nezavisnog regulatornog tijela. Regulatorno tijelo osnovat će se posebnim zakonom, dok će detaljna razrada načina dodjele trasa i zaračunavanje naknada za korištenje željezničke infrastrukture biti uređeni podzakonskim propisima, do stupanja na snagu novog Zakona o željeznici.

- c) promet unutarnjim plovnim putovima:

Zakon o plovidbi unutarnjim vodama (NN 19/98 i 151/03) regulira tržišno natjecanje u području unutarnje plovidbe. Navedeni zakon u članku 135. stavku 2. određuje da strani brodar može obavljati prijevoz između hrvatskih luka samo na temelju posebne dozvole, a u članku 139. propisuje da strani brodar može obavljati međudržavni prijevoz na plovnom putu međunarodnog i međudržavnog značaja za i iz luka otvorenih za međunarodni promet, uz uvjet uzajamnosti glede opsega i količine stvari koje se prevoze u odnosu na domaće brodare.

- d) pomorski promet:

U području pomorskog prijevoza, sukladno Zakonu o otocima (NN 34/99 i 32/02) i Zakonu o javnom prijevozu u linijskom obalnom pomorskom prometu (NN 131/97), putem javnog nadmetanja odabiru se brodari za sve novouspostavljene putničke linije između luka u Republici Hrvatskoj.

Ovisno o značaju linije, natječaj provodi Ministarstvo pomorstva prometa i veza za linije od državnog značaja odnosno županije i jedinice lokalne samouprave za linije od županijskog ili lokalnog značaja.

Na međunarodnim putničkim i teretnim linijama postoji tržišno natjecanje i omogućeno je održavanje međunarodnih linija svim brodarima ukoliko udovolje međunarodnim uvjetima sigurnosti plovidbe.

Stranim brodarima dozvoljen je prijevoz stvari i putnika iz jedne hrvatske luke u drugu (kabotaža) ukoliko nema zainteresiranih domaćih brodara.

- e) zračni promet:

Posebni propisi koji reguliraju tržišno natjecanje između pravnih subjekata u zračnom prometu su Zakon o zračnom prometu (NN 132/98), poglavito Glava 2. Zakona, kojim zakonom se reguliraju i uvjeti za obavljanje prijevoza i drugih djelatnosti u zračnom

prometu, i Pravilnik o uvjetima i načinu izdavanja svjedodžbe o sposobnosti 9A JAR-OPS 1 (NN 31/01), nadležnost nad kojim ima Ministarstvo pomorstva, prometa i veza. Sva trgovačka društva (zračni prijevoznici, zračne luke, Hrvatska kontrola zracne plovidbe) koja posluju u zračnom prometu dužna su poslovati prema Zakonu o trgovačkim društvima (NN 111/93, 34/99, 52/00 i 118/03) i općim pravilima gospodarskog poslovanja.

5. Potrebna su dodatna objašnjenja o pravilima koja reguliraju državne potpore kako bi se odredila njihova usklađenost s pravnom stečevinom EZ.

Pravila dodjeljivanja državnih potpora propisana su Zakonom o državnim potporama (NN 47/03), a nadležnost nad provođenjem ovog Zakona vrši Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja. Operacionalizacija aktivnosti dodjeljivanja i realiziranja sredstava iz Državnog proračuna regulirana je Zakonom o državnom proračunu (NN 96/03) i Zakonom o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske (NN 154/02), a u nadležnosti je Ministarstva financija. U odnosu na posebne odredbe koje su prisutne u zakonima kojima se u Republici Hrvatskoj reguliraju pojedine prometne grane dajemo dodatna objašnjenja za svaku vrstu prometa:

- a) cestovni promet:

Propisi koji reguliraju cestovni prijevoz ne uređuju pitanje državnih potpora. Državne potpore u cestovnom prijevozu postoje (što je već detaljno objašnjeno) samo u sklopu prijevoza reguliranog odredbama Zakona o otocima (NN 34/99 i 32/02).

- a) željeznički promet:

HŽ – Hrvatske željeznice d.o.o, kao jedini željeznički operater korisnik je državnih subvencija u užem smislu, ali i ostalih oblika potpora.

Od indirektnih subvencija koje se dodjeljuju HŽ-u prisutno je izdavanje državnih jamstava za kreditna zaduženja na domaćem i inozemnom finansijskom tržištu i aktivnosti preuzimanja otplate kredita dospjelih na naplatu, čija je namjena financiranje željezničke infrastrukture.

Osnovni kriteriji financiranja HŽ-a na teret Državnog proračuna Republike Hrvatske temelje se na člancima 4. i 9. postajećeg Zakona o hrvatskim željeznicama (NN 53/94 i 162/98), a nakon stupanja na snagu novog Zakona o željeznici (NN 123/03) temeljiti će se na člancima 31. i 32. toga zakona.

- c) promet unutarnjim plovnim putovima:

Državne potpore poduzećima u unutarnjoj plovidbi s ratom zahvaćenih područja dodjeljuju se isključivo na temelju Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske, a ostvaruju se preko Ministarstva pomorstva, prometa i veza, tj. putem Uprave unutarnje plovidbe.

- d) pomorski promet:

Potpore države u segmentu pomorskog prijevoza odnose se na omogućavanje razvitka otoka tako da se subvencioniraju nerentabilne redovite domaće linije između otoka i kopna i otoka međusobno, jer je intencija da se uvjeti života na otocima približe uvjetima života na kopnu, tako da je cijena prijevoza putnika izjednačena cijeni prijevoza na kopnu (definirano Zakonom o otocima i Zakonom o javnom prijevozu u linijskom obalnom pomorskom prometu).

Također je omogućena potpora za poticaj brodskog teretnog prometa preko hrvatskih luka kroz održavanje redovitog feeder i kontejnerskog servisa za prekrcajne luke u Mediteranu, za što se putem međunarodnog natječaja odabire brodar.

e) zračni promet:

Opće državne potpore za zračni promet osiguravane su u državnom proračunu za svaku kalendarsku godinu, isplaćivane su preko Ministarstva pomorstva, prometa i veza, a dodjeljivane su na temelju zahtjeva izvanproračunskih korisnika, za troškove koje nisu mogli podmiriti iz svojih vlastitih prihoda.

Pružanje pomoći subjektima u zračnom prometu u gospodarskom poslovanju ostvaruje se i izdavanjem državnih jamstava za kreditna zaduženja.

6. Sukladno drugom odlomku na 25. stranici kada se uspostavlja nova linija ili neki drugi prijevoznik namjerava koristiti postojeću liniju, a zračni prijevoznici ne mogu postići sporazum, Ministarstvo će rješenjem odrediti prijevoznika koji će obavljati promet na liniji za koju nije postignut sporazum. Koja pravila se primjenjuju u tom postupku koji provodi Ministarstvo? Radi li se o neutralnom i transparentnom postupku? Postoji li pravo žalbe?

U slučaju sukoba interesa hrvatskog zračnog prijevoznika i stranog zračnog prijevoznika o uspostavljanju linije u međunarodnom zračnom prometu, kapacitet koji se treba ponuditi i učestalost prijevoza koji trebaju obaviti određeni zračni prijevoznici obiju ugovornih stranaka dogоворит će zrakoplovne vlasti tih ugovornih stranaka, sukladno odredbama dvostranih (bilateralnih) ugovora između tih dvaju zemalja.

Nadalje, odredbe dvostranih sporazuma propisuju ukoliko između ugovornih stranaka dođe do bilo kakvog nesporazuma ili spora glede tumačenja ili primjene Sporazuma o zračnom prometu, ili njegovog Dodatka, ugovorne stranke će u prvom redu nastojati riješiti taj spor međusobnim pregovorima.

Ukoliko ugovorne stranke ne dođu do rješenja pregovorima, iste se mogu sporazumjeti da o sporu zatraže savjetodavno mišljenje neke osobe ili tijela.

Ako ugovorne stranke ne dođu do rješenja sukladno gore navedenom, spor se može podnijeti, na zahtjev bilo koje ugovorne stranke, Arbitražnom sudu, koji se sastoji od tri arbitražna suca. Svaka ugovorna stranka određuje jednog arbitražnog suca, a o izboru trećeg se potom dogovaraju dva već određena arbitražna suca, pod uvjetom da treći arbitar nije državljani jedne od ugovornih stranaka. Ako se o izboru arbitražnog suca ne postigne suglasnost unutar predviđenog roka, bilo koja ugovorna stranaka može zatražiti od predsjednika Vijeća ICAO-a da imenuje arbitražnog suca ili arbitražne suce.

U slučaju sukoba interesa dvaju hrvatskih zračnih prijevoznika o uspostavljanju linije u zračnom prometu unutar Republike Hrvatske, Ministarstvo pomorstva, prometa i veza rješenjem određuje prijevoznika koji će obavljati promet na toj liniji. U postupku donošenja rješenja o određivanju prijevoznika koji bi trebao obavljati promet na spomenutoj liniji, Ministarstvo će se rukovoditi kriterijima potrebe tržišta za koje se linija uspostavlja, ostvarenom kvalitetom i kvantitetom povezanosti, valorizacijom dosadašnjih ulaganja, kao i stečenim pravima zračnog prijevoznika.

Prema Zakonu o općem upravnom postupku rješenje je akt koji se donosi u upravnom postupku odnosno kojim se meritorno odlučuje o pravu ili obvezi određene stranke u upravnoj stvari. Donošenje rješenja stoga predstavlja najvažniju fazu upravnog postupka, a koji je definiran Zakonom o općem upravnom postupku.

Potrebno je napomenuti da je prema Zakonu o općem upravnom postupku moguće podnijeti žalbu protiv rješenja Ministarstva u zakonom propisanim slučajevima. U slučaju

da žalba ipak nije dopuštena, sukladno Zakonu o upravnim sporovima propisano je da se pred Upravnim sudom protiv rješenja Ministarstva može pokrenuti upravni spor.

7. Pitanja koja se odnose na naplate usluga zračnih luka obično su uređena odredbama bilateralnih sporazuma o zračnom prometu. Prema dostavljenim podacima može se zaključiti da naplate usluga zračnih luka određuju zračne luke samostalno. Na koji način se primjenjuju odredbe bilateralnih sporazuma o uslugama u zračnom prometu?

Iako su zračne luke ovlaštene samostalno određivati cijenu svoje usluge, one su, sukladno bilateralnim sporazumima, dužne takve usluge pružiti svim korisnicima pod jednakim uvjetima.

8. Hrvatska još nije punopravna članica JAA. Koje tijelo je odgovorno za sigurnosne preglede? Koje su osnovne razlike između hrvatskih propisa o radnom vremenu članova posade zrakoplova i odgovarajućeg zakonodavstva Zajednice (Direktiva 2002/79)?

Za nadzor sigurnosti zračnog prometa u Republici Hrvatskoj nadležna je Uprava zračnog prometa Ministarstva pomorstva, prometa i veza, Odjel letačkih operacija i sigurnosti zračnog prometa i Odjel aerodroma i zaštite zračnog prometa, koja Uprava provodi "audit" zračnih subjekata.

Pored toga, unutar Ministarstva pomorstva, prometa i veza postoji i Uprava inspekcijskih poslova u čijem je sastavu Odjel civilne zrakoplovne inspekcije koji provodi inspekcijski nadzor sigurnosti zračnog prometa, propisan člancima 144. do 155. Zakona o zračnom prometu.

Prema Pravilniku o radnom vremenu članova posade (NN 68/00) vrijeme leta bilo kojeg člana posade ne smije tijekom kalendarske godine prelaziti 1000 sati, što je različito u odnosu na propise Europske unije, Direktivu 2000/79, prema kojoj je vrijeme leta limitirano na 900 sati.

Radno vrijeme, sukladno Pravilniku o radnom vremenu članova posade, ne smije iznositi više od 210 sati tijekom 30 uzastopnih dana, niti više od 1800 sati tijekom kalendarske godine, za razliku od odredbi Europske unije, Direktive 2000/79, prema kojoj radno vrijeme tijekom kalendarske godine ne smije iznositi više od 2000 sati.

Za razliku od odredbi Direktive 2000/79 pitanje godišnjih odmora nije regulirano Pravilnikom već se to pitanje rješava unutarnjim aktima operatora i sklapanjem ugovora sa sindikatima, uz poštivanje minimuma koji su propisani Zakonom o radu.

Pravilnikom o radnom vremenu članova posade regulira se dnevni odmor članova posade u trajanju od najmanje 11 sati. Osim toga, sukladno Pravilniku, svakom članu posade mora se osigurati neprekinuto vrijeme odmora u trajanju od 36 sati, koje mora započeti najmanje jednom unutar razdoblja od 7 uzastopnih dana.

9. Prema dobivenim informacijama možemo zaključiti da je samostalni Odjel za istraživanje zrakoplovnih nesreća odgovoran za koordinaciju postupaka istraživanja i administrativnog praćenja izvještaja, podataka i statistike. Nije jasno je li navedeno tijelo odgovorno i za istraživanje nesreća i nezgoda u civilnom zrakoplovstvu. Molimo objasnite moraju li se prijaviti sve vrste nesreća i nezgoda i koje tijelo ili tijela su odgovorna za ocjenjivanje izvještaja i poduzimanje odgovarajućih mjera.

Sukladno članku 123. Zakon o zračnom prometu (NN 132/98) Povjerenstvo za istraživanje nesreća je tijelo koje ispituje nesreće zrakoplova i predlaže mjere za sprečavanje nesreća, te je samostalno u svom radu i izravno odgovara nadležnom ministru. Predsjednika i članove Povjerenstva za istraživanje nesreća, posebno za svaku nesreću, imenuje ministar s popisa zrakoplovnih stručnjaka. Popis stručnjaka za svaku kalendarsku godinu utvrđuje ministar na prijedlog zainteresiranih tijela državne uprave i pravnih osoba iz područja zračnog prometa. Ako je u nesreći sudjelovalo strani zrakoplov, Ministarstvo pomorstva prometa i veza omogućit će da istraživanju nesreće budu nazočni predstavnici zrakoplovnih tijela, odnosno tijela države registracije zrakoplova, države operatora zrakoplova, države proizvođača zrakoplova i države čiji su putnici nastradali u nesreći, ako one to zahtijevaju. Radu Povjerenstva za istraživanje nesreće može biti nazočan predstavnik operatora zrakoplova, odnosno vlasnik zrakoplova, a ako je do nesreće došlo na aerodromu, i predstavnik operatora aerodroma. Povjerenstvo za istraživanje nesreće obvezno je izvješće o nesreći dostaviti Ministarstvu, koje Ministarstvo dostavlja državnom odvjetništvu i drugim gore navedenim zainteresiranim tijelima.

U slučaju da je u nesreći sudjelovalo i vojni zrakoplov, Povjerenstvo za istraživanje nesreća imenuju ministri nadležni za poslove prometa i za poslove obrane.

Svako ugrožavanje sigurnosti zrakoplova kao i nesreće zrakoplova, prema Zakon o zračnom prometu (NN 132/98), moraju biti temeljito ispitani i analizirani poradi utvrđivanja činjenica i okolnosti pod kojima su se dogodili, te poradi poduzimanja mjera za sprečavanje novih ugrožavanja sigurnosti zrakoplova i nesreća zrakoplova.

10. U posljednjem odlomku pitanja broj 11, navodi se da " HKZP ne naplaćuje usluge nacionalnoj zrakoplovnoj kompaniji i stranim zrakoplovima na temelju uzajamnosti. Molimo objasnite koje vrste zrakoplova ulaze u navedene kategorije.

Radi pojašnjenje termina "državni zrakoplov", prema Zakonu o zračnom prometu državnim zrakoplovima smatraju se, u skladu s međunarodnim ugovorima, zrakoplovi koji se upotrebljavaju u vojne, carinske ili policijske svrhe. U prijevodu teksta na engleski jezik nije se koristila standardna terminologija u zrakoplovstvu, te je stoga pojam "državni zrakoplov" preveden kao "Croatian national aircraft", odnosno "foreign aircraft", a ne kao "state aircraft" što je uobičajen termin korišten u zrakoplovstvu.

Sukladno tome naš odgovor glasi: " HKZP d.o.o. prihode ostvaruje iz naknada od korisnika za uporabu uređaja i usluga društva, koje se utvrđuju sukladno pravilima donesenim od strane EUROCONTROL-a, i iz sredstava državnog proračuna Republike Hrvatske, koja se uplaćuju temeljem posebnog ugovora između HKZP d.o.o. i Vlade RH za nenaplaćivanje pružanja usluga za državne zrakoplove RH i strane državne zrakoplove na temelju uzajamnosti."

11. Molimo navedite podatke o trenutnom statusu Hrvatske i njenom odnosu prema CEATS konvenciji.

Kako iz pitanja nije jasno traži li se status Republike Hrvatske u odnosu na CEATS Agreement ili EUROCONTROL Revised Convention, očitujuemo se kako slijedi:

U srpnju 2003. godine održan je sastanak predstavnika Agencije EUROCONTROL-a s Ministrom pomorstva, prometa i veza Republike Hrvatske, vezano uz ratifikaciju "Revised Convention" i "CEATS Agreement". Ministar je pojasnio da je proces ratifikacije "Revised Convention" već započeo. Nadalje, dogovoreno je da će Agencija

EUROCONTROL-a dati potporu pripremama procesa ratifikacije "CEATS Agreement" i njegovog usvajanja od strane Vlade Republike Hrvatske.

Republika Hrvatska kao potpisnica "CEATS Agreement" ističe svoje želje da ovaj sporazum bude uspješno realiziran, kao i svoju spremnost da pridonesi njegovoj realizaciji i implementaciji.

Još uvijek nije detaljno razjašnjeno pitanje usklađenosti CEATS projekta s procesom europske harmonizacije i unifikacije, posebno u domeni finansijske implikacije svake zemlje. Potrebno je utvrditi jasne finansijske obveze država članica CEATS-a, kao i finansijski utjecaj na nacionalni sustav HKZP-a.

Želimo napomenuti da je HKZP u ovome trenutku u realizaciji projekta modernizacije koji je izrađen, te je dobio pozitivnu suglasnost EUROCONTROL-a, a financira se od strane dvije europske finansijske institucije – EBRD i EIB.

12. Može li Hrvatska dostaviti nacrt studije "Koncepcija strategije razvoja zračnog prometa u Republici Hrvatskoj"?

Dokument "Koncepcija strategije razvoja zračnog prometa u Republici Hrvatskoj" je u ovom trenutku još u fazi izrade, te postoji samo grubi nacrt osnovnih smjernica teksta, koji trećoj strani ne može predstavljati okvirnu informaciju iz koje bi se mogli izvući zaključci, te stvoriti osnovni pregled budućeg razvoja zračnog prometa u Republici Hrvatskoj. Izrada dokumenta povjerena je Institutu prometa i veza. Prva verzija dostavljenog nacrta nije u dovoljnoj mjeri sagledala učinke rasta zračnog prometa u Republici Hrvatskoj, te nije pratila sve smjernice i trendove sukladno aktivnostima EU.

POGLAVLJE 10 - OPOREZIVANJE

1. Koji ste omjer dospjelog poreza primili u 2002. g.?

Red. broj	VRSTA POREZA	% prikljen u roku	% prikljen nakon roka	% uopće neprikljen
1	2	3	4	5
1	POREZA NA DODANU VRIJEDNOST	85	12	3
2	TROŠARINE	90	9	1
3	POREZ NA DOBIT	80	17	3

2. Kako procjenjujete udio sive ekonomije i kako je izračunavate?

Mjerenje sive ekonomije u Republici Hrvatskoj provedeno je u sklopu projekta Instituta za javne financije od 2001. godine pod nazivom Neslužbeno gospodarstvo u Republici Hrvatskoj 1990-2000. godine. Projekt se nadovezuje na mjerenje sive ekonomije iz 1996. godine (za razdoblje 1990-1995.), a proveden je po zahtjevu i uz potporu Ministarstva finansija, Porezne uprave.

U sklopu projekta primijenjene su različite metode mjerenja kao što su mjerenje metodom neusklađenosti nacionalnih računa, mjerenja monetarnim metodama i metodom potrošnje električne energije, mjerenje prilagođenom Eurostat metodom, procjenom porezne evazije, procjenom neslužbenog gospodarstva u pojedinim djelatnostima (poljoprivredi, industriji i trgovini) te procjenom neslužbenog gospodarstva u turizmu i u vanjskoj trgovini.

Različite metode procjene dale su i različite rezultate koje možemo sažeti u slijedeće:

Metoda neusklađenosti nacionalnih računa pokazuje rast neslužbenog gospodarstva ili sive ekonomije od 1990. do 1993. godine kada je dosegnuo gotovo 37% bruto društvenog proizvoda (BDP), te nakon 1993. godine bilježi stalni pad do malo manje od 7% BDP-a u 2000. godini. U razdoblju 1990-1995. neslužbeno gospodarstvo iznosilo je prosječno oko 25%, a u razdoblju 1996-2000. prosječno oko 10% BDP-a prema navedenoj metodi. Eurostat metoda i metoda procjene porezne evazije podudaraju se s dobivenim pokazateljima metodom neusklađenosti nacionalnih računa.

Razina sive ekonomije mjerena monetarnim metodama i metodom potrošnje električne energije kreće se u razdoblju 1995-2000. godine između 22% i 34%, međugodišnje varijacije su vrlo visoke, ali se pokazuje trend rasta sive ekonomije do 1999. godine te pad tek u 2000. godini. Razlike u visini procjena objašnjavaju se na način da monetarne metode redovito daju više, a metode na temelju neusklađenosti sustava nacionalnih računa niže rezultate. Pretpostavlja se da su razlike u trendu posljedica manjkavosti primjenjene monetarne metode te će u novijim istraživanjima monetarne metode trebati prilagoditi hrvatskim prilikama i razmatranjem obuhvatiti šire monetarne aggregate kako bi se dobila preciznija slika. Procjene sive ekonomije prema sektorima potvrđile su ključnu tezu projekta da brzina tranzicije određuje visinu neslužbenog gospodarstva. U trgovini se ono smanjuje, u poljoprivredi stagnira, a u industriji raste.

Bez obzira na različite iskazane rezultate učešća sive ekonomije u ukupnom BDP-u, provedeno istraživanje upućuje na smanjenje sive ekonomije do 2000. godine. Istraživanja učešća sive ekonomije provode se, u pravilu, svakih nekoliko godina te se za tekuće razdoblje očekuju odnosno planiraju u narednim godinama.

3. Objasnite organizaciju i opremljenost vašeg poreznog nadzora i njegovo djelovanje?

Nadalje, koja je vaša strategija nadzora kod PDV-a, direktnih poreza i trošarina? U skladu s navedenim, navedite koje državno tijelo (ili tijela) određuje cjelokupnu strategiju nadzora i koje su glavne karakteristike te strategije.

Porezna uprava je upravna organizacija u sastavu Ministarstva financija, a osnovne ustrojstvene jedinice su Središnji ured sa sjedištem u Zagrebu i 20 područnih ureda Porezne uprave. U Središnjem uredu Porezne uprave formirana je Služba za nadzor na čelu koje je pomoćnik ravnatelja Porezne uprave. U Službi za nadzor u Središnjem uredu Porezne uprave zaposlena su ukupno 24 službenika, a Služba se sastoji od četiri odjela:

- Odjel za nadzor velikih poreznih obveznika,
- Odjel za nadzor srednjih i malih poreznih obveznika,
- Odjel za nadzor institucija finansijskog tržišta i
- Odjel za nadzor igara na sreću, zabavnih i nagradnih igara.

Služba za nadzor u Središnjem uredu Porezne uprave zadužena je za koordinaciju provođenja i provođenje inspekcijskog nadzora u cilju jedinstvenog postupanja u poslovima nadzora, izradu i objedinjavanje prijedloga plana za obavljanje nadzora, iniciranje izmjena i dopuna zakona i drugih propisa, suradnju u izradi nacrta prijedloga zakona i drugih propisa, izradu naputaka za obavljanje nadzora i druge poslove.

U 20 područnih ureda Porezne uprave formirani su odjeli za nadzor u okviru kojih su formirani odsjeci za nadzor. Tako se npr. u Područnom uredu Zagreb, najvećem područnom uredu Porezne uprave, Odjel za nadzor sastoji od 2 Odsjeka za nadzor velikih poreznih obveznika, 2 Odsjeka za nadzor srednjih poreznih obveznika, 2 Odsjeka za nadzor malih poreznih obveznika i 2 Odsjeka za nadzor fizičkih osoba u okviru kojih su formirani pododsjeci.

Odjeli za nadzor u područnim uredima Porezne uprave zaduženi su za neposredno provođenje inspekcijskog nadzora i provođenje poslova koji su koordinirani od strane Središnjeg ureda Porezne uprave, praćenje ostvarenih rezultata provednih nadzora, izvješćivanje o postignutim rezultatima, izradu prijedloga plana nadzora i druge poslove.

Sveukupno je u Ministarstvu financija, Poreznoj upravi, na obavljanju poslova inspekcijskog nadzora zaposleno 822 službenika.

Osim Službe za nadzor, u Poreznoj upravi, Središnjem uredu formiran je i Samostalni odjel za otkrivanje porezno kaznenih djela te Odjeli za otkrivanje porezno kaznenih djela u 4 najveća područna ureda (Zagreb, Rijeka, Osijek i Split) od kojih svaki ima nadležnost za obavljanje poslova u više manjih područnih ureda Porezne uprave.

Opremljenost informatičkom opremom odjela za nadzor u područnim uredima Porezne uprave može se izraziti putem prosječnog broja inspektora koji se služe jednim računalom. Ukupno je u svim odjelima za nadzor područnih ureda Porezne uprave 2,3-3 inspektora koji se služe jednim računalom. U prosjeku je na 2,5-3 računala na raspolaganju jedan pisač. U najvećem područnom uredu, Područnom uredu Zagreb u prosjeku se 3,4 inspektora koristi jednim računalom, a na svaka 3 računala koristi se jedan pisač. Porezna uprava, Služba za nadzor ne raspolaže niti jednim prijenosnim računalom (lap-top-om).

U 20 odjela za nadzor područnih ureda Porezne uprave koristi se ukupno oko 190 automobila ili cca 4,2 inspektora koristi u prosjeku jedan automobil. Automobili su uglavnom nabavljeni prije 10-tak godina te je planiran njihov popravak ili zamjena.

Strategija nadzora kod PDV-a, direktnih poreza (poreza na dohodak, dobit, imovinskih i lokalnih poreza) određena je prvenstveno odredbama članaka 97-112. Općeg poreznog zakona (NN 127/00,86/01 i 150/02.) koji se u Republici Hrvatskoj primjenjuje od 2001. godine. Navedenim odredbama propisani su pojam, dopustivost, predmet i razdoblje inspekcijskog nadzora, načela odabira poreznih obveznika, izdavanje naloga za obavljanje nadzora, tijek nadzora, načela inspekcijskog nadzora i ostalo.

Također je donesena Opća uputa o obavljanju inspekcijskog nadzora kod poreznih obveznika na temelju odredbi Zakona o Poreznoj upravi (NN 67/01,70A/01 i 94/01) koja se primjenjuje u obavljanju nadzora svih vrsta poreznih obveza. Uputom je detaljnije opisan postupak inspekcijskog nadzora, planiranje poslova inspekcijskog nadzora, način provođenja nadzora, postupak utvrđivanja činjenica, tijek inspekcijskog nadzora, sastavljanje zapisnika i izdavanje rješenja te ostale radnje vezane za obavljanje nadzora.

Inspekcijski nadzor nad obračunom i uplatom poreza na dodanu vrijednost provodi se u skladu i na način koji je propisan Uputom o jedinstvenom načinu obavljanja inspekcijskog nadzora primjene odredbi Zakona o porezu na dodanu vrijednost kao i na temelju navedene Opće upute.

Za obavljanje inspekcijskog nadzora nad obračunom i uplatom posebnih poreza (trošarina) nadležno je Ministarstvo financija, Carinska uprava koja ima ustanovljenu Službu za posebne poreze sa dva odjela i to: Odjel za sustav, evidenciju i naplatu posebnih poreza (trošarina) i Odjel za trošarinski nadzor.

Nadzor nad obračunom i primjenom propisa o posebnim porezima nad proizvodima koji podliježu posebnom porezu obavljaju nadležni odjeli ili odsjeci u carinarnicama prema svojim planovima i ciljevima, autonomno ili na prijedlog Središnjeg ureda te nalaza - otkrića mogućih prekršajnih djela drugih nadležnih tijela ovlaštenih za nadzor. Strategiju određuje Služba za posebne poreze u suradnji sa Službom za reviziju i naknadnu kontrolu i Službom za suzbijanje krijumčarenja. Carinska uprava provodi mjere izravnog nadzora kod obveznika posebnih poreza (npr. prilikom izdavanja markica za obilježavanje duhanskih proizvoda), prikuplja informacije o obveznicima i prati podmirenje poreznih obveza. Kontrole se provode povodom obavijesti o mogućim kršenjima propisa, pri čemu Carinska uprava surađuje sa Ministarstvom unutarnjih poslova i Državnim inspektoratom, a koriste se i informacije na temelju međunarodne suradnje. U pripremi je provođenje sistematske obuke i usavršavanje službenika koji provode nadzor vezano za obračun i uplatu posebnih poreza.

Cjelokupnu strategiju nadzora određuje Ministarstvo financija, Porezna uprava, a za posebne poreze Carinska uprava. Na temelju članka 5. Zakona o Poreznoj upravi i Uredbe o načelima za unutarnje ustrojstvo tijela državne uprave, ravnatelj Porezne uprave donosi Odluku kojom se utvrđuje Plan rada inspekcijskog nadzora prema prijedlozima 20 područnih ureda Porezne uprave sastavljenim na temelju kriterija određenih od strane Središnjeg ureda Porezne uprave.

Planom rada inspekcijskog nadzora za 2004. godinu predviđeno je obvezno obavljanje nadzora kod dijela velikih poreznih obveznika kod kojih se, temeljem odredbi članka 2. i 3. Općeg poreznog zakona, inspekcijski nadzor mora nastaviti na posljednje razdoblje oporezivanja obuhvaćeno prethodnim inspekcijskim nadzorom. Temeljem odredbi Općeg poreznog zakona veliki porezni obveznik je obveznik koji ima godišnju poreznu obvezu, po svim vrstama poreza, u iznosu većem od 50.000.000,00 kuna (cca 6,7 milijuna EUR-a) kao i povezana društva. Jedan od bitnih faktora za odabir poreznih obveznika kod kojih se planira obavljanje poslova inspekcijskog nadzora je udio i struktura prihoda po vrstama u Bilanci prihoda Državnog proračuna Republike Hrvatske. Obzirom da porez na dodanu vrijednost i obvezni doprinosi imaju najznačajniji udio u prihodima Državnog proračuna planom je ovim vrstama prihoda posvećena najveća

pozornost kako po broju planiranih nadzora tako i po odabiru poreznih obveznika kod kojih će se nadzor provesti.

Prilikom planiranja obavljanja poslova inspekcijskog nadzora jedan od važnih kriterija je i ukupna gospodarska snaga poreznog obveznika koja se utvrđuje na temelju svih dostupnih podataka kojima raspolaže Porezna uprava (iz dosjea poreznog obveznika, informacijskog sustava, ostvarenog prometa u proteklom razdoblju i slično).

Planom su, između ostalog, predviđene i druge vrste nadzora kao npr. stalni nadzor izdavanja računa, evidentiranja prometa i vođenja poslovnih knjiga i poreznih evidencija kod obveznika koji posluju gotovim novcem.

Uvijek se prilikom planiranja uzima u obzir raspoloživi broj inspektora i raspoloživi vremenski okvir u kojem se zadani poslovi mogu obaviti kao i načela ekonomičnosti i racionalnosti postupka.

Strategiju Porezne uprave i Carinske uprave određuju i zaključci odnosno smjernice koje po potrebi donosi Vlada Republike Hrvatske vezano za pojedine programe aktivnosti. U slučaju provođenja inspekcijskog nadzora temeljem smjernica Vlade RH, kada se nadzor nad obračunom i uplatom poreznih obveza i doprinosa provodi u suradnji sa drugim tijelima Državne uprave (Carinska uprava, Državni inspektorat, Ministarstvo unutarnjih poslova) koordinira se međusobno rad pojedinih tijela Državne uprave sa ciljem postizanja boljih ukupnih rezultata.

4. Kako se u odnosu na PDV postupa s uvezenom robom koja je u režimu obustave?

Člankom 7. stavak 5. Zakona o PDV-u propisano je da pri uvozu dobara porezna obveza nastaje danom nastanka carinskoga duga. Porez obračunava i naplaćuje carinarnica koja provodi carinski postupak zajedno s obračunom i naplatom carinskoga duga, prema carinskim propisima. U skladu sa carinskim propisima carina se ne plaća pri uvozu robe radi dorade, obrade, sastavljanja, popravaka i sl. u unutarnjoj proizvodnji ili pri unosu robe iz slobodne zone radi dorade i oplemenjivanja u svrhu dobivanja novog proizvoda namijenjenog izvozu.

Uvoz robe iz inozemstva od inozemnog poduzetnika radi dorade, odnosno oplemenjivanja u postupku unutarnje proizvodnje domaćeg poduzetnika sukladno carinskim propisima ili kad se dobro unosi u tuzemstvo iz slobodne zone radi dorade ili oplemenjivanja u svrhu konačnog izvoza toga dobra, smatra se isporukom obavljenom u izvozu na koju se ne plaća PDV sukladno članku 13. stavak 1. Zakona o PDV-u i članku 71. stavci 1., 4. i 5. Pravilnika o PDV-u.

5. Koji se režim PDV-a i trošarina primjenjuje u slobodnim zonama?

Iz Zakona o PDV-u proizlazi da su slobodne zone, koje su osnovane u RH izuzete od plaćanja PDV-a u zemlji domicila. Da li se isto odnosi i na trošarine? Dostavite tekst Zakona o slobodnim zonama Komisiji.

Odredbom članka 2. stavak 2 Zakona o PDV-u propisano je da je tuzemstvo teritorij RH, osim slobodnih zona utvrđenih posebnim zakonom. Predmet oporezivanja prema

odredbama Zakona o PDV-u je isporuka dobara i usluga u tuzemstvu, uz naknadu od strane poduzetnika u sklopu njegove gospodarske djelatnosti.

Stoga su isporuke dobara u slobodnu zonu izuzete od plaćanja PDV-a (bilo da se radi o isporukama tuzemnih poduzetnika ili poduzetnika iz inozemstva).

Kad je riječ o isporukama dobara tuzemnih poduzetnika u slobodne zone porezno oslobođenje ima status isporuke dobra u izvozu, što je propisano člankom 13. stavak 1. točka 2. Zakona o PDV-u i člankom 72. stavak 1. Pravilnika o PDV-u.

Prema članku 72. stavak 3. Pravilnika o PDV-u porezni obveznik - isporučitelj dobara u slobodnu zonu, slobodna i carinska skladišta obvezan je osigurati dokaze (odgovarajuću carinsku dokumentaciju) o isporuci dobara u slobodnu zonu, slobodna i carinska skladišta radi oslobođenja od plaćanja PDV-a.

Poseban status oporezivanja posebnim porezima (trošarinama) pri isporukama u slobodnu zonu propisuju zakoni o posebnim porezima: na duhanske proizvode, alkohol, pivo i bezalkoholna pića.

U Zakonu o posebnom porezu na duhanske proizvode (članak 12. točka 8. i 9.) propisano je da se posebni porez ne plaća na duhanske proizvode koji se isporučuju iz carinskog skladišta u slobodne carinske prodavaonice radi prodaje putnicima koji odlaze u inozemstvo, uz predočenje ukrcajne karte, te duhanske proizvode koji se isporučuju iz slobodne zone i carinskog skladišta u opskrbna skladišta radi opskrbljivanja brodova i zrakoplova u međunarodnom prometu.

Odredbama Zakona o posebnom porezu na alkohol (članak 10. stavak 2.) propisano je da se posebni porez ne plaća na uvoz alkohola i alkoholnih pića koji se smještaju u slobodne zone radi izvoza, proizvodnje ili potrošnje te radi smještaja u carinska skladišta, kao i na isporuke domaćeg alkohola i alkoholnih pića i isporuke uvoznog alkohola i alkoholnih pića iz slobodnih zona i carinskih skladišta u prodajna mjesta u međunarodnim zračnim lukama i opskrbna skladišta za smještaj robe namijenjene opskrbi brodova ili drugih prijevoznih sredstava prema carinskim propisima.

Zakonom o posebnom porezu na bezalkoholna pića propisano je (članak 15. stavak 1. točka 4.) da su od plaćanja posebnog poreza na bezalkoholna pića oslobođena bezalkoholna pića koja se smještaju u slobodne zone radi izvoza, proizvodnje ili potrošnje te radi smještaja u carinska skladišta, kao i na isporuke domaćega bezalkoholnog pića i isporuke uvoznoga bezalkoholnog pića iz slobodnih zona i carinskih skladišta na prodajna mjesta u međunarodnim zračnim lukama.

U Zakonu o posebnom porezu na pivo (članak 15. stavak 1. točka 6.) propisano je da se od plaćanja posebnog poreza oslobođa pivo koje se isporučuje slobodnim zonama i slobodnim carinskim prodavaonicama.

6. U pogledu trošarina, da li vaš sustav koji dopušta da kretanje roba iz mjesta gdje se proizvodi i distribucijskih centara ili isporuka do vlastitog veleprodajnog skladišta poreznog obveznika budu oslobođeni plaćanja carina? (poreza) – primjenjuje isto tako i na robu iz uvoza na koju se plaća trošarina? Svaka dodatna informacija koju nam RH može dostaviti bila bi korisna.

Porezna obveza trošarina pri uvozu nastaje za:

kavu i alkohol - s danom nastanka carinskog duga,
bezalkoholna pića i pivo - u trenutku carinjenja,
luksuzne proizvode – u trenutku isporuke proizvoda kupcu, osim za fizičke osobe (građane) – u trenutku carinjenja,
naftne derive - u trenutku nastanka carinskoga duga samo ako je uvoznik krajnji korisnik. Za proizvođače porezna obveza nastaje u trenutku isporuke derivata iz skladišta proizvođača, odnosno iz veleprodajnog skladišta poreznog obveznika.

Ako uvoznik uvezene naftne derive skladišti u svoje veleprodajno skladište porezna obveza nastaje u trenutku isporuke iz veleprodajnog skladišta. Veleprodajno skladište mora biti prijavljeno kod nadležne carinarnice.

7. Koja su osnovna obilježja hrvatskog sustava u oporezivanju raspolaganja dugotraјnom (stalnom) imovinom korporacija?

Osnovno obilježje hrvatskog sustava u oporezivanju raspolaganja dugotraјnom – stalnom imovinom je da se dobici od prodaje te imovine oporezuju a gubici pri prodaji porezno se priznaju.

- a) Koje iznimke Hrvatska primjenjuje na oporezivanje dobitka od kapitala korporacija?

Nema izuzeća pri oporezivanju kapitalnih dobitaka.

- b) Primjenjuju li se ista pravila i na trgovanje ili poslovanje pojedinca? Ako nije tako, koja su pravila za pojedince?

Kod poslovanja obrtnika primjenjuje se isto načelo.

- c) Koja se pravila primjenjuju na pojedince u okviru njihovog upravljanja portfeljom?

Kapitalni dobici fizičkih osoba ostvareni od prodaje dionica i udjela ne oporezuju se, osim ako te osobe ne obavljaju samostalnu djelatnost u čiju su dugotraјnu imovinu uključeni portfelji.

8. Primjenjuje li Hrvatska posebni porezni režim na poslovne reorganizacije?

U hrvatskom poreznom sustavu primjenjuju se posebni postupci pri reorganizaciji društava.

- a) Koje reorganizacije su uključene?

Posebni postupak pri reorganizaciji društva čine spajanja i pripajanja društava.

- b) Kako funkcioniра taj posebni porezni režim?

Taj posebni postupak očituje se u tome što se društvo preuzimatelj pripojenog društva i društvo koje nastaje spajanjem društava smatraju pravnim slijednicima pripojenih odnosno spojenih društava, a ta činjenica znači da je dopušten i prijenos gubitaka društava koja se reorganiziraju.

- c) Primjenjuje li se taj porezni režim na prekogranične situacije? Ako je tako, na koje?

U prekograničnim slučajevima dopušten je prijenos gubitka samo ako se radi o poslovnoj jedinici koja nema pravnu osobnost i koja se smatra dijelom tuzemnog društva. Nije dopušten prijenos gubitka povezanog društva (kćeri), jer je, neovisno o povezanosti društva i konsolidaciji bilance, porezni obveznik svako trgovačko društvo (pravna osoba).

9. Molimo da osigurate podatke o oporezivanju povećanja temeljnog kapitala trgovackih društava.

Povećanje temeljnog kapitala (dokapitalizacija) trgovackog društva ne oporezuje se. Ostala ulaganja koja nisu povećanje temeljnog kapitala smatraju se povećanjem kapitala koji se oporezuje.

Dokapitalizacija iz stečene dobiti društva ne oporezuje se porezom na dohodak od kapitala što nije slučaj ako se isplaćuje kao dividenda ili udjel u dobiti.

POGLAVLJE 11 – EMU

1. Jesu li definirane metode prijenosa primjeraka krivotvorenih novčanica i kovanica na druga tijela, osobito izvan Hrvatske?

Nisu definirane metode prijenosa primjeraka krivotvorenih kuna, eura i drugih deviznih novčanica i kovanica na druga tijela, osobito ne izvan Hrvatske.

Informativni materijali o krivotvorenim novčanicama i kovanicama šalju se tijelima u Hrvatskoj i izvan nje.

2. Ad I.D.6, str. 17, udio kredita i depozita s valutnom klauzulom: U tekstu se objašnjava da je preko 80% depozita i preko 50% kredita u stranoj valuti i s valutnom klauzulom. MMF je procijenio udio kredita (nominalan i indeksiran) na oko 78%, a depozita na 88,5% (vidi tabelu 9 na str. 30 izvješća članova misije i prvoj reviziji standby aranžmana) Možete li objasniti otkud razlika?

Datum	Ukupni depoziti u kunama	Devizni	Kunski	Kunski s FX klauzulom	Ukupno bruto krediti u kunama	Devizni	Kunski	Kunski s FX klauzulom

	kuna	% ukupnog depozita				kuna	%ukupnih kredita		
30/9/1999	56.952.960	83,28	10,41	6,30		56.755.606	19,84	15,12	65,05
31/12/1999	55.294.885	83,23	9,97	6,80		55.309.684	15,64	14,33	70,03
31/3/2000	56.302.629	84,85	8,07	7,08		56.296.257	15,20	14,37	70,43
30/6/2000	57.179.370	84,99	8,03	6,98		57.025.811	14,88	15,23	69,89
30/9/2000	60.279.000	84,64	8,86	6,50		57.047.178	14,63	14,33	71,05
31/12/2000	62.821.417	84,10	8,67	7,23		60.234.698	13,85	14,36	71,79
31/3/2001	68.591.420	84,15	8,92	6,92		64.241.847	13,32	14,81	71,87
30/6/2001	68.973.286	84,18	9,98	5,84		66.555.039	12,32	15,41	72,27
30/9/2001	72.922.844	85,19	8,38	6,43		71.488.877	12,89	15,36	71,76
31/12/2001	81.934.096	85,18	8,84	5,98		74.001.816	12,91	15,13	71,95
31/3/2002	85.474.947	83,01	11,51	5,48		80.393.919	13,56	18,05	68,39
30/6/2002	83.189.196	84,34	10,87	4,80		84.312.424	12,77	18,69	68,54
30/9/2002	89.877.165	84,58	10,45	4,97		91.331.446	12,89	19,39	67,73

31/12/2002	100.799.703	84,56	10,59	4,85	99.162.046	13,57	19,99	66,44
31/3/2003	105.946.092	82,83	11,45	5,72	104.806.812	12,32	22,19	65,49
30/6/2003	107.806.322	80,76	12,03	7,21	107.356.857	11,96	24,18	63,86

POGLAVLJE 13 - ZAPOŠLJAVANJE I SOCIJALNA POLITIKA

1. Je li prijevod Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti (pod nazivom "Act on the Protection of the Population from Infectious Diseases"), koji se nalazi među materijalima poslanim Komisiji, prijevod propisa koji je trenutno na snazi, a koji je objavljen u Narodnim novinama, br. 60/92 i 26/93?

Važeći Zakon o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti objavljen je u Narodnim novinama br. 60/92.

2. Prema dostavljenim informacijama, postoji obveza prijavljivanja 78 bolesti. U Zakonu o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti priloženom u Dodatku 5. navode se samo 62 bolesti čija je kontrola u interesu države. Zbog čega postoji ta razlika?

U ranije dostavljenim odgovorima na Upitnik EK - Poglavlja 13. Socijalna politika i zapošljavanje, dio 5. Javno zdravstvo naveden je podatak o prijavljivanju i praćenju 78 zaraznih bolesti važnih za Republiku Hrvatsku.

Uz njihovo praćenje, aktivno se i sustavno provode i mjere njihova sprečavanja i suzbijanja na temelju Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti. Navedeni Zakon objavljen je u "Narodnim novinama" broj 60/92 od 01. listopada 1992. godine, a stupio je na snagu 09. listopada 1992. godine.

Na temelju članka 19. navedenog Zakona, Ministar zdravstva Republike Hrvatske ovlašten je donositi provedbene propise o načinu prijavljivanja zaraznih bolesti.

Sukladno tome ministar zdravstva donijeo je provedbeni propis pod nazivom Pravilnik o načinu prijavljivanja zaraznih bolesti koji je objavljen u "Narodnim novinama" broj 23/94 od 25. ožujka 1994. godine, na snazi je od 02. travnja 1994. godine, dakle, nakon stupanja na snagu Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti.

U navedenom Pravilniku o načinu prijavljivanja zaraznih bolesti ("Narodnim novinama" broj 23/94) objavljena je lista Dijagnoza i Šifara Međunarodne klasifikacije bolesti, ozlijeda i uzroka smrti (X revizija) za ispisivanje i šifriranje zaraznih bolesti koje se obavezno prijavljuju.

Stoga se do broja od 78 zaraznih bolesti koje se prijavljuju i prate u Republici Hrvatskoj dolazi uvidom u tekst članka 3. Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti ("Narodne novine" broj 60/92), te na osnovi njega proizlazećeg Pravilnika o načinu prijavljivanja zaraznih bolesti ("Narodne novine" broj 23/94) i njemu pripadajuće liste zaraznih bolesti koja slijedi:

LISTA DIJAGNOZA I ŠIFARA

Medunarodne klasifikacije bolesti, ozjeta i uzroka
smrti (X revizija) za ispisivanje i šifriranje zaraznih
bolesti koje se obavezno prijavljuju

1. Aktivna tuberkuloza (Tuberculosis activa) - A15-A19
2. Bjesnoća (Rabies) - A82
3. Botulizam (Botulismus) - A05.1
4. Brill-Zinsserova bolest (Morbus Brill-Zinsser) - A75.1
5. Brucelzoza (Brucellosis) - A23
6. Crni prišt (Antrax) - A22
7. Crvenka (Rubeola) - B08
8. Dječja paraliza (Poliomyelitis anterior acuta) - A80
9. Difterija (Diphtheria) - A38
10. Dizenterija (Dysenteria bacillaris) - A03; A08.0
11. Ehinokokoza (Echinococcosis) - B87
12. Enterokolitis (Enterocolitis) - A09

Uzrokovan:

- E. coli - A04.-A04.4 '
- Proteus - A04.8
- Campilobacter - A04.5
- Yersinia - A04.8
- Druge bakterije - A04.8-9
- Rota virusi - A08.0
- Enterovirusi - A08.3
- Adenovirusi - A082
- 13. Enteroviroze (Enterovirosis) - A85.0; A87.0; B08.4; B08.5;
B30.3
- 14. Erizipel (Erysipelas) - A48
- 15. Gripa (Influenza) - J10-J11 .
- 18. Helmintijaze (ostale) (Helmintoses) - B87-B83
- 17. Hemoragijska groznica s bubrežnim sindromom (Fibris haemorrhagica cum syndroma renale) - A98.5
- 18. Hriпavac (Pertussis) - A37
- 19. Infekcijska mononukleoza (Mononucleosis infectiva) -
B27
- 20. Kapavac (Gonorrhoea) - A54
- 21. Klamidijaza (Chlamydiasis) - A55-A58.8 i ostale spol-
no prenosive bolesti (Herpes - A80; Mycoplasma -
A83)
- 22. Kolera (Cholera) - A00
- Kliconoša V. cholerae - Z22.1
- 23. Kozice, herpes zoster (Varicella, herpes zoster) -
BO 1- B02 _
- 24. Krpeljni meningoencefalitis (Meningoencephalitis aca-
rina) - A84.1
- 25. Kuga (Pestis) - A20
- 28. Legionarska bolest (Legionellosis) - A48.1
- 27. Leptospirose (Leptospirosis) - A27
- 28. Lišmanijaza kožna/visceralna (Leishmaniasis cutane-
a/visceralis) B55.1; B55.0 ,
- 29. Lyme-borelioza (Lyme-borreliosis) - A892
- 30. Malaria (Malaria) -; B50-B58
- 31. Meningokokni meningitis, sepsa (Meningitis epidemi-
ca, sepsis) A39.0-A392
- 32. Meningitis (Meningitis)

Uzrokovan:

Haemophilus-om - G00.0

Pneumococcus-om - G00.1
33. Ospice (Morbilli) - B05
34. Ornitoza-psitakoza (Ornithosis-psittacosis) - A70
35. Papatači groznica (Febris pappataci) - A93.1
38. Pjegavac (Typhus exanthematicus) - A75.0
3'7. Povratna groznica (Febris recurrens) - A88
38. Q groznica (Febris Q) - A78
39. Rikecioze (ostale) (Rickettsioses) - A77; A79
40. Salmoneloze (Salmonelloses)
Paratifus A - A01.1
Paratifus B - A012
Trovanje hranom uzrokovano salmonelama - A02.0
Ostale salmoneloze - A02.i-A02.9
Kliconoša ~almonela - Z22.1
41. Sifilis (Syphilis) - A50-A53.9
42. Sindrom stečenog nedostatka imuniteta (SIDA/AIDS)
- B20 - B24
Asimptomatska infekcija s humanim virusom stečenog
nedostatka imuniteta (HIV) - Z21
43. Streptokokna upala grla, šarlah (Angina streptococci-
ca, scarlatina) - A38
44. Svrab (Scabies) - B88
45.~ Tetanus (Tetanus) - A35
Tetanus neonatorum - A33
48. Toksoplasmoza (Toxoplasmosis) - B58
47. Trbušni tifus (Typhus abdominalis) - AO1.0
Kliconoša S. typhi - Z22.0
48. Trihineloza (Trichinellosis) - B75
49. Trovanje hranom (Toxiinfectio alimentaris)
Uzrokovano (osim salmonela):
Staphylococcus aureus - A05.0
Clostridium perfringens - A052
Drugim klostridijama - A05.8
Vibrio parahaemolyticus - A05.3
Drugim uzročnicima - A05.8
Neoznačena trovanja hranom - A05.9
50. Tularemija (Tularemia) - A21
51. Upala pluća (Pneumonia, bčonchopneumonia) -
J12-J19
52. Virusna žutica (Hepatitis virosa) -
Hepatitis virosa A - B15
Hepatitis virosa B - B18
Hepatitis virosa C - B17.1
Hepatitis virosa D - B17.0
Hepatitis virosa E - B172
Hepatitis virosa nediferencirani - B19
Vironoša hepatitis B antiga - Z23.5
Vironoša hepatitis C antiga - Z22.8
53. Virusne hemoragijske groznice (Febres haemorrhagi-
cae virosae) - A98-A98
54. Virusni meningitis (Meningitis virosa)
Uzrokovan:
Coxsackie virusima - A87.0
ECHO virusima - A87.0
Herpes virusima - B00.3
Virusom limfocitarnog horiomeningitisa - A872
Neoznačenim virusom - A87.9

55. Zarazna upala mozga (Encephalitis)
Kod zaušnjaka - B282
Kod crvenke - B08.0
Kod kozica, - BO1.0
Kod ospica - B05.0
Neoznačeni postinfekcionalni encefalitis - G04.8
58. Zaušnjaci (Parotitis epidemica) - B28
57. Žuta groznica (Febris flava) - A95

3. Popis zaraznih bolesti obuhvaćenih zakonom ne uključuje sve bolesti navedene u Odluci 2000/96/EC i Odluci 2003/542/EC. Planira li se usklađivanje tog pitanja s pravnom stečevinom Zajednice?

Na temelju utvrđenog Plana normativnih aktivnosti Ministarstva zdravstva Republike Hrvatske za 2004. godinu planirana je izrada novog Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti, te će se prilikom izrade novog teksta zakona razmotriti potreba usklađivanja Liste svih zaraznih bolesti koje su navedene u Odlukama 2000/96/EC i 2003/542/EC.

4. Kakav je odnos između propisa i programa koje donose lokalne vlasti i Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti? Koje aspekte oni obuhvaćaju?

Zakonom o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti (Narodne novine br. 60/92) u Poglavlju br. III. Prava i obveze jedinica lokalne samouprave, organizacija zdravstva i zdravstvenih djelatnika koji obavljaju poslove zdravstvene zaštite samostalno osobnim radom u zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti, određeno je da su jedinice lokalne samouprave - općine dužne propisati mjere za zaštitu pučanstva od zaraznih bolesti i u tu svrhu osigurati potrebna sredstva. (čl.4)

Člankom 5. istog Zakona propisano je da su općine i organizacije zdravstva dužne na prijedlog nadležne higijensko-epidemiološke službe, donijeti program mjera zaštite pučanstva od zaraznih bolesti za tekuću kalendarsku godinu, kojim programom se utvrđuju mjere, izvršioc program, sredstva, rokovi te način plaćanja i provedbe programa.

Člankom 6. istog Zakona mjere za zaštitu pučanstva od zaraznih bolesti dužne su provoditi i osigurati njihovo provođenje jedinice lokalne samouprave, organizacije zdravstva i zdravstveni djelatnici koji obavljaju poslove zdravstvene zaštite samostalno osobnim radom.

Zaštita pučanstva od zaraznih bolesti, ostvaruje se mjerama za sprečavanje i suzbijanje zaraznih bolesti kao napr. osiguravanje zdravstvene ispravnosti namirnica i predmeta opće uporabe, vode za piće te sanitarna zaštita zona i izvorišta objekata i dr., a sve mjere propisane su Zakonom o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti.

5. Možete li Komisiji dostaviti prijevod nekih propisa o zaštiti od zaraznih bolesti koje donose lokalne vlasti sukladno čl. 4. Zakona, kao i prijevod nekih programa spomenutih u čl. 5. Zakona?

(Vidi Dodatak 5, 6 i 7)

U prilogu Vam dostavljamo:

Odluku o obveznoj preventivnoj deratizaciji na području Grada Zagreba (Službeni glasnik br.7/1997)

Program mjera obvezatne preventivne deratizacije na području Grada Zagreba 2003.

godine (Službeni glasnik br. 5/2003)

Provedbeni plan obvezatne preventivne deratizacije Grada Zagreba u 2003. godini
(Službeni glasnik br. 5/2003)

6. Postoji li plan djelovanja za slučaj izbijanja bolesti na nacionalnoj razini? Ako postoji, molimo vas da dostavite njegov prijevod.

U Republici Hrvatskoj ne postoji poseban "plan akcije" u slučaju izbijanja zarazne bolesti, već je protuepidemijsko djelovanje na razini cijele države predviđeno i normirano Zakonom o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti i podzakonskim aktima donesenim temeljem istog Zakona.

Posebno navodimo članak 48. Zakona koji određuje da u slučaju epidemija ili elementarnih nesreća (poplava, potres, požar, prometna nesreća, nesreća u rudniku ili na drugom radilištu i dr.), koje mogu dovesti do epidemije ili do oboljenja od zarazne bolesti velikog broja osoba, nadležni organi općine odnosno Republike Hrvatske, dužni su prema potrebi poduzimati i ove mjere radi sprečavanja i suzbijanja zaraznih bolesti: mobilizaciju zdravstvenih djelatnika i drugih osoba; rekviziciju opreme, lijekova i transportnih sredstava; privremenu uporabu poslovnih i drugih prostorija za pružanje zdravstvene zaštite, izolaciju i liječenje te određivanje posebnih zadataka organizacijama zdravstva i zdravstvenim djelatnicima koji obavljaju poslove zdravstvene zaštite samostalno osobnim radom.

7. Postoji li pravna osnova za praćenje otpornosti prema anti-mikrobiološkim sredstvima (engl. *anti-microbial resistance*)? Kako je taj sustav organiziran?

U Republici Hrvatskoj nema organiziranog sustava praćenja antimikrobne rezistencije. U planu je donošenje novog Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti koji će dati pravni temelj provođenju nadzora antimikrobne rezistencije.

8. Možete li Komisiji dostaviti plan i program nastave za specijalizaciju iz epidemiologije?

Plan i program specijalističkog usavršavanja iz epidemiologije propisan je odredbama Pravilnika o specijalističkom usavršavanju zdravstvenih djelatnika («Narodne novine» broj 33/94, 53/98, 64/98, 97/99, 84/01 i 43/03). Napominjemo, da je dio specijalističke edukacije koji se odnosi na «sekundariat» zamjenjen uvodnim dijelom specijalizacije, a promjena je objavljena u «Narodnim novinama» broj 53/98.

«Narodne novine» broj 33/94

Naziv specijalizacije: EPIDEMIOLOGIJA Trajanje specijalizacije: 36 mjeseci

Plan specijalizacije:

SEKUNDARIJAT 6 mjeseci

3 mjeseca interne medicine

1 mjesec mikrobiologija i lab dijagnostika

15 dana Opća kirurgija

15 dana radiologija

15 dana pedijatrija

15 dana neurologija

POSLIJEDIPLOMSKA NASTAVA IZ EPIDEMIOLOGIJE 4 mjeseca

RAD U MEDICINSKIM STRUKAMA POTREBNIM ZA SPECIJALIZACIJU 10 mjeseci

RAD U STRUCI - EPIDEMIOLOGIJA 13 mjeseci

GODIŠNJI ODMOR 3 mjeseca

Definicija

1. Epidemiologija kao medicinska struka bavi se proučavanjem sprečavanjem (prevencijom) i suzbijanjem masovnih i značajnih bolesti u populaciji.

2. Specijalizacijom iz epidemiologije doktor medicine se osposobljava da može suvereno uči u svaki problem u vezi masovne pojave bilo koje bolesti, da može analizirati i ocijenili stanje rješiti (rješavati) pitanja uzroka i uzročnika, predložiti i planirati mjere za sprečavanje i suzbijanje, kontrolirati provođenje tih mera, te sam provoditi neke od tih mera, također i evaluirati rezultate Drugim riječima, osposobljen je da se uspješno samostalno bavi problemima etiologije, epidemiologije, prevencije i suzbijanja bilo koje bolesti koja je zbog masovnosti ili zbog drugog razloga važna za stanovništvo, te evaluacijom rezultata.

Program specijalizacije:

POSLIJEDIPLOMSKA NASTAVA - 4 mjeseca

Poslijediplomska nastava sastoji se od predavanja, seminara vježbi stručnih ekskurzija, i provjere znanja (kolokviji, ispiti) u najmanjem trajanju od 520 sati odnosno 4 mjeseca (2 semestra).

Program poslijediplomske nastave

U programu se moraju obuhvatiti određene obvezne teme u slijedećem vremenskom odnosu:

Opća epidemiologija 140 sati

Specijalna epidemiologija 120 sati

Ostale teme 260 sati

Popis neophodnih tema:

- Uvodno predavanje: definicija pojedinih preventivnih specijalizacija, dodirne točke i razlike
 - opća epidemiologija
 - epidemiologija kao temeljna medicinska znanost
 - epidemiologija i etiologija
 - epidemiološke metode
 - opća epidemiologija zaraznih bolesti
 - opća epidemiologija nezaraznih bolesli
 - etika epidemiološkog istraživanja i intervencije
 - specijalna epidemiologija
 - specijalna epidemiologija zaraznih bolesti
 - specijalna epidemiologija nezaraznih bolesti
 - epidemiologija u kriznim stanjima
 - statistika (kratka obnova dodiplomske statistike te maksimum vremena posvećen rješavanju konkretnih statističkih zadaća)
 - demografija i vitalna statistika
 - informatika
 - postojeći informacijski sustavi u našem zdravstvu (bolničke statistike, vanbolničke statistike, registri zaraznih bolesti, registri kroničnih bolesti i dr.)
 - metodika znanstvenog rada
 - korištenje i citiranje stručne literature
 - zdravstveni odgoj (metodika)
 - organizacija zdravstvene službe
 - organizacija zdravstvene zaštite
 - planiranje i evaluacija zdravstvene zaštite
 - ekonomika u zdravstvu
 - zdravstveno, mirovinsko i invalidsko osiguranje
 - medicinska sociologija (poimanje i značenje zdravlja i bolesti u društvu, zdravstvene motivacije kod nas i u svijetu danas i u prošlosti)
 - društveno uvjetovani zdravstveni problemi i njihovo rješavanje
 - etika
 - infektologija - odabrana poglavlja
 - interna - odabrana poglavlja
 - psihijatrija (psihološke, i psihijatrijske masovne pojave)
 - bakteriologija - odabrana poglavlja
 - virusologija - odabrana poglavlja

- parazitologija - odabrana poglavlja
- imunologija - odabrana poglavlja
- dezinfekcija, dezinsekcija i deratizacija
- zdravstvena ekologija predmet sadrži:
- štetne nokse u okolini (fizikalne, kemijske, biološke, druge)
- sanitacija okoline
- komunalna higijena (higijena okoline)
- higijena vode
- higijena prehrane
- šport, rekreacija, tjelesni odgoj i zdravlje
- spolna higijena i planiranje porodice
- biologija - odabrana poglavlja (entomologija, mamalogija i dr.)
- međunarodna suradnja u zaštiti zdravlja

RAD U MEDICINSKIM STRUKAMA POTREBNIM ZA SPECIJALIZACIJU (OBILASCI) -

10 mjeseci

Oblik rada: individualni, a sastoje se iz dva dijela:

- a) teorijsko-praktične nastave
- b) samostalnog rada

Obilazak sadrži:

Infektologija - 4 mjeseca

PROGRAM:

- upoznavanje s funkcioniranjem i radom infektološkog odjela
- upoznavanje s infektološkom kazuistikom uključujući i tuberkulozu
- upoznavanje s modernom dijagnostikom i terapijom infektoloških bolesti
- samostalan rad

U okviru samostalnog rada treba se svladati

- tehnika pregleda infektološkog pacijenta
- kautele rada sa zaraznim bolestima
- samostalan liječnički rad u infektivnom odjelu pregled i anamneza
- postavljanje dijagnoze
- određivanje terapije
- praćenje učinka terapije
- referiranje kazuistike
- Na kraju boravka: kolokvij

Interna medicina - 1 mjesec

PROGRAM:

- upoznavanje s funkcioniranjem internističkog odjela i ambulanti
- upoznavanje s internističkom kazuistikom
- upoznavanje s modernom dijagnostikom i terapijom internističkih bolesti veće učestalosti
- samostalan rad

U okviru samostalnog rada svladati:

- pregled internističkog pacijenta i anamneza
- postavljanje dijagnoze
- određivanje terapije
- praćenje uspjeha liječenja
- referiranje kazuistike
- Na kraju boravka: kolokvij

Mikrobiologija - 3 mjeseca

PROGRAM:

U okviru obilaska obvezno je uključiti:

- bakteriologiju
- virusologiju
- parazitologiju

- imunologiju
- upoznavanje s radom pojedinih navedenih užih mikrobioloških specijalnosti
- učenje i uvježbavanje najvažnijih laboratorijskih tehnika
- upoznavanje sa spektrom mogućnosti pojedinih laboratorija, načinima uzimanja, čuvanja i slanja materijala i interprekacijom rezultata
- samostalan rad u laboratoriju

U okviru samostalnog rada svladati:

- kautele rada sa zaraznim materijalom
- nasadivanje i presađivanje
- bojenje
- mikroskopiranje
- ključeve identifikacije
- serološke pretrage
- Na kraju boravka: kolokvij

Rad u sanitarnoj inspekciji -1 mjesec

PROGRAM:

- upoznavanje strukture i organizacije sanitarne inspekcije
- samostalan rad na poslovima inspekcije u:
- distribuciji namirnica animalnog porijekla
- proizvodnji i distribuciji vode
- izdavanju sanitarnih suglasnosti za uporabne dozvole
- graničnom prometu

Državni zdravstveni zavodi -1 mjesec

1 tjedan u zavodu za toksikologiju

1 tjedan u zavodu za transfuzijsku medicinu

1 tjedan u zavodu za kontrolu imunobioloških preparata

1 tjedan u zavodu za zaštitu od zračenja

PROGRAM:

- na svim mjestima: upoznavanje s organizacijom, djelokrugom i načinom rada

RAD U STRUCI (EPIDEMIOLOGIJI) - 13 mjeseci

Rad na epidemiologiji traje ukupno 13 mjeseci i sadrži:

4 mjeseca rada na poslovima epidemiologa u matičnoj ustanovi

3 mjeseca rada u županijskom zavodu za javno zdravstvo

1 mjesec rada na poslovima DDD-a u organizaciji ili organizacijskoj jedinici koja je registrirana za tu djelatnost

5 mjeseci rada u Epidemiološkoj službi državnog zavoda za javno zdravstvo (Hrvatski zavod za javno zdravstvo)

Oblik rada praktičan i teorijsko - seminarski, individualan, samostalan

4 mjeseca rada na HE odjelu matične ustanove, odnosno na mjestu za koje se specijalizira

PROGRAM:

- rješavanje problema rutinskog rada uz intenzivnu vezu i savjetovanje s voditeljem (mentorom) staža iz epidemiologije
- praćenje zaraznih bolesti, prijavljivanje, izvještaji
- praćenje nezaraznih bolesti
- epidemiološki izvidi
- suzbijanje epidemija,
- obrada i analiza epidemija,
- organizacija obveznog cijepljenja
- nadzor nad "živežarima",
- evaluacija, planiranje
- rad na hospitalnim infekcijama (za bolničke epidemiologe)
- drugi epidemiološki poslovi u vezi s konkretnim radnim mjestom
- Na kraju kolokviji kod mentora

3 mjeseca rada u nadležnom županijskom zavodu za javno zdravstvo

PROGRAM:

- upoznavanje sa strukturu i radom županijskog zavoda za javno zdravstvo

- sudjelovanje u redovnom radu zavoda na svim odjelima prema uputi i uz nadzor voditelja Epidemiološke službe dotičnog zavoda
- odlazak u župenijsku ispostavu zavoda za zdravstveno osiguranje i upoznavanje s njezinim radom
- odlazak u ustanove koje se bave epidemiologijom, bolestima srca, krvnih žila i dijabetesom
- Na kraju: kolokvij kod mentora

1 mjesec rada u DDD službi PROGRAM:

- upoznavanje s modernim sredstvima za DDD
- upoznavanje s tehnikama DDD-a
- praktičan rad na poslovima DDD-a

U okviru praktičnog rada svladati:

- priprema djetalnih otopina
- tehnika primjene DDD sredstava, prskanje, prašenje, i dr
- polaganje meka
- kautele rada s otrovnim lvarima

Na kraju boravka: kolokvij

5 mjeseci rada u Epidemiološkoj službi Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo (Odjel za zarazne bolesti i Odjel za kronične nezarazne bolesti)

*Ako u županiji nije formiran Zavod, obavlja se u državnom zavodu

PROGRAM :

- obrada obveznih seminarskih tema u trajanju od najmanje

30 sati

Program seminarskog dijela obuhvaća sljedeće neophodne teme

- definicija epidemijologije, mjesto i uloga epidemiologa u sustavu zdravstvene zaštite
- epidemiološke metode (primjena na zadacima, kritička interpretacija rezultata, kritička metodološka analiza članaka)
- postojeći informacijski sustavi u zdravstvu (detaljno: bolnička statistika, vanbolnička statistika zarazne bolesti, registri)
- osnove rada s kompjutorom
- zakonodavstvo (zakoni, pravilnici i dr., relevantni za rad specijalista epidemiologa)

Obavlja se individualno ili u malim skupinama u formi razgovornog izlaganja tema, individualnih zadata i kolokvija kao organizirana individualna mentorska nastava (najmanje 30 sati) za vrijeme boravka u Epidemiološkoj službi Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo

Ostali program

- upoznavanje s funkcioniranjem HE službe u Republici Hrvatskoj
- sudjelovanje u rutinskom radu
- suzbijanje epidemija,
- nadzor nad zaraznim bolestima
- praćenje kroničnih nezaraznih bolesti
- obrada i analiza podataka
- registri bolesti
- nadzor nad intrahospitalnim infekcijama
- principi terenskog rada: prikupljanje uzoraka, cijepljenje kontakt i suradnja s lokalnom zdravstvenom službom i dr.
- svladavanje upotrebe kompjutera
- upoznavanje i sudjelovanje u znanstveno - istraživačkom epidemiološkom radu
- priprema specijalističkog ispita (učenje uz diskusiju problema s mentorom, izrada specijalističkog rada)
- Na kraju: kolokvij kod mentora

VJEŠTINE I POSTUPCI KOJI SE MORAJU SVLADATI U TIJEKU SPECIJALIZACIJE

Popis svih epidemioloških postupaka i vještina, koje u specijalizaciji treba svladati, njih ukupno 110, nalazi se u pravilniku: "Nomenklatura postupaka u epidemiologiji i higijensko - epidemiološkoj službi", Hrvatskog epidemiološkog društva Hrvatskog liječničkog zbora. Uz ova medicinska znanja, za specijaliste epidemiologije važno je i

znanje stranog jezika, znanje pisanja na pisaćem stroju, znanje upravljanja automobilom.

Izmjena Pravilnika o specijalističkom usavršavanju «Narodne novine» br. 53/98

3. Naziv specijalizacije: EPIDEMIOLOGIJA

Uvodni dio specijalizacije: 6 mjeseci

- 15 dana opće kirurgije
- 15 dana pedijatrije
- 15 dana neurologije
- 15 dana ginekologije
- 1 mjesec interne medicine
- upoznavanje etiologije internističkih bolesti
- 1 mjesec rada na HE odjelu matične ustanove
- 2 mjeseca rada na znanstvenom projektu
- polaznik sudjeluje u radu najmanje jednog znanstvenog projekta iz područja epidemiologije, infektologije, interne medicine, opće kirurgije, pedijatrije, neurologije, ginekologije, ili drugih javno-zdravstvenih i preventivnih područja u zdravstvenoj i (ili) znanstvenoj ustanovi.

9. Koliko ima bolničkih odjela i kreveta za liječenje zaraznih bolesti?

Stacionarni kapaciteti za zarazne bolesti su ugovoreni u 18 bolničkih ustanova prema priloženoj tablici. Ukupan broj postelja je 498.

Bolnica	Broj postelja na odjelu za zarazne bolesti
OB Bjelovar	10
OB Slavonski Brod	16
OB Dubrovnik	10
Klinika za infektivne bolesti Zagreb	232
OB Pula	16
OB Karlovac	13
OB Koprivnica	10
OB Čakovec	10
KB Osijek	34
OB Požega	10
KBC Rijeka	25
OB Sisak	12
KB Split	40
OB Šibenik	10
OB Varaždin	14
OB Virovitica	10
OB Vinkovci	12
OB Zadar	14
UKUPNO	498

10. Postoji li sustav kontrole kvalitete rada laboratorija? Koliko laboratorija ima ovlaštenje?

U Hrvatskoj se u osiguranju kvalitete u mikrobiološkim laboratorijima slijedi standard ISO/EN 15189 koji obuhvaća sve posebne zahtjeve za kompetenciju i kvalitetu medicinskih laboratorija. Norma uključuje upravljanje kontrolom kvalitete, provjeru - unutarnju i vanjsku, dok norma ISO/NWI 22869 "Clinical laboratory testing - Guidelines on the application of ISO 157189" sadrži smjernice za akreditaciju za medicinske

ustanove i laboratorije u odnosu na zahtjeve sadržane u ISO 15189. U području mikrobiologije, u ovom času nema akreditiranih laboratorija.

11. Planira li se objedinjavanje raznih propisa u jedan propis kojim bi bila prenesena Direktiva 2002/98/EC?

Da, postoje planovi i radnje kojima bi se sjedinili različiti dijelovi zakonodavstva u jedinstveni zakon kojim bi se prenijela Direktiva 2002/98/EZ. U Ministarstvu zdravstva već se raspravlja o prijedlogu Zakona o zalihamama krvi i propisima koji se odnose na aktivnosti vezane uz transfuziju u Hrvatskoj.

12. S obzirom na navedeno pomanjkanje materijalnih sredstava, kako Hrvatska planira provoditi svoje propise koji se odnose na krv?

Hrvatska planira implementirati zakone vezane uz zakonodavstvo o krvi povećanjem proračuna namijenjenog za transfuziju. Novim Zakonom o zdravstvenoj zaštiti utemeljena je državna služba za transfuziju. Među zaposlenima u službi postoji visoki stupanj svijesti o potrebi reorganizacije te su poduzeti svi naporl vezani uz obrazovanje. Kao prvi korak planira se kompjutorizacija čitave službe za transfuziju u Hrvatskoj.

13. Kakvo je trenutno stanje stvari u pogledu prijedloga za izmjenu Zakona o ograničavanju uporabe duhanskih proizvoda?

Povjerenstvo za borbu protiv pušenja Ministarstva zdravstva donijelo je odluku da se pristupi izmjeni Zakona o ograničavanju uporabe duhanskih proizvoda u cilju usklađivanja s Direktivom 2001/37/EZ i Okvirnom konvencijom o kontroli duhana (Framework Convention on Tobacco Control). Planira se da će izmjene Zakona o ograničavanju uporabe duhanskih proizvoda biti upućene u zakonodavnu proceduru u 2004. godini.

Napominjemo da je u postupku donošenje Pravilnika o zdravstvenoj ispravnosti predmeta opće uporabe koji se mogu stavljati u promet. Poseban dio Pravilnika nosi naslov: Duhan, duhanski proizvodi i pribor za pušenje, te propisuje da cigarete od 1. siječnja 2005. godine ne smiju sadržavati više od 10 mg katrana, niti više od 1 mg nikotina, niti više od 10 mg ugljičnog monoksida, sve izraženo po cigaretici. Planira se da će Pravilnik stupiti na snagu u 2004. godini.

14. Ima li Hrvatska potrebne upravne i materijalne mogućnosti za provedbu propisa EU-a koje se odnose na duhan?

Republika Hrvatska za sada nije sposobna provoditi odredbe Europske zajednice o duhanu zbog nedovoljne inspekcijske službe koja bi osigurala provođenje Zakona.

POGLAVLJE 14 – ENERGETIKA

1. Spomenuta su tri zbunjujuća indikativna nacionalna cilja za doprinos energije iz obnovljivih izvora za 2030. g. Potreban je cilj za potrošnju električne energije za 2010. g. kako bi bili u skladu s Direktivom 2001/77/EC.

Minimalni udio obnovljivih izvora energije za proizvodnju električne energije do kraja 2010. godine u Hrvatskoj, ne računajući pritom energiju iz hidroelektrana snage iznad 5 MW, određuje Vlada Republike Hrvatske *Uredbom o minimalnom udjelu obnovljivih*

izvora energije u strukturi električne energije koju koristi energetski subjekt koji djelatnost opskrbe obavlja kao javnu uslugu, a na temelju Zakona o energiji.

Energetski pokazatelji i prognoze potrošnje energije u smislu naturalnih energetskih predviđanja, a što je prikazano u *Strategiji energetskog razvitka Republike Hrvatske* ("Narodne novine" br. 38/2002), preuzeti su iz nacrtu Strategije energetskog razvitka Republike Hrvatske iz 1998. godine. Stoga i energetski pokazatelji i prognoze kad su u pitanju obnovljivi izvori energije, odražavaju tada dostupne informacije o potencijalu, stupnju razvijenosti tehnologija, te mogućnosti njihova korištenja u Republici Hrvatskoj. Potrebno je napomenuti da je prilikom izrade *Strategije energetskog razvitka* korištena nacionalna metodologija bilanciranja, koja nije bila usklađena s *Eurostat* metodologijom, dok neki naknadno objavljeni podaci jesu, pa kao rezultat citiranja različitih izvora nastaju neke nekonzistentnosti i razlike u prognozama i indikativnim ciljevima.

Novija istraživanja, koja su provedena u suradnji s *Frontier Economics*, konzultantskom tvrtkom iz Londona, pokazuju da je potencijal obnovljivih izvora znatno veći od ranije pretpostavljenog. Rezultati te analize pokazuju da bi na ime izbjegnutih troškova zaštite okoliša, ili tzv. lokalnih eksternalija, u Hrvatskoj, s današnjom razinom potrošnje i cijena energije, bilo opravdano instalirati oko 300 MW obnovljivih izvora (ne računajući hidroelektrane iznad 5 MW), koji bi proizveli oko 5,9% od ukupne potrošnje električne energije u 2001. g.

Stoga je u skladu s rezultatima analize, u prijedlogu Uredbe definiran minimalni udio obnovljivih izvora kao udio koji će s 900 GWh činiti u ukupno ostvarenoj potrošnji električne energije u 2010. godini, a što prema projekcijama buduće potrošnje, iznosi oko 4,5% u 2010. godini. Ta je vrijednost realna veličina za Republiku Hrvatsku.

2. Spomenuto je povećanje udjela biogoriva u sveukupnom dizelu i benzину koji se koriste u svrhe transporta, ali potrebne su i pojedinosti o zakonskom propisu koji je u pripremi.

Pravna regulativa vezana za korištenje biogoriva te njihov udio u dizelskom gorivu i benzинu u Hrvatskoj je tek u nastajanju.

Sredinom 2003. godine osnovan je *Pododbor za biogoriva* u okviru *Tehničkog odbora* 28 pri Državnom zavodu za normizaciju i mjeriteljstvo. Prvi zadatak ovog podoboda je donošenje hrvatske norme za biodizel, što znači preuzimanje europske norme EN 14214.

3. Zakoni i pravilnici o obnovljivim izvorima energije, energetskoj učinkovitosti i označavanju EE proizvoda su upravo u fazi izrade, ali nisu kao prilozi uključeni u «Odgovore na upitnik». Zašto?

U odgovorima na pitanja priloženi su svi do tada doneseni zakoni u području energetike, ali nisu bili priloženi nacrti prijedloga podzakonskih akata u području korištenja obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti (radne verzije). U službenoj proceduri usuglašavanja i usvajanja prijedloga s drugim nadležnim tijelima državne uprave moguće su značajnije izmjene i dopune, a time i odstupanja od početnog prijedloga, što može izazvati pogrešne interpretacije ovih dokumenata.

4. Nedostaju pojedinosti o Zakonu o zaštiti okoliša i Fondu za energetsku učinkovitost.

Nije ovdje riječ o dva zasebna akta već o jednom zakonskom aktu: *Zakon o Fondu za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost*. Tim se zakonom osniva *Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost*, a primjenjuje se od 1. siječnja 2004. U tijeku je izrada pratećih provedbenih propisa. U prilogu je tekst Zakona o Fondu za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost ("Narodne novine" br. 107/2003).

Propisi vezani uz pitanja 1-4:

1. Nacrt prijedloga Uredbe o minimalnom udjelu obnovljivih izvora energije u opskrbi električnom energijom;
2. Nacrt prijedloga Pravilnika o korištenju obnovljivih izvora energije;
3. Nacrt prijedloga Pravilnika o uvjetima za stjecanje statusa povlaštenog proizvođača električne energije;
4. Nacrt prijedloga Pravilnika o označavanju energetske učinkovitosti;
5. Zakon o Fondu za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost ("Narodne novine" br. 107/2003).

Budući da se navedeni propisi nalaze u postupku donošenja, tijekom kojega može doći do njihovih znatnijih izmjena, oni još nisu prevedeni na engleski jezik. Ukoliko to bude potrebno, prijevodi spomenutih propisa mogu se dostaviti naknadno.

(Vidi Dodatak 8)

5. Molimo da Hrvatska dostavi neke informacije o programu stavljanja izvan pogona NE Krško i upravljanju radioaktivnim otpadom i gorivom, kao i o propisima koji reguliraju troškove stavljanja izvan pogona? Jesu li su oni sada u pripremi?

Program razgradnje NE Krško i Program odlaganja radioaktivnog otpada i istrošenog nuklearnog goriva kao i odgovarajuća regulativa su u pripremi. Ta se aktivnost odvija u suradnji s Republikom Slovenijom na čijem je teritoriju elektrana. Rok za dovršenje je ožujak 2004. godine.

6. Hoće li novi Državni zavod za nuklearnu sigurnost preuzeti sve aktivnosti vezane za nuklearnu sigurnost koje su sada u nadležnosti Ministarstva gospodarstva u Odjelu za nuklearnu sigurnost? I kakva će biti uloga Vijeća za nuklearnu sigurnost, za kojeg se predviđa da će ga imenovati Sabor? Hoće li novi Državni zavod za nuklearnu sigurnost biti nezavisno regulatorno tijelo?

Državni zavod za nuklearnu sigurnost (State Office for Nuclear Safety) će preuzeti sve poslove od Ministarstva gospodarstva koji se odnose na nuklearnu sigurnost.

Vijeće za nuklearnu sigurnost osniva se kao savjetodavno tijelo Hrvatskog sabora radi davanja ocjene o stanju nuklearne sigurnosti u Republici Hrvatskoj.

Državni zavod za nuklearnu sigurnost bit će nezavisno regulatorno tijelo.

7. Molimo da Hrvatska dostavi tekst novog Zakona o nuklearnoj sigurnosti?

(Vidi Dodatak 9)

8. Molimo da Hrvatska pojasni situaciju u pogledu Zakona o zaštiti od ionizirajućih zračenja i o potrebnim mjerama sigurnosti pri upotrebi nuklearne energije iz 1984. i Zakona o zaštiti od ionizirajućeg zračenja i mjerama sigurnosti u nuklearnim elektranama i pogonima iz 1981. i provedbenih propisa? Jesu li oni ukinuti nakon prihvatanja novog Zakona o nuklearnoj sigurnosti (listopad 2003.)? Pripremaju li se novi provedbeni propisi?

Oba navedena Zakona su izvan snage, osim pravilnika donesenih na temelju tih Zakona. Navedeni Zakoni prestali su važiti stupanjem na snagu Zakona o nuklearnoj sigurnosti. Pravilnici će ostati na snazi do donošenja novih, koji su u pripremi.

9. Namjerava li Hrvatska postati članicom OECD/NEA?

Hrvatska je vrlo zainteresirana za članstvo u OECD/NEA. To do sada nije ovisilo o volji Hrvatske, već o drugim faktorima. No, ocjenjuje se da su se sada stekli uvjeti za učlanjenje.

POGLAVLJE 15 - INDUSTRIJSKA POLITIKA

1. Molimo da osigurate podatke o farmaceutskoj industriji (sektor J).

Budući da se u Republici Hrvatskoj ne prate odvojeno veterinarski lijekovi i lijekovi za humanu upotrebu, nismo bili u mogućnosti odgovoriti na pitanja iz Odjeljka III, Sektor (J) Farmaceutski proizvodi. Napominjemo da smo u Odjeljku II dali podatke za Sektor (J) Farmaceutski proizvodi, a koji obuhvaćaju i lijekove za humanu upotrebu i veterinarske lijekove. U prilogu dostavljamo dio Nomenklature PRODCOM 2003 i rezultate IND-21/PRODCOM RH za 2002. za dio koji se odnosi na farmaceutske pripravke. Dva proizvoda koja jedina imaju traženu podjelu na humanu medicinu zasjenčena su sivom. Također je naveden i kratki komentar o usklađenosti nacionalne (NIP) nomenklature i rezultata za 2002 sa pravilima EU.

(Vidi Dodatak 10)

POGLAVLJE 18 - OBRAZOVANJE

1. Prema shemi obrazovnog sustava (poglavlje 18, str. 1) čini se da obavezno/osnovno obrazovanje uključuje niže srednjoškolsko obrazovanje. Možete li to potvrditi? Je li niže srednjoškolsko obrazovanje besplatno ili ne?

Iz sheme koja prikazuje sadašnji ustroj obrazovnog sustava Republike Hrvatske razvidno je da osnovnoškolsko obvezno obrazovanje uključuje niže i više razrede osnovne škole (1. i 2. razina prema ISCED 97). Viši razredi osnovne škole (5. – 8.) odgovaraju drugoj razini ISCED-a 97, obuhvaćaju predmete i sadržaje potrebne za nastavak obrazovanja na 3. razini ISCED-a 97., kao i neke sadržaje prema kojima se stječe minimalna kvalifikacija za tržište rada; nastavu izvode predmetni nastavnici koji moraju imati završeno visokoškolsko obrazovanje razine 5.1 prema ISCED-u 97.

Srednjoškolsko obrazovanje razine 3. ISCED-a 97 obuhvaća jednogodišnje i dvogodišnje osposobljavanje i obrazovanje za stjecanje niže stručne spreme te trogodišnje i četverogodišnje obrazovanje za stjecanje srednje stručne spreme.

Redovno osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje mlađeži je besplatno za polaznike u dobi navedenoj u shemi. Prema tome, odgovor na oba pitanja je potvrđan.

•

2. (U vezi s pitanjem A3) Postoje li posebne odredbe koje olakšavaju integraciju djece stranih državljana u hrvatski obrazovni sustav (kao što su dopunska nastava ili izvannastavni besplatni tečajevi hrvatskog jezika, ...)?

Ne postoje odredbe koje se posebno odnose na djecu stranih državljana, a olakšavaju njihovu integraciju u hrvatski obrazovni sustav nego se i za te učenike u predmetima u kojima je to potrebno osigurava dopunska nastava, što je u skladu s člankom 34. Zakona o osnovnom školstvu. Osim toga postoje osnovne škole u kojima je nastava organizirana na engleskom jeziku i koje uglavnom upisuju učenike strane državljane.

•

3. Navodi se da se školske svjedodžbe djece stranih državljana koji se žele upisati u osnovnu (obaveznu) školu "bezuvjetno priznaju, a izdaje se i rješenje o priznavanju". Koliko dugo traje izdavanje takvog rješenja?

Izdavanje rješenja o priznavanju stranih školskih svjedodžbi traje do trideset dana, sukladno članku 128. stavak 1 Zakona o upravnom postupku (NN, br. 53/91. i 103/96.).

•

4. (U vezi s odgovorom na pitanje C1) Molimo vas više informacija o sadržaju pravnih odredaba i "propisa o obrazovanju djece nacionalnih manjina" spomenutih na str. 20. Je li tu riječ o Zakonu o obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina spomenutom u odgovoru na pitanje A2 str.6?

Pravo pripadnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj na odgoj i obrazovanje na svom jeziku i pismu jamči se Ustavom Republike Hrvatske, Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina, te Zakonom o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina. Odredbe potonjeg zakona detaljnije su navedene u poglavljiju Politički kriteriji, točka H (Prava manjina i zaštita manjina), pitanje br. 4.

Odgoj i obrazovanje na jeziku i pismu nacionalne manjine obavlja se u predškolskoj ustanovi, osnovnoj i srednjoj školi te drugoj školskoj ustanovi s nastavom na jeziku i pismu nacionalne manjine kao i drugim oblicima obrazovanja (seminari, ljetne i zimske škole i slično), u skladu s odredbama Zakona o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina.

Školske ustanove s nastavom na jeziku i pismu nacionalne manjine osnivaju se u skladu s Zakonom o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina i odredbama Zakona o osnovnom odnosno Zakona o srednjem školstvu.

•

•

POGLAVLJE 19 - TELEKOMUNIKACIJE I POŠTANSKI SEKTOR

I. TELEKOMUNIKACIJSKE USLUGE

- Molimo dostavite kopiju strateškog dokumenta navedenog u Zakonu o telekomunikacijama (ili rokove za njegovu izradu).
-
- U skladu s člankom 3. Zakona o telekomunikacijama (NN br. 122/03., 158/03. i 177/03.), Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske donosi Strategiju razvoja telekomunikacija i informacijske tehnologije Republike Hrvatske za razdoblje

od četiri godine, koja predstavlja temeljni dokument kojim se dugoročno uređuju osnovna načela i smjernice razvoja telekomunikacija, informacijske tehnologije, te određuje nacionalni prioritet u planiranju telekomunikacijskih i informatičkih djelatnosti. Strategiju izrađuje Ministarstvo pomorstva, prometa i veza u suradnji s ministarstvom nadležnim za informatičku djelatnost, Uredom za strategiju razvijanja i Uredom za internetizaciju Vlade Republike Hrvatske, te Hrvatskom agencijom za telekomunikacije.

•

- Iako Zakonom o telekomunikacijama nije predviđen određeni rok za izradu i donošenje navedene Strategije, odmah po stupanju Zakona na snagu u Ministarstvu pomorstva, prometa i veza prišlo se pripremama za njezinu izradu, kako bi ta Strategija mogla biti donesena u prvoj polovici 2004. godine. Dosad je, u 2003. godini, dovršen prijedlog Studije o strategiji razvoja telekomunikacija i Interneta od 2003. do 2005. godine, kao prva faza izrade strategije za sljedeće četverogodišnje razdoblje. Ovom prvom fazom osobito je obuhvaćena analiza postojećeg stanja telekomunikacijske infrastrukture i usluga te pravnog i regulatornog okvira u telekomunikacijama u Hrvatskoj, a dan je i pregled stanja i trendova razvoja telekomunikacija i Interneta u susjednim i Hrvatskoj sličnim zemljama.
-
- Prijedlog navedene Studije, u prijevodu na engleski, dan je u prilogu.
- (Vidi Dodatak 11)
-
- Možete li navesti podatke koji se odnose na osnivanje, početak rada, nadležnost, proračunska sredstva i ljudske potencijale novog regulatornog tijela?
-
- Novi Zakon o telekomunikacijama stupio je na snagu 7. kolovoza 2003. godine, i njime je predviđeno osnivanje Hrvatske agencije za telekomunikacije koja je nacionalna regulatorna agencija za obavljanje regulatornih i drugih poslova u okviru djelokruga i nadležnosti određenih Zakonom o telekomunikacijama. Agencija je samostalna, neprofitna i neovisna pravna osoba s javnim ovlastima, njezin je osnivač Republika Hrvatska, a osnivačka prava ostvaruju Hrvatski sabor i Vlada Republike Hrvatske. Agencija za svoj rad odgovara Hrvatskom saboru.

Predviđeno je da Agencijom upravlja Vijeće Agencije koje se sastoji od pet članova, koje imenuje i razrješava Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske, kao i predsjednika i zamjenika predsjednika Vijeća Agencije. Članovi Vijeća Agencije imenuju se na razdoblje od pet godina te mogu biti ponovno imenovani. Za početni sastav Vijeća Agencije tri člana imenuju se na vrijeme od pet godina, a dva člana na vrijeme od tri godine. Predsjednik i zamjenik predsjednika Vijeća Agencije imenuju se iz reda članova Vijeća Agencije koji se imenuju na vrijeme od pet godina.

Predsjednik Vijeća Agencije predstavlja i zastupa Agenciju te odgovara za zakonitost rada Agencije. Agencija ima stručnu službu za obavljanje stručnih,

administrativnih i tehničkih poslova za potrebe Agencije, a stručnom službom rukovodi upravitelj Agencije, koji za svoj rad odgovara Vijeću Agencije.

Članovi Vijeća Agencije dužnost obnašaju profesionalno, a u obavljanju svojih poslova u okviru Zakona o telekomunikacijama obvezni su postupati savjesno i u skladu s pravilima struke, te s moralnim i etičkim načelima. Članovi Vijeća Agencije obvezni su ponašati se na način da ne umanjuju svoj ugled ili ugled Agencije, te da ne dovode u pitanje svoju samostalnost i neovisnost pri obnašanju svoje dužnosti, te samostalnost i neovisnost Agencije.

Zakonom je precizno propisano koje uvjete moraju ispunjavati članovi Vijeća Agencije – moraju biti hrvatski državljeni s prebivalištem u Republici Hrvatskoj, koji imaju visoku stručnu spremu iz područja elektrotehničkih, pravnih i ekonomskih znanosti i najmanje deset godina radnog iskustva u području telekomunikacija, te aktivno poslovno znanje barem jednoga stranog jezika (engleskog, njemačkog ili francuskog), a u svojoj su se struci istaknuli znanstvenim ili stručnim radom, ili svojim javnim djelovanjem, i dostojni su biti članovima Vijeća Agencije. Također su propisane dužnosti i poslovi koji su nespojivi s dužnošću članova Vijeća Agencije – ne mogu biti državni dužnosnici, osobe koje obnašaju dužnost u tijelima političke stranke, niti osobe koje su u radnom odnosu, ostvaruju utjecaj ili obavljaju druge poslove u pravnim osobama na koje se primjenjuju odredbe Zakona o telekomunikacijama, a obavljaju djelatnost u području telekomunikacija, niti mogu biti vlasnici ili suvlasnici ili članovi njihovih uprava, nadzornih odbora ili upravnih vijeća, ili obavljati druge poslove zbog kojih bi moglo doći do sukoba interesa.

U nadležnosti Agencije je obavljanje sljedećih poslova:

1. donošenje odluka o davanju i oduzimanju koncesija i dozvola u telekomunikacijama,
2. nadzor i regulacija cijena i kakvoće telekomunikacijskih usluga,
3. rješavanje sporova između operatora te između operatora i davatelja usluga,
4. rješavanje sporova između davatelja usluga i korisnika usluga, uz posredovanje Vijeća korisnika telekomunikacijskih usluga,
5. donošenje odluka i rješenja u vezi s obavljanjem drugih regulatornih poslova koji su u nadležnosti Agencije,
6. upravljanje adresnim i brojevnim prostorom u telekomunikacijama i izrada pripadajućih planova,
7. upravljanje radiofrekvencijskim spektrom, izrada Tablice namjene radiofrekvencijskog spektra i planova dodjele radijskih frekvencija,
8. provedba postupka usklađivanja radijskih frekvencija na domaćoj i međunarodnoj razini te dodjela radijskih frekvencija,
9. kontrola radiofrekvencijskog spektra i poduzimanje mjera zaštite od štetnih smetnji,
10. sklapanje ugovora o koncesiji za frekvenciju za obavljanje telekomunikacijskih usluga, te ugovora o koncesiji za obavljanje djelatnosti radija i televizije u skladu sa Zakonom o elektroničkim medijima,
11. predlaganje nacrta podzakonskih propisa koje donosi ministar na temelju Zakona o telekomunikacijama,
12. davanje stručnih mišljenja o pojedinim pitanjima iz područja telekomunikacija i provedbe Zakona o telekomunikacijama i propisa donesenih na temelju tog Zakona, na zahtjev zainteresiranih osoba,
13. priređivanje stručnih skupova, javnih savjetovanja te ispitivanja tržišta i javnog mnijenja u vezi s pojedinim pitanjima iz područja telekomunikacija,
14. obavljanje poslova međunarodne suradnje s međunarodnim telekomunikacijskim organizacijama i institucijama te sudjelovanje u radu njihovih stručnih tijela i radnih skupina, uz suglasnost Vlade Republike Hrvatske i Ministarstva pomorstva, prometa i veza,

15. suradnja s inozemnim regulatornim tijelima u telekomunikacijama,
16. obavljanje drugih poslova utvrđenih Zakonom o telekomunikacijama i Statutom Agencije.

Dio poslova Agencije, navedenih u gornjim točkama 1. do 9., od posebnog je interesa za Republiku Hrvatsku, te ih Agencija obavlja na temelju javne ovlasti

Sredstva za obavljanje poslova Hrvatske agencije za telekomunikacije, ne osiguravaju se iz državnog proračuna Republike Hrvatske, već iz sljedećih izvora:

1. od dijela naknade za uporabu radijskih frekvencija koji, izražen u postotku, ne može biti manji od 5%, što utvrđuje Vlada Republike Hrvatske,
2. od naknade za uporabu adresa i brojeva,
3. iz iznosa od 0,2% od ukupnog godišnjeg bruto prihoda koji su u prethodnoj godini u obavljanju telekomunikacijskih usluga i djelatnosti ostvarili koncesionari i davatelji telekomunikacijskih usluga, osim koncesionara radiodifuzijskih usluga.

Zakonom o telekomunikacijama propisano je da će agencija preuzeti radnike dosadašnjih dvaju tijela koja su obavljala regulatorne i druge stručne poslove u području telekomunikacija – stručne službe vijeća za telekomunikacije i hrvatskoga zavoda za telekomunikacije (ukupno oko 60-ak osoba), dok će nadzornici telekomunikacija u hrvatskom zavodu za telekomunikacije prijeći na rad u ministarstvo pomorstva, prometa i veza, na radna mjesta inspektora telekomunikacija u upravi inspekcijskih poslova.

Vlada Republike Hrvatske trebala je u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu Zakona o telekomunikacijama podnijeti prijedlog za imenovanje predsjednika, zamjenika predsjednika i članova Vijeća Agencije Hrvatskog sabora, a Hrvatski sabor u dalnjem roku od 30 dana od dana primitka prijedloga imenovati predsjednika, zamjenika predsjednika i članove Vijeća Agencije. Danom imenovanja novih članova Vijeća Agencije trebao je prestati mandat predsjedniku, zamjeniku predsjednika i članovima Vijeća za telekomunikacije, predsjedniku, zamjeniku predsjednika i članovima Vijeća Hrvatskog zavoda za telekomunikacije, te direktoru i zamjeniku direktora Hrvatskog zavoda za telekomunikacije.

U svrhu transparentne provedbe postupka predlaganja članova Vijeća Agencije Vlada Republike Hrvatske prethodno je, u skladu sa Zakonom, objavila i javni poziv za predlaganje kandidata za članove Vijeća Agencije, te u objavljenom roku prikupila određeni broj prijava za potencijalne članove Vijeća. Međutim, do dana raspuštanja Hrvatskog sabora, radi provedbe parlamentarnih izbora, Vlada Republike Hrvatske nije sastavila ni uputila u saborski postupak prijedlog članova Vijeća Agencije, čime je postupak njihova imenovanja, a time i konstituiranja same Agencije, prepusten novom sazivu Hrvatskog sabora i novoj Vladi Republike Hrvatske. Stoga se imenovanje novih članova Vijeća Agencije i početak rada same Agencije može očekivati do kraja mjeseca veljače 2004. godine.

•

- Koja su vaša očekivanja vezano uz djelotvornost postupka žalbi protiv odluka regulatornog tijela?

Vijeće Agencije donosi sve odluke većinom glasova svih članova Vijeća Agencije. U svim postupcima pred Agencijom, koji se pokreću u skladu sa Zakonom o

telekomunikacijama, Agencija mora omogućiti svakoj stranci u postupku da se prije donošenja odluke izjasni o činjenicama bitnim za donošenje odluke, te da dostavi svu potrebnu dokumentaciju ili druge dokaze za koje smatra da su od značenja za donošenje odluke.

Odluke Vijeća Agencije su konačne. Protiv odluka, rješenja i zaključaka Vijeća Agencije nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Upravnim sudom Republike Hrvatske.

Vijeće Agencije može, na prijedlog stranke u postupku ili po službenoj dužnosti, izmijeniti ili ukinuti svoju odluku. Protiv odluke Vijeća Agencije o izmjeni, odnosno ukidanju odluke nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Upravnim sudom Republike Hrvatske.

Upravnosudski postupak pred Upravnim sudom Republike Hrvatske, u povodu upravnog spora pokrenutog tužbom protiv odluke Vijeća Agencije, provodi se prema odredbama Zakona o upravnim sporovima, Zakona o općem upravnom postupku i drugih odgovarajućih propisa. Tužba se podnosi u roku od 30 dana od dana dostave odluke Vijeća Agencije stranci koja podnosi tužbu.

Prema dosadašnjim iskustvima i praksi u pokretanju upravnih sporova protiv konačnih odluka Vijeća za telekomunikacije, kao dosadašnjeg regulatora u telekomunikacijama, te u skladu s iskustvima u upravnosudskim postupcima protiv odluka nekih drugih regulatornih tijela (npr. Vijeća za radio i televiziju, i dr.), može se zaključiti da Upravni sud podnesene tužbe razmjerno brzo dostavlja na odgovor tuženoj strani (regulatoru) i zainteresiranim osobama (ako ih ima), pri čemu određuje rok, koji ne može biti kraći od osam ni dulji od 30 dana, u kojem je tužena strana (regulator) obvezna odgovoriti Sudu te poslati sve spise koji se odnose na predmet tužbe. Međutim, dosadašnja iskustva i praksa također pokazuju da do rješenja pokrenutog upravnog spora, odnosno do presude Upravnog suda, kojom se odluka regulatornog tijela poništava, ili se tužba odbija kao neosnovana, može proteći i nekoliko godina.

Za očekivati je da će dosljedna provedba reforme pravosudnog sustava u Hrvatskoj, a osobito započeti proces osuvremenjivanja, opremanja i informatizacije sudova, pa tako i Upravnog suda, te stručnog ospozobljavanja i usavršavanja sudaca i svih pravosudnih djelatnika, učiniti i ovaj dio pravosudnog sustava djelotvornijim i racionalnijim, čime će se u sljedećem razdoblju osigurati zadovoljavajuća razina pravne zaštite svih stranaka u postupcima pred Agencijom.

- Molimo navedite Plan rada Ministarstva pomorstva, prometa i veza za donošenje podzakonskih propisa iz područja telekomunikacija.
-

Prema Zakonu o telekomunikacijama ministar pomorstva, prometa i veza mora donijeti ukupno 31 podzakonski propis (pravilnik), koje je ovlašten donijeti, najkasnije u roku od godine dana od dana stupanja Zakona na snagu, tj. do 7. kolovoza 2004. godine. Osim toga, Vlada Republike Hrvatske mora donijeti Uredbu o ograničenjima uporabe radijskih frekvencija najkasnije u roku od šest mjeseci od dana stupanja Zakona na snagu.

Do donošenja i stupanja na snagu spomenuta 32 provedbena propisa primjenjuju se važeći podzakonski propisi, koji uređuju odnosna pitanja, ako nisu u suprotnosti s odredbama novoga Zakona o telekomunikacijama.

Dosad su donesena i objavljena sljedeća tri pravilnika:

1. Pravilnik o adresiranju i numeriranju u javnim telekomunikacijama i plaćanju naknade (NN br. 177/03.)
2. Pravilnik o pristupu mreži i međusobnom povezivanju (NN br. 185/03.)
3. Pravilnik o namjeni radiofrekvenčijskog spektra (NN br. 193/03.)

U završnom postupku izrade i donošenja su sljedeći pravilnici:

4. Pravilnik o amaterskim radijskim komunikacijama
5. Pravilnik o koncesijama i dozvolama za obavljanje telekomunikacijskih usluga
6. Pravilnik o plaćanju naknade za obavljanje telekomunikacijskih usluga i djelatnosti
7. Pravilnik o telekomunikacijskim uslugama

Do kraja prvog tromjesečja 2004. godine trebali bi se donijeti sljedeći podzakonski propisi:

8. Uredba o ograničenjima uporabe radijskih frekvencija
9. Pravilnik o dodjeli radijskih frekvencija
10. Pravilnik o plaćanju naknade za dodjelu i uporabu radijskih frekvencija
11. Pravilnik o stavljanju na tržiste, stavljanju u pogon i uporabu radijske opreme i telekomunikacijske terminalne opreme (RiTT opreme)
12. Pravilnik o tehničkom pregledu radijskih postaja
13. Pravilnik o ovlastima za obavljanje djelatnosti u telekomunikacijama
14. Pravilnik o osnovnim telekomunikacijskim uslugama
15. Pravilnik o postupku utvrđivanja i analize mjerodavnih tržista u telekomunikacijama
16. Pravilnik o iskaznicama inspektora telekomunikacija i ovlaštenog radnika Hrvatske agencije za telekomunikacije
17. Pravilnik o pečatu inspektora telekomunikacija
18. Pravilnik o očeviđnicima inspektora telekomunikacija i ovlaštenog radnika Hrvatske agencije za telekomunikacije

Do kraja drugog tromjesečja 2004. godine, odnosno do kraja predviđenog roka od godine dana donijet će se sljedeći podzakonski propisi:

19. Pravilnik o pomorskim i zrakoplovnim radijskim komunikacijama te radijskim komunikacijama u unutarnjoj plovidbi
20. Pravilnik o radijskim komunikacijama u frekvencijskom području namijenjenom građanstvu (CB)
21. Pravilnik o identifikaciji radijskih postaja
22. Pravilnik o mjerilima za određivanje zone telekomunikacijske infrastrukture, opreme i spojnog puta te zaštitnoj zoni i radijskom koridoru radijskih postaja
23. Pravilnik o nadoknadi troškova davatelja osnovnih telekomunikacijskih usluga
24. Pravilnik o općim uvjetima poslovanja davatelja telekomunikacijskih usluga
25. Pravilnik o načelima za određivanje cijena telekomunikacijskih usluga koje obavlja samo jedan davatelj usluga
26. Pravilnik o ograničenjima jakosti elektromagnetskih polja za radijsku opremu i telekomunikacijsku terminalnu opremu
27. Pravilnik o elektromagnetskoj kompatibilnosti (EMC)
28. Pravilnik o pristupu izdvojenoj lokalnoj petlji

- 29. Pravilnik o prenosivosti broja i predodabiru operatora
- 30. Pravilnik o jedinstvenom europskom broju za hitne službe
- 31. Pravilnik o upravljanju nacionalnom internetskom domenom Republike Hrvatske
- 32. Pravilnik o radijskim postajama Oružanih snaga Republike Hrvatske, policije i sigurnosnih službi Republike Hrvatske

- Molimo dostavite izjavu ministarstva o izvršavanju državnih vlasničkih prava u operativnim tvrtkama kao što je monopolistički operator.
-

U djelatnosti telekomunikacija Republika Hrvatska ostvaruje vlasnička prava u trgovačkom društvu HT – Hrvatske telekomunikacije d.d., i to od 25. listopada 2001. godine s manjinskim udjelom od 49% dionica, dok većinski udjel od 51% dionica posjeduje strateški partner – Deutsche Telekom AG. Prema Statutu trgovačkog društva HT d.d. Glavnu skupštinu čine predstavnici obaju dioničara, i to Vlade Republike Hrvatske i DT-a, dok Nadzorni odbor ima 9 članova, od kojih 4 imenuje Vlada Republike Hrvatske (od kojih je jedan predstavnik radnika), a 5 većinski vlasnik DT, među kojima i predsjednika Nadzornog odbora. Vlada Republike Hrvatske svojim zaključkom svaki put ovlašćuje jednog člana Vlade koji u njezino ime sudjeluje u radu i donošenju odluka na sjednici Glavne skupštine.

Glavna skupština odlučuje o najvažnijim pitanjima u skladu sa zakonom i Statutom HT-a d.d., i to osobito o izmjenama Statuta, o promjeni tvrtke, predmeta poslovanja i sjedišta Društva, o godišnjim finansijskim izvješćima i uporabi dobitka, o povećanju i smanjenju temeljnog kapitala Društva, o imenovanju revizora Društva, o izboru i razrješenju članova Nadzornog odbora, itd.

Nadzorni odbor nadzire vođenje poslova Društva, imenuje i opoziva članove Uprave, pregledava i ispituje poslovne knjige, dokumentaciju, blagajnu, vrijednosne papire, te druge dokumente koji se odnose na poslovanje Društva, daje suglasnosti na odluke Uprave u za to određenim slučajevima, itd. Tako dugo dok Republika Hrvatska ima preko 25% dionica u HT-u d.d., jednog člana Nadzornog odbora imenuje i opoziva Radničko vijeće, odnosno radnici HT-a d.d.

Republika Hrvatska također ostvaruje vlasnička prava i u trgovačkom društvu Odašiljači i veze d.o.o., tvrtki koja obavlja radiodifuzijske usluge, odnosno prijenos i odašiljanje radijskih i televizijskih programa za račun drugih (prije svega Hrvatske radiotelevizije kao javnog operatora, a zatim i koncesionara komercijalnih elektroničkih medija u Hrvatskoj), a osnovana je 2002. godine, izdvajanjem iz sustava javne ustanove Hrvatske radiotelevizije, u skladu s odredbama tada važećeg Zakona o Hrvatskoj radioteleviziji (NN br. 17/01.). Odašiljači i veze d.o.o. u 100%-tном su vlasništvu Republike Hrvatske koja svoja prava u Glavnoj skupštini ostvaruje putem Vlade Republike Hrvatske. Vlada Republike Hrvatske imenuje 4 od ukupno 5 članova Nadzornog odbora, dok jednog člana Nadzornog odbora biraju radnici Odašiljača i veza d.o.o. Za sada nije predviđena privatizacija trgovačkog društva Odašiljači i veze d.o.o. ni u kojem obliku.

II. POŠTANSKE USLUGE

1. Molimo da dostavite podrobnije informacije o načinu na koji će se osigurati operativn neovisnost nacionalnog regulatornog tijela (Vijeća za poštanske usluge)?
(Odgovor je dostavljen na sastanku Pododbora za unutarnje tržište, 10. prosinca 2003. godine)

POGLAVLJE 20 – KULTURA I AUDIOVIZUALNA POLITIKA

- Bilo bi korisno da nam dostavite prevedenu verziju novoga Zakona o Hrvatskoj radioteleviziji. (*Vidi Dodatak 12*)
-
- Bilo bi korisno da nam dostavite prevedene odredbe Zakona o medijima koje se odnose na pravo odgovora. (*Vidi Dodatak 13*)
-
- Odgovor na 4. pitanje o koncesionarima za radio i televiziju trebalo bi biti potpunije. Željeli bismo dobiti više informacija o privatnim koncesionarima na državnoj razini (kao što su TV Nova i RTL kanal koji je nedavno dobio koncesiju). Cilj je dobiti bolji pregled audiovizualnog područja u Hrvatskoj.
-
- Konzorcij RTL d.o.o. je koncesionar treće mreže, koji nije započeo sa radom, te nam nije poznata njegova programska shema i orijentacija. Vlasničku strukturu Konzorcija RTL d.o.o. čine poslovni udjeli tvrtki CLT-UFA S.A. Luxemburg - 33%, PINTA TV TRI d.o.o. Zagreb - 25%, AGROKOR d.d. Zagreb - 11,5%; PODRAVKA d.d. Koprivnica - 11,5%, ATLANTIK GRUPA d.d. Zagreb - 11,5% i HVB Bank Croatia d.d. Zagreb - 7,5%. Uprava konzorcija sastoji se od dva člana, a čine je Pavel Stantchev i Dobrivoj Keber, a predsjednik Nadzornog odbora je Jean-Charles de Keyser.

TV Nova je nositelj koncesije na nacionalnoj razini za televizijsku djelatnost što znači da emitira program na cijelom teritoriju Republike Hrvatske. Zakon o elektroničkim medijima stupio je na snagu 7. kolovoza 2003. godine, te će TV Nova, kao i drugi nakladnici elektroničkih medija morati uskladiti svoj rad, poslovanje i opće akte s odredbama ovoga Zakona u propisanom roku od šest mjeseci. Napominjemo da je u tijeku sudski spor oko poslovnih udjela u TV Novoj.

POGLAVLJE 23 - ZAŠTITA POTROŠAČA I ZDRAVLJA

1. Molimo da pobliže navedete koji su provedbeni propisi prema Zakonu o zaštiti potrošača već usvojeni i da dostavite okvirni vremenski raspored za one koje još treba usvojiti.

(Odgovori predani na sastanku Pododbora za unutarnje tržište, održanom 10 prosinca 2003. godine)

2. Koje je sadašnje stanje u pogledu saborskog usvajanja Zakona o općoj sigurnosti proizvoda? (očekivano do kraja 2003.)?

(Odgovori predani na sastanku Pododbora za unutarnje tržište, održanom 10 prosinca 2003. godine)

3. Molimo više pojedinosti o provedbi propisa za zaštitu ekonomskih interesa potrošača u Hrvatskoj (točka 3c): mehanizme i ovlasti koji su na raspolaganju javnim institucijama, primjere aktivnosti koje su poduzete itd. To bi pokrivalo sadašnju situaciju a trebalo bi pružiti i pregled promjena koje donose novi propisi za zaštitu potrošača.

(Odgovori predani na sastanku Pododbora za unutarnje tržište, održanom 10 prosinca 2003. godine)

4. Molimo da pružite pojedinosti o provedbi propisa na području finansijskih usluga, posebno o potrošačkim kreditima.

(Odgovori predani na sastanku Pododbora za unutarnje tržište, održanom 10 prosinca 2003. godine)

5. Potrošačke organizacije: molimo navedite dodatne podatke o njihovim aktivnostima, o uredima za savjetovanje o zaštiti potrošača i Savezu udruga zaštite potrošača. O dvije postojeće organizacije potrošača: ime, datum osnivanja, jesu li članovi europske ili svjetske organizacije ili mreže, više detalja o glavnim aktivnostima i ciljevima; publikacije, broj članova, pojedinaca i/ili udruga, broj osoblja, uključujući stalno zaposlene i honorarne, budžet za 2003 u Eurima.

U Republici Hrvatskoj djeluju tri udruge za zaštitu potrošača;

1. HRVATSKA UDRUGA ZA ZAŠTITU POTROŠAČA (Huzup)

Sjedište – Zagreb, Trg Petra Krešimira br.2.

Datum osnivanja – 14. siječnja 1998.

Broj članova – 956

Podružnice: Slavonski Brod, Varaždin

Budžet za 2003–iz proračuna 2563 Eur-a, potpora svjetske banke 2002 do 2004–5000 Eur-a

Članstvo u Consumers International

Publikacija – Potrošački list, edukativni leci (30 000 – 50 000 kom)

POTROŠAČ – HRVATSKI SAVEZ UDRUGA ZA ZAŠTITU POTROŠAČA

Sjedište – Zagreb, Ilica 48/III

Datum osnivanja – 25. svibnja 2002.

Broj članova - 4420

Broj osoblja – tri volontera stalno i dvanaest volontera povremeno

Podružnice: Osijek, Vinkovci, Vukovar, Čakovec

Članstvo u Consumer International

Publikacije: Potrošački pojmovnik, mjesecnik «Zaštita potrošača»

2. DRUŠTVO «POTROŠAČ» ZAGREB

Sjedište – Zagreb, Ilica 48

Datum osnivanja – 12 travnja 2000.

Broj članova – 3020

Broj osoblja – jedan stalno zaposlen i pedesetpet volontera

Budžet za 2003 – 11 000 Eur-a

Članstvo u Consumer International

3. «POTROŠAČ» DRUŠTVO ZA ZAŠTITU SLAVONIJE I BARANJE

Sjedište - Osijek, Europska avenija 8.

Datum osnivanja – ožujak 2001

Broj članova – 500

Broj osoblja – 5 volontera

Potrošači osnivaju udruge potrošača, kao neprofitne organizacije, koje promiču i štite prava potrošača. Poslovi udruga su osobito: informiranje potrošača; testiranje preko ovlaštenih laboratorija, proizvoda stavljenih na tržište; usporedni testovi proizvoda; pružanje pomoći oštećenom potrošaču u nastupu prema trgovcu, davanje primjedbi i prijedloga na propise iz područja zaštite potrošača u postupku njihovog donošenja; pokretanje pred nadležnim sudom postupka predviđenih ZZP-a.

O aktivnostima svih udruga za zaštitu potrošača u RH, općenito se može reći da sustavno rade na promicanju prava potrošača kroz informiranje i edukaciju, te iniciraju prilagodbu hrvatskog zakonodavstva standardima zaštite potrošača u zemljama EU-a. Kroz svoje javno djelovanje udruge su prihvatile politiku zaštite potrošača Europske Unije i pravila Consumers Internationala.

Svakodnevni kontakti sa potrošačima obavljaju se putem telefona i internet stranica koje su udruge u tu svrhu oformile, a vrlo korisne informacije i upute za određena ponašanja u odnosu na «trgovce» potrošači mogu pronaći u publikacijama potrošačkih udruga.

U zaštiti prava potrošača udruge neposredno surađuju sa Sudom časti HGK, Sudom časti HOK, nadležnim inspekcijskim i medijima. Tako npr. Udruga «Potrošač» Zagreb, pokrenula je sudski postupak za ocjenu zakonitosti Pravilnika o općim uvjetima za davanje telekomunikacijskih usluga, kao i spor u svrhu ukidanja modela naplate telekomunikacijskih usluga u fiksnoj telefoniji.

Pilot projekt «Savjetovalište za potrošače» treba se realizirati uz finansijsku potporu Delegacije Europske komisije u RH, kao mjesto za organiziranu pomoć potrošača.

Sukladno članku 102. st.4 ZZP-a, Ministarstvo gospodarstva izdavat će rješenja o upisu savjetovališta za zaštitu potrošača u Registar savjetovališta za zaštitu potrošača, koja osnivaju udruge za zaštitu potrošača. U izradi je Pravilnik o načinu i uvjetima za upis savjetovališta u Registar savjetovališta za zaštitu potrošača, koji će biti predložen ministru gospodarstva na donošenje nakon konstituiranja nove Vlade. U skladu s potrebama predviđenim Nacionalnim programom, a sukladno navedenom Pravilniku, izdavat će se odobrenja za rad i ocjene stručne sposobnosti osoba zaposlenih u savjetovalištu. Sredstva za rad savjetovališta osiguravaju se iz proračuna.

Udruge za zaštitu potrošača inicirale su donošenje ili izradu različitih pravilnika i propisa: o priređivanju nagradnih igara, o ograničavanju uporabe duhanskih proizvoda u školskim ustanovama, o organiziranju školskih izleta i ekskurzija, o kodeksu primjerenog ponašanja u odnosima s javnošću, o zabrani proizvodnje, uvoza i prodaje dječjih igračaka i odjeće opasnih po sigurnost i sl.

POGLAVLJE 24 – PRAVOSUĐE I UNUTARNJI POSLOVI

1. Što se tiče pitanja viza i vanjskih granica, bile bi korisne dodatne informacije o::

- a) važećem viznom režimu sa Srbijom i Crnom Gorom.

Sukladno viznom sustavu Ministarstva vanjskih poslova Srbija i Crna Gora svrstana je u III. kategoriju, što znači da njeni državljanini moraju posjedovati unaprijed pribavljeni vizu, uz koji uvjet moraju ispuniti opće i posebne uvjete.

Temeljem Odluke Vlade Republike Hrvatske od 04. lipnja 2003. godine o privremenoj suspenziji viza za državljane Srbije i Crne Gore utvrđeno je da se od državljana Srbije i Crne Gore privremeno neće zahtijevati vize za ulazak u RH za turističke posjete do 90 dana. Navedena Odluka primjenjuje se od 10. lipnja do 31. prosinca 2003. godine, a odnosi se na nositelje nacionalnih običnih putovnica, dok su nositelji posebnih putovnica što ih izdaje Privremena uprava UN-a na Kosovu izuzeti od ove suspenzije.

Produljenje suspenzije viznog režima ili njegovo ukidanje, ovisit će o tijeku rješavanja još uvijek otvorenih pitanja između Republike Hrvatske i Srbije i Crne Gore te o obvezama Republike Hrvatske prema viznoj politici Europske unije.

- b) Postupku izdavanja poslovnih viza kao i sadašnja praksa vezana za mogućnost izdavanja viza na granici

Prema novom Zakonu o strancima koji će biti u primjeni od 01. siječnja 2004. godine stranim državljanima moći će se izdati sljedeće vrste viza: putna, tranzitna zrakoplovno-tranzitna, grupna, diplomatska i službena. Napominjemo da će se na graničnom prijelazu moći izdati samo putna, tranzitna i grupna viza i to samo u iznimnim slučajevima i na određenim graničnim prijelazima.

Poslovna viza je institut predviđen odredbama Zakona o kretanju i boravku stranaca. Navedeni Zakon primjenjivat će se do 31. prosinca 2003. godine, budući 01. siječnja 2004. godine počinje primjena Zakona o strancima.

Poslovna viza je vrsta odobrenja boravka, kao što je definirano člankom 22. Zakona o kretanju i boravku stranaca. Navedeni institut se primjenjuje kod reguliranja boravka kategorija stranaca navedenih u članku 16. istog Zakona.

Dakle, u praksi poslovna se viza izdaje npr. stranom državljaninu koji je registrirao trgovačko društvo u Republici Hrvatskoj, članu uprave odnosno članu nadzornog odbora trgovačkog društva i drugim kategorijama osoba iz članka 16. Zakona o kretanju i boravku stranaca. Navedeni primjeri se najčešće pojavljuju u praksi.

Prednost ovog instituta je u tome što omogućuje strancu nesmetan i neograničen prelazak državne granice. Naime, stranim državljanima s reguliranim boravkom u Republici Hrvatskoj potrebna je viza za izlazak ukoliko im je viza potrebna i za ulazak u Republiku Hrvatsku.

Ističemo da je odredbama novog Zakona o strancima ukinut institut izlaznih odnosno izlazno-ulaznih viza.

Osobitost instituta poslovne vize je i u tome što je nadležnost za izdavanje ove vize podijeljena između diplomatskih misija/konzularnih ureda Republike Hrvatske s jedne strane i policijskih uprava/policijskih postaja s druge strane (članak 16. stavak 6. Zakona o kretanju i boravku stranaca). Navedeno je logično s obzirom na odredbu članka 27. Pravilnika o načinu izdavanja isprava i viza strancima te o obrascima tih

isprava i viza kojom je određeno da poslovna viza važi kao odobrenje za produženi boravak.

Novim zakonskim propisom o strancima uveden je institut sličan poslovnoj vizi. To je institut poslovne dozvole koja predstavlja odobrenje za boravak i rad na području Republike Hrvatske, za razliku od poslovne vize koja je samo odobrenje za boravak.

Krug osoba kojima se izdaje poslovna dozvola širi je u odnosu na poslovnu vizu. Poslovna dozvola se izdaje strancu koji ima registrirani obrt ili s obrtom izjednčenu djelatnost ili slobodno zanimanje, vodi poslove u registriranom trgovackom društvu ili u pravnoj osobi u kojoj ima većinski udio ili strancu koji pruža usluge u ime inozemnog poslodavca.

Institut poslovne dozvole predstavlja novinu u hrvatskom pravnom sustavu i iz razloga što u postojećim pravnim propisima ne postoji vrsta odobrenja za boravak koja je u isto vrijeme i odobrenje za rad.

c) Aktivnosti zaštite plave granice i posebna uloga Hrvatske ratne mornarice

Sukladno Zakonu o nadzoru državne granice, nadzor državne granice na moru, u ukupnoj dužini od oko 950 km, obavlja pomorska policija koristeći pri tome službena plovila MUP-a.

Sudjelovanje Hrvatske ratne mornarice u nadzoru državne granice na moru ostvaruje se kroz suradnju na planu uvezivanja i integralnog sustava radarskog motrenja teritorijalnog mora i državne granice na moru, na način da se aktualna pomorska situacija na određenom akvatoriju stavlja na raspolaganje pomorskoj policiji.

Naznačeni vid suradnje sa Hrvatskom ratnom mornaricom odnosno djelatnicima radarsko-motričkih postaja, znatno pospješuje operativno postupanje policije na ukupnom morskom prostoru Republike Hrvatske, budući omogućava usmjeravanje službenika pomorske policije na točno određenu poziciju, čime se postižu bolji rezultati u vidu racionalne i ekonomične uporabe ophodnih plovila.

2. Pojašnjenje sustava olakšica za lokalni granični promet

2.1. Sporazum između Republike Hrvatske i Republike Slovenije o pograničnom prometu i suradnji

Sporazum između Republike Hrvatske i Republike Slovenije o pograničnom prometu i suradnji iako je potpisana još 1997. godine stupio je na snagu 05. rujna 2001. godine. Implementacija predmetnog Sporazuma u svojoj drugoj godini nakon njegovog stupanja na snagu bitno je intenzivnija, iako još uvijek nije potpuna. Naime, režim pograničnog prometa i suradnje obuhvaća brojne segmente života u pograničnom području, te posebice zbog predstojećeg schengenskog režima na zajedničkoj državnoj granici, traži precizno utvrđivanje svih mogućih postupaka. Pri tom ipak prevladava obostrano mišljenje da je suština SOPPS-a olakšavanje kretanja uz i preko granice i otvaranje odnosno poticanje međusobne suradnje u pograničnom području što je ujedno i misao vodilja gotovo svih koji su zaduženi za izgradnju sustava njegove primjene.

Pod olakšicama za lokalni promet podrazumijevaju se mogućnost prelazaka državne granice za stanovnike pograničnog područja nosioce pogranične propusnice izvan graničnih prijelaza na prijelaznim mjestima i prijelaznim točkama.

Prijelazna mjesta su obostrano određena dodatna mjesta za prelazak državne granice za one nosioce prava, koji ispunjavaju propisane kriterije. Nositelj pogranične

propusnice može prijeći državnu granicu izvan graničnih prijelaza ili izvan službenog radnog vremena graničnog prijelaza za pogranični promet ukoliko to nije u suprotnosti s javnim interesom, samo s vidiranim upisom tog prijelaznog mesta u pograničnu propusnicu ili u poljoprivrednički uložak ako to predstavlja najkraći put do nekretnine.

Tako određena mjesta za prelazak državne granice nazivaju se prijelazna mjesta i upisuju se u pograničnu propusnicu, a dostavljaju se susjednoj državi na vidiranje (ovjeru).

Pravo na vidiranje (upis prijelaznih mjesta) imaju oni koji imaju prijavljeno stalno boravište u pograničnom pojasu i to:

- dnevni migranti (dokaz je: potvrda o zaposlenju odnosno školovanju na susjednom pograničnom području);
- oni koji ne mogu prijeći državnu granicu preko graničnog prijelaza, već se mora koristiti teritorijem susjedne države na putu do želenog cilja (nema druge ceste – nedostatak cestovne komunikacije);
- oni koji se nalaze na većoj udaljenosti od najbližeg graničnog prijelaza.

Prijelazna točka je cestovna veza do nekretnine na susjednoj strani pograničnog područja, koja predstavlja jedinu moguću cestovnu komunikaciju do te nekretnine. To pravo, dakle, pripada samo tzv. dvovlasnicima (vlasnici, najamnici, zakupci, korisnici nekretnina koje dijeli granična crta ili su u cijelosti na susjednom pograničnom području). Opravdanost pojedine prijelazne točke na zahtjev državljana ugovorne stranke prilikom postupka izdavanja poljoprivredničkog uloška prethodno će provjeriti tijela nadležna za izdavanje pograničnih dokumenata obiju strana.

Ukoliko posjede presijeca granična crta iste mogu prijeći samo vlasnici tih posjeda.

Neškodljivim tranzitom podrazumijeva se prijevoz po kraćem odsjeku ceste iz RH preko SLO u RH ili obratno bez zaustavljanja pod uvjetom da na teritoriju druge države nema druge ceste, koja bi vodila u dubinu državnog teritorija te države odnosno da ju je, ukoliko postoji, moguće zapriječiti. Neškodljiv tranzit određuje se posebno za svaku pojedinačnu cestu, a dozvoljen je svim sudionicima u prometu na javnoj cesti, te javnim državnim službama i policiji osim vojske.

Neškodljiv tranzit za gospodarske subjekte određuje se za svaki slučaj posebno. Pojedinačni podnosioci zahtjeva – poduzeća- moraju dostaviti točnu trasu kretanja Potkomisiji za provođenje carinskih postupaka.

Na zatraženom dijelu ceste dozvolit će se neškodljiv tranzit pod uvjetom da se u vozilu nalazi dokaz o vrsti robe koja se prevozi.

U slučajevima tranzitiranja repromaterijala i gotovih proizvoda preko teritorija jedne od ugovornih stranki mora se, zbog nadzora, u vozilu nalaziti dostavnica tvrtke, a vozilo mora biti tvornički plombirano od strane pošiljatelja. Plombe moraju biti na vozilu pri

odlasku i pri dolasku, a kontrolu će po potrebi vršiti policija odnosno carina. Na ovakav način dozvoljeno je prevoziti samo vlastite proizvode.

Za sve one koji obavljaju interventne zahvate na infrastrukturnim objektima određen je poseban režim prelaženja državne granice.

Prijevoznici, koji obavljaju javni prijevoz - školske ili radničke redovne linije – ili prijevoz stvari za vlastite potrebe u cestovnom prometu po graničnim cestama ili preko državne granice, moraju za to dobiti dozvolu nadležnog tijela ugovorne stranke. Dozvole izdaje Ministarstvo za pomorstvo, promet i veze RH. Pojedinačne predložene trase za linijski promet biti će potvrđene od Stalne mješovite komisije.

Dolazak osoba – rodbine, prijatelja, znanaca – koji nemaju pravo prelaska državne granice izvan graničnih prijelaza do stambenih objekata osoba, koji su zbog neizgrađene cestovne infrastrukture nedostupni, moguć je uz prethodnu najavu nadležnoj policijskoj postaji na onom mjestu koje osoba, kojoj se dolazi, ima upisano u svoj pogranični dokumenti. Prilikom najave potrebno je navesti podatke o osobama koje dolaze kao i o automobilu.

Stalna mješovita komisija sukladno četvrtom stavku članka 54. Sporazuma može odobriti izdavanje pograničnih dokumenata i osobama koje za to ne ispunjavaju uvjete, te je u skladu s tim odredila precizne kriterije i za takve slučajeve.

Podnositelj zahtjeva u takvim slučajevima mora ispunjavati uvjete za ishođenje poljoprivredničkog uloška što podrazumijeva da je vlasnik, najamnik, zakupac ili korisnik nekretnine koju dijeli granična crta ili je u cijelosti na susjednom pograničnom području, odnosno da je član obitelji ili radna snaga navedenih osoba, te da pritom ispunjava sljedeće uvjete:

- da je nekretnina koju obrađuje što potvrđuje izjavom u zapisnik veća od 5.000 m² u Sloveniji odnosno da je upisana u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava u RH ili,
- da nekretninu presijeca granična crta ili,
- da do nekretnine zbog postojeće cestovne infrastrukture nije moguć pristup preko graničnih prijelaza.

Zahtjev za izdavanje pograničnih dokumenata na osnovi četvrtog stavka članka 54. Sporazuma podnosi se na policijskoj upravi ili postaji na čijem području se nalazi prijelazno mjesto.

2.2. Sporazum o pograničnom prometu sa Srbijom i Crnom Gorom

Predmetni Sporazum potpisan je 15.09.1997. godine, te su prema istom predviđena tri granična prijelaza za pogranični promet. Isti je djelomično u implementaciji.

2.3. Sporazum između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine o pograničnom prometu i suradnji

Sa Bosnom i Hercegovinom Sporazum o pograničnom prometu i suradnji potpisan je 05. ožujka 2003. godine u Sarajevu, ali još nije u potpunosti počela njegova implementacija.

2.4. Sporazum o pograničnom prometu sa Republikom Mađarskom

Sporazum je preuzet sukcesijom od bivše SFRJ, ali se još uvijek ne primjenjuje.

3. Molimo pružite više informacija o provedbenom zakonodavstvu glede novog Zakona o zaštiti granica

Uredba o standardima i uvjetima koje moraju ispunjavati granični prijelazi za sigurno i ekonomično obavljanje granične kontrole,

Također Ministar unutarnjih poslova, u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu Zakona o nadzora državne granice, treba donijeti slijedeće podzakonske akte:

Pravilnik o načinu utvrđivanja i rješavanja povreda državne granice,

Pravilnik o uvjetima određivanja privremenih graničnih prijelaza, uvjetima i načinu rada,

Pravilnik o načinu obavljanja nadzora državne granice i

Pravilnik o uvjetima i načinu određivanja područja graničnih prijelaza,

Pravilnik o određivanju graničnih prijelaza na kojima osobe koje su zbog obavljanja gospodarske djelatnosti na području graničnog prijelaza dužne nositi iskaznicu kao i izgledu, obrascu i postupku izdavanja iskaznice (za isto se već formira radna skupina).

4. Molimo pojasnite djeluje li već u potpunosti Ured za sprječavanje korupcije i organiziranoga kriminala (USKOK)?

Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta još uvijek nije u potpunosti operativan.

Posve je razumljivo da je Ured od stupanja na snagu zakona u cijelosti operativan u Odjelu tužitelja. Taj odjel u osnovi poduzima radnje u predkaznenom i kaznenom postupku protiv počinitelja kaznenih djela iz nadležnosti Ureda što je i temeljna zadaća državnog odvjetništva. Kako je Ured samo jedna posebna ustrojstvena jedinica u sastavu Državnog odvjetništva Republike Hrvatske onda je u ovom dijelu samo nastavio obavljati i do sada redovne državnoodvjetničke poslove.

Ured još nije operativan u dijelu koji se odnosi na Odjel za istraživanje i dokumentaciju i Odjel za sprječavanje pojave korupcije i za odnose s javnošću. Ovi odjeli su novina u organizacijskom ustroju državnog odvjetništva. Tek su neznatno kadrovski ekipirani. Predviđeno je da u tim odjelima rade savjetnici i stručni suradnici raznih profesionalnih profila od kriminalista analitičara, ekonomista, informatičara, novinara do osoba s određenim specijaliziranim znanjima iz bankarske, finansijsko-računovodstvene, porezne, carinske i dr. struke. Dosadašnja iskustva govore da će ozbiljna prepreka kvalitetnom kadrovskom ekipiranju Ureda biti niske plaće i nemogućnost ostvarivanja prava na druge pogodnosti poput prava na staž osiguranja u povećanom trajanju. Ured će kod nadležnog ministarstva za poslove pravosuđa inicirati izmjenu i dopunu važećeg zakona kao i ostalih propisa koji reguliraju ova pitanja. Sigurno je da će na dinamiku popunjavanja Ureda ovim osobljem utjecati i obvezno poduzimanje sigurnosnih provjera. Inače, funkcioniranje ovih odjel predviđa se samo u sjedištu Ureda u Zagrebu za što je osiguran zadovoljavajući prostor.

Za djelotvorno funkcioniranje, posebno Odjela za istraživanje i dokumentaciju, neophodna je odgovarajuća informatička oprema i program kompatibilan programu koji postoji u kriminalističko-obavještajnom odjelu MUP-a, drugih službi i agencija. Ured će opremu nabaviti putem nadležnog ministarstva, a programe će osmisliti i instalirati uz pomoć i podršku kako eksperata u zemlji tako i u inozemstvu, koji rade na istovjetnim ili sličnim poslovima.

Zakon o Uedu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta predviđa da se u Ured premještaju na rad policijski službenici. U tijeku su dogовори s Ravnateljstvom policije o eventualnom premještanju policijskih službenika na rad u Ured.

Izuzev odsjeka Ureda u Osijeku koji radi u zadovoljavajućem prostoru i kadrovski je ekipiran, pored ostalog i pratećim administrativnim osobljem, odsjeci Ureda u Rijeci i Splitu još uvijek znatno ovise o prostornoj i kadrovskoj podršci županijskih državnih odvjetništava u tim mjestima. Odsjek Ureda u Rijeci još ne zadugo jer će 23. prosinca ove godine useliti u primjereni prostor dobiven u zakup od grada Rijeka. U međuvremenu su poduzete potrebne radnje da se ovaj odsjek popuni administrativnim osobljem.

Do polovine iduće godine i odsjek Ureda u Splitu dobiti će potreban prostor za rad kada se općinsko državno odvjetništvo izmjesti u drugu zgradu. Tada će se i ovaj odsjek popuniti potrebnim administrativnim osobljem.

U svim odsjecima radi jedan zamjenik Ravnatelja. Odsjeci su opskrbljeni računalnom i drugom nužnom tehničkom opremom.

5. Molimo detaljnije podatke o Nacionalnom programu za suzbijanje zlouporabe droga u 2003. Hoće li se taj program ocjenjivati, te ima li planova za slične programe u 2004. i narednim godinama?

Nacionalni program suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2003., usvojila je Vlada Republike Hrvatske 09. siječnja 2003. godine. Program je izrađen u koordinaciji s nadležnim resornim ministarstvima. Navedeni program predstavlja opći program koji detaljno propisuje oblike prevencije, edukacije i borbe protiv zlouporabe droga te određuje državna tijela kao nosioce, koji su obvezni donijeti posebne programe kojima će se definirati konkretnе akcije na svakom pojedinom području.

Nacionalni program suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2003. predviđa jasno definirane programe primarne, sekundarne i tercijske prevencije. Bit prevencije odnosi se na zaštitu zdrave populacije, na prepoznavanje i pružanje pomoći osobama s rizičnim ponašanjima te na stručnu pomoć onima koji su već počeli konzumirati sredstva ovisnosti. Školskim preventivnim programima, koji su danas u Republici Hrvatskoj integrirani u nastavni program i posebno prilagođeni uzrastu učenika, nastoji se kod učenika probuditi interes za afirmacijom zdravih stilova života te ih osposobiti za pravilno postupanje u rizičnim situacijama. Poradi kvalitetnijeg provođenje preventivnih programa kroz škole i dječje vrtiće, programom je predviđeno i dodatno educiranje osoblja svih osnovnih i srednjih škola te dječjih vrtića kao i roditelja. Osmišljen je i preventivni program s ciljem osnaživanja djece i mladih koji su smješteni u institucijama socijalne skrbi za lakše i uspješnije suočavanje s brojnim faktorima rizika koji takvu djecu čine dodatno osjetljivom i ugroženom populacijom u odnosu na izazove zlouporabe opojnih droga. Problemu ovisnosti daje se važan prostor i u okviru visokih učilišta u smislu izobrazbe studenata i profesora na području suzbijanja zlouporabe droga i to posebice na onim fakultetima koji ih osposobljavaju za rad s djecom i mlađeži. Sukladno programu, u tijeku su pripreme za provedbu Pilot projekta pri Visokoj zdravstvenoj školi, kojim bi radni terapeuti dobili dopunska znanja i praktične vještine te se na taj način osposobili za sve vidove prevencije, rehabilitacije i resocijalizacije osoba ovisnih o drogama. Vrlo važnu ulogu u provođenju programa prevencije imaju i mediji. Cilj je da se "image" osoba sklonih uporabi sredstava ovisnosti učini neprivlačnim za mlađe. Kvalitetnim i objektivnim informiranjem pomoći će se mlađima da korigiraju svoja mišljenja, uvjerenja i iskrivljene predodžbe o opasnostima i posljedicama uporabe opojnih droga. Pozornost se pridaje i informiranju građana o štetnosti i utjecaju droga tiskanjem promotivno-edukativnih materijala za djecu i mlađe te njihove roditelje o štetnostima opojnih droga (brošure, plakate i letke), izradom video-materijala, web stranica, CD-a i drugo.

Programom su predviđene i određene promjene u sustavu rehabilitacije. Temeljni cilj, smanjenje potrošnje droga, moći će se ostvariti ukoliko se u programe tretmana uključi što veći broj, posebice teških ovisnika, koji su ujedno i najveći potrošači droga. Budući najveći broj ovisnika i osoba s visokorizičnim ponašanjem, nažalost, nije uključen ni u jedan oblik tretmana, program propisuje hitno razvijanje sustava adekvatnog epidemiološkog praćenja problema ovisnosti, te provedbe mjera i aktivnosti za sprječavanje, rano otkrivanje i suzbijanje ovisnosti. U tom smislu ustrojena je Služba za prevenciju ovisnosti pri Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo, a kojemu će jedna od glavnih obveza biti koordinacija sa sadašnjim županijskim centrima za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti a koji će se organizirati kao podružnice Službe za prevenciju ovisnosti pri županijskim zavodima za javno zdravstvo. Kada je riječ o

ovisnicima kod kojih je već razvijena klinička slika ovisnosti o heroinu i pacijent nije u stanju apstinirati bez zamjenske terapije metadonom, programom se nastoji osigurati dostupnost metadonskog programa radi uključivanja što većeg broja ovisnika u program liječenja i njihov pristanak na liječenje u što ranijoj fazi ovisnosti. Cilj je smanjenje uzimanja heroina, detoksifikacija ovisnika (oslobađanje od fizičke ovisnosti), održavanje na metadonu za najteže slučajeve ovisnosti, poboljšavanje fizičkog i psihičkog zdravljia ovisnika, produživanje života te smanjenje rizika od iznenadne smrti (predozirane) te smanjenje kriminalnih aktivnosti. Slijedom navedenog program propisuje izradu algoritma metadonskog programa, definiranje precizne indikacije za primjenu metadona, izradu modela suradnje s liječnicima zdravstvene primarne zdravstvene zaštite, a vezano uz rad s ovisnicima te izradu programa liječenja u bolničkom i ambulantnom tretmanu.

Pristupilo se i izradi zakonskog prijedloga kojim će se definirati standardi za otvaranje terapijskih zajednica a što će doprinijeti formiranju mreže terapijskih zajednica. Posebna se pozornost posvećuje «Harm reduction» programima s ciljem zaštite zdravlja mladih kroz prioritetne aktivnosti smanjenja posljedica konzumiranja droga, te kroz prevenciju širenja virusnih bolesti poput hepatitisa B, C i AIDS-a te drugih zaraznih bolesti.

Glede ponovnog uključivanja, tj. resocijalizacije ovisnika u društvenu zajednicu nakon uspješno završenog programa rehabilitacije, predloženo je otvaranje Centara za pomoć u resocijalizaciji ovisnika, omogućavanje bivšim ovisnicima završetka obrazovanja putem večernjih škola, doškolovanje, stručno usavršavanje te prekvalifikacija zanimanja, kao i poticanje zapošljavanja bivših ovisnika.

Po prvi puta su u provedbu programa uključene i jedinice lokalne uprave i samouprave, s ciljem da se na razini područne (regionalne) samouprave razvije model cjelovitog zajedničkog sudjelovanja među sektorima kako bi se proučilo stanje i posljedično planirale zajedničke mjere za smanjivanje potražnje opojnih droga i njihove ponude.

Glede suzbijanja kriminaliteta, program predlaže mjere koje se odnose na postizanje pojačanog nadzor državne granice, tj. presijecanje međunarodnih kanala transporta (putnički i robni promet) droga radi smanjenja ponude i potražnje svih vrsta droga, zatim, suprotstavljanje narko kriminalu razbijanjem međunarodne mreže organiziranog kriminala koji se proteže našom zemljom droge te provođenje ulične redukcije radi suzbijanja preprodaje manjih količina opojnih droga. Značajnije aktivnosti obuhvaćaju redovito stručno usavršavanje ovlaštenih carinskih službenika te nastavak edukacije djelatnika granične policije na području suzbijanja krijumčarenja droga u putničkom i robnom prometu; redovitu obuku vodiča i pasa za detekciju opojnih droga u svakodnevnom radu; u postupku uvozno-izvoznog carinjenja pojačanu kontrolu uvoza i izvoza na temelju dozvola za lijekove, te važećih lista za psihohaktivne tvari i prekursore; adekvatnu tehničku opremljenost graničnih prijelaza; suradnju sa stranim policijama i službama; suzbijanje ilegalnih usjeva opojnih droga; poduzimanje mera neprekidnog praćenja potražnje i zlouporabe sve raširenijih psihostimulansa tipa amfetamina (posebice ecstasy); pojačane preventivno-represivne mjere i aktivnosti u okruženju škola i dječjih vrtića te javnih okupljača i to onih koji su posebice atraktivni za adolescentnu populaciju.

U penalnom sustavu propisano je poboljšanje uvjeta za kvalitetnu organizaciju rada s ovisnicima, te izrada odgovarajućih programa, osiguranje prostora i stručnih timova za rad s ovisnicima zatvorenicima.

Posebna je pozornost usmjerena na usklađenost zakonodavstva Republike Hrvatske s legislativom Europske unije na području suzbijanja zlouporabe droga te je u

tom smislu izrađena analiza stupnja usklađenosti. Utvrđeno je kako jedino Nacionalna strategija nadzora nad opojnim drogama, suzbijanja zlouporabe opojnih droga i pomoći ovisnicima o opojnim drogama, koju je donio Hrvatski sabora još 1996. godine, nije u skladu s regulativom Europske unije. Sukladno Programu donesene su Izmjene i dopune Zakona o suzbijanju zlouporabe opojnih droga kojima se počinitelju prekršaja propisanih ovim zakonom, a koji je ovisnik o opojnoj drogi ili povremeni uzimatelj opojne droge, obvezno uz novčanu kaznu izriče zaštitna mjera obveznog liječenja u zdravstvenoj ustanovi ili zaštitna mjera odvikavanja od ovisnosti u ustanovi socijalne skrbi, udruzi, u trajanju od tri mjeseca do jedne godine. Ukoliko spomenuti počinitelj prekršaja postupak liječenja u zdravstvenoj ustanovi završi sa uspjehom, novčana kazna neće se izvršiti. Izmjenama i dopunama Kaznenog zakona posjedovanje droge za vlastitu upotrebu premješteno je iz kaznene u prekršajnu zonu radi učinkovitosti postupka i rasterećenja kaznenih odjela sudova, a za počinjanje kaznenog djela zlouporabe opojnih droga u sastavu grupe ili zločinačke organizacije postoji mogućnost izricanja kazne doživotnog zatvora.

Znanstvenim istraživanjima zlouporabe droga nastoji se utvrditi aktualne i prognozirati potencijalne probleme vezane uz zlouporabu opojnih droga kao temelj za izradu efikasnih programa, dok se provođenjem niza prilagođenih izobrazbi želi osposobiti cjelokupni kadar koji se bavi nekim određenim segmentom područja suzbijanja zlouporabe opojnih droga. Stoga se sva nadležna ministarstva i tijela državne uprave, kao i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, obvezuju na provođenje izobrazbe i osposobljavanje stručnog kadra na području suzbijanja zlouporabe droga.

Evaluacija provedbe Nacionalnog programa suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2003., provodi se na način da su sva tijela zadužena za provedbu Nacionalnog programa dužna Uredu za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske dostaviti godišnje Izvješće o provedbi mjera i aktivnosti predviđenih Nacionalnog programom. Na XI sjednici Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe opojnih droga, čiji je predsjednik ujedno i potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske, održanoj 27. listopada 2003., donesen je zaključak o određenim promjenama u svezi izrade programa aktivnosti na području suzbijanja zlouporabe droga. Shodno navedenom, pristupiti će se izradi Općeg programa suzbijanja zlouporabe droga koji bi se sukladno praksi Europske unije donosio za razdoblje od četiri godine, a sadržavao bi opis aktivnosti koje bi pojedino tijelo bilo obvezno provoditi na području suzbijanja zlouporabe droga. Opći program suzbijanja zlouporabe droga ujedno će predstavljati smjernicu za izradu godišnjeg Akcijskog plana, stoga je na istoj sjednici Povjerenstva odlučeno je kako će se za 2004. godinu, umjesto Nacionalnog programa, donijeti Akcijski plan suzbijanja zlouporabe droga za 2004., a čiji će prijedlog biti dostavljen Vladi na usvajanje početkom 2004. godine.

6. Kako Hrvatska surađuje s međunarodnim tijelima koja djeluju na polju borbe protiv droga – UNODC (Ured UN za droge i kriminal), INCB (Međunarodni odbor za kontrolu opojnih droga), Komisija za opojne droge, Skupina Pompidou (Skupina za suzbijanje zlouporabe droga i protuzakonite trgovine drogama), SZO, itd. a osobito kako je ta suradnja povezana s Nacionalnim programom za suzbijanje zlouporabe droga u 2003.

Jedna od temeljnih zadaća Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga, sukladno Uredbi o osnivanju Ureda (članak 2), je suradnja s međunarodnim tijelima, ustanovama, udrugama i drugim pravnim i fizičkim osobama.

Nacionalni program suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2003. također predviđa razvijanje međunarodne suradnje na području suzbijanja zlouporabe droga. Mjere koje su predložene navedenim programom odnose se na poticanje implementacije međunarodnih konvencija o narkotičnim drogama (iz 1961.), psihotropnim supstancama (iz 1971.) i protiv nedopuštene trgovine narkoticima i psihotropnim supstancama (iz 1988.) kroz suradnju s nadležnim institucijama u drugim državama; redovitu suradnju s međunarodnim organizacijama i institucijama koje se bave kontrolom i suzbijanjem zlouporabe opojnih droga, posebice s UNODC-om, INCB-om, UN-ovom Komisijom za narkotičke droge (CND), Vijećem Europe (Grupa Pompidou), Svjetskom zdravstvenom organizacijom i drugim; sudjelovanje na međunarodnim skupovima, kongresima o kontroli opojnih droga i psihotropnih supstanci; sudjelovanje na sastanku šefova nacionalnih tijela za suzbijanje zlouporabe opojnih droga (HONLEA); uspostavljanje bliske suradnje s odgovarajućim tijelima susjednih zemalja kako bi se na regionalnoj razini zajedničkim naporima zaustavio ilegalni promet droga u regiji; uspostavljanje bliske suradnje sa zemljama članicama Europske unije na području suzbijanja zlouporabe droga.

Sukladno navedenom, Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga od svog je osnutka sudjelovao na više međunarodnih konferencijskih sastanaka, a poradi razvijanja međunarodne suradnje te uključivanja u međunarodne aktivnosti, koje Republici Hrvatskoj uvelike mogu pomoći u izgradnji efikasnog sustava suzbijanja zlouporabe opojnih droga. Također su održani radni posjeti te sastanci s predstavnicima europskih i međunarodnih institucija zaduženih za suzbijanje zlouporabe opojnih droga.

Imenovanjem novog Stalnog korespondenta Republike Hrvatske s Grupom za suradnju u borbi protiv zlouporabe opojnih droga i nezakonite trgovine drogama Vijeća Europe (Pompidou Group), u ožujku 2003., uspostavljena je redovita suradnja. U tom se smislu tijekom 2003. sudjelovalo na konferenciji "Europske perspektive sudova za droge", kao i na seminaru o "Cestovnom prometu i psihohemikalijama".

U travnju 2003., primanjem Republike Hrvatske u članstvo UN-ove Komisije za narkotičke droge (CND) na mandat od 2004.-2008., uspostavljena je i aktivnija suradnja s Ujedinjenim narodima. Slijedom navedenog, 46. redovno godišnje zasjedanje Komisije o narkotičkim drogama (CND), održano u travnju ove godine u Beču, bilo je od posebnog značaja za našu zemlju, budući je u to vrijeme bila u postupku kandidatura Republike Hrvatske u članstvo Komisije o narkotičkim drogama. Obzirom na značaj, posebno treba istaknuti sastanak hrvatske delegacije s gospodinom Antoniom Mariom Costom, izvršnim direktorom Ureda za droge i kriminal Ujedinjenih naroda te generalnim direktorom Ureda Ujedinjenih naroda u Beču, na temu jačanja regionalne i subregionalne suradnje, posebice među susjednim zemljama koje se nalaze na tzv. "Balkanskoj ruti". Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga redovito ispunjava tekuće obveze prema CND-u, poput dostavljanja Annual Reports Questionnaire i Biennial Reports Questionnaire.

Glede suradnje s Međunarodnim vijećem za kontrolu narkotika (INCB), Republika Hrvatska sukladno Konvenciji o narkotičnim drogama (iz 1961.) te Konvenciji o psihotropnim tvarima (iz 1971.), redovito dostavlja relevantna godišnja statistička izvješća INCB-u.

Početkom godine održan je sastanak s predstvincima Europskog instituta za pravne propise – EULEC, pri čemu je dogovoren pružanje pomoći EULEC-a Uredu za suzbijanje zlouporabe opojnih droga pri implementaciji razvojnih programa, koordinaciji s resornim ministarstvima te jačanju međunarodne suradnje.

Tijekom lipnja 2003., Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga je Europskom centru za praćenje droga i ovisnosti o drogama (EMCDDA) uputio dopis za suradnju, radi razmjene podataka vezanih uz trendove droga te je u rujnu u Ljubljani održan i sastanak predstavnika tih dviju institucija. Redovna suradnja još uvijek nije moguća budući Republika Hrvatska još uvijek nema status zemlje kandidata za ulazak u Europsku uniju.

Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske je u suradnji s Uredom za droge Vlade Republike Slovenije, organizirao Konferenciju o stvaranju zajedničkog sustava na području zlouporabe droga za zemlje Jugoistočne Europe, koja je održana u periodu od 28.-30. studenog 2003., u Dubrovniku.

Prijedlog organiziranja spomenute konferencije nastao je uviđanjem nesklada među zakonskim i institucionalnim okvirima suzbijanja zlouporabe droga u zemljama na navedenom prostoru te uslijed činjenice kako upravo kroz područje tzv. «Balkanske rute» prolazi oko 80% heroina namijenjenog zapadnoeuropskom crnom tržištu, što dodatno otežava provođenje aktivnosti borbe protiv droga u cijeloj regiji, a posebice kada je riječ o krijumčarenju. Primarni cilj konferencije bila je sveobuhvatna razmjena ideja i informacija o temeljnim pitanjima zlouporabe droga te upoznavanje zemalja u stabilizaciji s nužnim kriterijima Europske Unije vezanim uz područje droga, a što je i uspješno ostvareno. Na plenarnom dijelu su voditelji delegacija ukratko prezentirali svoje nacionalne sustave, dok su drugi dan stručnjaci sudjelovali u radu okruglih stolova na kojima su utvrđeni problemi na spomenutom području kao i prijedlozi najboljih rješenja, a koji su u obliku zaključaka usvojeni na kraju konferencije. Teme okruglih stolova odnosile su se a zakonski i institucionalni okvir suzbijanja droga, pitanja smanjenja ponude droga, zatim liječenje, rehabilitaciju i resocijalizaciju ovisnika o drogama te regionalnu suradnju. Na konferenciji sudjelovalo oko šezdeset sudionika, posebice Europski centar za praćenje droga i ovisnosti o drogama (EMCDDA) (Brendan Hughes), Predsjedavanje Vijeća Europske unije nad "Horizontalnom radnom skupinom za droge" (Alessandro Mastrogiovanni), Europska komisija (Robert Schweighofer), Vijeće Europe, Pompidou Group (Chris Luckett); UNAIDS - Jadranka Mimica; Delegacija španjolske vlade za nacionalni plan za droge (Pablo Lopez Ochoa), Bosna i Hercegovina, Bugarska, Grčka, Hrvatska, Italija, Mađarska, Makedonija, Slovenija, Srbija i Crna Gora, Rumunjska.

Ministarstvo unutarnjih poslova, odnosno Ravnateljstvo policije surađuje sa navedenim međunarodnim tijelima i organizacijama koje se bave problematikom zlouporabe opojnih droga na način da sa istima razmjenjuje podatke vezano uz stanje i kretanje kriminaliteta u Republici Hrvatskoj, (broj kaznenih djela, broj prijavljenih osoba, broj zaplijena opojnih droga, količine zaplijenjenih opojnih droga), te trendovima vezanim uz predmetnu problematiku. Međusobna suradnja je vidljiva i na polju specijalističkog stručnog usavršavanja policijskih službenika Ministarstva unutarnjih poslova, kroz organiziranje regionalnih, subregionalnih i međunarodnih seminara, te tečajeva za policijske službenike, odnosno kroz provođenje zajedničkih ili međunarodnih akcija vezanih uz problematiku. Nacionalnim programom RH vezanim uz suzbijanje zlouporabe opojnih droga, kao jedan od ciljeva je navedeno suprotstavljanje mreži međunarodnog organiziranog kriminala koja se bavi krijumčarenjem opojnih droga kroz RH, poglavito tzv. "Balkanskim rutom", te daljnje razvijanje suradnje sa stranim

policijama i službama (organizacijama, tijelima navedenim u pitanju) koje se bave predmetnom problematikom.

7. Postoje li kakvi Memorandumi o razumijevanju ili Zajednički sporazumi između raznih službi za provedbu zakona, zaduženih za preusmjeravanje opskrbe drogama? Postoje li slični sporazumi s odgovarajućim gospodarskim subjektima? Ako je tako, molimo navedite pojedinosti.

Dana 21. listopada 2003. godine, Ravnateljstvo policije i Carinska uprava donijele su "Uputu" kojom se određuje jedinstvena metodologija međusobne suradnje i koordiniranog djelovanja policijskih službenika i ovlaštenih carinskih službenika, a u svrhu usklađivanja rada i povećanja učinkovitosti na sprječavanju, otkrivanju i suzbijanju svih oblika krijumčarenja, pa tako i krijumčarenja opojnih droga u RH, odnosno kroz RH (tranzit). Uputom se konkretno određuju načini razmjene informacija, korištenja podataka sadržanih u informacijskom sustavu i drugim evidencijama Carinske uprave, prikupljanje podataka kroz međunarodnu suradnju, izvidi kaznenih djela (predkazneni postupak), prisilno zadržavanje prometnog sredstva, obavljanje poslova iz nadležnosti Carinske uprave na javnim prometnicama, podnošenje prijava o izvršenom prekršaju i privremeno oduzimanje predmeta zbog osnovane sumnje da je počinjen carinski prekršaj, dostavljanje kaznenih prijava i informiranje javnosti.

8. Postoji li specijalizirana nacionalna jedinica za borbu protiv droga u okviru hrvatske policije? Ako je tako, molimo navedite pojedinosti. Molimo navedite detaljne podatke o radu specijaliziranih policijskih djelatnika koji se bave kriminalom povezanim s drogama u Upravi kriminalističke policije i u 20 Policijskih uprava. Jesu li ti specijalizirani policijski djelatnici smješteni u Upravi kriminalističke policije sa sjedištem u Odjelu za kriminal povezan s drogama, te jesu li to jedini policijski djelatnici u Upravi kriminalističke policije koji se bave drogama.

U Ravnateljstvu policije, u Upravi kriminalističke policije, a sukladno ustroju Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske ustrojen je Odjel kriminaliteta droga, kao specijalizirana ustrojstvena jedinica koja se bavi suzbijanjem kriminaliteta vezanog uz zlouporabu i krijumčarenje opojnih droga na nacionalnoj razini. U Odjelu kriminaliteta droga rade specijalizirani policijski službenici za suzbijanje kriminaliteta droga, te su oni ujedno i jedini policijski službenici koji se u okviru Uprave kriminalističke policije, Ravnateljstva policije bave suzbijanje kriminaliteta vezanog uz zlouporabu i krijumčarenje opojnih droga. Na razini policijskih uprava, (kojih sukladno ustroju ima 20, te pokrivaju cijeli teritorij RH, a podijeljene su zavisno od problematike kriminaliteta na svom području, te drugih okolnosti u četiri kategorije,) formirane su u okviru kriminalističke policije, posebne ustrojstvene organizacijske jedinice koje se bave suzbijanje kriminaliteta vezanog uz zlouporabu i krijumčarenje opojnih droga. U njima također rade specijalizirani policijski službenici za predmetnu problematiku, a veličina navedenih organizacijskih jedinica, te broj službenika u istima ovisi od konkretnoj predmetnoj problematiki i kriminalitetu na tom području.

9. Na stranici 243. navedeno je da "Carinska uprava vodi samo prekršajni postupak". Molimo detaljno objašnjene.

Djelokrug rada Carinske službe određen je člankom 3. "Zakona o Carinskoj službi", Narodne novine broj 67/01, a člankom 38 istog Zakona propisana je i nadležnost Carine za vođenje "Carinskog prekršajnog postupka". U okviru svog djelokruga rada Carina je nadležna za otkrivanje i suzbijanje svih oblika krijumčarenja, pa tako i krijumčarenja opojnih droga. Međutim odredbama čl. 170. "Zakona o kaznenom postupku" propisano je da je za provođenje izvida kaznenih djela (predkazneni postupak), kao i hitnih istražnih radnji (pretraga, privremeno oduzimanje predmeta, vještačenje i dr.) u slučajevima postojanja osnovane sumnje da počinjeno kazneno djelo za koje se progoni po službenoj dužnosti, nadležna policija. Odredbama članak 171. Zakona o kaznenom postupku, Carina je dužna kao i sva druga tijela državne vlasti prijavljivati kaznena djela koja su im dojavljena ili za koja su sami saznali. Takve prijave Carina može podnije izravno državnom odvjetniku u slučaju nepostojanja opasnosti od odgode, a u slučaju postojanja opasnosti od odgode prijavu podnosi policiji, koja je ovlaštena da po službenoj dužnosti poduzme potrebite izvidne mjere i hitne istražne radnje, a o čemu je dužna izvjestiti državnog odvjetnika. Kada se radi o prekršajima koje obavljujući redovitu djelatnost otkriju ovlašteni carinski službenici, cjeloviti postupak prikupljanja obavijesti, pokretanje prekršajnog postupka, kao i vođenje carinskog prekršajnog postupka u prvom stupnju je u nadležnosti komisije za carinske prekršaje, koja djeluje kao dio Carinske službe. U slučaju kada neko drugo tijelo otkrije Carinski prekršaj (dio carinskih prekršaja propisan je i odredbama članaka 58., 59. i 63. Zakona o suzbijanju zlouporabe opojnih droga) to tijelo dužno je o tome podnijeti prekršajnu prijavu nadležnom Carinskom tijelu, koje će u tom slučaju u prvom stupnju provesti Carinski prekršajni postupak. Drugostupanjski Carinski postupak (u slučaju žalbe) provodi nadležni prekršajni sud.

10. Postoji li Financijski obavještajni odsjek kojemu pružatelji financijskih usluga moraju prijaviti transakcije za koje sumnjaju da se odnose na pranje novca? Ako je tako, molimo potankosti.

Temeljem Zakona o sprječavanju pranja novca početkom 1998. godine ustrojena je financijsko-obavještajna jedinica - Ured za sprječavanje pranja novca, u sastavu Ministarstva financija.

11. Je li Hrvatska formalno odredila Nacionalni središnji ured za borbu protiv krivotvoreњa novca sukladno članku 12. Ženevske konvencije iz 1929. i prema Uredbi 1338/2001?

Republika Hrvatska još uvijek nema formalno određen Nacionalni središnji ured za krivotvoreњe novca. Ulogu tog ureda obavlja Odjel organiziranog kriminaliteta koji djeluje unutar Uprave kriminalističke policije koordinirajući radom svih drugih ustrojstvenih jedinica MUP-a koje u svom djelokrugu rada zahvaćaju problematiku krivotvoreњa novca, vrlo usko surađujući s Hrvatskom narodnom bankom i Centrom za kriminalistička vještačenja, te obavlja međunarodnu policijsku suradnju.

POGLAVLJE 25 – CARINSKA UNIJA

1. Za ocjenjivanje stvarne situacije u Hrvatskoj vezano uz tranzit potreban je detaljniji opis osnova nacionalnog tranzitnog postupka od navedenog. Molimo navedite više podataka o tranzitu.

Kod provoznog postupka u Republici Hrvatskoj, koriste se jedinstvena carinska deklaracija, ATA i TIR karnet. ATA i TIR karnet koriste se na način kako je to propisano međunarodnim konvencijama o tim karnetima.

Jedinstvena carinska deklaracija popunjava se u skladu sa Pravilnikom o uporabi obrazaca pri provedbi Carinskog zakona, a posebna pažnja usmjerena je na polja kojima se iskazuje opis robe i količina odnosno težina robe.

Provozna deklaracija se podnosi kod otpremne carinarnice, koja određuje rok predaje robe odredišnoj carinarnici i to naznačuje u deklaraciji. Roba i primjeri provozne deklaracije moraju se podnijeti odredišnoj carinarnici u roku naznačenom u deklaraciji.

Posebna pažnja je usmjerena na robu koja podliježe posebnim porezima (trošarinska robu), te se ista označuje na poseban način. U slučaju kada se u provoznom postupku prevozi trošarinska robu, tada se u provoznoj deklaraciji obavezno upisuje tarifna oznaka i na svim primjercima provozne deklaracije upisuje se crvenom bojom »osjetljiva robu». U tom slučaju otpremna carinarnica faksom šalje obavijest odredišnoj carinarnici da joj je takva robu upućena.

U polje 50 provozne deklaracije upisuje se podatak o glavnom obvezniku, a to je osoba koja je podnijela osiguranje za namirenje mogućeg carinskog duga.

Provozni postupak završava podnošenjem robe i provozne deklaracije odredišnoj carinarnici. Odredišna carinarnica potvrđuje prijem, te o tome obavještava otpremnu carinarnicu, odnosno šalje joj primjerak provozne deklaracije. U slučaju da otpremna carinarnica nije primila dokaz o završetku provoznog postupka, u roku od 8 dana od dana prihvata provozne deklaracije, pokreće postupak prikupljanja podataka da li je zavšen provozni postupak.

Kao dokaz o završetku provoznog postupka koriste se carinske ili komercijalne isprave koje je potvrdila carinarnica iz kojih je vidljivo da je roba podnesena odredišnoj carinarnici. Također, kao dokaz o pravilnom završetku provoznog postupka mogu se koristiti i carinske isprave koje je izdala druga država u kojoj je roba stavljena u carinski postupak ili postupanje, odnosno prijepis ili fotokopiju te isprave koju mora ovjeriti tijelo koje je potvrdilo izvornik ili upravno tijelo dotične države ili hrvatsko upravno tijelo.

Kao pojednostavljenja u provoznom postupku, predviđeni su instituti ovlaštenog primatelja i ovlaštenog pošiljatelja, koji su detaljno opisani u odgovoru na dodatno pitanje pod rednim brojem 8.

2. Osim toga, vezano uz pojednostavljeni tranzitni postupak željeznicom potrebno je objasniti u kojem smislu Hrvatske željeznice nisu tehnički opremljene za primjenu tog postupka. U svrhu ocjenjivanja moramo znati točno što nedostaje. Jesu li problemi vezani uz uporabu međunarodnog tovarnog lista CIM i predajnog lista TR kao prometnog dokumenta ili na korištenje tih dokumenata kao tranzitne deklaracije.

Pojednostavljeni provozni postupak u željezničkom prometu ne primjenjujemo iz razloga tehničke nesposobnosti odnosno neopremljenosti Hrvatskih željeznica.

Međunarodni tovarni list CIM i predajni list TR će služiti kao provozne deklaracije, a isto ćemo biti u mogućnosti kada elektronski sustav Hrvatskih željeznica bude omogućava on line pristup carinskoj službi, te da putem CIM-a i TR-a pratimo kretanje vagona. Međutim, Hrvatske željeznice još nisu tako tehničke opremljene, a s obzirom da je u tijeku njihova cijelokupna informatizacija smatramo da ćemo kroz kratko vrijeme biti u mogućnosti koristiti taj sustav, a temeljem toga i pojednostavljeni provozni postupak u željezničkom prometu.

3. Nova elektronska tarifna aplikacija trebala je biti primijenjena u skladu s poslovnim strukturama Tarife EU-a do lipnja 2003. godine. Potrebno je više podataka o stupnju kompatibilnosti te nove hrvatske tarifne aplikacije s informatičkim strukturama EU TARIC-a.e.

Aplikacija Carinske tarife je u potpunosti usklađena i kompatibilna s EU tarifom. IT struktura EU tarife je preuzeta kao osnov na kojem se razvija Aplikacija Carinske tarife. Dizajn baze podataka EU tarife je proširen i nadograđen sa specifičnostima i funkcionalnim zahtjevima koji su u ovom trenutku aktualni u Republici Hrvatskoj. Početkom pridruživanja Republike Hrvatske Europskoj Uniji, aplikacija će se, uz minimalne prilagodbe i izmjene u kodu, prirediti za postupanje sukladno procedurama EU. Natječajnu dokumentaciju za projekt razvoja i implementaciju Aplikacije Carinske tarife, Carinska uprava RH je već ranije dostavila Europskoj komisiji na uvid, putem carinske delegacije iz Austrije, kao zemlje blizanca(u sklopu CARDS programa) na putu prema prilagodbi Carinske uprave RH prema EU.

4. Molimo opišite sustav carinske kontrole krivotvorene i piratske robe.

Dana 1. listopada 2003. godine počela je primjena Uredbe o provedbi carinskih mjera s robom kojom se povrjeđuje pravo intelektualnog vlasništva ("NN", br. 106/03).

Uredba o provedbi carinskih mjera sa robom kojom se povrjeđuje pravo intelektualnog vlasništva temelji se na :

- čl. 70. st. 3. Carinskog zakona,
- Sporazumu o trgovinskim aspektima prava intelektualnog vlasništva (TRIP`S);
- Uredbi Vijeća (EZ) br. 3295/94;
- Uredbi Vijeća (EZ) br. 241/99 ;
- Uredbi Komisije (EZ) br. 1367/95;
- nacrtu modela propisa za nac. zakonodavstva Svjetske carinske organizacije.

Predmetnom Uredbom propisuju se carinske mjere koje će se primjenjivati temeljem podnesenog zahtjeva nositelja prava ili po službenoj dužnosti.

U slučaju postupanja na temelju podnesenog zahtjeva nositelja prava, prvotno je potrebno da nositelj prava, registriran u Republici Hrvatskoj, ili ovlašteni zastupnik nositelja prava, podnese pisani zahtjev Središnjem uredu Carinske uprave, sa svim potrebitim podacima i ispravama, uključujući dokaz da je podnositelj prava nositelj prava ili ovlašteni zastupnik istog, detaljnim opisom robe koji će carinskim službenicima omogućiti identifikaciju predmetne robe, dokazima koji potvrđuju navode podnositelja prava o vjerojatnoj povredi prava na žig/patent/industrijski dizajn/autorsko ili srodnna prava, te druge raspoložive podatke za identifikaciju pošiljke.

Ako je podnesen zahtjev usvojen, te se predmetna roba unese/iznese u/iz carinskog područja Republike Hrvatske, carinski službenici će privremeno zadržavati odnosnu robu, ako se ista podnese carinarnici radi puštanja u slobodan promet, izvoz, ili ponovni izvoz, ili se započne koji drugi carinski postupak s odgodom, te unos u slobodnu zonu ili slobodno skladište. Carinski službenici predmetnu robu privremeno zadržavaju tri radna dana, do kada nositelj prava/ovlašteni zastupnik je obvezan pisano izvestiti Središnji ured Carinske uprave da li će glede moguće povrede prava intelektualnog vlasništva podnijeti tužbu pri nadležnom sudu.

Carinski djelatnici su dužni zadržati robu i po službenoj dužnosti, u slučaju da pri provedbi mjera carinskog nadzora ili provjere robe utvrde postojanje osnovne sumnje da se odnosnom robom povrjeđuje pravo intelektualnog vlasništva.

5. Molimo opišite sustav carinske kontrole kulturnih dobara.

Prema Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN, br. 69/99 i 151/03) i Zakona o zaštiti prirode (NN, br. 162/03), carinska služba sprječava nezakoniti izvoz i uvoz pokretnih kulturnih dobara, što su izložena opasnostima od krađa, nezakonitoj trgovini i nezakonitom iznošenju ili unošenju. Kulturna dobra su primjerice rijetke zbirke flore i faune, minerala, dobra u vezi s povješću, arheološki nalazi, stari predmeti (preko 100 godina), umjetnička djela likovne umjetnosti- slikarstva, kiparstva, grafike, rijetki rukopisi, knjige isprave i publikacije, arhivska građa i sl.

Sva navedena dobra podliježu pojačanom nadzoru carinskih organa, kako pri iznošenju, tako i pri unošenju u putničkom promet, ili pri uvozu ili izvozu u robnom prometu.

Za unos/uvoz kulturnih dobara u Republiku Hrvatsku mora se posjedovati odobrenje nadležnog državnog tijela zemlje iz koje se dobro iznosi, a osoba koja neko kulturno dobro želi iznijeti iz Republike Hrvatske, mora ishoditi odobrenje za njeno iznošenje. Zahtjev za odobrenje iznošenja kulturnog dobra podnosi se Konzervatorskom odjelu Ministarstva kulture, Upravi za zaštitu kulturne baštine, prema mjestu gdje se dobro nalazi, popunjavanjem posebne tiskanice, uz prilaganja popisa dobara, izjave o vlasništvu i fotografijama dobra. Ako nadležno tijelo utvrdi da odnosno dobro nije pod posebnom zaštitom (što znači da iznošenje nije zabranjeno), izdaje odobrenje, koje se mora predočiti graničnoj carinarnici prilikom iznošenja dobra.

U slučajevima utvrđenja uvoza/izvoza kulturnih dobara bez navedenih odobrenja, odnosna dobra se oduzimaju i pokreće daljnji propisani postupak.

6. Molimo pišite sustav carinske kontrole dobara za dvojnu uporabu.

Kontrola izvoza i uvoza naoružanja, vojne opreme i robe dvojne namjene regulirana je Zakonom o trgovini (NNRH 49/2003 i 96/2003), Zakonom o proizvodnji, remontu i prometu naoružanja i vojne opreme (NNRH 33/2002), te Uredbom o određivanju robe koja se izvozi i uvozi na temelju dozvola (NNRH 67/2003, 83/2003 i 121/2003). Roba nad kojom se provodi kontrola izvoza, uvoza te provoza je oružje, municija, nuklearna oprema i materijal, materijal i oprema koji se može upotrijebiti za proizvodnju biološkog i kemijskog oružja, projektila i robe dvojne namjene za proizvodnju konvencionalnog oružja. Navedeno oružje, municija i roba dvojne namjene navedeno je u Uredbi o određivanju robe koja se izvozi i uvozi na temelju dozvola (NNRH 67/2003, 83/2003 i 121/2003). Navedena Uredba dostavljena je na engleskom jeziku kao dodatak 4. u odgovoru na prva pitanja u sklopu Poglavlja 26.-Vanjski odnosi, stavka I c.- Kontrola izvoza.

Dozvole za izvoz ili uvoz robe dvojne namjene izdaje Ministarstvo gospodarstva po dobavljenoj suglasnosti stalnog koordinacijskog tijela koje sačinjavaju predstavnici Ministarstva obrane, Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva vanjskih poslova te Ministarstva gospodarstva.

Podnositelj zahtjeva za izvoz robe koja je navedena u Uredbi o određivanju robe koja se izvozi i uvozi na temelju dozvola (NNRH 67/2003, 83/2003 i 121/2003) mora podnijeti pismeni zahtjev u kojem je naveden naziv podnositelja, naziv kupca, odredište robe, naziv krajnjeg korisnika, gdje se navedeni nalazi, detaljan opis robe, ugovor o kupoprodaji, katalozi, detaljne tehničke karakteristike robe, potvrda o krajnjem korisniku kao i drugi podaci koji bi bili potrebni za dovršetak postupka izdavanja dozvole. Postupak izdavanja/odbijanja dozvola traje do 15 dana od dana podnošenja zahtjeva za izdavanje dozvola. Prilikom postupka Ministarstvo gospodarstva obavlja provjere navoda iz zahtjeva, i to identifikacijom krajnjeg korisnika, provjerom poslovnih aktivnosti krajnjeg korisnika, provjeru razložnosti krajnjeg korisnika za uporabom navedene robe u njegovim uobičajenim legalnim aktivnostima, da li je potreba krajnjeg korisnika dovoljno jasna glede načina i mjesta uporabe, da li se radi o neuobičajeno velikoj količini rezervnih dijelova za krajnjeg korisnika, da li navedeni krajnji korisnik krije stvarno krajnje odredište i uporabu robe, te da li se krajnji korisnik nalazi u zemlji koja se nalazi pod embargom UN-a.

Dozvola sadrži, što je važno za postupak carinske kontrole, opis i trgovački naziv robe, kao i tarifni broj iz Uredbe o carinskoj tarifi (NNRH 142/2002), prema kojem je navedena roba svrstana unutar harmonizirane carinske tarife.

Carinski službenici kontrolu robe i sukladnosti sa podacima navedenima u dozvoli obavljaju temeljem Zakona o carinskoj službi (NNRH 67/2001), Carinskog zakona (NNRH 78/1999 i 47/2003), Uredbe za provedbu Carinskog zakona (NNRH 161/2003), Zakona o Carinskoj tarifi (NNRH 61/2000 i 117/2000), kao i drugih propisa koji se odnose na kontrolu izvoza, uvoza i provoza robe.

U Ministarstvu gospodarstva u izradi je Prijedlog Zakona o nadzoru izvoza robe s dvojnom namjenom, u koji su ugrađeni komentari Europske komisije (DG TRADE), te je nacrt istog dostavljen kao dodatak 3. uz odgovor na prva pitanja iz poglavlja 26.-Vanjski odnosi stavka I c. Nakon donošenja ovog Zakona i nužnih podzakonskih akata počet će se provoditi izvozna kontrola robe s dvojnom namjenom.

7. Molimo opišite sustav carinske kontrole prekurzora.

U studenom 2001. godine donesen je Zakon o suzbijanju zlouporabe opojnih droga na koji se nadovezuje i Uredba o određivanju robe koja se izvozi i uvozi na temelju dozvola(NNRH 67/2003, 83/2003 i 121/2003). Uredba definira na koje se kemijske supstance odnose odredbe zakona (prilog I Uredbe), odnosno obvezno pribavljuje dozvola. (Navedena Uredba dostavljena je na engleskom jeziku kao dodatak 4. u odgovoru na prva pitanja u sklopu Poglavlja 26.-Vanjski odnosi, stavka I c.- Kontrola izvoza).

Radi provedbe adekvatnog nadzora na graničnim prijelazima, nad svakim unosom, tranzitom ili prijevozom opojnih droga i prekursora, Carinska uprava Republike Hrvatske donijela je provedbeni Naputak temeljem Zakona o suzbijanju zlouporabe opojnih droga

Tim Naputkom propisano je da se niti jedna od tvari koja je navedena u Uredbi ne može uvesti odnosno izvesti bez posebne dozvole za odnosnu tvar, a koju izdaje Ministarstvo zdravstva ili Ministarstvo gospodarstva.

Temeljem naputka svaki je carinik dužan pregledati robu i prateće isprave, uključno s dozvolom zemlje iz koje roba dolazi, a ukoliko se radi o provozu, dozvolu zemlje kamo je roba upućena. Temeljem podnesene deklaracije carinik upisuje tarifni broj u računalo koje odmah crvenim označava robu za koju je potrebna dozvola, a u skladu s gore navedenom Uredbom. Prekršajne sankcije u slučaju izbjegavanja definirane procedure izuzetno su stroge.

Usvajanjem novog Zakona o prekursorima, koji je u izradi, još će se podrobnije definirati ovo područje, itekako važno u suzbijanju zlouporabe opojnih droga.

8. Molimo opišite postojeće pojednostavljene postupke.

Sukladno carinskim propisima, primjenjujemo pojednostavnjene postupke u provoznom postupku, odnosno status ovlaštenog primatelj i status ovlaštenog pošiljatelja.

Status *ovlaštenog primatelja* podrazumijeva izravno upućivanje robe sa graničnog prijelaza u prostore ovlaštenog primatelja bez dolaska na odredišnu carinsku ispostavu te stavljanje robe u zahtjevani carinski postupak na temelju pojednostavnjene deklaracije – knjigovodstvenog zapisa. Ovlašteni primatelj nakon prispjeća robe o tome

obavještava nadležnu odredišnu carinsku ispostavu, koja odlučuje da li će doći na pregled robe ili dozvoljava ovlaštenom primatelju stavljanje robe u zahtijevani carinski postupak bez prisutnosti carinskog djelatnika. U slučaju kada odredišna carinska ispostava odluči pregledati robu, poslati će carinskog djelatnika na pregled robe kod ovlaštenog primatelja. Ukoliko odredišna carinarnica ne dođe na pregled robe u propisanom roku (30 minuta) ili ne obavijesti da će doći na pregled, ovlašteni primatelj sam skida carinske plombe sa prijevoznog sredstva i može slobodni raspolažati robom. Ovlašteni primatelj je dužan tjedno podnosi jednu zbirnu dopunsku deklaraciju za svu robu koja mu je stigla u prethodnom tjednu.

Status *ovlaštenog pošiljatelja* koristi se kod izvoza robe a podrazumijeva deklariranje za zahtijevani carinski postupak (izvoz ili ponovni izvoz) na temelju knjigovodstvenog zapisa te izravno upućivanje robe iz vlastitih prostora na graničnu ispostavu radi izvoza bez potrebe dolaska na otpremnu carinsku ispostavu. Ovlašteni pošiljatelj prije otpreme robe sastavlja knjigovodstveni zapis, te ispostavlja primjerak 3. carinske deklaracije s kojom roba putuje na graničnu ispostavu. O tome, ovlašteni pošiljatelj obavještava nadležnu otpremnu carinsku ispostavu, koja na temelju primljene obavijesti odlučuje da li će poslati carinskog djelatnika na pregled robe ili će dozvoliti otpremu robe bez prisutnosti carinskog djelatnika. Ovlašteni pošiljatelj uz odobrenje za provedbu pojednostavljenog postupka, dobiva i vlastiti pečat kojim ovjerava primjerak 3. carinske deklaracije, te također i vlastita klijesta koja mu služe za stavljanje plombi na prijevozno sredstvo. Također, i ovlašteni pošiljatelj ponosi zbirnu dopunsku deklaraciju carinskoj službi, tjedno za svu robu koju je otpremio u izvoz u proteklom tjednu.

9. Molimo navedite postojanje *duty-free* trgovina na granicama.

U Republici Hrvatskoj više nema duty free shopova na cestovnim graničnim prijelazima.

10. Molimo opišite kakve se vrste carinskih stopa primjenjuju.

Prema Zakonu o upravnim pristojbama ("Narodne novine", br. 6/96 - 163/03), i tarifi upravnih pristojbi (t. br. 70), na svaku carinsku deklaraciju za izvoz robe plaća se upravna pristojba u svoti od 10,00 kuna, a na deklaraciju za puštanje robe u slobodan promet upravna pristojba od 50,00 kuna.

Ujedno se sukladno članku 7. stavak 1. Zakona o carinskoj tarifi ("Narodne novine", br. 61/00 i 117/00) i Pravilnika o načinu obračuna i postupku naplate carinske pristojbe ("Narodne novine", br. 63/00). plaća 10 kuna carinske pristojbe za svaku prihvaćenu carinsku deklaraciju za određeni carinski postupak.

POGLAVLJE 26 – VANJSKI ODNOŠI

Odjeljak A – Trgovinska razmjena po načelu najpovlaštenije nacije

1. Bili bismo zahvalni ako bi nam Hrvatska mogla dostaviti podatke koji su zatraženi i u formatu u kojem su zatraženi. Posebice bismo bili zahvalni da nam navedete u jedinstvenom Excel dokumentu, obvezujuće i primijenjene carine, navodeći *ad valorem* carine, specifične i ostale vrste carina, ukoliko takve postoje (oboje u istoj nomenklaturi), uključujući inicijalna pregovaračka prava.

(Vidi Dodatak 14)

Odjeljak H – Administrativni kapaciteti

2. Dostavljeni podaci nisu dovoljni. Posebice bismo bili zahvalni da nam dostavite opis sljedećeg:

-

- MINISTARSTVO GOSPODARSTVA

Organigram Uprave za trgovinsku politiku i međunarodne gospodarske odnose

Naziv radnog mjesta	Broj zaposlenih
Pomoćnik ministra	1
Odjel za trgovinsku politiku	
Načelnik Odjela	1
Odsjek za trgovinsku politiku i Svjetsku trgovinsku organizaciju	
Voditelj Odsjeka	1
Viši stručni savjetnik za trgovinsku politiku	1
Viši stručni savjetnik za provedbu mjera trgovinske politike	1
Viši stručni savjetnik za svjetsku trgovinsku organizaciju	1
Stručni savjetnik za svjetsku trgovinsku organizaciju	1
Viši stručni referent za trgovinsku politiku	1
Odsjek za europske integracije	
Voditelj odsjeka	1
Viši stručni savjetnik za provedbu mjera (posebni oblici trgovine s inozemstvom)	1
Viši stručni savjetnik za provedbu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju	1
Stručni savjetnik za provedbu zakonodavstva pravilima EU	1
Stručni savjetnik za provedbu programa tehničke pomoći	1
Stručni suradnik za međunarodne ugovore	1
Odjel za bilateralne gospodarske odnose s evropskim zemljama	
Načelnik odjela	1
Viši stručni savjetnik za odnose s Italijom i zemljama Sredozemlja	1
Viši stručni savjetnik za odnose s Njemačkom, Austrijom i Švicarskom	1
Viši stručni savjetnik za odnose s skandinavskim zemljama Ruskom federacijom	1
Viši stručni savjetnik za Ujedinjeno kraljevstvo, Francusku i zemlje Beneluxa	1

Viši stručni savjetnik za susjedne zemlje	1
Stručni suradnik za zemlje CEFTA-e	1
Viši stručni referent	1
Viši stručni referent za provedbu ugovora o slobodnoj trgovini sa zemljama CEFTA-e	1
Odjel za bilateralne gospodarske odnose s izvaneuropskim zemljama	
Načelnik Odjela	1
Viši stručni savjetnik za SAD, Kanadu, Australiju i Novi Zeland	2
Viši stručni savjetnik za promociju trgovine s izvaneuropskim zemljama	1
Stručni savjetnik za Afriku	1
Stručni savjetnik za zemlje Srednje i Južne Amerike	1
Stručni suradnik za zemlje Dalekog Istoka	1
Viši stručni referent za pripremu sjednica Mješovitog odbora	1
Odjel za unapređivanje trgovine i tržišta	
Načelnik Odjela	1
Viši stručni savjetnik za izradu i provedbu propisa u trgovini	1
Viši stručni savjetnik za e-trgovinu i e-potpis	1
Viši stručni savjetnik za zaštitu potrošača	1
Viši stručni savjetnik za provedbu ugovora o slobodnoj trgovini	1
Viši stručni savjetnik za analitičko praćenje tržišta	1
Stručni savjetnik za praćenje trgovine	1
Stručni savjetnik za tržište neprehrambenih proizvoda	1
Stručni referent za statistiku	1
Odjel za ugovore o gospodarskoj suradnji	
Načelnik Odjela	1
Viši stručni savjetnik za ugovore o poticanju i zaštiti ulaganja	1
Viši upravni savjetnik o trgovinskoj i gospodarskoj suradnji	1
Viši stručni savjetnik za institucionalne oblike poslovanja s inozemstvom	1
Viši stručni savjetnik – prevoditelj (engleski-francuski)	1

Viši stručni savjetnik – prevoditelj (engleski- njemački)	1
Viši stručni referent	1
Stručni referent za statističke analize	1
Administrativni tajnik	1

-
- b. mjere kojima se osigurava koordinacija aktivnosti između tijela koja su uključena u provedbu trgovinske politike,
-
- U okviru Ministarstva gospodarstva Uprava za trgovinsku politiku i međunarodne gospodarske odnose nadležna je za upravne i stručne poslove u vezi s trgovinskom politikom Republike Hrvatske i njenim uključivanjem u međunarodne gospodarske organizacije, posebice Svjetsku trgovinsku organizaciju i europske trgovinske integracije.
-
- Odjel za trgovinsku politiku u čijem su sastavu Odsjek za trgovinsku politiku i Svjetsku trgovinsku organizaciju i Odsjek za europske integracije predlaže i provodi mjere trgovinske politike uključivo i mjere carinske zaštite, zaštite od prekomjernog uvoza, provodi i prati provedbu obveza nastalih sklapanjem trgovinskih ugovora, posebice ugovora o slobodnoj trgovini, poduzima aktivnosti u vezi s prilagodbom hrvatskog zakonodavstva koje se odnosi na trgovinu, tržište te zaštitu potrošača sa zakonodavstvom Europske unije, inicira i predlaže izmjene i donošenje zakona i drugih propisa sukladno normama Europske unije, vodi i usklađuje multilateralne trgovinske pregovore u okviru WTO-a, predlaže mjere prilagodbe trgovinskog i gospodarskog sustava Republike Hrvatske pravilima i normama WTO-a, provodi međunarodne obveze Republike Hrvatske u dijelu koji se odnosi na trgovinsku politiku i trgovinu s inozemstvom.
- Odluke koje se odnose na provedbu trgovinske politike donosi Vlada Republike Hrvatske na prijedlog Ministarstva gospodarstva, odnosno Ministarstva poljoprivrede i šumarstva kada se mjere trgovinske politike odnose na poljoprivredno-prehrambene proizvode. Ministarstvo gospodarstva pri izradi prijedloga mjera surađuje s nadležnim ministarstvima, te Hrvatskom gospodarskom komorom (traže se pismena mišljenja te saziva sastanak vezano uz usuglašavanje eventualnih nejasnoća vezano uz predložene mjere).
- Prije donošenja konačne odluke Vlade, prijedlog se razmatra u okviru tijela Vlade i posebno na Koordinaciji za gospodarstvo na čijem čelu je potpredsjednik Vlade nadležan za gospodarstva, te se potom Vladi predlaže donošenje određene mjere.
-
- c. mjere za donošenje odluka, na primjer u pogledu uvođenja ili izmjene trgovinskih mјera,

- - Nakon usuglašavanja mišljenja i dostavljenih primjedbi, prijedlog za uvođenje ili izmjenu mjera trgovinske politike razmatra se na Koordinaciji za gospodarstvo Vlade RH kojoj je potrebno dostaviti sva prije tražena mišljenja i to: Ureda za zakonodavstvo Vlade RH, nadležnih ministarstava i Hrvatske gospodarske komore.
 - Nakon usvajanja predloženih mera na Koordinaciji za gospodarstvo Vlade RH, iste se dostavljaju Vladu na donošenje.
- - d. mehanizmi kojima se osigurava koordinacija s tijelima odgovornim za carinsku upravu.
Temeljem Zakona o Carinskoj tarifi, Vlada Republike Hrvatske donosi Uredbu o Carinskoj tarifi uzimajući pri tome u obzir obveze preuzete u odviru Svjetske trgovinske organizacije i drugih međunarodnih ugovora koje je Republika Hrvatska sklopila.

Za poljoprivredne proizvode utvrđene pravilima Svjetske trgovinske organizacije, prijedlog carina izrađuje Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva, a za ostale proizvode Ministarstvo gospodarstva uz pribavljeno mišljenje Ministarstva financija. Prijedlog Carinske tarife Ministarstvo gospodarstva izrađuje u suradnji s Carinskom upravom Ministarstva financija.

-
-

Odjeljak III. – Bilateralni ugovori o ulaganju

3. Odgovor sadrži sljedeće nedostatke:

- Priroda pojedinih navedenih sporazuma nije pobliže označena (npr. bilateralni ugovori o ulaganju, sporazumi o trgovinskoj suradnji, ostale vrste sporazuma...).
-

Priroda predloženih sporazuma povezana je samo sa zaštitom ulaganja. Na popisu nisu prikazani komercijalni sporazumi o suradnji, ili druge vrste sporazuma

- - b. Datum stupanja na snagu nije naveden za pojedine sporazume.
 - Datumi stupanja na snagu prikazani su samo za one sporazume koje su ratificirale obje ugovorne stranke i koji su stupili na snagu. Ostali sporazumi koji su na popisu potpisani su, ali još nisu stupili na snagu.

- c. Odgovor ne navodi datum od kojeg se sporazum primjenjuje, niti razdoblje tijekom kojeg postoje stečena prava. Te je podatke potrebno navesti za svaki navedeni sporazum.

U prilogu je usklađeni popis BIT-ova s početnim rokovima sporazuma i razdobljem u kojem će on i dalje biti na snazi nakon objave. Nemoguće je predvidjeti ukupno razdoblje u kojem će se stečena prava primjenjivati za pokrivena ulaganja po završetku početnog razdoblja, jer se u svakom slučaju sporazum može produžiti na određeni ili neodređeni broj godina ili može završiti kako je ugovoreno.

(Vidi Dodatak 15)

-
- d. Odgovor navodi dugo razdoblje trajanja pojedinih sporazuma (10 do 20 godina). Znači li to da se takvi sporazumi mogu raskinuti samo nakon isteka tog perioda?
- Bili bismo zahvalni ako nam možete dostaviti navedene dodatne podatke.

Sporazumi mogu završiti u skladu s ugovorenim odredbama koje se tiču trajanja i postupka objave. Međutim, sporazumi također mogu biti okončani u bilo koje vrijeme pristankom obje ugovorne stranke.

-

Odjeljak IV – Razvojna suradnja

- 4. Molimo vas da nam dostavite podatke o iznosu koji je plaćen za projekte humanitarne pomoći navedene pod pitanjem br. 3 u posljednje 3 godine (2000.-2002.)

Republika Hrvatska svojim proračunom ne predviđa dodjeljivanje sredstva za pomoći zemljama u razvoju. Međutim, kako je već naznačeno u dostavljenom odgovoru na ovo pitanje, u slučaju velikih prirodnih katastrofa i kad to tekuće rezerve Republike Hrvatske dozvoljavaju, Vladinom odlukom se iz državnih robnih zaliha pruža pomoć u robi.

Tako je u razdoblju od 2000. do 2002. godine Republika Hrvatska je odvojila sljedeća sredstva:

2000. (pomoć Republici Turskoj)

- Brašno (2.000.000 kg)
- Riblje konzerve (20.000 kg)

Ukupno:

5.098.975,38 kn

2001. (*pomoć Republići Afganistanu*)

- Med (4.500 kg)	45.001,00 kn
- Posteljina i sanitetski materijal	387.636,52 kn
<i>Ukupno:</i>	<i>432.637,52 kn</i>

U 2002. godini nije bilo isporuka u svrhu humanitarnih pomoći.

5. Što se tiče sporazuma sa zemljama u razvoju, odgovori ne navode jasno sadrže li ti sporazumi specifične klauzule o razvojnoj suradnji. Molimo da nam pružite pojašnjenje ovog pitanja.

U ugovorima koje je RH sklopila sa zemljama u razvoju ne postoje nikakve posebne odredbe koje bi se odnosile na razvojnu suradnju. Dakle, u tim ugovorima RH zemljama u razvoju ni na koji način ne daje privilegiran status u odnosu na ugovore koje je sklopila s drugim zemljama.

POGLAVLJE 27 – ZAJEDNIČKA VANJSKA I SIGURNOSNA POLITIKA

1. Cijenili bismo detaljniju informaciju o hrvatskoj provedbi restriktivnih mjera (sankcija) vezanih uz ZVSP, uključujući analizu zakonodavne i administrativne strukture za provedbu istih. Da li postoje odredbe u bilateralnim ili multilateralnim sporazumima kojih je RH stranka, koje bi predstavljale prepreku primjeni ograničenja na kretanje kapitala ili uvoza/izvoza?

Povelja UN je međunarodni sporazum, i, u skladu s čl. 140 Ustava RH, dio je unutarnjeg pravnog poretka i po pravnoj snazi je iznad zakona. Sve rezolucije Vijeća sigurnosti UN usvojene u skladu s Poveljom UN, predstavljaju međunarodni sporazum, i u skladu s čl. 140 Ustava RH, imaju prednost nad unutarnjim zakonodavstvom u slučajevima neslaganja odredbi VS UN i unutarnjeg zakonodavstva.

Odmah po usvajanju Rezolucije VS UN, MVP RH daje nalog nadležnom TDU, ovisno o prirodi nametnutih sankcija (MORH, MUP, MINGO, MPPV), da poduzme potrebne mjere za provedbu dotičnih sankcija.

Npr. Vlada RH, kao član Kimberly procesa, usvojila je 4. lipnja 2003. Uredbu o kontroli uvoza i izvoza neobrađenih dijamanata koji ne kontrolira Vlada Sierra Leonea (NN 97/2003), u skladu s Rezolucijama VS UN 1306 (2000) i 1446 (2002).

RH ne primjenjuje nikakve unilateralne restriktivne mjere (sankcije) protiv bilo koje zemlje. Ne postoje odredbe u bilateralnim ili multilateralnim sporazumima kojih je RH stranka, koje bi predstavljale prepreku primjeni restrikcija na kretanje kapitala ili uvoza /izvoza.

Multilateralni instrumenti:

Nuklearna proliferacija

2. Kako Hrvatska surađuje u sljedećim instrumentima?

a) Ugovor o neširenju nuklearnog oružja (*NPT*), ratificiran 8.10.1991.

S ciljem provedbe ciljeva zacrtanih u Ugovoru, Hrvatska je ove godine Pripremnom odboru predala izvješće o napretku o provedbi po članku VI Ugovora i paragrafu 4(c) Odluke iz 1995. g. «Načela i ciljevi nuklearnog neširenja i razoružanja».

- Hrvatska će i dalje podnosići godišnja izvješća vezi provedbe ugovora o *NPT*-u.

b) Statut Međunarodne agencije za atomsku energiju, ratificiran 12.02.1993. i Garancije u vezi s *NPT* i Dodatni protokol Sporazumu s IAEA

Hrvatska je 1994. potpisala Sporazum s Međunarodnom agencijom za atomsku energiju (IAEA) o primjeni garancija u vezi s *Ugovorom o neširenju nuklearnog oružja* (NN br. 13/94). Time je RH prihvatala sustav IAEA garancija s ciljem sprječavanja zloupotrebe miroljubivog korištenja nuklearne energije odnosno stjecanja nuklearnog oružja ili drugog materijala potrebnog za nuklearne eksplozije. Nadzor i kontrolne mjere primjenjuju se prema svim nuklearnim materijalima (izvorni ili posebni fisioni materijal),

bilo da se proizvode, prerađuju ili koriste u nekom nuklearnom postrojenju ili se nalaze izvan takva postrojenja. Iako RH trenutno ne posjeduje nikakva nuklearna postrojenja, važno je istaknuti da se primjenjuju sve potrebne mjere sigurnosti (nadzor i kontrolne mjere) u svim mirnodopskim djelatnostima u kojima su prisutni nuklearni materijali na teritoriju RH ili na teritoriju pod njenom jurisdikcijom ili kontrolom.

S Međunarodnom agencijom za atomsku energiju RH je potpisala Dodatni protokol uz Sporazum između Republike Hrvatske i Međunarodne agencije za atomsku energiju o primjeni garancija u vezi s *Ugovorom o neširenju nuklearnog oružja* (NN 7/2000). Time je RH prihvatile obvezu uvođenja nadzora i kontrolnih mjera u proizvodnji te uvozu i izvozu posebne opreme i materijala osobito projektiranih ili izrađenih za proizvodnju, preradu ili korištenje nuklearnih materijala. Opseg Protokola glede nadzora i kontrole proizvodnih djelatnosti naveden je u Prilogu I, a popis opreme i materijala podložnih izvoznoj odnosno uvoznoj kontroli uvršten je u Prilog II Dodatnog protokola.

Sukladno članku 2 i 3 Dodatnog protokola, RH podnosi IAEA-i redovna izvješća o trenutnom stanju u Hrvatskoj glede korištenja nuklearnog materijala, razvojnih i istraživačkih djelatnosti te proizvodnje, uvoza i izvoza posebne opreme i nuklearnih materijala. Na lokacijama gdje se koriste nuklearni materijali ili gdje se može proizvoditi posebna oprema obavljaju se redovne inspekcije. Na državnoj razini, svaka uporaba nuklearnih materijala službeno se evidentira, a evidencija se vodi u Upravi za energetiku i rudarstvo Ministarstva gospodarstva. Uvoz i izvoz nuklearnih materijala, posebne opreme i nenuklearnih materijala nadziru se/reguliraju putem izdavanja dozvola Uprave za trgovinsku politiku i međunarodne gospodarske odnose pri Ministarstvu gospodarstva, ali tek nakon prethodnog odobrenja Uprave za energetiku i rudarstvo.

c) Konvencija o nuklearnoj sigurnosti, ratificirana 24.10.1996.

Republika Hrvatska je potpisala Zajedničku konvenciju 9. travnja 1998. godine i ratificirala 5. veljače 1999. godine. Prema Ustavu RH, svi zahtjevi Zajedničke konvencije mogu trenutno biti prihvaćeni kao produžetak ili modifikacije nacionalnog zakonodavstva, dok ih novopokrenute zakonodavne izmjene ne uklope izravno u sadašnje ili nove zakone i podzakonske akte. Ovaj je proces u tijeku.

d) Ugovora o sveobuhvatnoj zabrani nuklearnih pokusa

RH je stranka *Ugovora o sveobuhvatnoj zabrani nuklearnih pokusa* (kojeg je potpisala 24. rujna 1996. i ratificirala 2. ožujka 2001) te aktivno sudjeluje u radu Pripremnog povjerenstva Organizacije za sveobuhvatnoj zabranu nuklearnih pokusa, uključujući Radnu skupinu B koja se bavi pitanjima verifikacije. U lipnju 2002. RH je osnovala Nacionalno povjerenstvo za provedbu *Ugovora*, sastavljeno od predstavnika Ministarstva vanjskih poslova, Ministarstva znanosti i tehnologije, Ministarstva obrane, Ministarstva gospodarstva, Geofizičkog zavoda Prirodoslovno-matematskog fakulteta u Zagrebu, Pomorskog instituta, Hrvatskog zavoda za izgradnju i Instituta Ruđer Bošković. RH je odredila Odjel za NATO i kooperativnu sigurnost MVP-a kao središnje nacionalno tijelo sa zadaćom održavanja veze s Pripremnim povjerenstvom i s drugim državama potpisnicama. RH sudjeluje u radionicama Pripremnog povjerenstva Organizacije.

e) Konvencija o fizičkoj zaštiti nuklearnih materijala (OJ 5/2001)

Postavši strankom *Konvencije o fizičkoj zaštiti nuklearnog materijala*, RH je preuzela obvezu učinkovite zaštite nuklearnih materijala koji se koriste, skladište ili transportiraju u miroljubive svrhe. RH neće odobriti uvoz, izvoz ili tranzit (prijevoz) nuklearnih materijala bez jamstava da su ti materijali zaštićeni na razini utvrđenoj u Prilogu I Konvencije. U slučaju krađe, razbojstva ili nekog drugog protuzakonitog djela vezanog za nuklearni materijal ili slične prijetnje, RH se sukladno svojem domaćem zakonodavstvu obvezuje na suradnju i pružanje pomoći u nastojanjima da se ti materijali povrate i zaštite.

3. U svojim odgovorima Hrvatska je izrazila namjeru pristupiti:

a) Međunarodnom kodeksu ponašanja protiv širenja balističkih raketa

Hrvatska je sudjelovala na Inicijalnoj konferenciji za Međunarodni kodeks ponašanja (ICOC) protiv širenja balističkih raketa, tom prilikom nazvanim Haškim kodeksom, kao i Prvoj plenarnoj konferenciji u Beču (24. i 25. lipnja 2003.). Kao država sudionica, Hrvatska je predstavila godišnje izvješće o programu balističkih projektila.

b) Vasenarskom aranžmanu i MTCR

RH je službeno podnijela zahtjev za članstvo u Vasenarskom (Wassenaar) aranžmanu iz 1996.g. o kontroli izvoza konvencionalnog naoružanja i dvonamjenske opreme i tehnologije, kao i Režimu kontrole raketne tehnologije (MTCR). Jedan od preduvjeta za pristupanje navedenim međunarodnim režimima je donošenje Zakona o dvojnoj namjeni.

Uvoz i Izvoz

Na preporuku Ministarstva gospodarstva Vlada RH je donijela 10. travnja 2003.g. Uredbu o robi za koju je potrebna uvozna odnosno izvozna dozvola. Uredba sadrži popis takve robe zajedno s tarifnim brojevima.

Prema spomenutoj Uredbi i novom Zakonu o proizvodnji, održavanju i trgovani oružjem i vojnom opremom, Ministarstvo gospodarstva odgovorno je za izdavanje uvoznih/izvoznih dozvola za oružje i vojnu opremu za komercijalne svrhe. Dozvole izdaje (na određeni rok) Međuresorna skupina za izdavanje dozvola za naoružanje, koja se sastoji od predstavnika Ministarstva vanjskih poslova, gospodarstva, unutarnjih poslova i obrane. Svaki član Skupine za izdavanje dozvola daje u okviru svoga djelokruga mišljenje o pojedinom aspektu zahtjeva za izdavanje dozvole. Uvozne dozvole za oružje i vojnu opremu namijenjenu Oružanim snagama RH izdaju ministarstva obrane i unutarnjih poslova.

Trgovina robom dvojne namjene i konvencionalnim oružjem

- Nacrt *Zakona o nadzoru izvoza robe s dvojnom namjenom (dual use)*, koji je usklađen s europskom regulativom (EC 1334/2000), spreman je za usvajanje u Saboru.

Trgovina robom dvostrukе namjene je, do usvajanja novog zakona, regulirana kroz nadzor Ministarstva gospodarstva i Međuresorne skupine.

Trgovina u ne-komercijalne svrhe prikazana je sljedećom tablicom:

Izvoz (u EUR)

TB	Opis	2001..	2002.	Indek si <u>2002</u> 2001	1-10, 2002.	1-10, 2003.	Indeksi
							1- 10,200 3. 1- 10,200 2.
36 01	Barut	2 875	36 816	1 280,6	36 816	0	-
36 02	Pripremljeni eksplozivi, osim baruta	148 729	319 990	215,1	270 778	394 700	145,8
36 03	štapini, eksplozivne kapsule itd.	73 717	158 329	214,8	146 808	105 161	71,6
36 04	Signalne rakete i dr. pirotehnički proizvodi	15 240	18 513	121,5	11 696	9 227	78,9
85 25	Odašiljači za radiotelefoniju, radiodifuziju i sl.	11 770	213 9 341 103	83,3	8 492 838	12 409 079	142,2
85 26	Radari, pomoćni uređaji za radionavigaciju i sl.	89 829	132 962	148,0	103 277	151 231	146,4
87 10	Tenkovi i dr. oklopna borbena motorna vozila	0	255 343	-	239 254	0	-
88 02	Ostali zrakoplovi i letjelice	75 764	54 316	71,7	54 316	434 176	799,4
88 05	Oprema za lansiranje zrakoplova	0	0	-	0	4 619	-
89 06	Ostala plovila	2 739 120	540 618	19,7	540 618	361 808	66,9
93 01	Vojno oružje, osim oružja iz TB 9307	1 356 686	901 528	66,5	901 528	362 207	40,2
93 02	Revolveri i pištolji, osim iz TB 9303 i 9304	1 628 981	4 830 394	296,5	3 939 830	5 011 644	127,2

93 03	Ostalo vatreno oružje, osim iz TB 9307	8 457	7 631	90,2	7 011	9 013	128,6
93 04	Ostalo oružje, osim iz TB 9307	0	4 467	-	0	99	-
93 05	Dijelovi i pribor proizvoda iz TB 9301-9304	561 980	131 335	23,4	131 335	51 809	39,4
93 06	Bombe, granate, torpeda, mine, rakete, meci	3 755 228	1 069 035	28,5	1 069 035	2 820 542	263,8
	UKUPNO	21 670 376	17 802 380	82,2	15 945 140	21 795 645	136,7

Uvoz (u EUR)

TB	Opis	2001.	2002.	Indek si <u>2002.</u> 2001	1-10, 2002.	1-10, 2003.	Indeksi 1- <u>10,200</u> 3. 1- 10,200 2.
36 01	Barut	147 013	255 920	174,1	254 782	50 819	19,9
36 02	Pripremljeni eksplozivi, osim baruta	1 650 859	3 226 311	195,4	2 299 431	4 018 479	174,8
36 03	štapini, eksplozivne kapsule itd.	1 302 516	3 317 317	254,7	2 574 788	3 146 492	122,2
36 04	Signalne rakete i dr. pirotehnički proizvodi	1 386 939	1 032 666	74,5	577 091	722 380	125,2
85 25	Odašiljači za radiotelefoniju, radiodifuziju i sl.	108 942 547	123 836 164	113,7	94 782 044	93 104 763	98,2
85 26	Radari, pomoćni uređaji za radionavigaciju i sl.	9 475 295	16 235 856	171,3	11 182 377	35 396 411	316,5
87 10	Tenkovi i dr. oklopna borbena motorna vozila	3 310 789	2 816 337	85,1	2 431 087	1 580 139	65,0
88 01	Baloni, jedrilice i ost. letjelice bez pogona	30 648	8 268	27,0	7 002	6 367	90,9
88 02	Ostali zrakoplovi i letjelice	1 567 455	3 198 792	204,1	2 966 233	38 053 645	1 282,9

88 05	Oprema za lansiranje zrakoplova	0	342 766	-	342 766	18 267	5,3	
89 06	Ostala plovila	1 446 762	1 623 931	112,2	1 073 427	3 239 284	301,8	
93 01	Vojno oružje, osim oružja iz TB 9307	1 066 402	347 058	32,5	344 627	2 740	0,8	
93 02	Revolveri i pištolji, osim iz TB 9303 i 9304	51 907	65 512	126,2	51 523	54 634	106,0	
93 03	Ostalo vatreno oružje, osim iz TB 9307	410 629	589 252	143,5	423 324	421 251	99,5	
93 04	Ostalo oružje, osim iz TB 9307	374 025	415 767	111,2	366 328	396 804	108,3	
93 05	Dijelovi i pribor proizvoda iz TB 9301-9304	245 433	281 995	114,9	202 901	398 601	196,5	
93 06	Bombe, granate, torpeda, mine, rakete, meci	775 876	1 017 085	131,1	915 497	834 300	91,1	
	UKUPNO	132 095	185 997	158 610	120,0	795 228	181 376	445 150,2

4. Da li RH provodi Konvenciju o biološkom i toksičnom oružju (Biological and Toxins weapons Convention – BTWC)? Postoji li struktura upravljanja, operativni priručnik resursi za provedbu ove politike, s obzirom da postoji privatna industrija za malokalibarsko i lako oružje?

Hrvatska još ne provodi BTWC, ali priprema za provedbu te Konvencije je u tijeku. Hrvatska je aktivno sudjelovala u pregovorima Ad hoc skupine država stranaka Konvencije o zabrani biološkog oružja (BTWC) s ciljem ugovaranja Provedbenog protokola za BTWC. Na Petoj preglednoj konferenciji BTWC Hrvatska je pružila potporu nastavljenom radu Ad hoc skupine temeljem cjelovitog teksta budućeg Protokola predočenog od predsjedatelja Ad hoc skupine. Hrvatska je sa svojim partnerima radila na usješnome zaključenju Pete pregledne konferencije u studenome 2002., uključujući i usvajanje završne deklaracije sa snažnom porukom. Također, Hrvatska je naznačila da će jednostrano poduprijeti američke prijedloge o nacionalnim mjerama za provedbu i provedbenome zakonodavstvu za BTWC, premda dijeli stav nekih europskih delegacija da se radi o političkoj, a ne zakonskoj obvezi država. Iz tog razloga Hrvatska preferira nastavak pregovora o zakonski obvezujućemu provedbenome Protokolu uz BTWC.

5. U svezi s provedbom sankcija odlučenih Zajedničkim stajalištima i Zajedničkim akcijama u okviru ZVSP (npr. embargo na oružje), koje službe (ministarstvo obrane, carina, ministarstvo vanjskih poslova, sigurnosne i obavještajne službe) su odgovorne za provedbu, koja je njihova operativna struktura (ljudstvo,

proračun, izvješćivanje). Kao indikator učinkovitosti, trebali bi dobiti statistiku o trgovini korištenog ili novog oružja.

U Ministarstvu vanjskih poslova, provođenje embarga na oružje prati Odjel za NATO i kooperativnu sigurnost.

U provedbi sankcija u graničnom području RH, Carinska uprava Ministarstva financija surađuje s djelatnicima Ministarstva unutarnjih poslova. Prilikom provjere pošiljki oružja na državnoj granici, granična policija provjerava dozvole izdane od strane Ministarstva gospodarstva i Ministarstva unutarnjih poslova, te uspoređuje količinu oružja navedenu u rješenju s količinom oružja koja će se prevesti preko državne granice.

Uprava za granice MUP i VSA MORH potakli su razvoj zamisli zajedničkog djelovanja u nadzoru granica i djelovanjima protiv kriminalnih aktivnosti u pomorskom graničnom području. U svrhu razvoja i praktične provjere zamisli postignut je sporazum na razini Ravnatelja VSA i Ravnatelja Policije RH. Zamisao djelovanja i odgovarajuće organizacije snaga, u velikoj mjeri se temelji na iskustvima namjenskog organiziranja i djelovanja MO RH, Uprave za granice MUP i civilnih državnih obavještajno sigurnosnih agencija u operaciji kojom je uspješno zaustavljen, pregledan te zaplijenjen m/b "Boka Star" s oko 200 t tereta vojne i dvojne namjene.

Trenutno, MO RH (OS RH) provodi integraciju sustava stalnog nadzora mora i zračnog prostora, kojom će se drugim državnim sigurnosnim organizacijama (npr. Graničnoj policiji – Uprava za granice - MUP, Upravi carina,...) omogućiti korištenje rezultata neprekidnog motrenja državnog prostora, u stvarnom vremenu. U provedbi dijela zadaća, Granična policija MUP se oslanja na potporu iz OS RH, poglavito na potporu u pomorskim ophodnjama i na potporu podacima iz sustava stalnog nadzora državnog prostora (motriteljske radarske mreže).

Pitanja trgovine oružjem regulira Međuresorna skupina za izdavanje dozvole za uvoz-izvoz oružja, koja sastavljena od predstavnika Ministarstva vanjskih poslova, Ministarstva gospodarstva, Ministarstva unutarnjih poslova i Ministarstva obrane.

Statistika o trgovini konvencionalnim oružjem za nekomercijalne svrhe prikazana je u odgovoru na pitanje 3.

Hrvatska trenutno ne primjenjuje jednostrane restriktivne mjere (sankcije) prema bilo kojoj državi. Ne postoje odredbe u bilateralnim i multilateralnim sporazumima kojih je Hrvatska članica, koji bi činili prepreku primjeni restrikcije kretanju kapitala ili uvozu i izvozu.

Kao dio tekućega procesa usklađivanja hrvatskoga zakonodavstva sa standardima EU, Vlada RH je na svojoj sjednici 9. svibnja 2002. usvojila odluku kojom je pristala primjenjivati načela sadržana u europskome Kodeksu ponašanja u izvozu oružja

usvojenome 8. lipnja 1998. godine. Paragraf 2 navedene odluke stoji da RH dijeli ciljeve sadržane u kodeksu, te se obvezuje slijediti kriterije i načela koja će voditi politiku RH u kontroli izvoza naoružanja. Ti kriteriji obuhvaćaju, između ostalog, poštivanje sankcija koje proglaši Vijeće sigurnosti Ujedinjenih naroda, poštivanje ljudskih prava u zemlji krajnjega odredišta, pitanje unutarnje stabilnosti u zemlji krajnjega odredišta, pitanje hoće li izvoz oružja predstavljati jasnu opasnost za očuvanje mira i sigurnosti u regiji, ponašanje zemlje kupca u odnosu spram međunarodne zajednice te postoji li opasnost da zemlja kupac preusmjeri ili re-eksportira oružje prema nepoželjnim odredištima.

Terorizam:

6. Koji odjeli MVP-a i drugih službi, koje se bave pitanjima terorizma sudjeluju u međunarodnoj suradnji na suzbijanju terorizma?

- 2.1.1.1. Ministarstvo vanjskih poslova: Odjel za UN i Odjel za NATO i kooperativnu sigurnost;
- 2.1.1.2. Ministarstvo financija: Ured za sprječavanje pranja novca i Devizni inspektorat;
- 2.1.1.3. Ministarstvo unutarnjih poslova: Odjel terorizma i ratnih zločina;
- 2.1.1.4. Ministarstvo obrane: Vojna obavještajna agencija;
- 2.1.1.5. Ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne samouprave: Uprava za međunarodnu pravnu pomoć, suradnju i ljudska prava;

te

Državno odvjetništvo;

obavještajne službe i;

Hrvatska narodna banka.

7. Da li Hrvatska ima namjeru potpisati sljedeće Konvencije?

- a) Konvenciju UN-a protiv uzimanja talaca (1979.)

Hrvatska je postala stranka Konvencije 17. srpnja 2003. slijedom notifikacije sukcesije.

b) Konvenciju UN-a o suzbijanju nezakonitih djela protiv offshore platformi (1988.)

Kao što smo već spomenuli Ministarstvo pomorstva, prometa i veza Republike Hrvatske je već započelo proces ratifikacije Konvencije UN-a o suzbijanju nezakonitih djela protiv sigurnosti pomorske plovidbe i Protokola o suzbijanju nezakonitih djela protiv sigurnosti fiksnih platformi smještenih na epikontinentalnom pojasu. Proces ratifikacije je u proceduri Vlade Republike Hrvatske. Stoga, nema potrebe za potpisivanjem Konvencije i Protokola.

Unatoč tome, Kazneni zakon Republike Hrvatske već sadrži članke koji pokrivaju standarde naglašene u konvenciji i protokolu.

Članci 179, 181, 187a i 187b Kaznenog zakona, odnose se na otmice brodova i plovila, koji ugrožavaju sigurnost međunarodne morske plovidbe. Odredbe tih članaka već su opisane i navedene pod pitanjima 3b) i 3c) ovog upitnika.

Članak 179. – Otmica zrakoplova ili broda

(1) Tko silom ili ozbiljnom prijetnjom uporabe sile preuzme vlast nad zrakoplovom u letu, ili nad brodom, ili plutajućim objektom, kaznit će se kaznom zatvora najmanje jednu godinu.

(2) Ako počinitelj prigodom počinjanja kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka s namjerom usmrti jednu ili više osoba, kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba, ili je prouzročeno uništenje zrakoplova, broda ili plutajućeg objekta, ili je prouzročena druga imovinska šteta velikih razmjera, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

2.2. Članak 181. – Ugrožavanje sigurnosti međunarodnog zračnog prometa i međunarodne plovidbe

(1) Tko bez cilja počinjanja otmice zrakoplova (članak 179.) uništenjem ili oštećenjem navigacijskih naprava ili drugim oštećenjem zrakoplova, postavljanjem ili unošenjem u zrakoplov eksplozivne ili druge naprave ili tvari podobne da uništi ili ošteti zrakoplov, davanjem lažnih obavijesti u svezi s letom zrakoplova, nasiljem prema članovima posade zrakoplova u letu ili drugim nasiljem dovede u opasnost sigurnost leta zrakoplova, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko s ciljem prekidanja odvijanja rada u zračnoj luci i dovođenja u opasnost sigurnosti zračnog prometa počini nasilje prema

osobi zaposlenoj u međunarodnoj zračnoj luci, ili teže ošteti ili uništi naprave zračne luke, ili ošteti zrakoplov koji nije u prometu.

(3) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko bez cilja počinjanja otmice broda ili plutajućeg objekta (članak 179.) ili počinjanja kaznenog djela gusarstva (članak 180.) uništenjem ili oštećenjem navigacijskih naprava ili drugim oštećenjem broda ili plutajućeg objekta, postavljanjem ili unošenjem u brod ili plutajući objekt eksplozivne ili druge naprave ili tvari podobne da uništi ili ošteti brod ili plutajući objekt, davanjem lažnih obavijesti o plovidbi broda ili stanju plutajućeg objekta, nasiljem prema članovima posade broda ili plutajućeg objekta ili drugim nasiljem, dovede u opasnost sigurnost plovidbe broda ili sigurnost plutajućeg objekta.

(4) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba, ili je prouzročeno uništenje zrakoplova, broda ili plutajućeg objekta ili njihovo znatno oštećenje, ili je prouzročena druga imovinska šteta velikih razmjera, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.

2.2.1. Članak 187.a – Pripremanje kaznenih djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom

Tko nabavlja ili osposobljava sredstva, uklanja prepreke, pribavlja ili osigurava novčana ili druga financijska sredstva, stvara plan ili se dogovara s drugima ili poduzme drugu radnju kojom se stvaraju uvjeti za izravno počinjanje kaznenih djela iz članka 156. do 160., članka 169. do 172., 179. i 181. ovoga Zakona, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Članak 187.b – Naknadna pomoć počinitelju kaznenog djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom

(1) Tko počinitelja kaznenog djela iz članka 156. do 160., članka 169. do 172., 179. i 181. ovoga Zakona sakrije, daje mu hranu, odjeću, novac ili ga na drugi način zbrinjava da bi otežao njegovo otkrivanje ili uhičenje, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(2) Neće se kazniti za kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka osoba kojoj je počinitelj kaznenog djela bračni drug, osoba s kojom živi u izvanbračnoj zajednici, rođak po krvi u pravoj liniji, brat ili sestra, posvojitelj ili posvojenik i njihovi bračni drugovi ili osobe s kojima žive u izvanbračnoj zajednici.«

c) Međunarodna konvencija za suzbijanje terorističkih napada (1997)

Ministarstvo unutarnjih poslova RH pokrenulo je ratifikacijski proces koji je trenutno u među-resorskoj proceduri, te se očekuje njegov završetak tijekom 2004. godine. Stoga, nema potrebe za potpisivanjem ove Konvencije.

U hrvatski Kazneni zakon već su uključene odredbe koje kažnjavaju djela iz navedene Konvencije.

2.2.2. Članak 169. – Međunarodni terorizam

(1) Tko s ciljem izazivanja ozbiljne zastrašenosti pučanstva, prisiljavanja strane države ili međunarodne organizacije da što učini, ne učini ili trpi, ili ozbiljnog ugrožavanja temeljnih ustavnih, političkih ili gospodarskih vrijednosti strane države ili međunarodne organizacije počini kazneno djelo iz članka 170. do 172., 179. i 181. ovoga Zakona, ili prouzroči eksploziju ili požar ili kakvom opće opasnom radnjom ili sredstvom izazove opasnost za ljudе ili imovinu ili izvrši otmicu neke osobe ili počini neko drugo nasilje koje može ozbiljno naškoditi stranoj državi ili međunarodnoj organizaciji, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

(2) Tko ozbiljno prijeti da će počiniti kazneno djelo iz stav-ka 1. ovoga članka, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina (3) Ako počinitelj prigodom počinjanja kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka s namjerom usmrti jednu ili više osoba, kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(4) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba ili su prouzročena velika razaranja, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

(5) Za pokretanje kaznenog postupka radi kaznenog djela iz ovoga članka potrebno je odobrenje Državnog odvjetnika Republike Hrvatske.

10. Hrvatska je naznačila razinu provedbe od 98% preporuka FATF. Da li se one odnose na 8 posebnih preporuka o financiranju terorizma? Bilo bi korisno navesti koje preporuke nisu provedene i zašto.

Hrvatska je provela 8 FATF preporuka o financiranju terorizma. Jedina preporuka koju RH mora provesti odnosi se na 3 ključne UN konvencije o suzbijanju terorizma i 1 protokol (Međunarodna konvencija o suzbijanju terorističkih napada, Konvencija o suzbijanju nezakonitih djela protiv sigurnosti pomorske plovidbe; Protokol o suzbijanju nezakonitih djela protiv sigurnosti fiksnih platformi smještenih u epikontinentalnom pojasu; Konvencija o označavanju plastičnih eksploziva u svrhu otkrivanja).

U 2004. godini očekuje se završetak ratifikacijskog postupka ovih instrumenata.

Table 1: Main Economic Trends

Data available at December 10,

Croatia		1996.	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.*	*2003 period to which data correspond
GDP:										
Nominal GDP	in million kuna (current prices)	107,981	123,811	137,604	141,579	152,519	162,909	176,429	90,473	January - June
	in million kuna (current prices, 1997=100)	115,928	123,811	126,936	125,843	129,438	134,318	141,339	70,864	January - June
	in million US\$ (current prices)	19,872	20,109	21,628	19,906	18,427	19,536	22,436	13,185	January - June
	in million € (current prices)	15,869	17,790	19,281	18,679	19,976	21,811	23,820	11,962	January - June
Real GDP growth	in per cent	5,9	6,8	2,5	-0,9	2,9	3,8	5,2	5,0	January - June
Inflation:										
Retail price inflation	annual average	3,5	3,6	5,7	4,2	6,2	4,9	2,2	1,4	January - November
	in December	3,4	3,8	5,4	4,4	7,4	2,6	2,3		
Producer price inflation	annual average	1,4	2,3	-1,2	2,6	9,7	3,6	-0,4	2,0	January - November
	in December	1,5	1,6	-2,1	5,9	11,2	-3,1	2,3		
Core inflation /1	annual average	3,2	2,7	5,3	4,2	4,0	3,6	1,1	0,6	January - November
	in December	2,8	2,5	5,7	4,2	4,6	1,7	1,2		
Unemployment:										
Registered unemployment	annual average	16,4	17,5	17,2	19,1	21,1	22,0	22,3	19,6	January - October
	in December		17,3	18,1	20,4	22,3	22,8	21,3		
LFS definition (ILO)	annual average	10,0	9,9	11,4	13,6	16,1	15,8	14,8	14,1	January - June
	second half of year			11,6	14,5	17,0	16,4	14,5		
External balance										
Merchandise trade balance	in million €	-2,785	-4,762	-3,630	-3,095	-3,473	-4,579	-5,605	-3,034	January - June
	in % GDP*	-17,6	-26,8	-18,8	-16,6	-17,4	-21,0	-23,5		
Current account balance	in million €	-763	-2,222	-1,295	-1,311	-498	-810	-1,705	-2,054	January - June
	in % GDP*	-4,8	-12,5	-6,7	-7,0	-2,5	-3,7	-7,1		
Gross foreign debt	in million €	4,284	6,761	8,254	9,937	11,865	12,831	14,743	17,491	at 30/09/2003
	in % GDP*	26,7	37,1	44,8	50,1	60,0	57,9	68,4		
Foreign direct investment	as % of exports of goods and services*	66,6	92,9	113,3	122,9	127,6	117,5	145,6		
	in million US\$	517	567	963	1,469	1,089	1,576	1,015	991	January - June
	in million €	413	502	858	1,378	1,181	1,759	1,078	899	
	in % GDP*	2,6	2,8	4,5	7,4	5,9	8,1	4,5		
Public finances										
Cons. general government	in million kuna (current prices)	-1,992	-2,692,4	-2,061,9	-10,105,2	-11,425,2	-9,776,8	-7,898,5	-6,123,7	January - September
	in % GDP	-1,8	-2,2	-1,5	-7,1	-7,5	-6,0	-4,5		

¹⁾ Core retail price index is calculated in the manner that agricultural products prices and administrative prices (which among others include the prices of electricity and refined petroleum products) are excluded from the basket of goods and services used in the calculation of the retail price index, using zero weighting method.

* Calculated on the basis of values expressed in US dollars.

2003